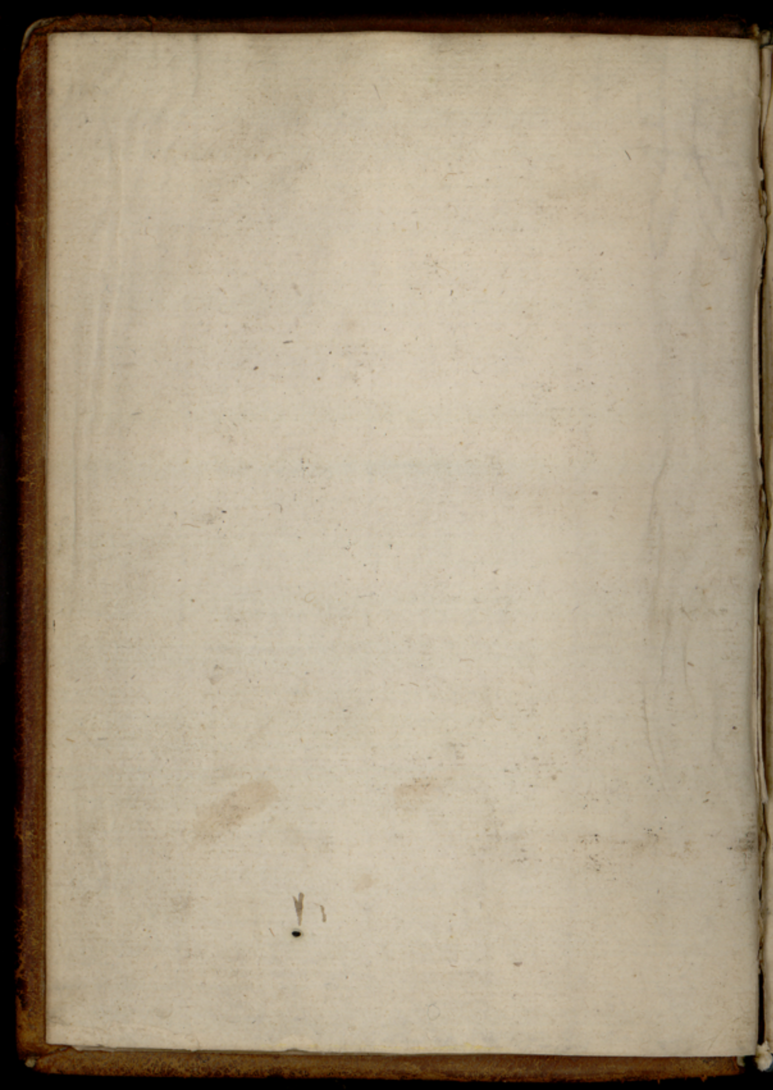
Dicta
Salutis
S. Bona-

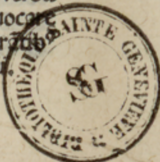

Dieta salutis a beato bona
uentura. vltimate emẽdatũ:
ac parisiꝰ nouiter impressum.

¶ Prologus seu prefatio in libellū predicatoribus maxime perutilem/qui cōmuniter dieta salutis ab omnibus nuncupatur. ex libris Ste genovefe Parisiensis

HEc est via: ambulate in ea ꝛ nō declinetis ad dexterā neqꝫ ad sinistrā. Esa.xxx. Magnā miām facit: q̄ errāti viā ōndit. maxime de nocte/in terra hostium/et tēpore guerrarꝝ. Errantes sunt pctōres. iuxta illud qđ dicitur Ro.iii. Omnēs enim peccauerūt ꝛ egent gratia dei. Et prime iohānis.i. Si dixerimus ꝙ pctm̄ nō habemus: ipsi nos seducim⁹/ꝛ veritas in nobis nō est. Cū igitur oēs sumus pctōres ergo oēs sumus errātes. sicut dicit ysa.liii. Omnēs nos quasi oues errauimus: vnusquisqꝫ in viam suā declinauit. Nox est pctm̄ instar niuis frigidum.i. infrigidans dilectionē/obscurū.i. obscurans rōem: ineptū faciens ad bonā opationē. Uenit nox qn̄ nemo poterit opari. Terra hostiū est mundus. in quo principatur dyabolus. Joh.xii. Nunc princeps mūdi hui⁹ eiicietur foras. Tēpus guerre: est tp̄s p̄ntis vite quia nunc caro ꝯcupiscit aduersus spm̄/ꝛ spūs aduersus carnē. vt đr Gal.v. Quia igitur oēs pctōres et errantes sum⁹: per ꝯsequēs extra viā veritatis imus. et in nocte ꝛ in terra hostili/ꝛ in tp̄e guerre mortales sumus: et existim⁹. Ideo p̄dicator verbi diuini maximā miām facit errantib⁹ in tantis periculis cōstitutis: qn̄ viā salutis eis ostēdit. Un̄ magnū meritū apud deum ꝛ coronā acqrit. Ideo đr iacobi.v. Qui cōuerti fecerit pctōrem ab errore vie sue: saluabit aīam eius a morte ꝛ operit multitudinē pctōꝝ. Officiū eni p̄dicātis verbū dei: est ꝓprie errātes dirigere ꝛ ad viā salutis reuocare In cu⁹ persona verbū dei ꝓmissum pctōrib⁹ errātib⁹

est autentice ꝓclamatū cū dr. Hec est via ambulate in ea. ¶ Cū aūt pctōres tripl'r pñt errare. s. malā viam eligendo et in via errando et a via diuertēdo. ideo predicator in verbis istis propositis docet nos specialiter tria de via ista salutis. sc3

Salubriter eligere
Utiliter incedere
Uiriliter insistere

¶ Primo igit docet nos viā salutis subtiliter eligere cū dicit. Hec est via. s. et nulla alia ad salutem eligenda
¶ Secundo docet nos per viam salutis viriliter incedere. cum dicit. ambulate in ea. quasi diceret. studere remanere in illa.
¶ Tercio docet nos vie salutis insistere: cum infertur nec ad dexterā nec ad sinistrā quasi diceret. nolite diuertere ab ea.
Primo ergo docet nos predicator viā salutis eligere cum dicit. Hec via. s. nō erroris s3 ỽitatis nō periclitationis. sed salutis: non ad infernum. sed ad celum.
¶ Et nota ꝙ hec via salutis h3 specialit nouē dietas.
¶ Prima est a peccato ad penitētiam tanꝙ ad medicinam et remedium peccatorum.
¶ Secunda est a penitentia ad precepta.
¶ Tercia est a preceptis ad consilia
¶ Quarta est a consiliis ad virtutes tanꝙ ad instrumenta que docent operari recte.
¶ Quinta est a virtutibus ad dona spiritusancti que docent operari faciliter et expedite.
¶ Sexta est a donis ad beatitudines que docent operari perfecte.
¶ Septima est a beatitudinibus ad fructus spūs qui docent operari delectabiliter et deliciose
¶ Octaua est a fructibus ad iudicium.
¶ Nona est a iudicio ad celū. ¶ Et scd̄m hoc in pñti

opere quod dicitur via vel dieta salutis:sunt.x.ca.
¶ In primo agitur de viciis a quibus est mouēdum et recedendum.
¶ In secundo agitur de penitentia.
¶ In tercio agitur de preceptis.
¶ In quarto de consiliis.
¶ In quinto de virtutibus.
¶ In sexto de donis.
¶ In septimo de beatitudinibus.
¶ In octauo de fructibus spiritus.
¶ In nono de iudicio.
¶ In decimo de inferno ⁊ celo.

¶ Primo igitur in nomine dñi agendū est de viciis Et primo in generali:postea in speciali.

¶ De peccato in cōmuni. Primū capl'm.

Prio igit̄ nota de peccato vel vicio in cōi. Et est sciendū ꝙ pctm̄ est dictum vel factū vel cōcupitū cōtra legē dei:vt dicit aug. Et est sciendū ꝙ est vitandum specialiter et precipue propter tria.
¶ Primo:qꝛ est deformitas quam deus detestatur. Iniquitas quam demon amplexatur. Infirmitas qua mundus dissipatur.
¶ Primo peccatū est detestādum : qꝛ est deformitas quā de⁹ summe detestatur. Unde nota ꝙ nichil posset cogitari quin deus fecerit propter odium peccati. ipse enim propter peccatum semel fere dissipauit oīa opera sua.s.totum mundum per diluuium. Genesis.vii.
¶ Alii autem reges ⁊ potentes in preiudicium inimicorum depopulant terras eorum:deus autē dissipauit terram propriam quia peccatū intrauerat terrā suam
¶ Itē non solū hꝫ pctm̄ odio:sꝫ ⁊ quicq̄d pctm̄ tangit

¶ Alii autem homines propter vinū corruptum non proiiciunt in mari vasa aurea vel argentea: sed seruāt vasa ⁊ vinū effundunt. deus aūt nō solū pctm̄: sed etiā vasa peccati. i. creaturas rōnales. s. aīas ad suā imaginem factas / ⁊ suo p̄cioso sanguine redēptas: in odium peccati proiicit in oceano īfernali: q2 vt dr̄ Sap. xiiii. Odio est deo ip̄ius ⁊ impietas ei9. Deus insup intantū pctm̄ odit: q̄ ꝓpt̄ pctā mūdi inocentē vnigenitū interficit. Vn̄ dr̄ ysa. liii. Propt̄ scel9 populi mei pcussi eū. Et ipsemet dei fili9 vt pctm̄ interficeret / vel occideret tradidit in morte animā suā: vt dr̄ siir ysa. liii. Nullus autē inuenit̄ qui tā odiat inimicū: q̄ in ei9 odiū vellet interficere vnigenitum ꝓprium vel etiā semetipsum.

¶ Itē de9 ꝑsecutus est pctm̄ ab initio intm̄ q̄ ꝓiecit ip̄m de celo. ⁊ vidēs q̄ remāserat in mūdo: ip̄e i ꝓpria ꝑsona descēdit in mundū. vt de ip̄o fugaret pctm̄. ⁊ tādem in iudicio proiiciet / ⁊ īcludet ip̄m in inferno. q2 dr̄ Michee. vii. Proiiciet in ꝓfundū maris oīa pctā nr̄a

¶ Scd̄o pctm̄ est iniquitas quā demon amplexatur Et nota q̄ triplex est signum q̄ pctm̄ placet dyabolo

¶ Primum signū est: q2 in nullo alio delectat̄. q2 ip̄e nō vult aliud balneū. nō querit aurū / nō amat argentum: q2 in ꝑsona ei9 dr̄ Gen̄. xiiii. Da michi animas. cetera tolle tibi. Sicut enī auis rapax amat cor p̄de / sic ip̄e cor hoīs; vt pt3 de illo q̄ interrogauit dyabolū q̄d plus amabat. Et dyabol9 rn̄dit q̄ tria p̄cipue. s. lunā primā / rotā solis / ⁊ ferrū molle. Hoc est cor q̄d cōponitur ex tribus litteris / que habent illas tres figuras.

¶ Secūdum signū q̄ dyabol9 amat pctm̄ est: quia in ꝓcurādo pctm̄ nūq̄ fatigatur. Etenī sex milia ānor2 sunt / ⁊ ampli9 q̄ nichil aliud fecit q̄ ꝓcurare pctā. Vn̄ quādo dn̄s interrogauit eū: vn̄ venis? rn̄dit. Circuiui

terram ⁊ perambulaui eam. Job.i. Non licet enim si=bi capere cibũ/nec somnũ: tñ est occupat⁹ in negocio pctõꝝ. Job.xxx. Qui me comedunt: non dormiunt.
¶ Terciũ signũ ꝙ dyabolus amat pctm̃ est: qꝛ nunꝗ̃ potuit nec poterit pctõ saturari. Jam enim nõ possunt numerari illa ĩfinita milia hominũ pctõꝝ quos absoꝛbuit et deuoꝛauit: ⁊ tñ est adhuc famelicus: et sicut leo circuit querẽs quẽ deuoꝛet. Pꝛĩe petri.v. Adhuc etiã est insatiabilis pctõ. nõ solũ famelic⁹: sed etiã sitibũd⁹ Unñ dr̃ Job.xl. Absoꝛbebit fluuium/⁊ nõ mirabitur. ⁊ habet fiduciã ꝙ influat ioꝛdanis in os ei⁹. pctõꝛes cũ impetu currẽtes in os ei⁹. i. in infernũ: vocant̃ hic flu=uius quẽ absoꝛbet dyabol⁹ ⁊ nõ miraẗ. iusti vero quieti et pacifici dicunt̃ ioꝛdanis ꝗ interp̃taẗ hũilis descẽsus ⁊ tales summe dyabol⁹ desiderat absoꝛbere. Exemplũ in vitis patrũ de capitulo demonũ/⁊ ́singulis demoni bus de peccatis ⁊ malis q̃ ꝓcurauerãt reddẽtib⁹ rõem ⁊ de illo ꝗ specialiter fuit laudat⁹ ⁊ honoꝛatus a prin=cipe eoꝛum/⁊ in cathedra collocatus: quia fecerat foꝛ=nicari vnum monachum/quem in quadraginta ãnis vix traxerat ad peccatum.
¶ Tercio pctm̃ est infirmitas qua mũdus dissipatur. Et nota ꝙ pctm̃ est febꝛis terciana ꝑpter triplicẽ cõcu piscentiã. s. diuitiaꝝ/deliciaꝝ/⁊ honoꝝ. de qua dr̃ Pꝛi me ioh.ii. Om̃e qđ est in mũdo aut est ꝯcupiscẽtia car nis/aut concupiscentia oculoꝛum/aut superbia vite.
Quartana etiã est ꝑpter triplicẽ gradũ pcti. s. coꝛdis oꝛis/⁊ operis: ⁊ ꝯsuetudinis. cõtra que dr̃ Cãticoꝝ.vi. Reuertere reuertere sunamitis. i. aĩa misera. quater dicit reuertere: propter illa quattuoꝛ predicta.
¶ Est etiã febꝛis quotidiana ꝑpẗ pctm̃ supbie qđ est in oĩ pctõ ⁊ ꝯtinue. Uel ꝯtinua est: qꝛ est valde pericu

losa. Nam sicut febris cõtinua aliqñ aufert vitam temporalẽ ⁊ corporalẽ ⁊ cõfert mortẽ corporalẽ: sic peccati infirmitas aufert vitã nõ solũ tẽporalẽ sʒ ⁊ aliqñ spiritualem quia confert mortem infernalẽ vel eternalem
Podagra pedũ vel gutta est propter peccatũ accidie
Paralisis manuũ est propter pctm̃ inuidie vel irũe.
Idropisis est propter peccatum auaricie.
Dolor viscerũ vel tortiones ꝓpter peccatũ iracundie.
Squinantia propter peccatum gule.
Lepra ꝓpt̃ pctm̃ luxu. ⁊ ꝓp hec oĩa dr̃ de pctõre. ysa. i.
A plãta pedis vsqʒ ad verticẽ capitis nõ ẽ ĩ eo sanitas

De peccato in speciali. Cpm. ii.

Secũdo nota de viciis ĩ spãli

Et est sciendum ꝙ septem sunt vicia principalia ⁊ capitalia. Quinqʒ dicuntur spiritualia: scʒ
Superbia
Inuidia
Auaricia
Ira
Accidia.
Duo vero dicuntur carnalia: scʒ
¶ Luxuria
¶ Gula.
Unde versus. Dat septm vicia dictio saligia. In qua scʒ sunt tot littere quot sunt vicia capitalia. licet nõ sit in viciis et litteris idem ordo.

¶ De quolibet vicio nota precipue tria: scʒ
Typũ quẽ prefert
Fetũ quẽ profert.
Dãnum qḋ infert
¶ Primo eni notãde sunt acceptationes peccati in communi. ¶ Et nota ꝙ pctm̃ est sicut putredo in pomo: sicut enĩ putredo aufert pomo decorẽ valorẽ/colorẽ/odorẽ/⁊ saporẽ sic pctm̃ aufert anime decorem vite/odorẽ fame/valorẽ grẽ/⁊ saporẽ glorie. Uñ dr̃ iob. xiii. Qui quasi putredo ꝯsumẽdꝰ sum. ¶ Scḋo pctm̃ est sicut vulnꝰ in corpe hũano. Nã recẽter vulneratus ꝑmittit se tãgi ⁊ vulnus premi ⁊ inuestigari. sed

post terciū diē nō sine magno dolore tāgit in vulnere: sic pctm̄ in sua recentia cito curat et post terciū diē est grauissim⁹ dolor vulnerū. Gen̄. xxxiiii. die tcia qn̄ gra uissim⁹ dolor vulnerꝫ erat acceptis gladiis duo filii ia cob symeō ꝛ leui frēs diue: ingressi sūt vrbē ꝯfidēter/ꝛ emor ꝛ sichē pariter necauert. q2. s. quasi itollerabit est correctio vel sanatio pcti post tres dies. Tres dies isti sūt pcti ꝑpetratio. peccādi ꝯsuetudo ꝛ pcti obstinatio. Nā post istū terciū diē pctōr nō ꝑmittit se tāgi ꝑ corre ctionē. ꝓuer. xviii. Pctōr cum in ꝓfundū pctōrū ve- nerit: ꝯtēnit. Dicūt enī illud ysa. xxx. Loqmini nobis placētia. videte nobis errores. execauit ei eos malicia eorꝫ Unī etiā odio habuert corripiētē ī porta Amos. v.

¶ Tercio pctm̄ ē sicut falsitas in pāno. nā sicut merca tor de falso pāno nō ondit emptori mediū neqꝫ finē: sꝫ tm̄ caput. sic dyabol⁹ q̄ ē mercator peccati ondit fatuo pctōri solū caput pāni. i. delectationē culpe non mediū . i. remorsū ꝯsciē vꝫ finē. i. penam gehēne. De hac mer cātia dr ysa. xxiiii. Erat sicut emēs sic ille q̄ vēdit: q2. s. tam pctōr q̄ dyabolus in mercatura pcti est deceptus

¶ Quarto pctm̄ ē sicut taberna dyaboli in qua vēdit vinū voluptatis in mūdo ꝓ pcio ale: ꝛ sicut tabernari⁹ ponit tres taxillos ī taberna qb⁹ occupant ribaldi. sic dyabol⁹ ī taberna pcti ponit ꝓ ribaldis. i. ꝓ amatori- bus voluptatis tres taxillos. i. tres ꝯcupiscētias mūda nas de qb⁹ hēt. i. io. ii. ꝯcupiscētiā carnis ꝯcu. ocᷝor et supbiā vite. Quīto pctō ē sicut lud⁹ alleatoris q̄ vulgo dr lud⁹ corrigie. Nā sicut ille fals⁹ alleator. i. corrigia tor ꝑmittit illos hoīes ī ꝑīcipio aliq̄d lucrari finalit aufert ꝛ recupat totū qđ amiserat ꝛ cū hoc lucrat ab eis q̄cq̄d hn̄t etiā qn̄qꝫ vestes. sic dyabol⁹ tā q̄ fals⁹ allea- tor ꝑmittit pctōrē ī aliquo tp̄ali ꝓspari. sꝫ finalit aufert

animā ꝛ corp⁹/grām ꝛ gloriā ꝛ tp̄alem substantiā. Cō tra qd̄ sarra gloriabat̄: dicens thobie. iii. Nunq̄ cū lu dētibus miscui me. i. cū demonibus siue alleatoribus.
¶ Sexto peccatū est sicut rete/ꝛ sicut virga inuiscata nā sicut piscis in retibus se agitādo se plus inuoluit: et auis plus ambulās per virgā inuiscatā forti⁹ se capit: sic pctōr magis elōgat̄ a deo ꝛ stricti⁹ illaqueat̄ a dyabolo: qꝛ de tali dꝛ Job. xviii. Tenebit̄ plāta ei⁹ laqueo
¶ Septimo pctm̄ est sicut vinculū quo ducit̄ porcus ad macellū/ꝛ bos ad victimā/et quo ligatur falco ad perticā/ꝛ simea ad truncū. Sicut enī carnifex ducens porcū nō strīgit nimis pedē ei⁹ ne clamet: sic dyabol⁹ nō stringit nimis pctōrem per tp̄alem aduersitatē/ne clamet per cōfessionē vel orationē: vt sic ducat eū liberius ad macellū infernale. Vn̄ dr̄ ꝓuer. vii. Ignorat q̄ ad vincula stultus trahit̄. Itē sicut bos ligatus non sentit se esse ligatū qn̄ ducitur ad macellū nisi qn̄ vult fugere. Itē sicut symea non sentit se esse ligatā/nisi cū vult pilotam a se remouere: nec falco/nisi cum vult de pertica volare: sic pctōr nō sentit vinculū peccati/dum perpetrat ꝛ in pctō perseuerat: sed tunc vincula sentit: cum anima infelix a corpore recedit.

¶ De superbia. tercium cap̄.

Supbia est libido dominandi vel appetit⁹ ꝑ̄ꝛ excellētie. Aug. De qua nota tria scȝ typum quē prefert/fetū quē ꝓfert/ꝛ dānum qd̄ infert.
¶ Superbia igitur que ē primū ꝛ principale ac capitale vicium habet multiplicem typum in natura et in scriptura: cui congrue comparatur.
¶ Cōparatur p̄mo vēto ꝓpter tria. qꝛ vētus extiguit lucē/ꝛ exicat rorē/ꝛ exufflat puluerē: sic superbia extin

guit lucem sapiẽtie/exicat rorẽ grẽ/exicat vel exufflat puluerẽ vanitatis mũdane ⁊ iõ cũ hõ sit puluis ex sua cõditione: iuxta illud Geñ. iii. Puluis es ⁊ in puluerẽ reuerteris: magis timẽdus est vẽtus supbie in alto ꝙ in basso. i. in statu prelationis ꝙ subiectionis. quia ventus si in alto puluerẽ inueniret: citius exufflaret. quia perflant altissima venti: vt dicit poeta.

¶ Scđo cõparatur supbia fumo. qꝛ sicut fumus magis ascendẽdo deficit: sic superbus plus exaltatus plꝰ euanescit. Psal. Mox vt honorificati fuerint ⁊ exaltati: deficientes quẽadmodum fumus deficient.

¶ Tercio ꝯparaẽ palee ꝓpter leuitatẽ ⁊ inconstantiã ⁊ defectum valoris. quia sicut torrens trahit paleas/⁊ ista leuia ad oceanũ: sic torrens tentatiõis trahit secũ vanos non humiles ad oceanum inferni.

¶ Quarto ꝯparatur stille aquose q̃ inflatur ⁊ statim adnichilatur ⁊ vesice q̃ mox deficit: dũ tamẽ acu pungatur: sic superbus mox inflãdo deficit: ⁊ punctus modica febre vel tribulatione adnichilatur.

¶ Quinto ꝯparaẽ aranee. qꝛ sicut aranea se euiscerat texẽdo telã vt muscas capiat: sic supbus pdit aĩam vt capiat laudẽ hũanã. ysa. lix. Telas aranee texuerunt

¶ Sexto ꝯparaẽ feretro. qꝛ sicut feretrũ tunc solũ ornatur cũ mortuꝰ in eo poniẽ: sic viri ⁊ mulieres ꝑcipue tũc ornãt feretrũ corporis sui sup exterior vestiũ paraturam: cũ anima intus est mortua per superbiam.

¶ Septimo ꝯparaẽ supbus luctatori incauto. nã si in lucta vnꝰ de luctatoribꝰ possit leuare pedem alterius deiicit ipm. sic si demon possit leuare pedẽ. i. hominis affectionẽ per superbiã: deicit eũ in dãnationẽ eternã Psalmista. Deiecisti eos dum alleuarentur.

¶ Octauo cõparatur galline. qꝛ sicut gallina statim

cantat cum posuerit ouum: sic superbus statim vult vi
deri cum fecerit aliquod opus bonum.
¶ Nono cōparat̄ lupo. Dicit̄ enim q lupꝰ vno mense
viuit de vēto: sic supbus vno mēse .i. mēsura vite sue vi
uit vł pascitur vēto glorie mūdane. Osee .xii. Effraim
pascit ventum .i. gloriā mundanā: sequitur estum tota
die .i. superbus semper est famelicus laudis humane.
¶ Dāna xᵒ q̄ supbia facit in hoīe sunt spāliter qnq3.
¶ Primo enim hominē arefacit vt meliꝰ accēdat̄: id
sine humore grē ⁊ sine ꝯpassione efficit. Eccłiastici. vi.
Non te extollas in cogitatione aīe tue. ⁊ sequit̄. vt nō
derelinquaris: vt lignū aridū in heremo .i. in inferno
vbi cōcremabuntur arbores infructuose .i. peccatores
¶ Secūdo hominē cōsumit .i. oīe bonum hoīs adni
chilat ⁊ perdit. Job .xviii. Cōsumit brachia ipsiꝰ .i. ho-
minis superbi p̄mogenita mors .s. superbia que est pri
mogenita filia peccati vel dyaboli.
¶ Tercio homines infatuat et decipit. cuius signum
est: quia superbus preciosa vilipendit .i. gratiam ⁊ glo
riā ⁊ vilia care emit .i. gloriā trāsitoriā. Hyeremie .xlix.
Arrogantia et superbia cordis tui decepit te.
¶ Quarto hominem precipitat: et ideo hominem ad
altare leuat: vt maior et grauior sit ruina. Luce .xiiii.
Qui se exaltat humiliabitur.
¶ Quinto hominē penitꝰ facit infelicē. Supbus enī
adeo est infelix: qr de bono semine malā messem colli
git q̄ enim sunt bona aliis in malū ꝯuertit de sanitate
enim infirmatur/de vita morit̄/de medicamine vulne
ratur/a victo vincitur/a mortuo superat̄ atq3 occiditur
Hec oīa eueniūt supbo: qr de bono suo gł'iatur. ⁊ sic de
bono efficit̄ malus/⁊ de virtute efficit̄ viciosus. Psal.
Contritio et infelicitas in viis eorum .i. superborum.

¶ Filie vero sup̄bie sunt septē scȝ
- Presumptio.
- Ambitio
- Inobedientia.
- Irreuerentia
- Erubescētia boni et irrisio bonorum vel siplicium.
- Uana gloria et
- Ipocrisis.

¶ Hec autē pctā que a superbia nascuntur/figurantur per septem annos quib⁹ filii israel seruierūt cusanrasathaim regi mesopotamie cusanrasathaim interpretat̃ tenebrosa iniqtas / per quā figuratur dyabolus q̄ ex iniqtate tenebrosus ē. q̄ bñ dr̃ rex mesopotamie/q̄ dr̃ eleuata p̄ sup̄biā. qꝛ ipse est rex sup̄ omēs filios superbie. vt dicitur iob. xli.

¶ De inuidia quartum capi.

Inuidia est tristicia aliene felicitatis et in aduersitate leticia.

¶ De inuidia nota specialit̃ tria. scȝ
- Typū quē gerit
- Actuȝ quē facit
- Fetū quē parit.

¶ Inuidia enim habet multas similitudines odiosas est enim sicut vermis in ligno/rubigo in ferro/tinea in vestimēto. Nam sicut ista rodunt proprium subiectum et consumunt illud priusq̄ alia. sic inuidia rodit inuidium et plus inuidus nocet sibi q̄ aliis.

¶ Secundo est sicut dracho: qꝛ sicut dracho insidiat̃ elephantis partui vt ip̄m pungat ꝛ mordeat vel comedat. sic inuidus bono alieno insidiatur iudicio praue suspectionis. ꝛ postea mordet vel pungit aculeo murmuratiōis. ꝛ inficit veneno detractiōis. Uñ de inuido dr̃ iob. xxx. Frater fui drachonū et socius strutionum

¶ Tercio similis est leproso/iude ꝓditori et dyabolo Leprosus eni vellet q̄ null⁹ eēt san⁹/ꝛ dyabol⁹ q̄ nullus esset bon⁹. Uñ dr̃ sap. ii. Inuidia dyaboli mors intrauit in orbē terrarū. Judas ꝯtristat⁹ fuit de effusione

vn̄guenti super xp̄m. Mathei. xxvi. sic inuidus instar leprosi ⁊ dyaboli dolet de bono proximi etiā admodum inde proditoris tristatur de bona fama fratris et odore virtutis. Unde magnā iniuriam faceret dn̄s inuido si eum poneret in paradyso. moreretur enim pre dolore vbi videret alios gaudere.

¶ Quarto similis est inuid⁹ oculo mēstruate. nā sicut ille inficit speculū/cum respicit eum: sic inuidus inficit proximi cū respicit ei⁹ bonum. qm̄ omni studio laborat ponere aliquā maculā in proximo. Un̄ dr̄ eccl'iastici. xi. Bona in mala ꝯuertit īsidiator ⁊ ī electis pōit maculā

¶ Quinto similis ē inuid⁹ noctue ⁊ igni greco. Noctua enī de nocte videt ⁊ de die excecat̄. ⁊ ignis grec⁹ in aq̄ fortius īardescit siue succēditur: sic inuidia in aq̄s gr̄aꝝ forti⁹ exardescit vn̄ deberet extingui. ⁊ ad modū noctue a luce excecat̄ vn̄ dēret illuīari. sicut hely q̄ nō poterat videre lucernā donec extingueret̄ vt dr̄ Primu reg. iii.

¶ Sexto inuid⁹ similis est aq̄ ⁊ naui ⁊ cādele serpentine. nā in aqua v̄ga recta appet tortuosa. Et in naui existētib⁹ cū ipi fortiter descēdunt videt̄ q̄ mōtes currant velociter. ⁊ ad lucē cādele serpentine omēs palee vidētur esse serpētes. Fit aūt cādela serpētina de cera tēperata ī aqua in qua serpēs coct⁹ ē. et post cū cādela illa facta de tali cera ardet: videt̄ hoīb⁹ q̄ oīs palee ⁊ oēs alie cādele q̄ ibi ardēt sunt serpētes: sic inuid⁹ ad modū aq̄ recta facit tortuosa: ⁊ instar existētiū in naui q̄ cū ipi inuidi ad infernū descēdūt: videtur eis q̄ mōtes .i. viri sancti ⁊ stabiles ad dānationē currāt ⁊ ad lucem candele serpentine .s. inuidie: innocentes ⁊ bonos existimāt serpētinos. Oīa enī in malū ꝯuertunt. vt dr̄ ecclesiastici. xi. Bonum in malum conuertit insidiator

¶ Septimo ꝯparat̄ inuidus caym. de quo dr̄ geñ. iiii.

Quicunqз inuenerit me occidet me: sic inuidū interficit omnis homo. quia aut videt bonum in homine: et tunc dolet: aut malum: et sic gaudet: et sic in omni homine peccat vel moritur per peccatum.

¶ Octauo inuidus cōparatꝰ acrisie sodomoꝝ. i. cecitati qua percussit dñs sodomitas. Gene. xix. Acrisia autē est passio que aufert iudicium. Et dicitur ab a quod est sine / et crisis quod est iudicium. quia inuidus non iudicat illa que oportet videre et iudicare.

¶ Nono inuidꝰ similis est nichilo: ꝑ eo ꝙ dissimilis est tā creatori ꝙ omni creature / sine bono creato creator enī cōicat bona sua liberaliter et creatura similiť. Nā videmꝰ in sole ꝙ lumē suū cōicat omnibꝰ creaturis et ignis calorē suū. et sic de aliis. sed inuidus nō solū non cōicat bona sua. sed etiā ꝙtū in se ē: adnichilat aliena q̄ sibi valde displicent et etiā cū solus inuidꝰ sit nichil: ita vellet ꝙ nichil nisi miseria esset.

¶ Damna inuidie sunt specialiter quinqз.

¶ Primū est. q̄ claudit viā salutis et aditū paradysi est enim blasphemia in spm̄sanctū que non remittiť in hoc seculo neqз in futuro. vt dicitur Mathei. xii.

¶ Sūt aūt sex pctā in spm̄sctm̄: quoꝝ inuidia ē vnū. s.

Inuidentia fraterne gratie.
Impugnatio veritatis agnite
Presumptio de impunitate
Obstinatio mentis.
Desperatio. et
Finalis impenitentia.

Dicūtur enim peccata ī spiritūsanctū scз q̄ impugnāt gratiā spūssancti.

¶ Scdm est ꝙ implet hominē omni malo Unū vt plenū doliū vino qđ vulgo dr / est plenū vsqз ad oculum: sic inuidus. cuiꝰ signū est. q̄ malicia inuidi per oculū exit Nā dr eccl'iastici. xiiii. Neqꝫ ē oculꝰ inuidi. et Mat. xx.

An oculus tuus neq̃ est: quia ego bonus sum.

Terciū est q̄ spoliat hoiem oī bono. et causa est: q̄z odit ꝛ ipugnat om̄e bonū. Alia nāqz vicia opponūtur vni virtuti. vt supbia hūilitati: luxuria castitati: auaritia largitati. ꝛ sic de aliis. inuidia vero vt dictū est opponit̃ oī bono. vñ nō tm̄ dr̄ mala sꝫ pessima. Hec ē eni fera pessima que deuorauit Joseph. vñ dr̄ geñ. xxxvii.

Quartū est q̄z facit hoīez penit⁹ imisericordē. sicut pꝫ in caym q̄ ex inuidia nō pepcit abel fratri suo innocenti. geñ. iiii. Sicut patuit in filiis iacob qui inuidia stimulāte nō pepcerunt ioseph innocenti. geñ. xxxvii. Sicut patuit etiā in iudeis q̄ nō pepcerūt xp̄o innocētissimo imo innocētie dñō cui⁹ cā fuit inuidia. vt pꝫ mathei. xxvii. q̄z pylat⁹ sciebat q̄ p inuidiā tradidissēt eū

Quintū ē q̄z facit hoīez penit⁹ infelicē. Inuid⁹ eni de bonis alioꝝ affligit̃ ꝛ de melioratione deterioratur

De profectu deficit.
De pinguedine marcescit
De sanitate infirmat̃
De vita moritur
Ipse amittere se putat
quod alii lucrantur

Et sicut diligentibus deuꝫ omnia cooperant̃ in bonuꝫ ita inuido omnia cooperantur in malum.

¶ Vñ quidā pulcherrime describens inuidum ait.

Pallor in ore sedet: macies in corpore toto
Non recta facies: liuent rubigine dentes.
Pectora felle virēt: lingua ꝛ suffossa veneno
Versus — Ipsi risus abest nisi quem facere dolores
Nec fruit̃ somno. vigilantib⁹ excitat aures.
Ingratusqꝫ videt/ intabescitqꝫ videndo.
Successus hoīm carpitqꝫ ꝛ carpitur vna
Suppliciūqꝫ suū est quando felicia cernit.

¶ Et due sunt filie inuidie. s. tristicia in ꝓspis ꝓximi ꝛ exultatio in aduersis q̄ ꝯtrariant̃ specialiter caritati

cuius officium est gaudere cum gaudētibus ꝛ flere cū flentibus. Ro.xii. Iste due filie figurantur per oola ꝛ ooliba. qđ interp̄tatur tabernaculū meū. qꝛ in p̄sona dyaboli dꝛ qꝛ assūpsit.vii. sp̄us nequiores se: ꝛ ingressi habitāt ibi. s. inuido. Mathei.xii. De istis filiab⁹ dicit ezech.xxiii. Due mulieres filie vni⁹ matris fuerunt. s. inuidie/que ipsas ex dyabolo cōcepit. Vñ ille due filie possunt valde ꝓprie dici dyabolice. imitant enī dyabolū patrē suū/qui de bono dolet/et de malo gaudet. Jō dꝛ sap.ii. Inuidia dyaboli mors itrauit in orbē terraꝝ Imitantur autem illas qui sunt ex parte illius.

¶ De ira. quintum cap̄lm.

Ira est libido vel appetit⁹ vindicte.

¶ De ira nota specialiter tria. scilicet.

Odiosam eius effigiem
Eius ruinosam perniciem
Eius viciosam ꝓpaginem

¶ Ira plures hꝫ adaptationes et figuras: inter quas p̄mo ꝯpat igni. nā sicut ignis domū ligneā ꝛ oēm materiā aridā accēdit: sic ira accendit p̄cipue aridos. i. hoīes iracundos q̄ carent humore grē. Vñ hō iracund⁹ est sicut hō habēs domū ligneā/qui mane est diues: ꝛ in vespe nichil hꝫ qꝛ ignis ire cōbussit sibi domū. i. conscientiam et per consequens abstulit sibi quidquid habebat

¶ Scđo iracūd⁹ est similis olle bulliēti. sicut enī olla bulliēdo emittit aquā et oīa alia: sic iracund⁹ ebulliendo per iram emittit stulticiā ꝛ verba inordinata. Prouerbiorum.xv. Os fatuorum ebullit stulticiam.

¶ Tercio iracūdus similis est apro. nam sicut aper ex furore impingit ꝛ currit ꝯtra gladiū: sic iracūd⁹ currit ad pctm̄. s. ad cōtentionē iniuriā: ꝛ homicidiū. De talib⁹ dꝛ ꝓuer.i. Pedes eoꝝ ad malū currūt. Grego. in

pastorali. Mentē impellit furor quo nō trahit deside-
riū. et agit incōmoda velut nesciēs: q̄ postea dolet sciēs
¶ Quarto iracūd⁹ similis ē isano vel arreptitio q̄ pre
cipitat se in ignē vel aquā: sic iracūd⁹ in quacūq; ma-
liciā. Vñ dr Mat. ix. de illo arreptitio q̄ vbicūq; app̄
hēdit eū: allidit eū. sic ira iracūdū allidit p̄ impatiētiā
molestādo/ et spumiat p̄ clamores ɔtēdēdo vel ɔtēnēdo
et stridet dentib⁹ maliciā machinādo/ et arescit odiū et
rācorē ɔcipiēdo. Hec eñi sunt signa ire et op̄a iracūdie
¶ Quinto iracūd⁹ similis ē calculo emittēti ignē. nā
sicut calcul⁹ pcussus malleo emittit scintillā: sic iracū-
dus tact⁹ v̄bo oñdit impatientiā suā. et sicut calculus
nō emittit ignē nisi tāgatur aliquo duro: sic multi re-
putātur patientes/ qui tamen exardescūt in iram tacti
aliquo verbo cōtumelioso. Dicitur enim iob. xxviii. q̄
lapis calore solut⁹ in es ɔuertit̄. Lapis anim⁹ dur⁹ et
lapide⁹ qui qñ soluit̄ calore iracūdie: statim admodū
eris reddit sonum indignationis et contumelie.
¶ Sexto iracūd⁹ similis ē rāno. Ramn⁹ eñi ē quidā
frutex spinosissim⁹ hñs ita duras spinas: q̄ ad impetū
venti emittit scintillas: vt dicit ioseph⁹. sic irat⁹ p̄pter
ventū indignatiōis emittit scintillas spinosissime con
tētionis. Vñ dr Judicū. ix. Egrediatur ignis de rāno
et deuoret cedros libani. i. supbos et potētes hui⁹ seculi
qui specialiter consueuerunt esse iracundi.
¶ Septimo iracūd⁹ similis ē vasi vacuo posito iuxta
ignē Videm⁹ eñi q̄ si vas vacuū et frenū ponat̄ ad ignē
frangit̄. si aūt sit plenū aq̄: in nullo ledit̄: sic hō q̄ est de
sua cōditione terre⁹/ si ponat̄ ad ignē aduersitatis vel
tribulatōis: statim frāgit̄ p̄ ipatientiā si sit grā vacu⁹.
si autē sit grā plen⁹: nō ledit̄. Et iō dr eccl'iastici. xxvii.
Vasa figuli p̄bat fornax aduersitatis vel tentationis

¶ Dāna ire sunt specialiter quinq3.

¶ Primo enī excecat rōis oculū. nā dr̄ i psal. Turbatus est a furore ocul9 meus. s. rōnis: ⁊ per ꝯsequēs non pōt videre irat9 quid iustū vel iniustum. vñ dr̄ Jacobi primo. Jta enim viri: iusticiā dei nō opatur. Et seneca dicit ꝙ duo impediunt consilium. s. festinantia et ira

¶ Scd̄o ira facit hoīem pronū ad qd̄cunq3 peccatum Vulgo nāq3 dr̄ de hoīe valde irato vel accēso ꝙ oīa faceret. Et iō dr̄ ꝓuer. xxix. Qui ad indignandū facilis est. erit ad peccandum procliuior.

¶ Tercio reddit hoīem stultū ⁊ quasi rabidum. vñ eo tp̄e quo hō est irat9. perit rō ⁊ hūanitas in homīe. ⁊ sic per ꝯsequens mutat̄ hō et efficit̄ bestia. Nā hō est aīal mansuetū natura: vt dicit phūs. De stulticia hoīs iracundi dr̄ Job. v. Virum stultum interficit iracundia.

¶ Quarto aufert hoī seip̄3. sicut vulgo dr̄ ꝙ hō turbatus vel irat9 nō est in seip̄o. Satis aūt dānificatur qui perdit seip̄m. De tali dāno dr̄ ꝓuer. xix. Qui ipatiens est: sustinebit damnū. s. suiip̄ius. Sic ecōtrario patientia seruat homini seip̄m. Nā dr̄ Luce. xxi. Jn patiētia vestra possidebitis animas vestras.

¶ Quinto aufert hoī oēm miam ⁊ ꝯpassionē. ideo dr̄ prouer. xxvii. Jra nō h3ʳ miam/nec erūpens furor. vñ hō irat9 fugēdus est sicut carnis rabid9/⁊ leo ꝯcitatus

¶ Filie ire sunt sex. scilicet

¶ Jsta sex figurātur eze. ix. Ecce sex viri veniebāt de via porte supioris. i. de supbia q̄ ē porta ad irā q̄ respicit ad aqlonē. i. ad aduersitatē q̄ gñat irā vel turbationē. ⁊

Odium
Lis.
Guerra.
Jncendium.
Homicidiū. et
Rapina.

vnuscuiusq3 vas interi9 in manu ei9. qr isti filii et filie iracundie sunt quasi sex vasa interit9 vel mortis eterne

¶ De auaricia. Sextum capitulum.

Auaricia est imoderat⁹ amor

pecunie acq̄rēde vel retinēde. De q̄ nota sp̄al'r tria. sc₃ Typū ridiculosum. Damnū periculosū Partū perniciosū

Auaricia multas hab₃ comparationes. Primo enim cōparatur auaricia mari mortuo et inferno. Nam sicut mare nunq̄ redūdat: eccl'iastes. i. sic auar⁹ nunq̄ redūdat dādo elemosynā vel faciēdo restitutionem l₃ ad modū maris oēs fluuios mūdi bibant. i. absorbeāt oēs diuitias per cupiditatē. Uñ rōe hui⁹ insatiabilitatis ɔparat̄ mari: ⁊ eodēmodo morti vel inferno. q̄r nūq̄ satiatur illa occidēdo ⁊ ille deglutiendo. Unde de auaro dr̄ abacuch. ii. Dilatauit quasi infern⁹ aīam suā: ⁊ ipse quasi mors ⁊ nō adimplebitur ¶ Scdo auar⁹ similis ē talpe in quatuor. Auar⁹ enī admodū talpe est niger per neq̄ciā/ cec⁹ p̱ ignorantiā quot habet possessiones: tot habet tumulos in quib⁹ sepelit seipsum per continuam sollicitudinem. quidq̄d fodit: ponit supra se: quia de omnibus facit deum.

¶ Tercio ɔparatur sterq̄linio. q̄r sicut sterquilinium congregatū corrūpit̄ ⁊ fetet: dispsum vero facit agros fructificare: sic diuitie auari q̄diu sunt ɔgregate/ aīam corrūpunt: sed dispse pauperib⁹/ ip̄os nutriūt ⁊ diuitiū pctā redimunt. Juxta illud. Luce. xvi. Facite vobis amicos de mammona iniq̄tatis. De hoc sterq̄linio dr̄ Ezechielis. vii. Aurum eorum in sterquilinium erit.

¶ Quarto auar⁹ similis est rote molēdini. q̄tūcunq₃ enī ⁊ quotiēscūq₃ vertat̄: semp tñ in eodē loco inuenit̄ sic auar⁹ qui nud⁹ in mundū venit q̄tūcunq₃ laboret nud⁹ tñ de mūdo recedit. Uñ dr̄ iob. i. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee; et nudus reuertar illuc.

¶ Quinto auarus similis est porco. porcus enĩ nichil valet dũ viuit: sed qñ moritur valere incipit: sic auarus nõ valet aliqd in vita. q2 viuẽs nõ vult restituere/nec elemosynã dare: s3 moriẽs qñq3 incipit liberalis eẽ/de hoc qđ nõ põt secũ portare. q2 dyaboli habent animã/ vermes corp9/amici diuitias q2 diuitie deserũt eũ: nõ ipse diuitias. Sicut canis sequẽs duos homines: in capite viaꝝ oñdit quis sit dñs eius. q2 tũc sequit dñm suum ꝓpriũ: ꝛ dimittit extraneũ. sic diuitie in capite mortis sequũtur mundũ/et dimittit auarum. Nam dicit apl's Prime thimo. vi. Nichil enim intulim9 in hũc mũdũ nec dubium/quia nec auferre quid possimus.

¶ Sexto similis est auar9 pixidi pforate supius. que recipit pecuniã quã nunq̃ põt reddere/nisi frangatur sic auar9: ꝛ p̃cipue vsurari9 pecunias et diuitias haurit ꝛ ꝯgregat: s3 nunq̃ nisi morte frãgatur eas restituere curat. Ideo dr de auaro. ysa. xxx. Comminuetur sicut conteritur lagena figuli: contritione perualida.

¶ Septimo auar9 similis est trunco arboris. nã sicut dñs qui habet truncũ in orto põt inserere ramũ cuiuscũq3 gñis voluerit: sic dyabol9 qñ põt ĩ corde hominis inserere auariciã vel cupiditatẽ: oĩa vicia inserit. q2 iã hab3 omniũ maloꝝ radicẽ ꝛ principiũ. Iuxta illđ apl'i Prime thimo. vi Radix omniũ maloꝝ est cupiditas.

¶ Octauo auar9 similis est galline. nã gallina naturaliter surda ẽ in augusto vel estate. sic auar9 in estate id ẽ in statu meriti vel in tp̃e gr̃e qñ debet colligere bonorũ opeꝝ messem: ad modũ galline surdus est. q2 nõ vult audire predicatores. Unde de auaris dicitur in psona domini. ꝓuer. i. Uocaui: et renuistis.

¶ Nono auarus similis est apostemati qđ est ꝓximũ cordi/et rei que ponit̃ immediate supꝫ pupillam oculi.

Apostema enim tunc est periculosum quādo est iuxta cor: sic diuitie tunc sunt mortifere: quando diliguntur nimio amore. Unde dr in psal. Diuitie si affluant noli te cor apponere. Per eandem etiam ratione͂ compa- ratur rei que ponitur immediate sup pupillam oculi Nunq̄ eni͂ res bene potest videri que nimis est ppin qua oculo. ideo auarus male videt diuitias: q2 nimis prope apponit mentis oculu͂/et nimis diligit eas. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram.

¶ Damna auaricie sunt precipue nouem.

¶ Primo enim facit homine͂ nudum. Unde dr apo- calipsis. iii. Dicis quia diues sum z locupletat9/z nul- lius egeo: et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et cecus et nudus.

¶ Nota hic quinq3 infortunia auaricie.

Est enim miser: quia diuitias cum labore acquirit.

Miserabilis: quia cum timore custodit.

Pauper: quia cum dolore perdit.

Cecus: quia nichil aliud respicit.

Nudus: quia nullum aliud bonum facit.

¶ Secundo auaricia facit homine͂ seruum. Nam di- uitie non sunt auarorum: sed auari sunt diuitiarum. Ideo signanter dicit propheta in psal. Uiri diuitiaru͂: non virorum diuitie

¶ Tercio auaricia facit homine3 stultum. nā stultus nō precauet periculo: q̄uis sit propinquum: sic auarus non fugit periculum inferni: cum sit etiam morti pro- pinqu9. Ideo dicitur auaro Luce. xii. Stulte hac no- cte animam tuam repete͂t a te. s. demones. hec autem que parasti. i. congregasti: cuius erunt? q2 thesaurisat impius: et ignorat cui congre. zc.

¶ Quarto auaricia facit hominem abominabilem.

Osee.ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. Non enim mirũ est si deus abominat̃ auarũ: cum ipse tantũ deum cõtemnat. quia plus diligit nũmum vl' obolum q̃ deum. cuius signum est: quia pro obolo aliquãdo non veretur mentiri/nec vult dare obolum pauperi pro amore dei.
¶ Quinto facit insatiabilẽ. Unde auarus cõparatur ydropico qui bibit: ⁊ nunq̃ satiatur. vnde dicit̃ ecclesiastes.v. Auarus non implebitur pecunia.
¶ Sexto facit hominẽ insociabilẽ/vel solitariũ: sicut aues rapaces volant/nõ congregatim sed solitarie: sic auarus semper est solitarius: quia nunq̃ vult socium in pecunia. vnde de auaro dicitur eccl'iastes.iiii. Un⁹ est/⁊ secundum non habet. Et ideo sua est hec maledictio: que ibidem scribitur. Ue soli.
¶ Septimo facit hominẽ obliuiosum proprie salutis. Et in signũ huius manasses ⁊ effraim fuerunt fratres vt habetur geñ.xli. Manasses interpretatur obliuio Effraim fructificans vel crescens. ⁊ figurat auarum: qui est crescẽs effraim .i. in diuitiis. ⁊ est manasses: qꝛ scꝫ obliuiscitur proprie salutis.
¶ Octauo facit hoiem ãgustiosum. nã dr̃ eccl'iastici.x Labor stultorum affliget eos ideo diuitie dicunt̃ spine Luce.viii. qꝛ cruciant possidẽtes: sicut videmus q̃ spina in pede non sinit hominem quiete dormire.
¶ Nono facit hominẽ tẽpestuosum nunq̃ enim cupidus vel auarus potest habere nec in cõscientia nec in domo propia pacem. vnde dicit̃ ꝓuer.xv. Conturbat domum suam qui sectatur auariciam. Est enim talis sicut canis qui dum rodit os irascitur omni appropinquanti sibi siue sit extraneus/siue notus. quia vulgo dicitur q̃ canis non vult socium in coquina.

¶ Filie autem auaricie sunt duodecim: scilicet

Usura
Rapina
Latrocinium
Tallie iniuste.
Fraus negociatorum
Deceptio aduocatorum
Acceptio munerum.
Symonia pro promotione cõsanguineorum.
Pctã anachoritarũ id ẽ illorum q̃ pmouent̃ fauore et potẽtia principum.
Fraus mercatorum.
Auaricia scientie
Iniquitas lusorum.

¶ Ista eni pctã que gñat auaricia figurantur per .xii. duces quos ysmael generauit. ysmael enim erat ydolatra: et figurat auarũ. De quo dicitur Ephes. v°. Auaricia est ydolorũ seruitus. Filii eius recte dicuntur duces: q2 fere totus mundus regitur et ducit̃ istis duodecim pctis q̃ ex auaricia nascuntur. Nam d2 ysa. lvi. Oẽs in viã suã declinauerunt vnusquisq3 ad auariciã: a summo vsq3 ad nouissimum. Et Hiere. dicitur q a minori vsq3 ad maiorem oẽs auaricie student.

¶ De accidia. Septimũ cap.

Accidia est paruus amor boni cũ tedio et iordinata ai tristicia / et ĩpaciẽtia rei diuine

De accidia nota specialit̃ tria. s. Typum turpissimũ. Dãnũ grauissimũ. et Partum vilissimũ.

¶ Accidia h3 multas figuras et similitudines detestandas.

¶ Primo cparat̃ accidia salicibus que sunt arbores infructuose: et solũ faciunt vmbrã: sic accidiosi et ociosi nullũ faciunt fructum. sed solũ vmbrã dyabolo / et refrigerium. Unde dr̃ de dyabolo. Job. xl. Circũdãt eum sc3 dyabolum salices infructuose.

¶ Scd̃o cõparatur accidia febri ethice / vel thisice / vel lasse / vel paralisi. Febris ethica vel thisica fit ex csumptione humoris naturalis: sic accidia fit. q2 deficit hu

mor diuine dilectionis et deuotionis. Similiter febri lasse ꝯparatꝰ. Nã febris huiusmodi vix aut nunq̃ cura tur: sic piger vel ociosus/cũ sit semimortuus: vix corri gitur. Est enim lãguor de quo dr̃ eccl'iastici.x. Lãguor prolixior grauat medicũ. Comparatꝰ etiã paralisi que facit mẽbra arida ꝛ impotentia: sic accidia facit pedes ĩpotẽtes ad ãbulandũ/manꝰ ad opandũ: ꝛ mẽbra oĩa ad laborẽ penitẽtie sustinẽdũ. Uñ de talibꝰ dr̃ in psal. Manꝰ habẽt ꝛ nõ palpabũt: pedes hñt ꝛ nõ ãbulabũt

¶ Tercio cõparatur adonibesech: de quo dr̃ iudicũ.i. q̃ ãputauit manꝰ ꝛ pedes.lxx.regibus. Adonibesech enim interpretatꝰ dñator egestatis: et sigãt accidiã que facit subditos suos egẽtes et inopes. Nam dr̃ ꝓuer.x. Egestatẽ opata est manꝰ remissa.i.pigra. Iste adoni besech amputat manꝰ et pedes regibꝰ. qꝛ ad litterã re ges ꝛ p̃lati volunt viuere nũc ociosi. Uel reges dicũtur viri religiosi: iuxta illud eccl'iastici.xlviii. Qui vngis reges ad penitentiã. Religiosi q̃dẽ deberent se ꝛ alios regere per vitam ꝛ doctrinã: sed aliqui habent manus et pedes amputatos per accidiam.

¶ Quarto ꝯparatur ociosus cani famelico. huiusmõi enim piger ꝛ ociosus ad modũ canis esurit ꝛ oẽs sen sus vniuersalẽ famẽ patiũtur: iuxta illud psal. Famem patiẽtur vt canes. os eni eiꝰ esurit cibaria delicata/lin gua verba vacua/manꝰ opa vilia/cor honores/auris rumores/ꝛ oculi vanitates. Ideo dicitꝰ ꝓuer.xxi. Desi deria occidunt pigrum.

¶ Quinto comparatur ociosus vel piger ferro/ꝛ aque terre/ꝛ vesti/scolari negligẽti: homini stãti ꝛ nõ ãbulã ti: istis eni sex eadẽ rõe adaptatꝰ. Ferrũ q̃dem quod nõ tractatꝰ: cito rubiginatur. terra q̃ nõ colitur: malas her bas generat. aqua q̃ nõ mouetꝰ: cito corrũpitur. vestis

que non portatur: de facili a tinea corroditur. scolaris negligēs q̄ nō adiscit de necessitate nichil scit. hō stās q̄ nō vadit: facili⁹ cadit q̄ ille q̄ sp̄ icedit. sic accidiosus q̄ nō exercet se in aliquo bono ope: iō succūbit viciis/ ꝛ vincit tentatione. vn̄ dicit hiero. ad rusticū monachū Semp aliq̄d boni facito: vt te dyabolus non inueniat ociosum. Facili⁹ eni dyabol⁹ occupat illos quos in bano ope nō inuenit occupatos. Nā īmūdus sp̄us cū inuenit domū vacātē. s. p accidiā: assumit alios. vii. sp̄s nequores se. i. vniuersa vicia: ꝛ igressi hitāt ibi. Math. xii.
¶ Sexto cōparat ociosus ꝛ piger litargico q̄ moritur dormiēdo. sicut sysara/ de quo dr̄ Judicū. iiii. q̄ soporē morti socians defecit ꝛ mortu⁹ est. Et sicut vulgo dr̄ q̄ nimis fortiter et pfunde dormit: q̄ culcitrā sibi furari pmittit. sic piger nimis oppressus est somno accidie: q̄ permittit sibi furari culcitrā. i. quietē bone cōscientie.

¶ Damna accidie sunt specialiter septem.

¶ Primū est pauptas q̄ facit hominē egentē tā corporaliter q̄ sp̄ualiter. Prouer. x. Egestatē operata est man⁹ remissa. Et Math. xxv. dr̄ de seruo pigro. Tollite ab eo talētum. quia vere talentum gratie meretur amittere/ qui illud negligit multiplicare.
¶ Secundū est vilitas. facit enim accidia hoīem vilē. vnde dr̄ eccl'iastici. xxii. In lapide luteo lapidabit piger. Lapis luteus potest dici peccatum imundum: ad quod accidia facit hominem pronum.
¶ Terciū est timor vel pusillanimitas. facit enim hominē pauidū ꝛ pusillanimē ad modū leporis. vn̄ dicit pruer. xviii. Timor deiicit pigrū. s. de cacumie virtutis
¶ Quartū est sp̄ualis corruptio. corrūpit eni ad istar aq̄ nō mote. Jō dr̄ hiere. xlviii. Moab nō est trāffusus de vase in vas. Moab iterp̄tat accidiosus q̄ de vase in

vas nō est trāffusus: q2 in bonis opib9 nō est occupat9

¶ Quintū ē viciox accumulatio. Replet enī accidia hoiem vniuersis viciis. Nā dr̄ pūer. xxiiii. Per agrū hominis pigri transiui: z ecce totū repleuerant vrtice. Urtica recte figurat accidiam. nam vrtica hab3 molle folium: sed in folio habet aculeum pūgitiuum: sic accidia ad modū vrtice: habet in mollicie remissionis aculeum pungitiue tentationis. z sicut asinus libenter pascitur huiusmodi pungitiuis id est cardonibus: sic piger libenter pascitur huiusmodi pungitiuis. i. delectationibus peruersis/quasi aculeatis.

¶ Sextū est exprobrabilis accusatio. facit enī accidia hoiem exprobratiōe dignū. vnde dicitur puer. xxiiii. Usq3quo piger dormis? Et iō ad ɔfusionē sue negligētie mittit ociosus in scola formice ad discendū: Juxta illud qđ scribit puer. vi. Uade ad formicā o piger. Et satis est hoi magna ɔfusio ꝙ oporteat eū adiscere a tā paruo z despecto magistro. ¶ Et nota ꝙ pigricia/vel negligētia est precipue reprehensibilis in decē casib9.

¶ Primo quando est magnum iter et tempus breue sic nos habemus magnum iter sc3 vsq3 ad celū. Juxta quod dictū est helye Tercii regū. xix. Grandis enim restat tibi via/et tempus est valde breue. s. vita nostra que est quasi transitus vmbre: vt dr̄ sapie. v.

¶ Secundo est reprehēsibilis negligētia / quādo q̄s expectatur a magistris z pigritat venire: sic nos piculose pigritamus/qui expectamur ab āgelis z sanctis:

¶ Tercio qn̄ quis vocat ad magna: sic nos pigritari est piculosū3. q2 vocamur ad magna. s. ad regnū celox

¶ Quarto qn̄ multa impedimēta sunt in via: sic nos nullomodo debemus pigri esse. quia viā nostram impediunt tentationes diuerse.

¶ Quinto quādo res impignorata non redimitur in termino: sic nobis periculosum est si negligam⁹ aiam redimere q̄ est ipignorata dyabolo p pcti delectatione
¶ Sexto qñ prescriptio ē ppe terminū suū: sic nobis est valde piculosum/cū dyabol⁹ p̄scripserit hominē seu animā p pctā multo tp̄e. si nō inqetetur eius p̄scriptio scz lachryma/cōfessione/ et orone. et hoc autē terminum prescriptionis. s. ante diē mortis: qr dr ecclīastici. xviii. Ante mortē ɔfitere. Et iterū. Viuus et sanus ɔfiteberis
¶ Septimo: qñ qs cecidit in turpē locū. turpis enim locus in quē cecidimus: est peccatū qđ ē quid turpissimum. et ideo debemus esse pigri ad surgendum.
¶ Octauo: quādo magnū donum offertur. Hoc donū est diuina gratia. et si illud negligim⁹ accipere: hec negligentia est valde periculosa.
¶ Nono: quando quis est in magno piculo nisi ei suc curratur/est valde piculosum ei: sic negligentia valde piculosa est homini pigro. nisi enim cito aie sue succur rat que est in periculo infernalis precipitii.
¶ Decimo: qñ tēpus est plantandi arbores et nō plantantur/putādi vineas et nō putant̄/seminandi agros et non seminant̄/metēdi messes et nō metūtur/domandi animalia et nō domant̄/ curādi vulnera et nō curant̄/lauandi vestes et nō lauātur/saliēdi carnes et nō saliunt̄. In oībus istis est valde piculosa pigri neglīgētia. et merito sunt reprehēsibiles: q in istis specialit̄ sūt negligētes. Est enim mō tp̄s ad oia p̄dicta spūalit̄ faciēda. Nunc enim est tp̄s plātandi p caritatis radicationem putandi per pctōꝝ cōfessionē/serendi per elemosynarū largitionē/metēdi per bonoꝝ opeꝝ accumulationem/ domandi animalia p carnis mortificationem / curādi vulnera per penitentie medicationē/lauādi vestes per

lachrymarum effusionem saliendi carnes per cõtinẽtie satisfactionem. Hec enim decẽ predicta sunt que opz fieri cito. vt dicitur apocalipsis primo capitulo.

¶ Filie accidie sunt q̄ndecim. scilz.

Tepiditas.
Mollicies.
Somnolentia.
Ociositas.
Dilatio.
Tarditas.
Negligentia.
Impseuerãtia.
Remissio.
Dissolutio.
Ignauia.
Indeuotio.
Tristicia.
Tedium vite. et
Desperatio.

Hec quindecim peccata que nascuntur ex accidia: figurãtur per quindecim cubitos Genesis vii. quibus ascendit aqua diluuii super mõtes vniuersos. Sicut enī aqua diluuii submersit mũdum sic accidia suffocat ociosum. et sicut nunc quindecim cubitis sup omnes montes effluxit aqua: sic ex accidia quindecim generantur peccata. Ideo nota q̄ cõtra predicta peccata summum remedium est diuersitas occupationũ

¶ De gula. viii. capl̄m.

Gula est imoderatus appetitus edendi et potãdi.

¶ De gula nota specialit̄ tria. sc3

Typum reprobandum.
Damnum lamentandum.
Partum detestandum.

¶ Gula multis reb⁹ detestabilib⁹ ɔparat̄

¶ Primo ē squinãtie similis. nã squinãtia est morb⁹ gutturis et cito suffocat hoīem. sic gula q̄ ad litterã est gutturis viciũ: faciliter strãgulat hoīem per pctm̄. Vn̄ dr̄ eccl̄iasti. xxxvii. Propt̄ crapulã multi obierũt morte quadruplici. s. morte nature/culpe/īfamie/et gehẽne

¶ Scd̄o ɔparat̄ morbo regio. nã ille morbus requirit magnas expẽsas et inde dicit̄ regius/q2 soli reges

et hoies potētes pñt specialiter sufficere ad expensas tā grādes. sic gule vicium est tā magnarū expēsarꝫ ꝙ vix pōt ei aliqd sufficere. Unā dr ecclīastes. vi. Omis labor hominis est in ore suo. i. quicquid ex labore acquisierit: ore suo gulose consumit.

¶ Tercio ꝯparat bolismo. nam bolismus est caninus appetitus q̄ iterficit hoiem gulosum. qꝛ nō pōt satiari sic gula maledicta admodū appetitꝰ canini interficit gulosum qui nunꝙ pōt satiari. Uñ dr ꝓuer. xiii. Uenter impiorum insaturabilis.

¶ Quarto ꝯparat gulosus sacco ptuso vel pforato in fundo qui q̄tūcunqꝫ ex vna parte acqrit: tm̄ ex altera pte pdit talis saccus est gulosus hō qui ex vna pte hꝫ coquinā adimplēdū ventrē: ꝛ ex altera latrinā ad euacuandū. Et satis est miser hō qui semp est deditꝰ tam vili officio. Uñ dr. Aggei. i. qui mercedes congregauit et misit eas in sacco pertuso.

¶ Quinto gulosꝰ ꝯpat porco. nā porcꝰ ē aial deditū gule. dyabolꝰ aūt nutrit ꝛ īpinguat porcos ꝛ bachōes suos. s. gulosos: vt postea ad fumum inferni ponat/ vt eos in eternū deuoret et pascat. vñ dr Math. viii. Si eiicis nos hinc: mitte nos in porcos. i. in gulosos.

¶ Sexto ꝯpat gula freno. nā sicut sessor ducit equū quocunqꝫ voluerit/ postꝙ ipm īfrenauerit: sic gula ducit gulosum ad oēe pctm̄. ex quo hō vicio gule infrenari se pmittit. Ideo de guloso dr in psal. In chamo ꝛ freno maxillas eorum constringe.

¶ Septīo gulosus ꝯparat esau/ q̄ ꝓ cibo lēticule vendidit primogenita sua. sic gulosi ꝓ gula vendūt pmia eterna. Unā dr trenorū. i. Dederūt qqꝫ pciosa pro cibo

¶ Octauo cōparatur pisci et aui. nam sicut piscis per guttur capitur cū hamo/ et auis per collum cū laqueo

tenetur: sic gulosus per guttur et collum capitur gule vicio. Et precipue inter aues. Gulosus similis est auibus pinguibus propter tria specialiter.
¶ Primo quippe quia auis pinguis nõ potest multũ alte volare: sic gulosus nec celestia desiderare.
¶ Itẽ auis pinguis: sicut sũt coturnices in vindemiis qñ sunt bene pingues: de facili capiuntur ab accipitre sic homines dediti gule facile vincuntur a tentatione.
¶ Itẽ sicut auis pinguis .s. accipiter qñ est bene satur nõ vult venire ad manũ dñi q̃tuncũq; sibi ostẽdantur carnes: sic gulosi fugiũt man⁹ dei: q̃tũcunq; ostendat eis carnes rubeas .s. bñdicte passiõis xpi. Nã deutro. xxii. dr̃ de guloso. Incrassatus impinguatus/dilatatus: dereliquit deum factorem suum.
¶ Nono cõparaẽ gulosus cani q̃ ducit cecum in lutũ Nam canis ducẽs cecũ/ ꝓpter os qđ videt in luto: ducit cecũ in lutũ. sic gula ducit gulosũ in lutũ .s. in inmundiciam peccati. Et iõ suadet sapiens. Eccl'iastici. xviii. Post concupiscentias tuas non eas.
¶ Damna gule sunt specialiter sex.
¶ Primũ ẽ mentis brutalitas quãtũ ad rõis defectũ Nam dr̃ scđe petri. ii. Hi .s. gulosi sunt velut irrationabilia pecora. et etiã q̃tũ ad defectũ ꝯpassionis. Nulla enim ꝯpassiõe moueẽ gulosus ad pauperẽ ⁊ afflictum acsi esset aial brutũ. vñ dr̃ amos. vi. Bibentes vinum in phiala/nichil compatiebantur super contritione ioseph. i. pauperis. Exemplum de diuite epulone. Luce xvi. qui non est cõpassus lazaro: cui tamen compatiebantur canes/eius vlcera lingendo.
¶ Scđm ẽ corpis ĩfirmitas. Nã dr̃ eccl'iastici. xxxvii. In multis escis non deerit infirmitas. et etiam mors triplex scz nature/culpe/et gehenne.

¶ Tercium est oris loquacitas sicut patet de herode qui in conuiuio temere promisit: et iurauit saltatrici puelle se daturũ quidquid peteret. et ad petitionẽ eius pcepit amputari caput iohannis baptiste. Marci. vi.

¶ Quartũ ẽ inopia rerũ. exẽplũ de filio pdigo q̄ dissipauit oia bona sua: quousqz fuit ita paup q cupiebat de siliquis porcorũ satiari/ q̄ idẽ sũt q furfur scd̄m aliquos/ et scd̄m alios cortices fabarum.

¶ Quintũ ẽ carnis luxuria. nã ex vicinitate mẽbrorum scz vẽtris et genitaliũ: intelligit cõfederatio viciorum. ideo dr. hiere. v. Saturauit eos. et mechati sunt.

¶ Sextum est: cordis stulticia. Vñ. dr puer. xx. Quicũqz his delectatur: nõ erit sapiens. Osee. iiii. dicit q vinũ et ebrietas auferũt cor. ¶ Filie gule sunt due. scz Castrimargia. et Ebrietas. ¶ Castrimargia ẽ excess9 i cibo Et dr a castro et mergo / gis: iõ q oia mergit in castro vẽtris ¶ Ebrietas est excessus in potu. et dr ebrietas quasi extra briã. nã bria dicebatur antiqtus calix vel ciph9 qui erat mẽsura pot9. nã vinũ dabat ad mẽsurã. Et iste due filie sunt ille filie/ de qb9 dr puer. xxx. Sanguissuge due sunt filie dicẽtes affer affer. Sanguissuga dr vẽter. qr ad modũ sanguissuge citius obruit q satiat. vt dicit Berñ. Huiusmodi ergo sanguissuge. s. ventris due sunt filie. s. castrimargia et ebrietas dicẽtes affer affer. Nã castrimargia dicit affer cibũ ebrietas dicit affer potũ. vna vult aliqtulum comedere post potũ: et alia aliqtulũ bibere post cibum et sic in infinitum.

¶ De luxuria. ix. ca.

Luxuria est imoderat9 appetitus scd̄m tactũ.

¶ De luxuria nota specialiter tria. s. q habet Typũ odiosuz. Damnũ remorsiuũ. Partum

perniciosum. ¶ Luxuria habet multas figuras dete stabiles et similitudines odiosas.
¶ Primo enim cõparatur gehēne. Nā in gehēna sunt specialiter tria. s. ignis ardens/ vermis rodens/ sulfur fetens: sic in pctō luxurie est ignis cõcupiscētie/ vermis scʒ remorsus cõsciētie ⁊ sulfur. s. fumus infamie. et ideo qui est in pctō luxurie: iā quodāmodo est in supplicio gehenne. Unā dr̄ Math. v. Expedit tibi. s. o luxuriose: vt pereat vnū mēbrū. s. illud vilissimū ⁊ innominandū ꝙ totum corpus tuum mittatur in gehennam.
¶ Scđo cõparatur luxuriosus fatuo mercatori/ q̄ rem preciosam dat pro vili p̄cio. sic luxuriosus aīam dat ꝓ vili p̄cio. s. ꝓ pctō. vnde dr̄ ꝓuer. iiii. Precium scorti vix est vni⁹ denarii. Mulier aūt p̄ciosam aīam viri ra pit. ⁊ facit magnā iniuriā iste fatuus mercator xp̄o qui carissime emerat aīam ei⁹. Debuisset eni dixisse dya bolo qui emit aīas ad tā vile preciū nō possū tibi ven dere aīam meā. qꝛ alius. s. xp̄s satis maiori p̄cio emit eā. Juxta illud qđ dr̄ Prime cor. vi. Empti eni estis precio magno. Iste enim fatu⁹ mercator. s. luxuriosus qui ita magnū forū fecit de mercib⁹ suis: non est mirū si cito amisit capitale suū. et iō inter oēs pctōres luxu riosus veniet ad iudiciū pauprimus. nā hoc vendidit: et destruxit quicq̄d habebat. s. deū ⁊ sanctos/ aīam fa mam/ gloriam/ substantiam/ ⁊ gratiam.
¶ Tercio cõparatur luxuriosus coruo q̄ cadaueribus adhesit. vt dr̄ Geñ. viii. sic facit luxuriosus. qꝛ dimissa archa continentie et castitatis: adheret cadauerib⁹. i. delectationibus immundis.
¶ Quarto luxuriosus cõparatur fatuo bellatori scilʒ inermi qui vix cauet hostem suū qñ ip̄m melius videt armatū. Arma nāqʒ dyaboli sūt mulieres ille eni sūt

baliste dyaboli de longe infigientes. Tūc enim fatu⁹ est luxuriosus q̄ nō curat hostē suū fugere. sed attēdit pulchritudinē baliste. Simil'r mulier cōpta ꝛ pulchra cū suis ornamētis est gladi⁹ dyaboli bn̄ scindēs bene limat⁹. Luxuriosus est tn̄ infatuat⁹ et attentus circa pulchritudinē istius gladii ꝙ nō curat fugere ictū inimici sui. Similiter mulieres sūt castra in qb⁹ dyabol⁹ ponit vexilla. i. diuersa paramēta. Luxuriosus nimis appropinquat ad castrū vbi videt arma dyaboli. et qꝛ non cauet ꝑcutiē ꝛ iaculaꝛ: tn̄ tract⁹ est pulchritudine vexilloꝝ. Unde bn̄ figuraꝛ luxuriosus per abimelech. de quo dr̄. Judicū. ix. ꝙ veniēs ad oppidū abimelech appropinquauit ad turrim / ꝛ ecce vna mulier fragmē molle desuꝑ caput ei⁹ iaciēs: ꝯfregit caput ei⁹ cerebrū qꝫ effudit Abimelech iste nimis appropinquās ad turrē: est hō luxuriosus īcaute appropinquās ad mulierē Fragmē molle q̄d ꝓiecit mulier ꝛ abimelech īterficit est tēatio q̄ a muliere ꝓcedit ꝛ miserū luxuriosum interficit ¶ Quinto cōparaꝛ luxuria sagene. nā sagena om̄e gen⁹ pisciū capit / nec facit aliquā drām: sꝫ q̄dq̄d inuenit apph̄endit. sic pctm̄ luxurie fere totū mūdum inuoluit. Nā dr̄ de dyabolo qui piscatur cum hac sagena Abacuch. i. Totum in hamo suo leuauit / totū traxit in sagena sua.

¶ Sexto ꝯparaꝛ luxuria igni greco. Ignis enī grec⁹ horribiliter ardet / ꝛ aquas cōburit / ꝛ vix pōt extingui sic ignis luxurie: etiam in frigidis ꝛ mortificatis ardet ꝛ fere oīa deuorat Nā dr̄ de luxuria. Job. iii. Ignis est vsqꝫ ad ꝯsūptionē deuorās. Et iohel. i. Ignis. s. luxurie comedit speciosa deserti. i. pulchros viros et mulieres hui⁹ mundi. ¶ Et nota ꝙ ignis iste grec⁹ ꝯsueuit extingui cū duob⁹. s. cum aranea / ꝛ cū aceto. qꝛ luxuria

habet ista duo magna remedia. Frenam.i. cōsiderationem infructuositatis huius mundi. et acetū.i. acrimoniam/ꝛ austeritatem penitentie.
¶ Septimo ꝯparatur luxuriosus equo. nam equꝰ nichil valet sine calcaribꝰ. ꝛ freno sic hō nisi habeat frenum continētie cū calcaribꝰ pnīe: efficitur inutilis ad modū equi nō frenati ꝑpter luxurie lasciuiā. Ideo dr in psal. Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus. ꝛc.
¶ Octauo comparat̄ luxuriosus naui q̄ a nauta sine vllo gubernatore ducit̄: sed solū aque fluxū sequi permittitur. Iuxta illud qđ vulgo dr. Qui vadit ad votū suum; vadit ad dolorē suū. Nauis enim nū̄q̄ per se ad portum ducitur/nisi recte a nauta ducatur vel regatur Caro nostra est nauis ꝛ spūs est nauta. sed nunq̄ caro veniet ad portum salutis: nisi a spiritu ducatur gubernaculo virtutis. immo sequeretur fluxum aque.i. īpetum luxurie. ꝛ tandem precipitaret hominem in mare oceanum damnationis eterne. In figura huius dicit̄ Mathei. viii. q̄ nauicula operiebatur fluctibus. quia vero caro nostra mergeretur fluctibus tentatiōis/nisi adesset auxilium diuine virtutis.
¶ Nono cōparat̄ luxuria stercori ꝛ luto ꝑpter vilitatē nā sicut porcus fouet̄ in luto/ꝛ equus iacet in ꝓprio fimo: sicut luxuriosi pseuerantes interdū moriūtur in ꝓprio pctō. Et ideo dr Johel. i. Cōputruerūt vt iumenta in stercore suo. Sup quo dicit btūs Gre. Iumenta in stercore suo putrescere: est luxuriosum ī fetore luxurie vitā finire.

Damna luxurie sunt sex.

¶ Primo eni holez ducit ad maximā pauptatē. aufert siqdē glīam ꝛ grām/ꝛ ꝓpriā substantiā. Vñ dr lu. xv. q̄ filius ꝓdigus p quē luxuriosus figurat̄: dissipauit substantiam suam in meretricibus viuendo luxuriose

¶ Secundo deiicit in pessimā seruitutē facit enim ꝙ turpior ꝛ vilior pars que est in homine dn̄atur ei. Hec seruitꝰ figuratur per seruitutē egypti que erat seruitꝰ luti et lateris. vt dr̄ Exodi. i. per quā bene intelligitur luxuria: que est seruitus lutose delectationis.
¶ Tercio ꝓiicit hominē in maximā vilitatē. qꝛ hoīez qui similis est deo et angelis: facit esse parē brutis. vn̄ dr̄ in psal. Hō cū in honore esset non intellexit. s. ꝙ ad ymaginē dei creatꝰ sit. ꝯparatus est iumentis insipiē- tibus: ꝛ similis factus est illis.
¶ Quarto luxuria priuat hoīem oī rōe / ꝛ sicut aīalia bruta turpiter infatuat. sicut patet in salomōe q̄ tante fuit sapientie. ꝛ tamen de ipso dicitur Tercii reg. xi. ꝙ deprauatum est cor eius propter mulieres.
¶ Quinto hoīez acriter mortificat occidit enī triplici morte. s. morte culpe / morte infamie / ꝛ morte gehenne ꝛ ideo dr̄ eccl̄iastes. vii. Inueni amariorē morte mu- lierē. Mors enim nature simplex est ꝛ transitoria: sed mors luxurie multiplex est ꝛ sempiterna.
¶ Sexto hoīem fortiter illaq̄at. vn̄ dr̄ eccl̄iastes. vii. de muliere. Laq̄us venatorū est. i. demonū / q̄ venant̄ aīas pctōꝝ / sagena cor eius / vincula sunt manus illiꝰ.
¶ Et nota hic de muliere triplex genus capture. scilꝫ
Laqueum quo capiuntur volatilia.
Sagenam qua capiuntur natatilia.
Uincula quibꝰ capiuntur aīalia siluestria ꝛ terrestria
Luxuria xp̄o capit volatilia. i. superbos natatilia. i. de liciosos / et aīalia terrestria. i. auaros. et sic fere nichil sibi euadit. ¶ Filie luxurie sunt quinqꝫ. scꝫ
Nota Fornicatio. que est cum muliere soluta.
Adulterium. quod fit cum coniugata.
Stuprum. quod est cum virgine vel religiosa.

Incestus / qui est cum affine vel consanguinea . et Peccata contra naturã . ¶ De istis quinq; filiabus habet̃ i figura.quarti regũ.vi. Ubi drꝫ ꝙ quarta pars cabi stercoris colũbarum quinq; argẽteis vẽdebatur Stercus colũbe q̃ ẽ auis luxuriosa.figurat ĩmundiciã luxurie.quinq; argẽteis quibus stercus emit̃ vel venditur:sunt ista quinq; pctã q̃bus delectatio luxurie ꝓcreatur. Et bene quarta pars stercoris emit̃ quinq; argenteis:qr cũ quatuor sint in pctõ luxurie.s.cogitatio/delectatio/cõsensus/ꝛ opatio: vnũ solũ de istis.s.delectationẽ.i.quartã partẽ pcti p̃cipue emit ꝛ procurat luxuriosus:ab his omnibꝰ viciis supradictis nos clemẽter absoluat ꝛ potens̃ ꝛ eripiat pater ꝛ filiꝰ ꝛ spũsſctũs amẽ

¶ Secunda dieta de penitentia.ca.x.

Post tractatum de viciis Sequitur tractatus de penitẽtia/q̃ est scda dieta salutis.s.a pctis ad penitẽtiã ꝑuenire

¶ Et nota primo de penitẽtia specialiter tria : scilicet

Laudes multipharias	¶ Uel per alia verba
Partes necessarias/et	Laudes eius figurales.
Artes meritorias	Eius partes integrales.
	Eius partes virtuales.

Laudes eiꝰ mõstrat multiplex eiꝰ figura/ꝛ cõparatio Partes eiꝰ ĩtegrales sũt. ¶ Partes eiꝰ ꝟtuales sunt

Contritio	Ieiunium
Confessio	Elemosina
Satisfactio	Oratio

¶ Habet igitur penitẽtia laudes multiplices scdm diuersas ipsius figuras ꝛ ꝯparationes. Cõparatur autẽ ꝑmo specialit̃ tribus.Est enim pnia sicut aqua calida cõtra canes:sicut clamor cõtra fures.sicut arma cõtra

hostes. Est itaqz penitentia sicut aqua calida cōtra canes. ⁊ maxime q̄ntū ad ꝯtritionē: sicut enī cū aqua calida eiicit̄ canis de coq̄na: sic cū aqua lachrimarū feruētiū eiicit̄ dyabol⁹ ⁊ pctīn de anima. In cui⁹ figura dicitur geñ. xxxvi. Anā inuenit aquas calidas p̄mo in deserto. Anā q̄ interpretat̄ donat⁹ vel sanctificat⁹ sigāt penitentē aq̄ calide. i. lachryme mōstrāt penitētis ꝯtritionē solitudo vō ī qua aq̄ calide inueniūtur. designat vitā solitariā penitētis seu mundificationē vel meditationē. De qua Ambro. Lachrime lauāt delictū q̄ voce pudor est ꝯfiteri. Iste est anā q̄ inuenit aquā calidā cum pasceret asinos patris sui sacerdotis.

❡ Cōparat̄ aūt penitēs arbori/cui⁹ radix est contritio frōdes ꝯfessio/⁊ flores scā deuotio/fruct⁹ bona opera humor grē diffusio. Uel dicuntur penitētes radicati in xp̄o p humilitatē/extēsi p caritatē/opti cortice per austeritatē/dantes vmbrā aliis p bona exēpla ⁊ cōsilia. Apoc. vii. Nolite nocere terre et mari neqz arboribus. He arbores sunt oliua/vitis ⁊ ficus/oliua actiui misericordes. ficus ꝯtēplatiui claustrales. vitis sancti predicatores. Judicū. ix. Ficus noluit regnare sup ligna siluarum. i. super homines infructuosos.

❡ Est etiā penitētia sicut clamor ꝯtra fures q̄ntum ad cōfessionē. nā sicut ad clamorē fugiūt fures: sic penitētis clamosa ꝯfessio vel orō fugat demones. vñ in figura hui⁹ dr̄ ꝑ primi machabeoꝝ. iiii. q̄ timore iude qui interpretatur confessio/repulsi sunt inimici eius.

❡ Est insup pnīa sicut arma ꝯtra hostes maxīe q̄ntuz ad satisfactionē. nā satisfactio penitētis: sicut ieiuniū ⁊ elemosina sunt q̄dā penitētis arma. Nā dicit apostol⁹ scḋe coꝝ. x. Arma militie nr̄e nō sunt carnalia sz suple carnē macerātia. de elemosina dr̄ eccl̄astici. xxix. Sup

scutum potentis ꝛ super lanceam pugnabis aduersus inimicū tuum. ¶ Item penitentia est turbatiua instar maris. Accēsiua instar ignis. Cōclusiua instar sepis.
¶ Est itaqꝫ penitentia sicut quedā maris turbatio. nā sicut mare non emittit immundicias nisi sit turbatū: sic anima nō emittit peccatū nisi in se habeat penitētie et cōtritionis cōturbationē ꝛ motū. vnde de penitenti dr Trenoꝝ. ii. Magna est velut mare contritio tua.
¶ Est etiā penitētia sicut quedā ignis accēsio. nam sicut ignis ꝓducit fumū de viridibꝰ lignis: sic virtꝰ penitentie de pctōribꝰ educit fumū ꝯtritionis. ꝛ sicut ligna viridia reddūt aliquem humorē per virtutē ignis: sic peccatoꝝ oculi eructant virtute pnīe humorē lachrymose ꝯpūctionis. Nam dr in psal. Exitus aquarū deduxerunt oculi mei. Et sicut ligna viridia q̄ sunt bene accensa fortiꝰ ardēt vel calefiūt: sic pctōres penitētes q̄ sunt igne penitētie vehemēter accēsi fortius diligūt: sicut pꝫ Luce. vii. Cui multū dimittit: multum diligit. Sed sunt mlti qui nō inueniūt ignē sed aquā crassam vt dicit scōi macha. i. tales sunt q̄ cogitāt vitam suam preteritā nō ad cōtritionem sed ad delectationem.
¶ Est item penitētia sicut quedā sepis conclusio. Nā sicut agricola cum eisdem spinis quas extrahit de vinea claudit vineā contra porcos ꝛ bestias: sic penitēs cogitādo peccata sua debet claudere ꝛ munire cor suū contra oēs tentationes bestiales ꝛ immūdas. Hec est sepis. de qua dicit sapiens Ecclesiastici. xxxvi. Ubi nō est sepes diripietur possessio: quia vere vbi nō est sepes penitentie que animā claudit contra recidiuum facile dirumpitur possessio virtutum.
¶ Item penitentia est discrete imponenda. Deuote assumenda. Perfecte adimplenda.

¶ Est enim penitētia discrete iponēda. nā sicut virus serpēti vitā cōseruat sed homini mortē ꝓpinat. et sicut ignis aurum probat/ꝛ virgulta incinerat. ꝛ sicut talpa morit̄ in luce ꝛ sub terra viuit. ꝛ sicut ignis quē cetera animalia timēt/sallamādrā nutrit ꝛ sicut hō sub aqua morit̄ vbi piscis delectat̄: sic eadē pnīa nō omnibus est imponēda vel iniungenda nec ꝯtra omnia pctā sed diuersis diuersa. Nā sacerdos debꝫ discernere inter penitentiā ꝛ penitentiā/culpā ꝛ culpā: sicut ex lege dn̄i debebat sacerdos ex mandato dn̄i discernere inter leprā ꝛ lepram: vt dicitur Leuitici. xiii. ꝛ. ix.

¶ Est etiā penitentia deuote assumenda. sicut enim miles nō recusat onus vel pōdus armoꝝ: sic penitens non dꝫ recusare onus penitētiaꝝ. ꝛ sicut auis non recusat onus pēnaꝝ. nec peregrinꝰ onus baculi. nec equus onus quadrige: sic penitēs nō dꝫ recusare onus pnīe. Vn̄ ille bonus penitēs dauid cōparat se iumento cum dicit in psal. vt iumentum factus sum apud te.

¶ Est insup penitētia pfecte adiplēda vt nō solū penitens pctm̄ vitet sꝫ peccati recidiuū ꝛ iportunitates oēs quasi quasdā radices et germina pctoꝝ. Sicut eni herba falcata reuiuiscit: sꝫ eradicata non. ita pctā de facili pululāt/ si nō fuerint radicitꝰ euulsa. Ideo dicit Aug. Penitētia ē cā pctoꝝ excidē ꝛ eis additū nō idulgere

¶ Itē bonus ꝛ pfectus penitēs fugit dyabolū/seqtur xp̄m/spernit mundum/ꝛ appetit celū. Penitens itaqꝫ pfectus fugit dyabolū et currit ad latibulū pnīe. sicut enim auicula ponit se inter spinas vt possit accipitrem euadere. ꝛ eadem rōne sicut lilium inter spinas crescit valde bene: vt dr̄ Canticoꝝ. ii. Sicut liliū inter spinas sic amica mea inter filias. spine siquidē quibus lilium claudit̄ prohibent ne lilium tangat̄. p hoc modū spine

penitentie custodiūt animā instar auicule a p̄dali acci pitre in star liliū ab omni tactu delectationis immūde.
¶ Bonus penitēs sequitur xp̄m ꝛ imitat̄. Nam certe penitētia fuit via qua xp̄s ābulauit. Vn̄ post baptismū statim intrauit desertū: vt d̄r Luce.iiii. Penitētia etiā fuit prima doctrina quā xp̄s p̄dicauit: vt habet̄ math. iiii. Penitēs igit̄ si est bonus discipulus libēter intrat cū xp̄o penitētie desertū. contra simulatos penitentes q̄ ad modū vsurarii volūt esse discipuli xp̄i: sicut enim vsurarius vult esse illius socius cui mutuat pecuniā in lucro ꝛ nō in dāno: sic multi vellent sequi xp̄m in prosperis ꝛ nō in aduersis vellent cū xp̄o regnare in celo: sicut filii zebedei. ꝛ non cū ipso certare in stadio. vnde dictum est eis illud Math.xx. Nescitis quid petatis.
¶ Penitēs nichilominꝰ spnit mūdi ꝓspera ꝯtra aliquos q̄ sunt quasi symea qn̄ inuenit nuces nouas ꝛ recētes ꝑpt̄ exterioris corticis amaritudinē iudicat nucem esse amarā ꝛ spernit nucleū interiorē: sic a multis repudiat̄ pnia: q: videt̄ carni amara. Jō d̄r hebre.xii. Omnis disciplina in p̄senti nō est gaudii sed meroris
¶ Penitēs insup appetit celū. ꝛ sicut puer rūpit vestē veterē vt citius habeat nouā: sic bonꝰ penitēs lacerat saccū carnis vt citiꝰ anime sue acq̄rat stolā felicitatis eterne. vn̄ d̄r in psal. Concidisti saccū meū et circumdedisti me leticia. ¶ De contritione. Ca.xi.

Nota partes penitētie itegrales Et no. q̄ pnia h3 tres ꝑtes ip̄a3 v̄tualit̄ itegrātes. s.
Contritionem cordis
Confessionem oris.
Satisfactionē operis.

¶ Nota de penitētia p̄mo q̄tum ad contritionē q̄ est pars p̄ma penitētie. Nota q̄ contritio de pctis specialiter debet esse septiformis.

Illam debent esse morosa & intenta non perfunctoria.

Solitaria nõ publica.
Integra nõ diminuta.
Ordinata nõ confusa.
Propria non aliena.
Uerecunda nõ deliciosa
Iusta non simulata.

¶ Et hec septẽ sunt in verbo. ysa. xxxviii. Recogitabo tibi oẽs ãnos meos in amaritudine aie mee. Et iste versicul⁹ dꝫ esse ꝑpetue memorie illorum septem que vera contritio debet habere.

¶ Primo enim (vt dictũ est) dꝫ esse intẽta nõ perfunctoria. ideo dicit recogitabo contra illos q̃ veniunt ad ꝯfessionẽ incogitati de pctis. qꝛ nullã vel modicã videtur habere sollicitudinẽ: cũ tamen hec sint maiora debita & maiora negocia q̃ hõ habet vel habere possit in hac vita. Ista enĩ debita sunt decẽ miliũ talentorũ. vt dr̃ math. xviii. Ista enĩ sunt negocia ꝓ quibus filius dei mortu⁹ est et ꝓ quibus cõgregabit ãgelos de celo et sanctos etiã hoies de mundo & oẽs demones de inferno. vt dr̃ Math. xxv. Bene autẽ est fatuus q̃ de his maximis debetis & negociis nunq̃ est sollicitus: vt dicit ille bon⁹ penitens dauid. cogitabo ꝓ peccato meo. non dicit pro nũmo vt auarus. nec de cibo vt gulosus. nec de luto vt imundus. nec de vento vt superbus. nec de mendatio vt verbosus: sed de peccatis meis ero dolens et sollicitus: quia vulgo dicit̃. Quo dolor est dentis versatur lingua dolentis.

¶ Scdo cõtritio dꝫ esse solitaria non publica. iõ dicit tibi: qꝛ debet esse solũ in ꝯspectu dei. Iuxta illud psal. Meditatio cordis mei in ꝯspectu tuo semp. Infirmus non ꝯsueuit stare in platea: sed in camera clausa. & consilia ardui negocii non tractantur in publico sꝫ in loco secreto. Ideo dr̃ Math. vi. Tu autẽ cum oraueris pro peccatis tuis intra cubiculum: scꝫ cordis tui.

¶ Tercio debet esse integra nō dimidia. ideo dr̄ om̄is Modicum eni de liquore corrupto inficeret vas si remaneret i illo. Ideo dr̄ trenoꝝ. ii. Effunde sicut aquā cor tuū. Bene aūt dicit sicut aquā. quia ali⁹ liquor vix pōt bene effundi quin ibi remaneat aliqd de colore vel de odore vel de sapore. Videm⁹ eni ꝙ post effusionem lactis remanet in vase color/post effusionem vini: odor post effusionē mellis sapor. Debet igit̄ penitēs effundere. nō sicut lac / ne scʒ remaneat color pristine cōuersationis: nec sicut vinū/ne remaneat odor praue ymaginationis: nec sicut mel/ne remaneat sapor immūde delectatiōis: sed sicut aquā ꝑfecte ꝛ integre ꝯditionis

¶ Quarto debet esse contritio ordinata non confusa: Ideo dicit ānos. Annus nāqʒ distiguitur per quatuor tempora: scilicet hyemem/ver/estatem/ꝛ antumnum. Debet igitur penitens annos vel circulum vite sue distingere per tēpora: vt sua melius possit inuenire peccata. et precipue debet inuestigare peccator. si in vita sua iueniat hyemem ꝛ frigiditatatem temporis id est torporis ꝛ accidie. Ver autē id est humiditatē corporalis lasciuie. ꝛ estatem id est caliditatem indignationis et iracūdie: et antumnum id est siccitatem cupiditatis et auaricie. Hec sunt tempora quibus distinguntur anni peccatorum. De quibus dicitur in psalmo. Anni nostri sicut aranea meditabuntur. Aranea siquidem meditatur ꝛ totum studium suum ponit vt ordinet telam vilem et fragilem ad capiendum muscas. talis est vita hominis fragilis et vilis et solum muscas capit. id est delectationes imūdas. Unde dicitur ysa. lix. Ipsi telas aranee texuerunt.

¶ Quito dʒ eē ꝯfessio ꝓpria nō aliena. i. de pctīs propriis nō alienis. ꝓpter hoc dicit/meos. Vix eni homo

prosperatur qui dimissis negociis ꝓpriis sollicitus est de alienis. vñ dicit saluator Luce. xxiii. Filie hierusalem nolite flere sup me: sed super vosipsas flete. Et sic vult xp̃s ꝙ nunq̃ fleam⁹ vel plãgamus mortẽ suã benedictã. quousq3 luxerim⁹ culpã ꝓpriã nichilo⁹ tñ nõ habet gratũ ꝙ nõ iudicemus culpã alienã: s3 sicut vulgo dr̃. Quilib3 plangit talã suã. i. damnũ ꝓpriũ. Juxta illud apl̃i gal̃. vi. Unusq̃sq3 onus suum portabit.

¶ Sexto debet eẽ ꝯtritio gemebũda. ideo dicit ĩ amaritudine nõ in risu. Risus signũ est mortis qñ infirm⁹ ridet feruore ĩfirmitatis/ ⁊ maxime qñ egrot⁹ affligit̃ ⁊ anxiatur/ ⁊ viuaciter sentit egritudinem: sicut crisim ⁊ terminũ subsequentẽ. ysa. xxxviii. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Cõtritio nãq3 amara ꝓ incursu diuine offense amarior/ pro dãno supne patrie amarissima/ pro reatu pene eterne facit infirmũ quiescere: et cruciatũ terminare: ⁊ egrotã facit animã creticare.

¶ Septimo ⁊ vltimo cõtritio d3 esse intima. non ficta vl̃ simulata. ideo dicit aĩe mee. Emplastrũ enĩ d3 poni sup locũ doloris infirmi: sicut colliriũ ponit̃ sup oculũ/ non in calcaneo. ⁊ iõ q2 pctm̃ est morb⁹ aĩe ip̃a p̃cipue d3 ꝯtritionẽ pctĩ sentire. vñ d2 Johelis. ii. Scindite corda vestra ⁊ nõ vestimẽta vestra ꝯtra illos quoꝝ pnia ẽ in vultu / nõ in spũ. in veste/ nõ in corde cũ ypocras nr̃ medic⁹ xp̃s aiaꝝ nostraꝝ doceat penitentẽ faciẽ lauare/ vestes ꝯponẽ/ caput vngere ⁊ cor pũgere. Mat. vi.

¶ De confessione. ca. xii.

Secundo nota de penitentia

q̃tũ ad ꝯfessionẽ q̃ est scd̃a pars eã v̾tualiter itegrãs Et est sciendũ ꝙ septẽ sunt in confessione attendenda

¶ Primo enĩ d3 esse festina nõ tarda. ꝯtra aliquos q̃

quanto plus possunt differũt confiteri nisi in infirmitate grauissima. et tales sũt similes latronib⁹ quoꝝ cõfessio aculeo et q̃stionib⁹ extorq̃tur. qꝛ taliũ cõfessionẽ retorquet de⁹ p aculeũ febris acute/ vel grauis ĩfirmitatis. cũ tñ dicat ꝓphã. Preoccupem⁹ faciẽ ei⁹ in cõfessione. sicut ille q̃ diffidit de iure suo dꝫ ante iudiciũ de pace et ꝯpositione tractare: et diem suum preuenire.

¶ Scđo ꝯfessio dꝫ esse huilis et verecũdia. Juxta illđ apo. Ro. vi. Quẽ fructũ habuistis tunc in illis: in q̃b⁹ nũc erubescitis. Latrones enĩ demisso capite/ et rubore ꝑfusi: scelera cõfitẽtur. cõtra aliquos quoꝝ sũt horrenda facinora/ qui nec timẽt deũ/ nec hoies verentur Latrones timẽt patibulũ: cũ sit tñ breue supplicium/ et trãsitorium. et tales nõ timẽt infernũ et interminabilẽ cruciatũ. Latrones verecundant/ et tñ parũ aut nichil prodest eoꝝ verecũdia. isti autẽ non erubescunt: cum tñ pars penitentie sit ipsa erubescẽtia. De talibus dicitur hiere. vi. Confusi sunt qui aboĩatione deo fecerũt/. qui post ꝯfessionẽ nõ sunt confusi/ et erubescere nescierunt. qꝛ tales habẽt vtiq3 erubescentie causam et meritum: et tamen habent vtiq3 erubescentie signum.

¶ Tercio ꝯfessio debet esse aperta nõ palliata. Et dꝛ apta cõfessio: in qua pctõr se accusat exprimẽdo omẽs pctĩ differẽtias et ꝑcipue aggrauantes circũstãtias. qꝛ dicitur prouer. xviii. Justus prior est accusator sui. sic ꝯfitebat̃ dauid q̃ dicebat. Dixi cõfitebor aduersũ me iniusticiam meã dño. nõ dicit pro me: se laudando vel excusando/ sicut faciebat phariseus: sed aduersum me te accusando sicut faciebat publicanus. Luce. xviii.

¶ Quarto dꝫ esse ꝯfessio vera/ nõ ficta. et dr̃ vera confessio q̃ est cũ ꝓposito emẽdẽdi. nõ solũ oris: ſꝫ etiã cordis. De qua dicit dauid. Cõfitebor tibi dñe in toto cor

de meo. Ↄtra aliquos quoꝝ ↄfessio est lupi. de quo narrat fabula q̄ semel cōfitebat̄ iniq̄tates suas ⁊ interim erat multū sollicit⁹: q̄ꝛ videbat oues recedētes vn̄ dixit ↄfessori suo q̄ cito eū absolueret. vt scꝫ posset sequi oues. sic cōfitētur aliqui in quadragesima, ꝓponentes ad peccatum redire post pascha.

¶ Quinto dꝫ esse ↄfessio īte gra nō dimidia. parū enī valeret si infirm⁹ medico febrē reuelaret ⁊ pestē febris celaret. ⁊ si nauta aliqua nauis foramina obstrueret et aliqua nō. Debet igit̄ penitēs deo integrā offerre cōfessionē. de⁹ enī est rex nobilis et in mensa regia poni debēt panesītegri: nō fragmēta. deus enī nō ↄsueuit dimidiare veniā: iō totū hoīem sanū fecit in sabbō. vt dr̄ Joh. vii. Et sicut magni mercatores in grosso non obolatā/ nō denariatā vendūt: sicut paupes mercatores. pre ceteris q̄ꝛ mercatura dei. s. grā ⁊ venia est res indiuisibilis/ cū ip̄e sit summ⁹ mercator. ista duo erunt indiuisibilia: istar magarite vel alteri⁹ lapidis p̄ciosi qui tot⁹ emit̄ vel tot⁹ dimittit̄. Ip̄e aūt est negociator margaritaꝝ: q̄ q̄rit bonas margaritas vt dr̄ Mat. xiii.

¶ Sexto confessio dꝫ esse flebilis ⁊ lachrymosa. sicut petri et magdalene. q̄ꝛ mīa ⁊ lachryme adinuicē sunt valde amice: ⁊ iō vbi est lachryma: ibi est statim amica sua/ mīa. Hec est enī aqua quā xp̄s valde sitit. ⁊ nullus fons tm̄ eū delectat: q̄tū put e⁹ lachrymarū. In cuius figura quieuit iuxta puteū samarie: ⁊ petiit aquam samaritane. s. lachrymarum/ a muliere samaritana. i. a peccatrice anima. Joh. iiii.

¶ Septimo ⁊ vltimo cōfessio dꝫ esse obediēs ⁊ ꝓmpta vt. s. penitēs studeat suscipe ⁊ obseruare sacerdotis mādata. Infirmus qui nichil vult facere pro medico: vix aut nunq̄ curatur a morbo. Unde obedire dꝫ penitēs

non contendere. sicut dauid qui dicebat. vt iumentum fact⁹ sum apud te. ad iumẽtũ nãq; nõ ptinet sibi onera taxare vel imponere: sed taxata ⁊ imposita portare.
¶ Nota ꝙ triplex est ꝯfessio. ¶ Prima ẽ ꝯfessio pctĩ de q̃ ps. Dixi ꝯfitebor aduersũ me iniusticiã meã dño. In hoc aũt vbo tãgunt sex q̃ dz vera cõfessio habere. Primum est premeditatio qḋ notatur cũ dicitur: dixi
Secundum est cõpunctio cordis et oris. vt ore simul ⁊ corde fiat/quod notatur per: confitebor.
Tertiũ ẽ ꝙ sit accusãs nõ excusãs qḋ nõt p: adũsũ me
Quartũ ꝙ sit de mal' nõ de bonis qḋ notat p iiusticiã
Quintum ꝙ sit propria. i. de peccatis ꝓpriis non alienis/quod notatur per: meam.
Sextum ꝙ sit ad honorẽ dei et honestatẽ sui qḋ notat per: dño. ⁊ talis cõfessio est vtilis. Unde sequitur: et tu remisisti impietatem peccati mei.
¶ Scḋa est confessio laudis. de qua eccl'iastici vltimo Cõfitebor tibi dñe rex ⁊ collaudabo. Uñ de his duob⁹ dicit psal. Confitebimur tibi deus: confitebimur tibi.
¶ Tercia est ꝯfessio fidei. de qua Ro. x. Corde credit ad iusticiã. ⁊c. ¶ Et nota ꝙ ꝯfessio in qua sũt septẽ ꝯditiones p̃dicte ꝯparat viele: in qua sũt septẽ corde. Uñ viela ꝯfessionis q̃ hz istã septuplicẽ cordã reddit in aurib⁹ dei suauissimã ⁊ dulcissimã melodiã. nec est aliqḋ organũ musicũ qḋ ita libenter de⁹ audiat: sicut veram ꝯfessionẽ pctõꝝ: ⁊ iḋ manus q̃ sic tãgit velã confessionis corã deo: statim reportat salariũ. i. veniã de oĩbus pctĩs. Unde dr ysa. xliii. Narra si q̃d habes: vt iustificeris. Et dauid ꝯsulit oĩb⁹ nimis. i. pctõrib⁹ penitentibus q̃ volũt in curia regis eterni introire: vt tangãt eo modo vielã ꝯfessionis. vt supra dictũ est. Dicit eni ps. Introite portas eius in confessione.

¶ De satisfactione. xiii. capitulum.

Tercio nota de penitētia q̄tū

ad satisfactionē. & sunt p̄cipue septē notāda ad hoc necessaria: vt sit pfecta penitētia & peccati medicina.

¶ Primo enim ad satisfactionē requirit abstinētia a pctō. sicut enī p̄ma lex quā medic⁹ ponit infirmo ē abstinētia a cibo: ita primū qd̄ est necessariū penitenti est dieta. s. abstinētia a pctō Hanc legē iponebat ypocras noster xp̄s egrotis suis quos habebat in cura sicut ptȝ in adultera Jo. viii. Uade & amplius noli peccare

¶ Scd̄o reqritur ad satisfactionem pnīe restitutio rei aliene. & hec est sicut quedā minutio / vel fleubotonia Minuit enī sanguinis substantiā: sed aufert febris materiā / & cōseruat vitā. sic qui aliena restituit pecuniam minuit. sȝ aufert cupiditatis et mortis eterne materiā & conseruat grām & aīe vitā. Et sicut sunt quedā infirmitates q̄ non pōt sine fleubotomia curari: sic quedā sunt pctā a quib⁹ non pōt quis sine restitutione curari aut iustificari. sicut furtum / vsura / symonia / rapina / et huiusmōi. qr nō dimittit pctm̄ nisi restituatur ablatum vt dicit aug. Hanc fleubotomiā faciebat sibi zache⁹: q̄ dicebat Luce. xix. Si quid aliquē defraudaui: reddo quadruplū. sed vtinā vsurarii mō redderent simplum

¶ Tercio reqrit ad satisfactionem cinis humilitatis. Cinis enī & aqua calida faciunt bonū lixiuiū. sic cinis vere hūilitatis & aqua calida lachrymar̄ faciūt pniāȝ purgatiuā. & sicut aqua q̄tūcunqȝ calida nisi transeat p cinerē / nō bene purgat sordes vestium: sic lachrime q̄uis calide / nisi trāseāt p cinerē hūilitatis nō lauant sordes vicior̄. Jō dicebat. Job. xlii. Ego pniam in fauilla & cinere: in fauilla deuotionis & cinere hūilitatis

¶ Quarto reqrit ad satisfactionē penitentis cilicium mortificatiōis hoc est proprium ⁊ speciale malagma ⁊ emplastrū carnis repressiuum luxurie ⁊ carnalis lasciuie. ⁊ sicut emplastrū temperat et reprimit dolorem lateris: sic cicilium mortificationis reprimit libidinem hoc est emplastrū ponebat directe supra locū doloris iudith. de qua dr Judith. viii. q hn̄s supra lubos suos ciliciū. ieiunabat ciliciū ꝯ luxuriā/ ⁊ ieiuniū ꝯtra gulā
¶ Quinto requirit ad satisfactionē penitēti ieiunium afflictiuum. qr ad litterā panis ⁊ aqua est cibus ⁊ vita infirmi. ⁊ p̄cipue ꝓhibet vinū infirmis. Vn̄ ille bonus medicus paulus dicit ad ephe. v. Nolite iebriari vino in quo est luxuria. ¶ Sed nota q oīa cōcedūtur infirmis. de quorum salute dubitat ⁊ despatur. sed aliis de quib⁹ habet spes q curētur: subtrahūtur nociua q̄tūcūq; delectationis. vt dr Johel. ii. Cōuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Et sequitur. quis scit si conuertat ⁊ ignoscat deus? quasi diceret. ex quo deus q̄ est summus medic⁹ ieiunare nos precipit: nequa q̄ de nostra salute diffidit.
¶ Sexto requirit ad satisfactionē penitentis elemosina. ⁊ hoc est quasi salariū medici. Fidelius enī laborat medicus qn̄ sperat bene se remunerari. Et nota q salariū est taxandū medico scd̄m q pl⁹ vel min⁹ laborauit circa infirmum. ⁊ quāto a maiori ⁊ periculosiori morbo liberauit egrotū. Bene est igit remunerandus medicus noster xp̄s qui tm̄ circa nos laborauit. immo ꝓpter infirmitatem nostrā aīam suam morti tradidit ysa. liii. ⁊ etiam qui a tam graui ⁊ multiplici īfirmitate nos liberauit. Ipse enī est q̄ sanat omēs infirmitates nostras ⁊ redimit de interitu vitā nostrā. vt dr in psal. Si enī bene remuneret iste medic⁹: nequa q̄ de morte

timeat egrotus. Debet enim remunerari non in se: qr bonorũ nostrorũ nõ eget sed in heredibus suis .s. pauperib⁹. Reputat enim sibimet factũ qđ fit pauperib⁹ amore ipsius. Vñ dicit math. xxv. Qđ vni ex minimis meis fecistis/michi fecistis. De isto salario elemosine dr̃ tho. iiii. Elemosina ab omni peccato ⁊ a morte liberat/ et non patietur animam ire in tenebras.

¶ Septimo ⁊ vltimo reqrit̃ ad satisfactionẽ penitẽtis orõ deuota. sicut enim mater ꝑ filio egroto facit cãdelam ⁊ emittit votũ cũ nullũ cõsiliũ vel auxilium superest medicoꝝ sic qñ videm⁹ spiritũ nostrũ periclitari graui morbo pcti debem⁹ deo facere cãdelã bone opationis Juxta illud Luce. xii. Lucerne ardentes in manibus vestris/⁊ emittere votum deuote orõnis. et hoc genus demoniorũ .s. peccatũ nõ eiciet̃ nisi in orõne ⁊ ieiunio Math. xvii. Oratio nãqȝ pestes mẽtis curat/⁊ ieiuniũ pestes corporis. ¶ De orõne. capi. xiiii.

Tercio nota partes penitẽtie

virtuales que sunt tres. scȝ

Oratio. ¶ Primo specialiter de orõne est dicendũ quid est. Oratio est petitio de-
Jeiuniũ. et centium in deo vel a deo. vel Orõ est
Elemosina. mentis eleuatio in deum. Damascenus.

¶ De orõe nota specialit̃. v. s. Typus decens.
¶ Habet igitur oratio typum Virtus ingens.
Decentẽ ⁊ figurã elegantẽ Modus ꝯpetẽs.
Cõparatur autẽ specialiter Locus ꝯgruẽs.
tribus. Est enim oratio Tẽpus ꝯueniẽs

Sicut incensum diuine miserationi offerendum
Sicut scutum diuine indignationi opponendum
Sicut tributũ diuine dominationi persoluendum

¶ Est ergo oratio primo similis thuri vel incenso/qđ diuine miserationi debem⁹ offerre. sicut enī th⁹ vel incensum sup carbones positū spirat suauē ꝛ redolentem odorē vel fumū. sic orō incēsa sup carbones deuotiōis multū fragrat in conspectu diuine maiestatis. Et ideo dr̄ in psal. Dirigatur oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo.

¶ Secundo est oratio similis scuto qđ diuine īdignationi debem⁹ opponere. Nā sicut scutū ꝓhibet ictum lancee vel sagitte: sic oratio seruat hoīem a lancea vel a sagitta sententie et ire dei. vñ dr̄ sap. xviii. de aarō ꝙ proferens scutum orationis resistit ire.

¶ Tercio orō est similis tributo quod diuine dominationi debemus ꝑsoluere. sicut enī emphiteota vel feudatarius soluit tributum regi pro emphiteosi vel feudo quod tenet ab ipso/sic tributum laudis ꝛ orationis soluendum est deo pro emphiteosi corporis et anime quam accepimus ī feudo. Mathei. xxii. Reddite que sunt cesaris cesari/ꝛ que sunt dei deo.

¶ Itē oratio aliam triplicē figurā hꝫ valde pulchram

¶ Est enī vir orās
- Sicut hō regi portās encenium
- Sicut a rege petens iudicium
- Sicut a rege petens succursum

¶ Est itaqꝫ homo qui orat sicut ille qui p̄sentat regi magnū enceniū et nobile. vt homo magnus vel nobilis domicellus/sic oratio est encenium a deo nobile et magnum ꝙ solum debet p̄sentari deo / per hominem magnum scilicet iustum. Hoc est enim officium christi hominis et mediatoris nostri qui orationes nostras ꝛ opera nostra presentāt deo patri. qđ figurat dyacon⁹ in ecclesia vel in missa. cum offert turibulum sacerdoti. ¶ Hoc est officium angeli qui nostras orationes

similiter aufert in cōspectu dei sicut dixit angel⁹ ad tobiam tho. xii. qñ orabas cū lachrimis ꝛ seqtur: ego orationē tuā offerebā dño. Et sicut regi non offert qui sibi ministrat ferculum coopertū cū muscis. sic qui orat nō dꝫ regi regnū offerre ferculum cum muscis. i. cogitationibus vanis et immundis.

¶ Est etiā hō q̄ orat sicut ille q̄ a rege petit iudicium sicut enī ille q̄ in iudicio loquitur dꝫ habere testes de his q̄ ꝓponit alioquin non crederetur sibi vel audiret immo a iudice puniret. sic oratio vocalis dꝫ habere testimonium cordis. sed tñ cauendū est ne cor orantis sit falsus vel corrupt⁹ testis corruptione. s. iniquitatis. qꝛ dr in psal. Iniquitatem si aspexi in corde meo. ꝛc. sꝫ si cōscientia bona ꝛ testimoniū fidele ferat orās. iudiciū pro se reportat. Nā dicit apl's sc'de cor. i. Gloria nostra hec est. testimonium conscientie nostre.

¶ Est insup orans sicut ille q̄ a rege in obsidione q̄rit vel petit succursum. nā sicut ille q̄ tenet castrū regis si obsideret ab inimicis reputaret infidelis. nisi castrum regi denūciaret obsessum vel peteret succursū / vel nisi expectaret a rege auxiliū / vel si post auxiliū redderet hostib⁹ castrū. sic cū hostes visibiles ꝛ inuisibiles obsident aiam tētationib⁹ statim debem⁹ regi regnū nūcium orōnis mittere / ꝛ obsidionē denūciare sicut propheta qui dicebat in psal. Cōsiliū malignātiū obsedit me. De⁹ enī nō differret auxiliū mittere. qꝛ fidelis et statim faciet succursum cū ad tentationē fuerit prouētum. vt dicit apostolus. Prime ad cor. x.

Item qui orat debet clamare.

Sicut clamat puulus q̄ vult vbera
Sicut clamat catul⁹ cū sentit verbera
Sicut clamat ppl's cū videt picula

¶ Est itaqꝫ hō q̄ orat sicut par/uulus volens

vbera. Nã sicut paruulus clamat pro desiderio lactis sic viri spūales debent emittere vlulatū orōnis deuote pro vberib⁹ ɔsolationis diuine. iuxta illud quod dr Canticoꝝ.i. Meliora sunt vbera tua vino.

¶ Est etiã homo q̃ orat sicut catul⁹ sentiēs verbera. Nã sicut catul⁹ sentiēs verbera clamat plus cuȝ plus percutitur: sic plus debet clamare orãdo q̃ a dño tribulationis verbere castigatur. Nam dr in psal. Ad dominum cum tribularer clamaui. ꝛc.

¶ Est insup homo q̃ orat sicut populus vidēs pericula sicut eni ɔsueuit ppl's clamare p̄cipue ꝓpter tria. s. cōtra aquã/ignē/ꝛ hostes: sic homo dȝ emittere clamorē cōtra triplex gen⁹ tentatiōis. s. ɔtra carnalē ɔcupiscentiã que p ignem figuratur/contra cōcupiscentiã terrenam seu mundanã/que per aquã fluentē intelligit cōtra dyabolicã guerram/ que ꝓp̄e hostis appellatur. Hec pericula timebat dauid qui dicebat. Pericula inferni inuenerunt me.

¶ Item in oratione debemus os cordis aperire.

Sicut reumaticus aeri
Sicut pulliculus matri
Sicut infantulus nutrici

Est itaqȝ orans sicut homo reumat⁹ q̃ nares habȝ strictas/necessaria est eni ad respirãdū aptio oris: sic q̃ hȝ imperfectū odoratū. s. desiderii celestis debet apire os/ꝛ emittere vocē orōnis. Nam dicit ꝓphe ta in psal. Os meum aperui/ꝛ attraxi spiritum.

¶ Est etiã os aperiendū orōne sicut infans aperit os nutrici sicut nutrix pascere infantē non posset. si puer os non aperiret: sic si volumus nutrimentū vite suscipere/orando aperiamus os nostrum ad nutrimētum vite eterne. s. gratie diuine. vt dr sapientie. xvi.

¶ Est insup hō qui orat sicut pulliculus qui qñ sentit

venire matrem/aperit rostrum versus celum: sic cum frequēter visitet nos deus per inspirationem suā quasi semper debemus habere os apertum per orationē devotam: sicut dicit apl's ꝗ prime ad thessal'. v. Sine intermissione orate. Et de viro iusto dicitur Ecclesiastici xxxix. Aperiet os suum ī oratione/et pro delictis suis deprecabitur.

	Sicut armatura militē ornans
¶ Item oro est	Sicut lucerna viā demonstrās
	Sicut columba oliuam portās

¶ Est itaq3 oratio sicut armatura. Nā sicut miles non exit sine armis ad bellū: ita sine armis orōnis nullo modo debem⁹ intrare tentationis conflictū. In cuius figura d'r Exodi. xvii. q' moyse eleuāte manus ad orationē/vincebat israel. ⁊ cū remittebat manus superabat amalech. i. dyabolus.

¶ Est autē oratio sicut lucerna viā demōstrans. nam sicut lucerna est necessaria in tenebris: sic orō in rebus dubiis. In cui⁹ figura mulier illa euāgelica. i. anima deuota accēdit lucernā/ ⁊ inuenit dragmam. Luce. v. Lucerna est orōnis instātia/dragma vero est grā diuina/que si perdita fuerit reperit cū orōne deuota. Et sicut lucerna dirigit gressus: sic orō dirigit oīne bonum opus. vn de dicit Hiero. ad paulinum. In principio cuiuslibet operis boni premitte signum crucis in fronte cum oratione dominica.

¶ Est insup oratio sicut columba q̄ reuersa ē ad archā cū oliua. Gen. viii. Nā sicut illa denūciauit pacē ⁊ iam cessasse diluuiū: sic orō denunciat penitenti diuinā reconciliationē ⁊ veniā pctōꝝ: ⁊ sicut columba illa portauit ramū oliue: sic orō ramū diuine grē/ ⁊ sicut columba hȝ duplicē alā: sic orō hȝ duplices alas. s. ieiuniū ⁊ ele-

mosinā. Uñ dr in psal. Quis dabit michi pēnas sicut colūbe ⁊ volabo p oronem ⁊ requiescā p deuotionem.

¶ De ieiunio. Capm.xv.

De ieiunio nota specialit tria

Quibus ieiuniū cōparatur.
Quid in ieiunio reprobat.
Quale ieiuniū cōmendat.

¶ Primo eni ɔparat ieiuniū pluribus ⁊ specialiter tribus. Est eni

Sicut parcitas ignis vel lignorum sub olla.
Sicut agilitas in auicula
Sicut cōcauitas in viella.

¶ Est itaqꝫ ieiunium sicut parcitas ignis vel lignoꝝ sub olla: sicut eni subtrahendo ligna vel ignē de sub olla cessat ei⁹ bullitio: sic corpori subtrahēdo cibaria cessat tētatio carnis. Uñ Versus Luxuriat raro nō bene pasta caro. Uñ nota ꝙ ancilla ꝓuida tripliciter īpedit ebullitionē olle. s. ligna subtrahendo/ aquā infundendo/ ⁊ q̄ sunt in olla mouēdo: sic aia penitēs instar ancille cōtra ebullitionem carnalis ɔcupiscētie dꝫ ligna subtrahere parce comedēdo. Vs⁹.
Subtrahe ligna foco si vis extinguere flammam.
Debet aquā infundere ad litterā/ aquā bibēdo vinum bene limphatū. Debet ollā mouere/ se vtilit occupādo vñ dicit apls scde coꝝ.xi. In laboribus / in ieiuniis/ in vigiliis. s. occupem⁹ nos. Nā caro nostra ad flatū dyaboli sicut carbo ignis accēdit/ ⁊ sicut olle succense atqꝫ feruētes. vñ dr iob.xli. Alitus ei⁹ prunas ardere facit ¶ Est etiam ieiunium sicut agilitas in auicula. nam si cut auis macillenta est agilis ad fugiendū accipitrem ad volatū sublimen: sic mens hoīs ieiunantis ⁊ abstinentis est habilis ad fugiendum accipitrem. i. hostis tentationē ad sublimē volatū contēplationis. De tali dicitur in psal. Uolauit super pēnas ventorū. volauit

fugiendo tentationē/ꝛ volauit se eleuando ad cōtēplationē. Econtrario vero est de aue graui et pingui sicut de coturnice tp̄e vindemiaꝝ q̄ nō potest accipitrem fugere nec alte volare: sic homines carni dediti/nec bene possunt tentationē dyaboli vitare/nec bene celestia ꝯtēplari. Un̄ in figura istoꝝ helyas ieiunauit. xl. dieb⁹ et. xl. noctibus: vt scʒ psecutionē iezabel euaderet ꝛ ad montē dei oreb celerit̄ pueniret. vt legit̄. iii. regū. xix. Helyas in figura significat animā hominis abstinentis. psecutio iezabel designat tentationē carnis. mons dei oreb significat sublimitatem contemplationis.

¶ Est etiā ieiuniū sicut concauitas in viela. Nā sicut viela nisi esset cōcaua ꝛ corde supextense nō esset sonorosa: sic hō nisi sit vacu⁹ p abstinentiā et extensus per rigidā penitētiam nō reddit sonorosam diuine laudis melodiā. Un̄ in figura huius dixit dn̄s moysi. Exodi xxvii. ꝙ faceret altare concauū non solidū sed inane. Concauū altare est cor penitētis vbi dʒ īmolari sacrificiū cōtritionis et sacrificiū laudis. qđ quidē nō dʒ esse solidū. i. deliciis plenum: sed inane ꝛ concauū. i. penitentia et ieiunio attenuatum.

¶ Summum remediū ad expiandū morbum.
Item ieiuniū est bonū consiliū ad effugiendū lupum.
Certum ingenium ad impugnandum castrum.

¶ Est itaqʒ ieiuniū remediū valde sanū ad curandū morbū. Nā sicut lex prima medicoꝝ infirmātib⁹ corpaliter est dieta: sic primū auxiliū vexatis febribus tentationis est ieiuniū ꝛ abstinētia. Un̄ ieiuniū ponit̄ primo inter opera pn̄ie: que suadet summus ille ypocras: scʒ deus in suis amphorismis. Johel. ii. Cōuertimini inq̄t ad me in toto corde vestro in ieiunio. ꝛc.

¶ Est etiā ieiuniū valde bonū cōsilium ad fugādum

lupū:sicut eni vulgo dr. Fames eiicit lupū de nemore sic abstinētia ꝛ ieiuniū fugāt dyabolum ab hoie. vnde dr Marci.ix. Hoc genus demonioꝝ nō eiicitur nisi in ieiunio ꝛ orone. Nam oro fugat pestes cordis ꝛ ieiuniū pestes corporis: vt dicit Augu. In figura etiā hui⁹ Judith ieiunās occidit holofernem: vt dr Judith xiii. et ix. Judith q̄ ꝯfitens interpretaṫ sigāt penitentē qui pctā sua ꝯfitetur. Holofernes quē iudith ieiunās occidit sigāt dyabolū q̄ cōfessione ꝛ abstinētia superatur.

¶ Est insuper ieiuniū valde certum ingeniū ad expugnandū castrū: sicut eni nō est adeo forte castrū qd nō possit expugnari si possent ei victualia subtrahi: sic nō est adeo caro rebellis spiritui quin subtrahendo cibaria nō valeat a spū subiugari. Caro siquidē nostra castrū dyaboli est q̄ semꝑ rebellat ꝯtra spiritū. De hoc castro dr Luce.xi. Cū fortis armat⁹ scꝫ custodit atriū suū Atriū dyaboli est castrū corporis imūdi: tūc i pace sūt oia q̄ possidet habens .s. turres supbie/fossatū auarcie/rupes inuidie. habēs ꝓ muro defensionē culpe ꝓprie. habēs etiā portas cōuersationis indisciplinate. habēs pacē peruersam intrinsecus delectationis immunde. sed tamen q̄tūcunqꝫ muniatur per ieiunium: vt dictū est subtrahendo cibaria expugnatur.

¶ Item nota ꝙ quatuor in ieiunio reprobantur: scꝫ
Cum ieiunās vacat culpe.
Cum ieiunās inhiat fame
Cum ieiunās parcit burse
Cum ieiunās seruit gule.

¶ Est igiṫ reprobādum in ieiunio cum ieiunans vacat pctō. qui enim ieiunat a cibo ꝛ nō abstinet a pctō similis est dyabolo cui esca nō ē ꝛ malicia semꝑ inest. vt dicit ysido. De hoc ieiunio dr ysa.lviii. Hoc est ieiunium qd elegi. Dissolue colligatōes ipietatis/solue fasciculos depmētes. Sed

in eodem dicitur. Ecce ad lites et ptētiones ieiunatis
¶ Est etiam in ieiunio reprobandum quādo ieiunās
querit ex hoc laudē humanā et glorie transitorie famā
Illam qui ieiunat ppter humanam laudem de hoc qd
subtrahit vni hosti pascit duplicē hostē. qd eni vnico
aduersario .s. carni subtrahitur per ieiuniū/de hoc pa-
scit alios duos .s. dyabolum et mundum. tale erat ieiu-
nium phariseoꝝ: de qbus dr Math. vi. Cum ieiunatis
nolite fieri sicut ypocrite tristes. extermināt eni facies
suas: vt appareant hominibus ieiunantes. &c.
¶ Est tercio reprobandū valde in ieiunio qn ieiunās
ideo ieiunat vt parcat burse. talis enim nichil aliud vi
detur facere nisi qd subtrahit sibi ponit in ore dyaboli
id ē in bursa que est os dyaboli. Unde auarus videtur
multū diligere dyabolū quando subtrahit ori proprio
vnde pascat et impinguet ipsum. Tale ieiuniū reputat
sapiens infelicissimum. Ecclesiastes. vi. dicens. Uiro
cui dederit deus diuitias substantiam et honorē et ni-
chil deest aīe sue ex omnibus q desiderat nec tribuit ei
deus potestatē vt comedat ex eo. sed homo extraneus
vorabit illud/hoc vanitas et magna miseria est.
¶ Est insup reprobandum in ieiunio quādo ieiunās
ideo ieiunat/vt deo suo scz gule seruiat et ventri. quod
fit precipue tribus modis. Quidam enim sunt qui ideo
ieiunant vt postea melius comedāt. tales nichil aliud
faciunt: nisi qꝫ solēnitatem dei sui scz vētris preueniūt
vigilia ieiunii detestabilis. Sunt etiam alii qui tempo
re ieiunii querunt magis delicata cibaria. et tunc vo-
lunt comedere splendidius et lautius. et tantum vna
vice comedunt qntum in duabus quando non ieiunāt
et tales talem gratiam solum faciunt deo: scz qꝫ duos
obolos dant sibi p vno denario. et eādem gratiam fa

cerent iudeo vel saraceno.

¶ Sunt nichilominus aliqui qui tribus diebus plus manducant pro vno miserrimo ieiunio quod ieiunant Nam die precedenti dicunt/cras ieiunabimus. Die sequenti dicunt/heri ieiunauimus. Die ipsius ieiunii dicunt hodie ieiunamus. Et ita defraudant deum: quia pro tribus obolis non soluunt nisi vnum denarium. De talibus conqueritur dominus Osee.xi. Circũuenit me in negociatione sua effraim. De tali ieiunio potest intelligi quod dicitur Esaye.lviii. Nolite ieiunare sicut ad hanc diem.

¶ Item triplex ieiunium in sacro eloquio commendatur: scilicet Bonum

Melius/et

Optimum.

¶ Bonũ ē qñ quis ieiunat ꝓ satisfactione peccati. Melius: quando quis ieiunat ad honorē dei. Optimũ: quando q̄s ieiunat cũ exercitio bonis operis

¶ Bonum igitur dicitur quãdo quis iam post mortē peccati per contritionem ⁊ confessionem resurrexit et in charitate existit. ⁊ ieiunat pro peccatis q̄ fecit: si autē charitatē non hȝ: bonũ amittit quod habet: quia dicit Prime cor.xiii. Si tradidero corp⁹ meũ ita vt ardeã caritatē aũt nõ habeã: nichil michi ꝓdest ⁊ offert quasi cadauer mortuum deo qui ieiunat in peccato mortali: cum debeamus deo offerre corpora nostra hostiam viuentem: vt dicit apl's ad Romanos.xii.

¶ Meli⁹ vero ieiuniũ vocat̄ qđ ad dei honorē ⁊ sctõꝝ suoꝝ gratis ⁊ cũ deuotiõe celebrat̄. De quo intelligit̄ qđ scribit̄ Math.vi. Tu aũt cũ ieiunas vnge caput tuũ scȝ oleo vnctuose ꝯpassiõis. ⁊ faciē tuã laua aqua lacrimose ꝯtritiõis: vt dicit glosa. Deo ieiunat q̄ ꝓ ei⁹ amore se macerat: ⁊ q̄ qđ sibi subtrahit paupib⁹ elargitur

¶ Optimum ieiunium dicitur quādo homo exterior ieiunat/ꝛ hō interior orat: vt dicit ysido. ꝛ qñ quis ieiunat ex vna pte ieiunando macerat corp⁹ ꝛ ex alter pte bona agere nō cessat/cōtra aliquos q̄ nichil possūt facere cū ieiunāt: imo tūc ludūt ad scacos vt ieiuniū non sentiāt. ꝛ sic ociādo ociū vitāt. ꝯtra hoc qd̄ dicit boeti⁹ ꝗ pro ocio vitādo ocia sectari ridiculosum est. Jeiuniū bonū sigātur p ieiuniū moysi. Exo. xxxii. Jeiuniū melius significatur per ieiunium helye. Tercii regū. xix. Jeiunium optimū sigātur per ieiuniū xp̄i. Math. iiii.

¶ De elemosina caplo. xvi.

De elemosina quatuor sūt specialiter notanda: sc3

- Typus elegans.
- Motus stimulans.
- Modus regulans/et
- Fructus abundans.

¶ Habet ergo elemosina typum vel similitudimem elegantem/et specialiter triplicem.

¶ Est eni elemosina

- Sicut lumen radiosum.
- Sicut lumen copiosum.
- Sicut semē fructuosum.

¶ Est itaq3 elemosina sicut lumē radiosum. Nā sicut lumē serenat aerē: sic elemosina serenat mentē ꝛ sicut lumē fugat oēm tenebrā: sic elemosina fugat oēm culpā. ꝛ sicut lumen d3 portari/nō post / sed ante hominē: sic hō prudēs facit elemosinā in vita sua non post mortem. Qui aūt elemosinā non facit in vita sua sed post mortē suā: similis est homini qui post tergū vult portare lumē. i. lucernā. Dicit enim sapiens eccl'iastici. xiiii. Ante mortem benefac amico tuo. id est anime tue. vl' christo in suis membris.

¶ Est etiā elemosina sicut flumen. Nam sicut flumen

manat ex influentia fontis. sic elemosina ex influẽtia pietatis. ⁊ sicut fons vnde manat fluuius per occultos meat⁹ ꝓcedit amari. sic pietas hominis vñ manat elemosina per occultã inspirationem venit ex gratia dei ⁊ sic elemosina venit ⁊ deo/ daꝛ deo. Nam dicit sapieñ. ecclastes .i. Ad locũ vñ erũt flumia reuertũtur. vt iterũ fluant. Et sicut flumẽ qñq3 exit extra ripas/ nec est contentũ ꝓpriis alueis. ita ĩterdũ elemosina dãda est bonis indifferenter ⁊ malis. maxime tp̃e necessitatis Sicut pater celestis q̃ solẽ suũ oriri facit super bonos et malos/ ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. vt dr̃ Math.v.

¶ Est insuper elemosina sicut semẽ. Et nota ꝙ sex sũt quibus elemosina bene semini comparatur.

¶ Primo qꝛ sicut semẽ dꝫ abscondi: ita elemosina debet occulte dari. Nam dr̃ ecclesiastici .xxix. Conclude elemosinam in sinu pauperis.

¶ Scd̃o qꝛ sicut semẽ videꝛ perdi/ tñ cũ poti⁹ remoueꝛ sic elemosina videtur amitti cum datur q̃ tñ tunc optime seruatur et thesaurisaꝛ in thesauro paradysi. vnde dr̃ eccliastici .xxix. Perde pecuniam ꝓpter fratrem.

¶ Tercio semẽ cũ fenore surgit: sic q̃ dat elemosinam a deo centuplũ accipiet: qd̃ dr̃ ꝓuer. xix. Feneraꝛ dño qui misereꝛ proximo glosa. centuplum accepturus.

¶ Quarto semẽ qd̃ est p̃ciosum sicut triticum in vno anno seriꝛ et in alio metitur vile vero sicut ordeum et miliũ/ in codẽ anno metiꝛ et seminaꝛ: sic elemosina preciosa est q̃ hic in anno gratie seritur / sꝫ fructus eius in alio anno .s. glie expectaꝛ. Vilis vero respectu huius videꝛ elemosina illa q̃ in p̃nti remuneraꝛ qꝛ dicit saluator. Math. vi. amen dico vobis receperũt mercedẽ suam. Preciosa vero nõ solũ in p̃nti ⁊ tp̃ali: sed etiam remuneraꝛ eternaliter. qꝛ dicit apl̃s. Prime ad thimo.

quarto ꝙ pietas ad omnia vtilis est / promissionē ha-
bens vite que nunc est et future.
¶ Quinto semen gelu pressum ⁊ retardatū ꝓfert vbe-
riorem fructum. sic elemosina quā quis facit dū susti-
net tribulationem / vberiorem et habitura repromissio
nem seu fructum / vel remunerationem. vnde dicit in
psal. Euntes ibant ⁊ flebant mittētes semina sua. Ve
nientes autem. ⁊c.
¶ Sexto semen sustinet molestias multas sicut gelu
grādines ⁊ pluuinas sic hō qui libens elemosinā dat /
cum cor habeat compassione plenū / talis sustinet om-
nes necessitates pauperum / et miserias afflictorū. In
cuius persona dicit apl'us scd'e cor. xi. Quis infirma-
tur et ego non infirmor?

	Sicut arbor qui fructum facit.
¶ Itē elemosina est	Sicut nutrix q̄ puerum nutrit.
	Sicut mercator q̄ merces vēdit

¶ Est itaqꝫ bonꝰ elemosinariꝰ vt arbor. sicut enī ar-
bor meliꝰ crescit ⁊ fructificat dū ab ea resecant̄ super-
flua. sic diuites meliꝰ ꝓficiūt in gratia resecātes diui-
tias suas. s. dando elemosinā que est de supfluis dāda
vel facienda. sicut dicit̄ Luce. xi. Quod superest date
elemosinam. Et sicut agricola tolerat ī vinea aliquas
infructuosas arbores que sustinent vites / sic summus
agricola deus in vinea sua scꝫ in ecclesia tolerat mul-
tos diuites qui cum eorum elemosina sustentant pau-
peres. vnde dicit̄ Marci. xii. Vineam pastinauit ho-
mo. In vinea siquidem non solum sunt vites q̄ fructi-
ficant. imo ⁊ parilli aridi. sicut in ecclesia dei sunt pec-
catores et iniusti qui vites fructificantes id est iustos
suis elemosinis sustentant.
¶ Homo etiā elemosinarius est sicut nutrix q̄ lactat

puerũ. Nam sicut nutrices consueuerunt impiguari vt abũdent in lacte et bene nutriãt filios: sic dñs ipinguat diuites bonis temporalibus vt abũdent in lacte cõpassionis/et nutriant filios .i. pauperes suos. Uñ dr in psal. Impinguasti in oleo caput meum. Tunc enim dñs oleo caput homĩs impinguat quãdo mentem ad pauperes oleo compassionis humectat.

¶ Est insuper hõ elemosinarius sicut mercator industrius. Nam sicut mercatores pecuniã suam nõ tradũt eis qui reddere non possunt: vel eis qui ad nundinas venturi non sunt. sic homo prudẽs non dat elemosinã hystrionibus qui nichil habẽt. scꝫ de gratia dei. et qui venturi non sunt ad nundinas paradysi. Ideo dicitur Ecclesiastici.xii. Benefac humili/et ne dederis impio. Hoc vero in duobus casibus intelligitur. Unꝰ quãdo datur hystrionibꝰ nõ intuitu pietatis: sed rõne hystrionatus. Alius est si credas ꝙ propter elemosinã tuam impius negligat iusticiã. Et sicut pedagium non petit ab illis qui transeunt vacui: sed ab illis q̄ sunt onerati sic dñs pedagium elemosine nõ petit pauperibus qui sunt vacui rebus transitoriis. sꝫ a diuitibꝰ qui sunt onerati diuitiis ꝛ pleni tẽporalibus bonis. Uñ dicit apl'us prime ad thimotheũ.vi. Diuitibus huius seculi precipe facile tribuere/communicare/thesaurisare sibi fundamentum in futurũ. Et sicut dñs terrenus mercatoribus qui furantur pedagiũ aufert qñqꝫ totũ capitale sic illis diuitibus qui pedagio elemosine defraudant pauperem: aufert dñs nõ solũ gratiã imo etiã interdũ tẽporalẽ substantiam. De tali dr Math.xxv. Tollite ab eo talentum / et date illi qui decem talenta habet. Auaro siquidem tollẽda est tp̄alis substantia ꝛ danda illi qui miserando pauperibus implet mandata dñi.

¶ Scd̃o elemosina hꝫ motū stimulātem ⁊ specialiter triplicem. Ūn̄ nota ꝙ ille a quo petit̃ elemosina debet precipue cōsiderare tria .s. Quis petit. Pro quo petit. et Ad quid petit.

¶ Primo igit̃ qn̄ paup̄ petit elemosinā dꝫ diues cōsiderare quis eā petit. q2 dn̄s ꝑ cuius amore petit eā mēdic⁹. De⁹ enī adeo diligit pauperes q2 qcq̄d fit eis ꝑpter amorē suū: reputat sibi factū. Ūn̄ dr̃ math. xxv. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis michi fecistis. Petit ergo elemosinā per pauperē suū ille a quo diues petit qn̄qꝫ regnū. ⁊ ideo cū pauperi negat diues modicū frustrū panis timere dꝫ ꝙ de⁹ non audiat eū cū petit ab eo regnum eterne felicitatis q2 dr̄ ꝓuer. xxi. Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis: clamabit ipse ⁊ non audietur.

¶ Dꝫ scd̃o cōsiderare diues q̄d petit deus qn̄ elemosinā petit in suis paup̄ib⁹. petit enī deus nō nostrū sed suū. ideo valde ingrat⁹ est deo q̄ pauperi negat modicā elemosinā. cū de bonis dei habebat abūdanter ad mensam suā. Hoc cōsiderauit dauid q̄ dicit. Primi para. xxix. Tua sunt dn̄e omīa et q̄ de tua manu accepimus dedimus tibi.

¶ Tercio dꝫ cōsiderare diues hō ad quid petit deus. Deus enī petit nō ad dandū: sꝫ ad mutuādum: nec tm̄ ad triplas īmo ad centuplas vsuras. Ūn̄ dicit augu. Hō quid feneraris hoī: fenerare deo ⁊ centuplū accipies/ ⁊ vitā eternā possidebis. Et iō nimis īgratus est qui ad tales vsuras nō vult cōmodare deo ad quales mutuaret iudeo vel saraceno.

¶ Tercio elemosina habet modū regulātem ⁊ specialiter triplicē. Ūn̄ nota ꝙ in dando elemosinam dꝫ esse Modus iustus Modus gratus Modus pius. iustus

sine iniuria. gratus sine tristicia. pius sine superbia ¶ Primo igit̄ qui dat elemosinā dʒ habere modum iustū vt. s. det suū ⁊ nō alienū. Sicut enim aqua mūda lauat/et imunda coinquinat: sic elemosina munda q̄ scʒ est sine pctō vsure vel rapine dantē mūdat/pauperem lauat/⁊ deum placat. Vñ dr̄ prouer. iii. Honora dn̄m de tua substantia nō de aliena. qꝛ elemosina de alieno vt de rapina/vsura/vel de furto dantē inficit / proximum ledit/⁊ deū offendit. Vñ in figura huius dr̄ Leuitici. ii. Omnis oblatio que offertur dn̄o absqʒ fermento erit scʒ/vsure/furti/vel rapine / vel cuiuscunqʒ acquisitiōis iniuste. ¶ Scd̄o qui dat elemosinā dʒ habere modum gratū. vt scʒ ostēdat pauperi letū vultum/dulce verbū et promptā manū. Nam de leto vultu dicit apostolus scd̄e cor. xi. Hilarē enim datorē diligit deus. De dulci verbo dicitur eccl'iastici. iiii. Responde illi. scʒ pauperi pacifice in mānsuetudine. De prompta manu dr̄ prouer. iii. Ne dicas amico tuo. vade ⁊ reuertere/ cras dabo tibi: cum statim possis dare. ¶ Tercio q̄ dat elemosinā dʒ habere modū pium ⁊ sine om̄i sup̄bia vel p̄sūptiōe vt scʒ dando elemosinā laudem nō querat/ pauperem nō despiciat/seip̄m sine elemosina non dimittat. Qui eni dat elemosinā laudē vitet humanā. nā dr̄ math. vi. Te aūt faciēte elemosinā nesciat. ⁊c. Debet etiam qui dat elemosinā nō propter hoc pauperem despicere. qꝛ dr̄ ysa. lviii. Et carnem tuā ne despexeris. Nec debet seip̄m sine elemosina dimittere q̄ vult aliis misericors esse. Dicitur eni ecclesiastici. xxx. Miserere anime tue placens deo. Et aug. in encheridiō. Qui vult elemosinā ordinate dare: a seipso debet incipere. Sicut enim non deberet dici misericors q̄ extraneis faceret miam et matri proprie crudelis ⁊ imisericors esset. sic multo

minus dicenda est mia vel elemosina quā qs faceret alijs: aīa sua neglecta ꝛ in pctō dimissa. vñ dꝫ eccl'iasti. xiiii. Qui sibi neqꝫ est: cui bon⁹? Et aug. Quid est miserius misero non miserante sibiipsi?

De ꝑceptis in cōi. Ca. xvii. ¶ Tercia dieta.

Postq̄ dictū est de penitē tia dicendū est de ꝑceptis: q2 hec est tercia dieta salutis. s. a penitētia venire ad precepta. Et ideo nota de ꝑceptis diuinis specialit' tria scꝫ.

Qualiter sūt descripta
Qualiter distincta
Qualiter edita

Fuerūt enī descripta indelebiliter distincta rōnabilit' edita vniuersaliter.

¶ Circa ꝑceptorū descriptionē est notandū: ꝙ ad obseruandū ꝑcepta diuina dꝫ nos monere ꝑceptorū scriptura tripliciter

Si attēdam⁹ qs scripsit.
Ubi scripsit. et
quomodo scripsit.

¶ Primo enī si q̄ris qs scripsit. dr ꝙ digit⁹ dei scꝫ spūs sanct⁹. Scriptura enī magis est autētica ꝛ pl⁹ obseruanda qñ p manū publici tabellionis est cōfecta Iste tabellio est spūs sanct⁹. s. q̄ ex nichilo fecit celū et terrā ꝛ oīa elemēta. et corpus xp̄i formauit in virginali vtero. ꝛ de puluere formauit corpora nostra.

¶ Itē idē scripsit decē ꝑcepta. Ille enī est notari⁹ publicus q̄ fecit instrumentū de m̄rimonio qḋ ꝯiūxit dei fili⁹ in v̄gine eccl'ia ꝛ in nr̄a carne. ꝛ ip̄e scripsit testamentū qḋ ꝯdidit xp̄s in cruce in quo legauit sp̄m deo patri/matrē/iohāni/ꝛ paradysū latroni. Iste tabellio scribet in die iudicii eq̄tatē diuine sententie. iste scribet electos in libro vite. ꝛ breuiter iste scribet oēs cartas ꝛ scripturas ꝛ instrumēta diuina. Bñ igit' obseruāda est ꝑceptorū scriptura. Uñ dr deut. ix. Deus dedit moysi

tabulas scriptas vtrasq3 digito dei viui.

¶ Scdo si qras vbi scripsit/dico q in trib9 locis: sc3.
In lapidib9 marmoreis
In profundo pectoris/et
In pgameno humani cordis

De scriptura marmoris nota q duo fuerunt paria tabularum prime post scripturam fuerũt facte/instar illarũ fuerũt alie renouate. Prime significãt innocẽtiã scbe pniam. Et iõ si ptingat tabulas innocẽtie frãgi debẽt saltẽ pcepta in talib9 penitẽtie trãscribi. Et enim mire cautũ q si istrumẽta vetustate vel aliquo casu psũpta sunt/p manũ notarii exẽplanda/eadẽ auctoritate cum originalib9 habitura. qr penitẽtia reducit in gradum pristinũ z oẽs defect9 reuocat ad pfectũ. vt dicit augu. in ponistitõ. Vñ dicit dñs moysi. exo. xxxiiii. Precide duas tabulas lapideas instar priorum/et scribã super eas que habuerunt tabule quas fregisti.

¶ De scriptura pceptorũ in corde nota q in hac scriptura/scriptor vt dicim9 est digit9 dei scribentis. calamus lingua pdicantis. iuxta illud psal. Lingua mea calamus scribe. z spiritussanctus scribẽs / pgamenum est mũdicia cordis. nã in pgameno lutoso vel imũdo littera non bene formaẽ nec apparet scriptura / immo op3 q sit albũ z mundũ. Vñ dicebat pphẽta. Cor mũdũ crea in me de9. Incaustũ hui9 scripture est gratia spũssancti. Rubrica ornãs totam scripturã est sanguis xpi. Cõtinẽtia scripture est dilectio dei et pximi/qr finis pcepti est caritas. vt dicit apls Prime thi. i. Hec scriptura. qr tã cara fuit iõ itima z secreta est. Ideo sicut iocalia cara z preciosa reponũtur cum magno studio in loco secreto z scrinio precioso/ideo. zc. et de hac scriptura cara z itima dicit hiere. xxx. Dabo legẽ meã in visceribus eorum / et in corde eorum scribam eam.

¶ De scriptura preceptoꝝ in corde/nota ꝙ in triplici pte corpis nostri quodāmō scripta sūt ꝑcepta dei quasi ꝓ sempiterno et ꝯtinuo memoriali. Scripta enī sunt in manib⁹ vbi sunt decē digiti in pedib⁹ vbi sunt decē articuli/ꝛ in quinqꝫ sensus vbi sunt decē organa sicut duo oculi ad videndū due aures ad audiendū/due nares ad odorandū/due fauces ad gustandū/ due man⁹ ad tangendū. per ꝙ pꝫ ꝙ precepta diuina debēt in nobis dirigere gressus affectiōis. iō sunt decē articuli pedū/quasi memoriale decē ꝑceptoꝝ. Debēt etiā regere sensus affectiōis/act⁹ opatōis/ꝓpter ꝙ sūt decē digiti manuū: ad designādū decē ꝑcepta seu ꝑceptorū mandata. Debēt nichilomin⁹ moderari sensus nr̄e ꝯuersatiōis ꝓpt̄ hoc in sensib⁹ sūt decē organa ad designādū decē ꝑcepta. Hic est liber scriptus intus et foris. vt dr̄ Eze. ii. qꝛ ꝑcepta vt dictū est debēt esse scripta intus. s. in corde ꝑ dilectionē/ꝛ foris ꝑ opationem. s. in corpore
¶ Tercio si q̄ras quō scripsit/dico īdelebiliter. Et nota ꝙ tria sūt q̄ ꝯsueuerūt delere scripturā. aqua ignis scꝫ ꝛ vetustas. sic spūaliter aqua trāsitorie delectationis / ignis afflictiue persecutionis vetustas defectiue ꝯuersationis. In qua significat̄ tentatio carnis inficientis. In igne tentatio hostis decipiētis in vetustate tētatio mūdi deficiētis. In q̄busdā enī delet precepta aqua vel liquor carnalis delectationis. In quibusdā ignis vel feruor hostilis persecutiōis. In quibusdam vetustas mūdialis ꝯuersatiōis. Et iō contra ista tria deus voluit ꝑcepta sua indelebiliter in lapide scribere vt nūq̄ delerent̄ nec carnali bestialitate / nec mūdiali prosperitate/nec hostili aduersitate. Vn̄ Math. xxiiii. Celū ꝛ terra transibūt/verba autē mea nō transibunt.
¶ Item nota ꝙ tres scripture sunt specialiter indele-

biles et immobiles: scz leges Imperatorum.

Donatio inter viuos et
¶ Precepta aūt dei Ultimum testamentum
sunt leges īperatoris summi/edite in ɔsistorio trinitatis que legunt̄ a doctorib⁹ p catholicā p̄dicationē/repetunt̄ a scolarib⁹ p bonā operationē. Uñ dr baruch.iii. Hic est liber mandatorum dei/ꝛ lex que est i eternum.
¶ Sunt eni precepta diuina eterna. sicut donatio iter viuos ꝛ irreuocabilit̄ donat̄ vita eterna illis qui inter viuos.i.in statu gr̄e obseruāt mādata diuina. Ideo dr Math.xix. Si vis ad vitā ingredi/serua mādata. Bene aūt dr donatio inter viuos/ꝛ nō inter mortuos qa i statu culpe nō pōt qs diuina precepta obseruare
¶ Sūt nichilo⁹ p̄cepta diuia sicut vltimū testamentū Nā primū testamentū fuit iudeorū q̄ precepta obseruabāt ex timore/ꝛ illud fuit reuocatū. Scđm testamētū fuit xp̄i.s.tp̄e gr̄e in quo obseruant̄ precepta ex caritate/ꝛ illud fuit in morte xp̄i confirmatū. Uñ xp̄s dixit i suo vltimo testamēto. Hoc est p̄ceptū meū. Jo.xv

De preceptis prime tabule.ca.xviii.

Circa preceptorū secūdam distictiōem/notādū ē primo i generali de oib⁹/Et nota scđm iosephū qui fuit doctor hystoric⁹ q̄ precepta diuina fuerūt per equas ptes in duas tabulas distincta qr q̄nqz fuerunt i vna tabula ꝛ quinqz i alia. Sz bz ori genē ꝛ btm̄ aug. et alios, doctores misticos et morales/prima tabula dr cōtinere tm̄ illa p̄cepta que ordinant hoiem ad deū vel i vita ɔtēplatiua/qua sunt tria scz nō habebis deos alienos ꝛc. Scđa autē tabula continet tm̄ illa p̄cepta que ordināt hoiez ad p̄ximū q̄ sūt septē.s. Honora patrē tuum et matrem tuā.ꝛc. Et hec

breuiter fruerũt sicut ioseph⁹ narrat ad litterã. Et nota hic ꝙ de⁹ habitat ĩ celo ⁊ ē ꝓxim⁹ in mũdo. Peccator igit̃ q̃ non obseruat p̃cepta prime tabule q̃ ordinãt ad deũ/nõ meret̃ habitare in celo vbi est de⁹. et q̃ non obseruat p̃cepta scd̃e tabule q̃ ordinãt ad ꝓximũ non est dign⁹ habitare in terra vel in mũdo vbi est ꝓxim⁹ et sic ꝑ ꝯsequẽs relinquit̃ ꝙ habitet ĩ inferno vbi ē dyabolus. Juxta illud Math. xxii. Ligatis manibus ⁊ pedibus ꝓiicite eum in tenebras exteriores.

Prima tabula d̃r tm̃ ꝯtinere illa precepta q̃ ordinant hominẽ ad deũ/vel ad vitam contemplatiuam. Scd̃a que ordinat hoiem ad ꝓximum vel ad vitã actiuam.

¶ Scd̃o notandũ ē in sp̃ali ꝙ in p̃ma tabula sunt tria precepta hoiem ad deũ ordinãtia in vitã ꝯtẽplatiuã.

Primum est. Non habebis deos alienos

Secundum est. Non assumes nomen dei in vanum.

Tercium est. Memento vt diem sabbati sanctifices.

¶ Primũ igit̃ p̃ceptũ prime tabule est. Non habebis deos alienos: sed viuũ solũ. s. deũ viuum et verũ. iuxta illud deut̃. vi. Audi israel dñs deus vester deus vnus est. In hoc igitur precepto ꝓhibetur om̃is ydolatria ⁊ cõtra hoc faciũt nõ solũ infideles ⁊ pagani ⁊ heretici. Verũetiã omnis homo q̃ amorẽ precipuum quẽ debet ponere in deo/ponit ĩ quocũq; bono creato: sicut ambiciosus qui summe diligit honorẽ ꝓpriũ. et auarus q̃ similiter diligit nũmum ⁊ gulosus q̃ summe diligit ventrẽ suũ. Et ideo nota ꝙ triplex est ydolatria. s. paganorũ/auarorũ/⁊ gulosoꝝ. ydolatria paganorum est mala q: colunt aurũ ⁊ argentum. iuxta illud psal. Simulacra gentiũ argentũ ⁊ aurũ. ydolatria auaroꝝ est peior q: quasi deũ adorant nũmum. Nã auaricia est ydolorũ seruitus. scd̃m apo. ad ephe. v. ydolatria gulosorũ

est pessima: q2 gulosi colunt deū vilissimū .s. ventrē suū q est latrina 7 inmundicia. quo4 deus vēter est 7 gloria in ꝯfusione ipso4. vt dicit apo. phil. iii. Pagani cōparant deū auro precioso/auari nūmo rubiginoso/gulosi ventri ignominioso. ¶ Secundū pceptū est. Nō assumes nomen dei in vanū. In quo prohibetur piuriū et blasphemia 7 oē peccatū vel inordinatio lingue: maxime cōtra deū. ¶ Et nota tria hic specialiter de piurio vel blasphemia. Primo quia piurus vel blasphemus pessime destruit animā suā vel causam. Prouocat enī cōtra se tres psonas: qua4 fauor valde est necessarius in iudicio ad sententiam obtinendam: sc3

Judicem. ¶ Qui enī false iurat p deū: h3 cōtra se iudicē .s. deū q est iust9. vt dr i psal.

Testes/et

Aduocatos Qui iurat false p sanctos habet ꝯtra se aduocatos .s. sanctos q sunt aduocati nostri. 7 specialiter q iurat per virginē matrē dei. Nam de illa cātat eccl'ia. Eya ergo aduocata nr̄a 7c. Summū aduocatū ꝓuocat cōtra se q false iurat p xp̄m: vel p corpus suū/vel altare sacrū: q2 ipse est pcipuus aduocatus noster Juxta illud .i. Jo. ii. Aduocatū habemus apud patrē iesum 7c. Qui vero false iurat p sancta dei euangelia vel fidē vel ꝯscientiā suam: hab3 cōtra se testes. Nam sctā dei euangelia sunt testimonia veritatis. 7 fides et cōsciētia nr̄a sunt testes nr̄i. Juxta illud .i. co4. i. Gl'ia nr̄a hec est 7c. Quō ergo blasphem9 vel piurus faciet q veritatē/iudicē/aduocatū/7 testes cōtra se hab3? per quā viā incedet in extremo et iusto iudicio dei. vbi vix iustus saluabit: q2 qn̄ credit p se sentētiā habere/hab3 ꝯtra se? De talib9 cōquerit dn̄s p ysa. lii. Jugiter tota die nomē meum blasphematur. Non mireris ergo si piurus et blasphem9 dānent qui nomē dei gloriosum

assumũt in vanũ virginẽ gloriosam/fidẽ suam ⁊ cõsciẽtiam suã/sancta euangelia/ et xp̄m ⁊ oẽs sctõs et omne bonũ assumunt in vanũ/⁊ oĩa (vt videt̃) hñt pro nichilo. Non erit inq̄ mirũ si a deo ⁊ virgine et sctis oĩbus in iudicio illo tremendo procul repellantur.

¶ Terciũ preceptũ est. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. Et nota q̄ trangressores hui⁹ p̄cepti videnẽ specialiter memoriã amisisse. Vñ istis solũ dr̃. memẽto ⁊c.

¶ Primo igitur tales videntur memoriã amisisse: q̄r nõ reminiscũtur eoꝝ q̄ vident in natura/nec eoꝝ q̄ legũt vl' audiũt i scriptura. Videm⁹ enĩ in natura q̄ oĩa quietẽ appetunt post laborẽ. Herbe nãq3 ⁊ plãte segetes ⁊ arbores fructificant et suo modo laborant sc3 in vere/autũno/⁊ estate/et quiescunt in hyeme/et quodã modo somniãt. Legim⁹ aũt in scriptura q̄ deus fecit celum ⁊ terrã ⁊ oĩa q̄ in eis sunt in sex diebus. tñ in die septima reqeuit. Apl'i ⁊ martyres ⁊ alii sancti laborauerũt in hoc mũdo: ⁊ tñ nũc reqescũt in celo. solus vero dyabol⁹ nunq̄ qescit nec illi q̄ sunt in inferno. Transgressores ergo hui⁹ precepti sunt illi q̄ laborãt p totã septimanã/nec quiescũt nec cessent in diеb⁹ domĩcis nec in aliis festis. Nõ eĩ sunt vt p3 siles deo q̄ reqeuit septĩa die nec creaturis q̄ reqescunt in hyeme/nec sanctis q̄ reqescunt in celo. sed sunt siles dyabolo et dannatis q̄r nunq̄ requiescũt sed semp laborãt et laborabũt in inferno. Nam de dãnato dr̃ in psal. Laborabit ineternum/⁊ viuet adhuc in finem.

¶ Secũdo tales vidẽtur memoriã amisisse: q̄r intẽtio fuit dei vt in die festo vacarem⁹ diuino cultu. tales aũt faciũt totũ 9triũ. Nã diebus festiuis vadunt ad mercata ⁊ nũdinas ⁊ silia et dimittũt sermones et missas ⁊ fugiunt a deo ⁊ vacãt mundo/⁊ qđ peius est peccato

Tales enim sunt similes canchro qui semper vadit et serpit ex transuerso retrogradiendo.

¶ Tercio tales videntur perdidisse memoriã: quia dñs mã dat sanctificari sabbatũ/ et illi polluũt sabbatũ/ et quod peius est quasi sanctificãt septimanã. Uacãt enim in septimana operibus licitis: et in sabbato vel die festo ebrietatibus et immũdiciis/ sordibus et peccatis. per totã septimanã dãt corpus victui misero/ et in die festo dãt aĩam dyabolo. De his cõqueritur dñs Ezechiel. xxii. Sanctuaria mea spreuistis/ et sabbata mea polluistis.

¶ De preceptis secũde tabule Ca.xix.

De p̄ceptis secũde tabule est

notandum quod septem sunt in vniuerso.

Primum est	Honora patrẽ tuũ et matrem tuam
Secundũ est	Non occides.
Tercium est	Non mechaberis.
Quartum	Non furtum facies.
Quintum	Non falsum testimonium dices.
Sextum	Non concupisces rem proximi tui.
Septimũ	Non desiderabis vxorẽ proximi tui.

Et de istis septem primũ est affirmatiuũ/ et alia sunt negatiua. Precepta aũt affirmatiua ligãt semper sed nõ ad semper sed pro loco et tempore. negatiua vero ligãt semper et pro semper.

¶ Primum ergo preceptũ secunde tabule est. Honora patrem tuum et matrem tuam. et est affirmatiuum.

¶ Et nota quod triplex est ratio quare honorãdi sunt parentes: quia nos genuerunt/ nutrierunt/ et instruxerũt.
Quia per ipsos sumus geniti: debemus eis corporale obsequiũ
Quia per ipsos nutriti: debemus temporale nutrimẽtũ vel subsidiũ
Quia per ipsos sumus instructi. debemus eis imitatiõis exẽplũ

¶ Prima ergo ratio honorãdi parẽtes est: quia ipsi nos ge-

nuerunt. Unde dicit ecclesiastici. vii. Honora patrem tuū & gemitus matris tue ne obliuiscaris: meditando qꝛ nisi p illos nō fuisses. & ꝑpter hoc (vt dictū est) debemus eis corporale obsequiū. s. corde debemus eos diligere cōtra illos q̄ eos ꝯtemnūt & desiderāt mortē eoꝝ maxime qñ senescūt. Lingua debem⁹ eis rueрēter loq̄ & benedicere. ꝯtra illos q̄ nō benedicūt sed maledicūt Auribus debemus eis obedire. ꝯtra illos q̄ eorū precepta paruipendunt. Manibus debemus eis seruire contra illos qui eos percutiunt.

¶ Scđa rō honorādi parētes est: qꝛ ipi nos nutrierūt & ꝑpter hoc debem⁹ eis tp̄ale nutrimētū vel subsidiū.

¶ Tercia rō honorādi parētes est: qꝛ ipi nos instruxerunt. Uñ debemus eis imitatiōis exemplū. s. in bonū qꝛ dꝛ ꝑuer. i. Audi fili mi disciplinam patris tui / et ne dimittas legē matris tue. Uñ vide salariū. filius bon⁹ est bñdictio patris et matris: qꝛ in eo bñdicūtur pater et mater: sicut vulgo dꝛ de bono filio. Benedicat pater tuus & mater tua. Sicut illa bona mulier dixit saluatori nostro Luce. xi. Beatus vēter q̄ te portauit / & vbera q̄ suxisti. Et ecōuerso pro salario mali filii patris & matris dꝛ de malo filio. Maledicatur pater qui te genuit & mater q̄ te lactauit. Exēplū de linecio / de quo narrat boecius in libro de disciplina scolarium.

¶ Itē nota ꝙ triplex ē pena eorum q̄ nō honorant parentes suos. ¶ Prima est filiorū suoꝝ inobedientia. Nam eandē salsam dabūt eis filii sui: quā ipsi dederūt parentib⁹. Iuxta illud Luce. vii. Eadē quippe mēsura qua mensi fueritis: remetietur vobis.

¶ Secunda pena est infamia. Nam ſm canonicas et legitimas sanctiones maligni parentibus infames sunt / et ex eorum malignitate potest testamentum et

donatio reuocari/ꝛ possunt omni facultate hereditate priuari paterna. ꝛ vltra hoc tales frequēter mala morte moriuntur in hac vita/et interdum horribiliter puniuntur vel perimuntur.

¶ Tercia pena est breuis vita/sicut premium honorātium est vita longa. vt dicitur exodi. xx. Honora patrē tuum et matrem tuam: vt sis longeuus super terram Nec est mirū si tales reputātur idigni vita eterna qui etiā reputātur indigni vt̄ iudicātur in hac vita misera ꝛ trāsitoria/ꝛ istis vita subtrahatur cum aliis peccatoribus conceditur ad penitentiam faciendam.

¶ Secundum preceptum secūde tabule est. Non occides. s. iniuste. Nam istis tribus modis vel actu mortē inferendo vel lingua vt mortem ꝓcurando vel corde proximum odiendo homicidium perpetratur. De vltimo enim de quo minus videtur dicitur ꝗ prime io. iii. Omnis qui odit fratrem suum homicida est.

¶ Item nota specialiter ꝙ tria sunt homicidarū gn̄a Sūt eni q̄dā q̄ interficiūt seipos ꝓ pctis et; scd̄ꝫ augu. illi īter oēs sceleratissimi homicide sunt. de his dr̄ thobie. xii. q̄ facit pctm̄ ꝛ iniq̄tatē/hostis est aīe sue. Sunt alii q̄ spūaliter interficiūt ꝓximū p̱ scandalū ꝛ malum exēplū: qd̄ figurat̄ in morte ꝓmogenitoꝝ egipti. Exo. xii. Tunc enim moriuntur primogenita in egipto: qn̄ maiores prestant minorib⁹ materiā peccati vel ruine suo malo exēplo. Sūt etiā alii q̄ ꝓcurāt aborsum. s. qn̄ bonū ꝓpositū in se extīgūt qd̄ eis misericorditer inspiratur ex quo p̱ grām īpregnant̄: sicut in p̱sona ipoꝝ dr̄ ysa. xxvi. A facie tua dn̄e cōcepimus ꝛ peperim⁹ spm̄ salutis: mali vero ꝯcipiūt/sed nō parturiūt: qꝛ suffocāt cōceptum. De his dicitur ysaie. xxv. Venerūt filii vsqꝫ ad partum/et virtus non est pariendi.

¶ Item nota ꝙ triplex est homicidarū pena: scilꝫ exilium/patibulū/ ⁊ irregularitatis impedimentū. Homicida eni exulanť/ qñ aūt possūt capi suspēdunť: sic q̄ occidunt se vel alios per pctm̄/ exules sunt a gr̄a ⁊ patria. Homicide aūt suspēdunť/ qñ possunt tāgi in patibulo iudicis: sic spūaliter homicida suspenditur in patibulo inferni qñ moriť. Homicide etiā nō possunt ad sacros ordines ꝓmoueri: sic aīe homicidarū nō ꝓmouebunť ad ordines angeloꝝ. sed erūt in inferno/ vbi nulꝰ ordo sed sempiternus horror inhabitat. Job. ix.

¶ Terciū preceptū scđe tabule est. Non mechaberis vbi ꝓhibetur oīs ꝯcubitus illicitꝰ ⁊ actus carnis inordinatus tā cōtra ꝯordinē nature q̄ȝ cōtra ordinē scripture ⁊ gratie. Et notandū ꝙ triplex est ratio quare prohibetur mechia vel luxuria.

¶ Primo igiť mechia est huiusmōi mūdi quasi vilis infirmitas: qꝛ fere totꝰ mundus tabescit ⁊ egrotat vel moriť isto peccato. ⁊ est morbus ita cōtagiosus ꝙ solo aspectu inficit hoīem. Vñ saluator noster ꝓhibuit aspectū illicitū. Math. v. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscēdum eā/ iam mechatus est in corde suo. Mulier nāqꝫ adultera sicut basilicꝰ solo aspectu īterficit hoīem propter qđ nos nō debemꝰ nimis ꝓpinquare vel familiares esse eis: sic nec infirmis q̄ laborāt morbo ꝯtagioso quod đr Eccl'iastici. xlii. ꝙ de vestimētis ꝓcedit tinea/ et a muliere iniquitas viri.

¶ Secūdo qꝛ mechia ē maior mercatura dyaboli. In aliis: eni pctīs lucrať dyabolꝰ vnū pctōrem ꝑ vno peccato sꝫ ī mechia vt vulgo đr lucrať ꝑ vno pctō duos: īmo tres/ ⁊ īterdū plures. s. adulterū ⁊ adulterā ⁊ vetulā q̄ ꝓcurat pctm̄: qꝛ etiā dyabolꝰ in hoc magis multiplicat vsuras suas. iō huic mercature vel negocio plus

intendit/imo nō curat dormire vel comedere tantum est itent⁹ huic pessime mercature. Dicit enī Job.xxx. Qui me comedunt.s.tentando/nō dormiūt.scꝫ a tentatione cessando.

¶ Tercio qꝛ etiā mechia est cōior via inferni. hoc est strata publica magis lata: qꝛ plures ambulant per eā Alia pctā vendicāt sibi specialia hoīm gña.sꝫ luxuria nulli parcit/ꝛ fere ad oē gen⁹ hoīm se extēdit. Exemplū de dyabolo qui scđm fabulā habuit vxorē ꝛ ex illa habuit septē filias/ꝛ maritauit eas. Superbiam dedit mulieribus que totū studium suum ponūt in vanitate ꝛ in speculo/pectine/ꝛ crinibus ꝛ monilib⁹/ꝛ ornatu capitū.ꝛc. Usurā dedit burgēsib⁹. Rapinam militib⁹ et magnatib⁹. Symoniā clericis ꝛ p̄latis. Ypocrisim religiosis. Et luxuriā vniuersis. De hac via dr. Math. vii. Lata est porta ꝛ spaciosa via q̄ ducit ad pditionem et multi sunt qui intrant per eam.

¶ Quartū p̄ceptū scđe tabule est. Non furtū facies In quo ꝓhibet furtū/rapina ꝛ symonia ꝛ omīs illicita contrectatio rei aliene. ¶ Et nota ꝙ furtum cū̄ suis comitibus est contra triplicem legem.

¶ Est enī p̄mo cōtra legē nature scđm quā oīa debēt esse cōia. Fures autē et sui comites nō solū retinēt sua ꝓpria/imo vsurpāt aliena: cōtra illud p̄ceptum nature qđ scriptū est tho.iiii. Quod ab alio oderis tibi fieri vide ne tu alteri aliquando facias.

Est ꝯtra legē scripture.vt dr exo.xx. Non furtū facies Est etiā cōtra legē grē. Nā caritas q̄ est contra primū p̄ceptū legis gratie.non querit sua.sꝫ aliena. Caritas p̄cepit dare Luce.vi. Date ꝛ dabit vobis cōmunicādo Hec aūt poti⁹ nitit auferre. Caritas autem coniuncta facit nos similes deo qui nō solum sua,ꝛ eterna.sꝫ etiā

seipm p nobis dedit.ephe.v. Fures/raptores/ꝛ vsu-
rarii/auferēdo aliis sunt similes morti ꝛ dyabolo. nā
mors nitit furari et auferre corp9/ dyabol9 autē aīam
De talib9 dr ysa.xxviii. Percussim9 fed9 cū morte et
cū inferno.i.dyabolo fecim9 pactū qui furat aīam. Et
precipue vsurarii fures vel raptores qui auferunt sua
pauperib9/sunt similes morti qui aufert pauperib9 vi-
ctū suū necessariū ꝛ p ꝯsequēs vitā suā. Nā dr. Eccle-
siastici.xxxiii. Panis egentiū vita pauperis est. qui de
fraudat illum/homo sanguinis est.
¶ Quintū pceptū scđe tabule est. Nō falsū testioniū
dices. In quo phibet oē pctm̄ ꝛ oīs inordinatio lin-
gue/ꝛ specialiter ꝯtra pximū. Sūt aūt scđm doctores
vigiti duo pctā vł deordinatōes ligue ꝛ oēs phibet.s.

Blasphemia
Murmur
Defensio peccati
Periurium
Mendacium
Detractio
Accusatio
Multiloquium
Uerbum ociosum
Scurrilitas
q̄ ad rē nō pertinet
Indiscretio
Conuicium
Contentio
Bonorum derisio
Prauum consilium
Seminare discordias
Maledictio

Et nota q falsus testis tri
bus psonis est obnoxi9 vt
dicit yso.de summo bono.
Est eni obnoxius deo quē
contēnit ꝛ iudici quē deci-
pit et proximo quem ledit
Mēdax ē sicut denari9 fal
sus vł poti9 sicut fals9 mōe
tari9 q fabricat falsā mōe
tā ꝛ tał de iure punit mor-
te etna:iuxta illđ psal. p-
des oēs q loquunt mēda-
ciū. ¶ Detractio siłis est
cani q lābit in hoīe nō car
nē suā sed vlcera ꝛ saniem
Murmurans aūt siłis est
rote deteriori carri q̄ pl9 ē
q̄ alie garrulosa qr.s.nō ē

Adulatio.
Peccatū bilinguiū
Rumor.
Jactantia
Secreti reuela⁹ spālit

vncta oleo:sic istis deficit vnctio spūs sancti.

¶ Jactās similis ē cuculo q̄ nescit nūciare nisi de seipō

¶ Adulatores siles sunt canibus q̄ cū obuiāt sibiīuicē se osculant in loco imūdo.

¶ Bilinguis vel reportator xboꝝ silis est serpenti q̄ hꝫ linguā bifurcatā. sic tales loquunt ad duas partes

¶ Qui stulte ꝓmittit silis est arbori que hꝫ lata folia sicut vitis que cito folia defluit. vt dicit in psal.

¶ Qui loquit scurriliter similis est porco q̄ vbicunqꝫ ponit pedem non veretur ponere os.

¶ Qui pctm̄ defendit vel excusat silis est ade qui retorsit culpā suā in deum dicēs. Mulier quā dedisti michi sociā dedisti michi de ligno et comedi. ⁊c. Gen̄. iii.

¶ Qui maledicit silis est hystrioni viliori/ imo vilissimus est inter omēs/qui vulgo dicitur ioculator. sic de maledicente qui multis est odiosus.

¶ Qui multū loquit est sicut fatuus mercator q̄ sine numero/pōdere/⁊ mēsura vendit merces suas. ⁊ ideo non est mirum si interdum defraudetur.

¶ Qui indiscrete cōminat silis est cani q̄ plus latrat ⁊ min⁹ facit. nobilē enī canis sicut leporiari⁹ vix latrat

¶ Qui conuiciatur est sicut canis macelli qui semper os portat sanguinolentum.

¶ Qui contendit vel contentionē incipit est sicut ille qui a dyabolo mutuū recipit/qui in contētione recontendit: dyabolo vsuras soluit.

¶ Qui praue consulit est sicut serpēs qui inficit quicquid lingua eius tangit.

¶ Qui rumores multos narrat similis est lupo / qui (vt dicitur) vno mense viuit de vento.

¶ Qui loquitur verba ociosa est sicut vlmus et alie arbores que nullum fructum ferūt: sed folia tantum.
¶ Qui bonos deridet/est sicut cecus q̄ spuit et nescit vbi. sed spuit aliq̄n super vultum alicui⁹ quādo credit spuere super terram vel lutum.
¶ Qui seminat discordias: est sicut serpēs ignominiosus. q2 talis vomit ignem/ꝛ incendit rancorem
¶ Qui secreta reuelat/est sicut saccus sine fundo/ꝛ sicut vas sine opertorio.
¶ De blasphemo ꝛ periuro dictum est supra.
¶ Et ꝓpter hoc per talia que a lingua ꝓcedūt vocatur vniuersitas iniquitatum. zacharie. ii.
¶ Sextum preceptum secunde tabule est. Non cōcupisces rem proximi tui.
¶ Septimū preceptū est. Nō desiderabis vxorē eius In primo prohibentur cōcupiscētia oculoꝝ. in scd̄o cōcupiscentia carnis. ¶ Et nota ꝙ triplex est rō quare specialius ista cōcupiscētia carnis duplex ꝓhibetur. tum q2 est quedā aīe labes q̄ cito maculat ꝛ vix pōt tergi. tum q2 est quidā aīe ignis qui subito inflāmat ꝛ vix potest extingui. tum q2 est quedā anime sitis que semper cruciat ꝛ vix potest satiari.
¶ Primo igitur hec duplex ꝯcupiscētia est aīe labes q̄ vix pōt tergi. Una istaꝝ. i. ꝯcupiscētia carnis ē sicut aqua ꝓpter labilitatē trāsitorie delectatiōis Altera. s. ꝯcupiscētia oculoꝝ est sicut terra ꝓpter ariditatē terrene affectiōis. Sicut ergo ex aqua ꝛ terra fit lutū materiale: ita ex hac duplici cōcupiscētia fit lutū spūale quo aīa sordidatur. ꝛ per ꝯsequēs fetet ꝛ displicet in ꝯspectu dei ad modum vilissimi luti. Unde dr in psal. Ut lutū platearum delebo eos.
¶ Scd̄o ista duplex ꝯcupiscētia est aīe ignis qui vix

potest extingui. De quo dicitur Job.xxxi. Ignis est vsq3 ad pditionē deuorās. Inflāmat eni aiam ꝛ inflāmādo incinerat. ꝛ tūc tercia soror earū sc3 supbia vite que est sicut ventus insufflat in aiam/ sic redactā in cineres et dispergit eam in ventū. ꝛ per cōsequēs adnichilat. Et ideo dicit in psal. ꝙ impius est sicut puluis quem proiicit ventus a facie terre.

¶ Tercio ista duplex cōcupiscētia est aīme sitis q̄ vix pōt satiari. cui⁹ due sūt sanguissuge filie dicentes affer affer. pūer. xxx. Concupiscētia oculorū dicit affer diuitias. cōcupiscētia carnis dicit affer delicias. Una non cessat ꝯgregare. alia nō cessat effūdere. vn̄ dr aggei.i. Qui mercedes ꝯgregauit/ mittit eas in saccū ptusum Homo mūdanus diuitiarū ꝛ deliciarū sitibūdus/ saccus ē pertusus. et ideo non est mirum si nunꝙ potest satiari. qꝛ nūꝙ potest impleri ad modum sacci pertusi

¶ De pceptorū editione vel pmulgatione notādum ꝙ sunt vtiliter edita et sub triplici pena. et primo sub pena corporis ꝛ aie. Lex eni iperatoris edit sub pena corpis tm̄. s3 lex creatoris sub pena aie et corporis. vt ē Mathei.x. Nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere.

¶ Secūdo pcepta diuina edicūtur vel mandant sub pena bonorū mobilium. Bona mobilia dicūtur bona grē. qꝛ possunt perdi ꝛ recuperari. Bona imobilia dicūtur bona grie. qꝛ semel habita nūꝙ possunt amitti. Trāsgressores ergo pceptoꝝ diuinorum bonis gratie et glorie priuātur. Ideo obseruātibus datur gratia in presenti ꝛ gloria in futuro. Juxta illud psal. Gratiam et gloriam dabit nobis dn̄s.

¶ Tercio precepta diuina edicūtur sub pena patibuli infernalis. trāsgressor ergo diuini pcepti iā est in via

qua ducitur a dyabolo ad patibulum inferni.

¶ Et nota q tria sunt que fiunt latroni qn ducitur ad patibulũ. oculis velatur. manib⁹ ligatur. et veste nudatur. sic peccatori qui ducitur ad infernũ velãtur oculi rõis ligãtur manus bone opationis. denudatur veste honeste cõuersationis. Sic ergo precepta diuina edicũtur sub multiplici pena. Ideo dicitur in psal. Tu mãdasti mandata tua custodiri nimis.

¶ Nota q sicut decalog⁹ est decẽ pceptorũ dei. sic sũt decem transgressores decalogi q figurãtur p decẽ plagas egypti/q fuerunt sanguis/ rana/cinifes/et musce aialium pestis/et vesica/grando/et locusta / tenebre/ et mors primogenitorum. Et per istas decẽ plagas egypti figurantur(vt dictũ est)transgressores decalogi. Nam sicut plage ille vastauerunt egyptum: sic plage pctõrũ corrũpunt mundum istum.

¶ Prima ergo plaga egypti fuit sanguis. Oẽs enim aque egypti verse fuerũt in sanguinẽ. et hoc significat sanguinem et corruptionem luxurie.

¶ Scda plaga fuit rana. tota enim egyptus bulliuit ranis. et significat loquacitatẽ et peccata lingue.

¶ Tercia plaga fuit cinifes. cui⁹ acule⁹ amar⁹ quasi inuisibiliter pungit. et significat aculeum inuidie.

¶ Quarta plaga fuit musca grauissima. et hoc significat indignationem et peccatum ire.

¶ Quinta plaga fuit pestis aialium. et hoc significat languorem vel peccatum accidie.

¶ Sexta plaga fuit vesica turgẽs et ampulosa. et hoc significat inflationem et peccatum superbie.

¶ Septima fuit grãdo. et hoc sigãt psecutionẽ et pctm̃ iniurie. qz ex superfluitate nascitur iniuria vel malicia.

¶ Octaua fuit locusta q deuorauit quicqd residuum

fuit in grandine. ꝛ significat voracitatē et pctm̄ gule.
¶ Nona plaga fuit palpabilis tenebra/ et hoc signi-ficat cecitatem ignorantie.
¶ Decima ꝛ vltima fuit mors primogenitoꝝ. ꝛ hoc significat scandalū/vel notam infamie. qn̄ scȝ maiores prebent occasionē peccandi vel materiam ruine. Hec fuerunt plage egyptiorū ad litterā: ꝛ iste sunt mystice plage peccatoꝝ transgressionis decē preceptorū. vnde sicut egyptii post plagas istas fuerunt submersi in mari rubro: sic homines mundani post plagas istoꝝ peccatorum/si non fuerint per penitētiam loti vel sanati submergentur in inferno cum pharaone et suis curribus/et cum dyabolo ꝛ angelis suis. Qui autem fuerit transgressor diuini precepti. nō erit inmunis a plagis pctōꝝ/et a gutture tormentoꝝ. qꝛ dr̄ Eccl'iastes. viii. Qui custodit precepta. nō experietur quicq̄ mali.
¶ Quarta dieta de consiliis. ꝛ De religione. cap̄. xx.
Post tractatū de p̄ceptis dicendum est de cōsiliis euangeliorum. Hec est enim quarta dieta salutis. scȝ de preceptis ad consilia euangelica sicut a minus perfectis ad magis perfecta peruenire. et qm̄ istam dietam ambulāt viri perfecti sicut religiosi ꝯō dicendū est hic de religiōe in cōi. vn̄ i noīe dn̄i de religione vel cōgregatione nota specialiter tria. s.
Typū cui ꝯparatur
Ortū vnde deriuatur
Uotum quo ligatur
Hȝ ergo religio typū multiplicē q̄ ipam reddit ꝯmendabilē. vn̄ nota q̄ tria conmēdant i religiōe vl' reliosꝰ. s. Pōdus maturitatis. Amor cōmunitatis ꝛ Fuga proprietatis.
¶ Religiosus ergo dȝ habere pōdus maturitatis. sicut vero trapazeta vel campsor cognoscit meliores denarios

ad pondus: sic absq3 dubio in pondere maturitatis co
gnoscitur religiosus. Nam in psalmo dicitur. In popu
lo graui laudabo te.
¶ Religiosus dz amare cōitatem / z hoc multiplici exē
plo. Videmꝰ eni ꝙ plures hoies qñ sūt ꝯgregati ince
dunt securiꝰ / resistūt fortiꝰ solatianẗ iocūdiꝰ. Vñ dr ec-
clesiastes. iiii. Melius est duos esse simul ꝙ vnū. Vide
mus insup ecōtrario ꝙ auis sola singularis vl ē rapax
vt accipiter / vel amisit socium vt turtur: sic religiosus
singularis vel est rapax detrahēdo vel iudicādo patrē
vel ꝓximū vel amisit sociū. i. xp̄m: qz dr eccl'iastes. iiii.
Ve soli. Ideo in oblatione dñi in tēplo fuit ꝑ turturum
non sola turtur: vt dr Luce. ii. Videmus enim ꝙ sola
candela ꝑ ventū extinguiẗ. sed nō ita de facili qñ cum
aliis ardet: sic plures ꝯgregati vinculo caritatis iun-
cti melius lucēt ꝑ exēplū. vehementius ardent ꝑ desi-
deriū diuinū. vnde dr in psal. Congregate illi sanctos
eiꝰ. Videmus eni p̄terea ꝙ nō solꝰ denariꝰ, sed plures
faciūt thesaurū: nō vnus miles. sed plures faciūt exer-
citū. nō vnus scolaris: sed plures faciūt studium. non
vnus bos: sed plures trahunt iugum. nō vnū membrū
sed plura faciunt corpus vnū. non vna apis. s3 plures
componunt fauum. non vnum granum: sed plura fa-
ciunt aceruū. nō vna species: sed plures faciūt electua
rium: sic cū plures sunt vniti per amoris vinculum est
in eis absq3 dubio maior abundantia meritoꝝ. Vñ in
figura huius nō vnus solus discipulus: sed plures di-
scipuli receperunt spm̄sctm̄. vt dr actuū. ii.
¶ Religiosus dz insup fugere z cauere ꝓp̄etatē sicut
eni vesptilio bibit oleū in eccl'ia vbi laudāt alii deū: sic
religiosus ꝓprietarius instar vesptilionis et bibit fu-
ratur bona monasterii / vbi alii vacant laudibus et dei

seruitio sicut iudas q̄ solus inter apostolos pecuniam furatus est. vt dicit Johannis. xii.

¶ Itē nō ꝙ tria sūt reprobata sp̄alr in quolʒ religioso

Indeuotio	Nā religiosus indeuotus est
Dissolutio/et	sicut cypr⁹ vel iūcus aut mer
Uagatio	gus q̄ interi⁹ ē arid⁹ ꝛ tn̄ stat

in aqua vel loco aquoso. Itē sicut piscis q̄ semꝑ bibit aquā. ꝛ cū aperit̄ venter inuenit̄ vacu⁹ talis iuxta panē moritur fame iuxta fontē moritur siti/iuxta ignē moritur frigore. Et de talibus dicitur in psal. Diuites eguerunt et esurierunt.

¶ Est etiā reprobāda in religiōe dissolutio vite ꝛ ihonestas in ꝯuersatione. Nā secularis inhoneste viuens solū infamat seip̄m. religiosus vero inhonest⁹ ꝛ dissolutus. infamat totū monasteriū ꝛ ordinem suuʒ. Nam sicut qn̄ vinū ꝓclamat̄ in villa ꝑ vinū quod portat̄ in cypho iudicāt hoīes de toto vino quod est in dolio: sic mūdus ꝑ cōuersationē quā videt in vno religioso/iudicat oēs alios q̄ sunt in monasterio/vel in ordine suo et hoc tam in bono ꝙ̄ in malo. Un̄ dicit apl's. i. cor. iiii. Spectaculum facti sumus mundo.

¶ Est insuꝑ in religioso valde reprobanda vagatio: sicut enim piscis non diu viuit extra aquā: sic religiosus vagabūdus cito moritur ꝑ culpam. vnde dicit Hiero. Ocium michi carcer est/et solitudo paradisus.

¶ Item nota ꝙ religiosus debet

Se castigare non interficere	Religiosus itaqʒ dʒ
Prelato obedire nō ꝯdicere	corpus propriū non
Semꝑ in bono proficere nō	occidere. sed disci-
retrocedere	plinare/ꝛ disciplinā

cū ratione regulare. ꝛ interdum disciplinā remittere sicut aquila retrahit alas: vt meli⁹ extēdat ꝛ balistarius

remittit vel distendit arcũ. vt fortius postmodum tra
hat: sic interdũ remittẽda et tẽperanda ẽ disciplina vt
postea cõualescat. Nam dicit apl's Ro. xii. Rationabi
le sit obsequium vestrum.

¶ Religiosus etiã suo p̄lato dꝫ obedire hũiliter ⁊ non
resistere sicut enĩ membra iudicant̄ paraclitica que nõ
mouent̄ ad imperiũ capitis: sic puer sus est religiosus
subdit⁹ q̄ nõ sentit motũ ⁊ imperiũ patris sp̄ualis. De
talibus dr̄ exo. xv. Fiãt imobiles quasi lapis. Et sicut
om̄e humidũ (sicut dicit ph̄s) male terminat̄ termino
ꝓp̄o ⁊ nõ alieno: sic religiosus bñ regit̄ si obseruet p̄la
ti p̄ceptũ. male xͦo si sequat̄ ꝓp̄e volũtatis votũ. Nã di
cit bern̄. Tolle ꝓpriã voluntatẽ / ⁊ infern⁹ nõ erit tibi.

¶ Religiosus insup dꝫ semp ꝓficere ⁊ nõ retrocedere
et iõ a latiorib⁹ incipere debet. vt ꝓficiendo ad altiora
valeat puenire. Nã dicit greg. In via dei nõ ꝓficere.
deficere est. Sicut enĩ edificiũ in fundamẽto fit latius
⁊ postmodũ ꝯstruẽdo fit strict⁹: sic religiosus talẽ pfe
ctionẽ dꝫ ĩcipere / ꝙ ad illã valeat addere / ⁊ ĩ ea pseue
rare ne dicat̄ illud euãgelicũ xbũ ꝯtra ip̄m. hic hõ ce
pit edificare / ⁊ nõ potuit cõsummare. vt dr̄ Luce. xiiii.
Debet autẽ sup oĩa in religione pseuerare: q̄ dicit sal
uator. Nemo mittens manũ ad aratrũ / ⁊ aspiciens re
tro apt⁹ ẽ regno dei. Sicut enĩ stult⁹ ẽ q̄ tp̄e tẽpestatis
exit de naui / ⁊ ꝓiicit se in mari. ita summa stulticia est
tp̄e tẽtationis nauẽ religionis dimittere / ⁊ ad submer
gendum se in mare seculi p̄cipitare. De talib⁹ autẽ dr̄
Actuũ. xxvii. Nisi in naui manseritis peribitis.

¶ Item nota ꝙ religiosus dꝫ in disciplina nutriri ⁊ in
formari tripliciter: scilicet Sicut paruulus in domo.
Sicut plantula in orto.
¶ Debet itaq̄ꝫ religiosus Sicut virga in virgulto.

ad modū pueri ī disciplina diligenť enutriri ꝛ educari

Unde nota ꝙ dꝫ habere
- Duas obstetrices in ꝓcessu.
- Duas nutrices in ꝓgressu.
- Duas consiliatrices in profectione vel in statu.

¶ Debet igiť habere duas obstetrices/ scilꝫ obediētiā q̄ liget sibi manus ꝛ pedes ꝛ inuoluat eū in pāniculo pauptatis ꝛ hūilitatē q̄ inclinet eū in ꝑsepio ꝛ in cunabulo claustri cū freno tēperātie ꝛ capistro cilicii. Iste sunt due obstetrices hebreoꝝ.i. religiosoꝝ q̄ ꝯseruabāt mares.i.ꝑfectos religiosos ꝛ perfecte viuere volentes. Exo.i.

¶ Debet etiā habere duas nutrices in progressu: scꝫ veritatē q̄ doceat eum loqui. Juxta illud prime petri iiii. Si quis loquiť/quasi sermones dei/ꝛ honestatem q̄ doceat eū ambulare. Juxta illud qđ dicit apľs ꝓme ad thessaľ.iiii. Precipimus vobis vt honeste ambuletis ad eos qui foris sunt.

¶ Debet nichilominꝰ habere duas ꝯsiliatrices in ꝑfectione ꝛ statu.s.caritatē ad deū et ad ꝓximū. Nā dicit apľs ad heb.xiii. Caritas fraternitatis maneat in vobis ꝛ austeritatem ad seipm. Juxta illud ꝓme coꝝ.ix. Castigo corpus meum/ꝛ in seruitutem redigo.

¶ Religiosus instar plātule dꝫ nutriri ī disciplina vel in religione. Unde notandū est ꝙ ortolanus fodit sepe circa plātulas q̄ sunt ī orto suo q̄ spūaliter debent fieri nouo religioso. plātule vero de vno loco eradicātur/ꝛ in alio trāsplantantur/clauduntur/rigātur/purgātur/fodiuntur/ꝛ coluntur. sic nouicius dꝫ instar plātule de mundo radicitus euelli ꝛ in religione trāsplātari/ꝛ in sancto proposito radicari/circūspectione claudi/deuotione rigari/cōfessione purgari/exercitio ꝛ occupatiōe fodi ꝛ excoli. Et tales sunt sicut nouelle plantationes in iuuentute sua: vt dicitur in psalmo.

¶ Religiosus insup sicut virgula in virgulto dz edu-
cari in disciplina. Unde nota q agricola qn habet vir
gulam vel surculu generose vel fructuose arboris pro
uidet ei in multis .s. q habeat radice/stipitem/frondes
z folia/flores z fruct⁹: sic vgula spualiter .s. neophitus
vel nouicius in virgulto religionis debz hre ista sex .s.
radice pfunde huilitatis. stipite recte intetionis. fron
des sincere dilectionis. folia honeste locutionis. flores
pulchre couersationis. z tande sup omia fructus bone
opationis: qz p fructus eoru cognoscit eos deus. sicut
dicit saluator Math. vii. De talib⁹ virgulis generosis
z fructuosis dr in psal. Filii tui sicut nouelle oliuarum
in circuitu mense tue .i. religionis sancte.
¶ Habet etia religio ortum primordiale val de lauda
bilem. Un nota q ois religio z ois spualis congrega
tio vel fraternitas habuit primo ortu a samuele q con
gregauit cuneu pphetaz. vt dr .i. regum. x. et ita dicit
ibidem magister hystoriarum.
¶ Scdo habuit ortu ab helyseo cu quo habitauerunt
filii prophetaz. vt dr quarti regu. iiii.
¶ Tercio habuit ortu a Johane baptista q congrega
uit discipulos. vt dr Johanis primo.
¶ Quarto habuit ortum a xpo qui congregauit disci
pulos z apostolos. vt dr Mathei. iiii.
¶ Quinto habuit ortum ab aplis / quibus adheseru
multi simul discipuli habitates post missione spussan-
cti. sicut dr Actuu. iiii. qz nemo qcq eoru q possidebat
aliquid suum esse dicebat: sed omnia illis erant coia.
¶ Sexto habuit ortu a marco euagelista q apud ale-
xandria discipulos vite mirabilis habuit. vt habetur
in eccliastica hystoria libro .i. ca. xvi. Inde pcesserunt
monachi/quoz fuerunt tria gna .s. cenobitaz q in coi

Nouitio[?] ...

viuebant. alioꝝ qui dicebātur remichi qui bini et trini habitabāt. et anachoritarū q̄ soli in deserto viuebant. quoꝝ auctor fuit paulus lustrator. nichilominus princeps iohannes baptista. vt dicit Hiero. in ep̄la. xlviii.
¶ Habet insuper religio nodū regulantē valde notabilē qui ipam facit valde laudabilem Est enim in ipsa triplex nodus valde laudabilis: sc3
Nomē religionis obediētie subiugātis.
Pauptatis alleuiātis
Castitatis decorantis
¶ Obediētia aufert religioso propriā volūtatem et per cōsequēs infernū. Juxta illud Bern̄. Tolle propriam voluutatem/ ⁊ infernus non erit tibi.
¶ Pauptas aufert ipsi terrenā cupiditatem. ⁊ p ꝯñs oē malū. Juxta illud verbum ap̄li prime ad thimo. vi. Radix oīm malorum est cupiditas.
¶ Castitas aufert hoī carnalē feditatē. ⁊ p cōsequens facit eū angelum. Juxta illud Math. xxii. Neq3 nubent neq3 nubētur sed erūt sicut angeli dei in celo. De hoc triplici modo p ordinē est dicendum. Et primo
¶ De obedientia. Ca. xxi.

De obediētia nota spālit tria.

Preconia qbus cōmendatur
Auxilia quibus adiuuatur.
Officia quibus occupatur.
¶ Habet ergo obediētia multa p̄conia que ipsam laudant.
Unde nota ꝙ obedientia est
Schola saluatoris/et
Nobile genus martyrii
et palma triūphalis / et
Scala paradisi.
¶ Primo ergo obediētia est schola saluatoris. Unde nota ꝙ saluator exemplo suo docuit obedientiam tripliciter: sc3 Ad mundum veniens: In mūdo manens. De mundo transiens.

Ad mundū veniens obedientiā docuit. vt dr Joh. vi: Descendi de celo: nō vt facerē voluntatē meā: sed voluntatem eius qui misit me patris.
Obedientiā docuit in mūdo manēs. vt dr ad phil. ii. Factus est obediens vsqz ad mortem.
Obedientiā docuit in mundo trāsiens. nā in passione dixit patri. Nō sicut ego volo sed sicut tu. Math. xxvi.
¶ Est etiā obediētia quoddā nobile gen⁹ martyrii et palma triūphalis: qr decollat hoiem ⁊ amputat ei proprie voluntatis caput. De hoc martyrio dr. i. reg. xv. Melior est obedientia ꝙ victime.
¶ Est autē obedientia scala paradisi. cuius septē sunt gradus/quos assignat bernardus.
¶ Prim⁹ grad⁹ obediētie ē obedire libent sine recalcitratōe. exēplū de paulo act. ix. dñe qd me vis facere.
¶ Scds grad⁹ ē obedire simplr sine simlatōe. exēplū de dauid q dixit in psal. Ut iumētū fact⁹ sum apud te.
¶ Tercius grad⁹ est obedire hilariter sine murmuratione. exēplum de symone syreneo q portauit in angaria. i. in dolore crucem christi. Math. xxvii.
¶ Quartus grad⁹ ē obedire velociter sine recrastinatione. exēplum de petro ⁊ andrea qui ad vitā dñi vocē relictis retibus omnibus secuti sunt eum. Math. iiii.
¶ Quintus grad⁹ est obedire viriliter sine estimatōe exēplum de petro q dixit. Dñe paratus sum tecum in carcerem ⁊ in mortem ire. Luce. xxii.
¶ Sext⁹ grad⁹ ē obedire hūiliter sine elatōe. exēplū de discipulis qb⁹ dixit saluator. Dū feceritis oia q pcepta sunt vob's dicite qr serui iutiles sum⁹. Luce. xvii.
¶ Septimus grad⁹ est obedire pseuerāter sine discōtinuatione. exēplum de christo de quo dicit apostolus Factus est obediens vsqz ad mortem. Philip. ii.

Isti septē gradus erāt spūaliter in scala iacob. de qua habet gen̄.xviii.q̄ sigāt obedientiā.tū qꝛ angeli descē debāt ⁊ ascēdebāt ꝑ illā/ꝑ qd̄ intelligit ꝙ obedientia est vita angelica.tum qꝛ scala ista tāgebat ad celos.in quo innuitur ꝙ vera obedientia est celestis vita.

¶ Itē nota ꝙ obediētia est Nauis ad celū transiens
Clauis ad celū aperiens

¶ Est itaqꝫ obedientia Auis ad celū ascendens

sicut nauis. Nā sicut qui est in naui semꝑ ꝓcedit et tn̄ ipe descit:sic q̄ est in naui obediētie semꝑ ꝓficit in mū do dormiēdo/vigilādo/comedēdo/abstinēdo/ambulā do descēdo:qꝛ istar naute nō mouet motu ꝓp̄o. sꝫ alie no.De hac naui habet ꝓuer.vltimo.Facta ē quasi na uis institoris.i.mercatoris. ꝑ eandē rōnem obediens cōparat equitāti.nā sicut equitans quiescēdo ꝓcedit: qꝛ nō mouet motu ꝓprio.sed equi:sic bonus obediēs quādo pausat meret. qꝛ nō innititur motui volūtatis sue/sed maioris sui. vnde dicit Canticoꝝ.i. Equitatui meo assimilaui te:amica mea.

¶ Est etiā obedientia sicut clauis paradisi.sicut enim inobediētia claudit paradisum Genesis tercio: sic obe diētia paradisum aperuit.Et in figura huius christus dedit symoni (qui interpretat obediēs) claues regni celoꝝ.Mathei.xvi.Et sicut domin⁹ maledixit primo homini inobedienti / dicens maledicta terra in opere tuo . Genesis tercio . sic benedixit obedienti symoni dominus dicens.Beatus est symon baiorna Mathei decimosexto capitulo.

¶ Est igit obediētia sicut auis ad celū ascēdens. Nā sicut auis cū duab⁹ alis volat ad sublimia:sic obediēs cū duabus alis.s.cū ala pauꝑtatis / et cū ala castitatis scandit ad celestia.Hoc est quod dicit apocalipsis.xii.

Date sunt mulieri due ale vt volaret in desertum locū Mulier ista pōt dici obedientia. Due ale pñt dici duo illa vota simul ꝯiuncta .s. castitatis ꝛ pauptatis voluntarie. ¶ Item nota ꝙ obedientia est

Sūma in merito
Vicina deo
Proxima celo

¶ Est ista obedientia in merito suprema: et in figura huius xp̄s apl'is preposuit symonem obedientē. Vult eni creator. ꝙ omnia obediāt obedienti nec mirū si vult ꝙ obedienti obediant cetere creature: qꝛ etiā ip̄e deus voluit obediēti obedire. Exēplum de Josue de quo dꝛ Josue. x. Non fuit ante ꝛ postea tā longa dies obediente domino voci hominis.

¶ Est etiā obediētia deo vicina. In cuiꝰ figura dñs recubuit in domo symonis Luce. vii. Et omēs qui erant in bethania diligebat Jo. xi. Bethania quippe domꝰ obedientie dicitur.

¶ Est etiā obediētia scala dei/ꝛ deo ꝓxima/ꝛ in figura huiꝰ dñs ascendit in celū de bethania. Luce. xxiiii.

¶ Habet etiā obedientia auxilia q̄ ipsam iuuant. Vñ notandum est ꝙ sex sunt que iuuant obediētiam: scilꝫ.

Humilitas flectens
Consuetudo frequens
Dilectio feruens
Affectꝰ terrena ꝯtēnens
Gratia interiꝰ vngens
Prelatꝰ modeste ꝑcipiens

¶ Obedientia igit' iuuat et facit hoīem obedientē. hūilitas reddit hoīem flexibilē: sicut ei gracilitas ꝛ subtilitas vge facit vgā facil'r iclinare: sic gracilitas ꝛ hūilitas faciūt hoīes faciliter obedire. iō dicit apl's. de xp̄o Phil'. ii. Humiliauit semetip̄m. factus obediens vsqꝫ ad mortē

¶ Iuuat etiā obedientiā ꝯsuetudo. Nam sicut equus assuescit circūuolutionibꝰ vt sciat se ad oēm partē flectere: sic assuefactio ebediētie facit hoīes ad nutū obe-

dire. De tali equo bñ ductibili dr ꝓuer.xxi. Equ⁹ paratur ad diem belli/dñs autem salutem tribuit.
¶ Iuuat tercio obedientiā dilecto dei. Nā sicut ignis facit cerā mollē et tractabilē/ sic amor dei ignit⁹ facit hoīem obedire. vñ dr Luce.xii. Ignem veni mittere in terram.i.animam deuotam.
¶ Iuuat nichilomin⁹ obedientiā ↄtēpt⁹ mūdi ꝛ sepe rō volūtatis ab oñi re corꝑali. sicut eni pellis ē tractabilis a ligno seꝑata/ qñ tñ est rigida ꝙdiu ē ligno affixa. sic aīa cū instar pellis a terrenis se iungit ad obediendum facile inclinatur. In cuius ꝑsona dicit psal. Paratus sum ꝛ non sum turbatus.
¶ Iuuat etiam obedientiā vnctio grē interius: sicut eni coriū vnctū fit molle ꝛ tractabile qđ tñ añ vnctionē erat durū ꝛ rebelle: sic hō facilis ē ad obediētiā qñ aīa int⁹ ē vncta ꝑ grāz. Hec ē vnctio de qua dr.i.ioh.ii. Vnctionem quam accepistis maneat in vobis.
¶ Tandē iuuat obedientiā molestia p̄cipiētis exemplū de deo qui vnū solū lignū ꝓhibuit ꝛ oīa alia concessit geñ.ii. dicens. De omni ligno paradisi comede de ligno autem scientie boni ꝛ mali ne comedas
¶ Hz etiā obedientia officia que ipam occupāt.s. tria genera preceptorū. Unde nota ꝙ debet quilibet obedire p̄ceptis iudicis per naturā que scripta sunt Tho. iiii. Qđ ab alio oderis tibi fieri/vide ne tu aliqñ alteri facias. vt mat. vii. Oīa q̄cunqȝ vultis ne faciāt vobis hoīes. ea nolite facere eis. Vel debem⁹ obedire precep tis iniūctis ꝑ scripturā q̄ scripta sūt. exo. xx. vbi ponuntur decē precepta. Non habebis deos alienos. ꝛc. Debem⁹ etiā obedire p̄ceptis īspiratis ꝑ grām vt de dilectiōe dei ꝛ ꝓximi q̄ scripta sunt. Math. xxii. Horū expōem. q̄re supra in materia de p̄ceptis ꝛ in materia

De pauptate nota spālit tria scȝ ꝙ pauptas ē celeste p̄ciū. cū quo paupes mercātur
¶ Celeste prandium/ad quod: pauperes inuitantur
¶ Celeste solium/in quo pauperes locantur.
¶ Primo igit pauptas est celeste p̄ciū a quo paupe-ribus emitur celū. Sicut dicit aug. Regnū inqt celoꝝ pauptate emit. Et nota ꝙ regnū celoꝝ iure emptiōis ꝯuenit paupib⁹ qꝛ ipi ꝓprie soluūt p̄ciū quod taxauit xp̄s Math.xix. Oīs q̄ reliquerit domū/aut agros.ꝛc.
¶ Scd̄o pauptas est celeste prādiū quo paupes refi-ciūtur. sicut enī videmus ꝙ qn̄ clamat ad elemosinā vel prandiū: soli pauperes veniunt ꝛ accelerant. sic ad prandiū celi ad qđ xp̄s īuitat. soli paupes intrāt qđ fi gurat Luce.xiiii. Ubi dr ꝙ hō quidā fecit cenā ma-gnā.ꝛc. Et nota tria ꝙ gn̄a hoīm ad illā cenā venire noluerūt. sed excusationes friuolas allegauerunt. scȝ auari diuitiis incrassati/imundi impinguati/superbi delicati honoribus. iuxta illud Deut.xxxij. Incrassa tus/impinguatus/dilatatus/ dereliqt deum factorem suū. Auari figurant per illū q̄ qnqȝ iuga boū emerat Inmūdi per illū qui vxorem duxerat. Supbi/p illuȝ qui vilā ꝯparauerat: ꝛ ideo oēs isti a cena illa proprie sunt exclusi. ꝛ soli paupes ītromissi. Nā dr ibidē. Uo-ca pauperes ꝛ debiles. et introduc.
¶ Tercio paupertas est celeste solium in quo paupe-res sedent sicut dicitur Mathei.xix. Uos qui reliqui-stis omnia. et secuti estis me.ꝛc. sequitur: sedebitis et vos super sedes/ iudicantes duodecim tribus israel. Sed nota ꝙ sicut qui esset supra celum/totam terram reputaret quasi centrum/ sic pauperes totam terram

reputant rem minimã ꝛ vilem. q2;in celũ (vt dictũ est) habent sedem ꝛ mãsionem suã;. Nam dicit apostolus in persona eoꝛum. Nostra conuersatio in celis est: Ad philippenses.iii.

¶ Item nota ꝙ pauper habet tria bona.scꝫ
Vitam securissimam.
Mentem quietissimam.
Vestem nobilissimam.

¶ Primo igitur pauperes sunt in vita securissima se curi. q2 per pauptatẽ non mouẽtur lites / nõ timentur fures/nõ foꝛmidantur rerum tẽpestates. Sed diuites huius mũdi sustinent omnes istas tribulationes. Vñ in figura huius caym qui interpꝛetatur possessio habe bat caput tremulum. et significat diuitum curam ꝛ sollicitudinem auaroꝛum.

¶ Secũdo pauperes mẽte sunt quieti ꝛ a spinis diui tiarum minime lacerati/ꝛ ab earũ põdere liberi/ et ab earũ inquinatione mũdi. Nam diuitie faciunt ista tria mala. Bona siquidẽ tẽpoꝛalia possessa onerant/ama ta inquinant/amissa cruciant. vt dicit Berñ.; Unde in figura spiritualis quietis quam habent pauperes / et anxietates que cõmunicant diuitias: israel a deo acce pit sabbatum.i.quietem ꝛ egyptii anxietates ꝛ curas vt dicit Grego. Propter hoc dr̃ ab hebꝛ.iiii. Relin quitur sabbatismus populo dei.

¶ Tercio sunt pauperes veste decoꝛi.i. honestate cõ spicui. Ideo sapiens iungit ista duo. Ecclesiastici. xi. Paupertas (inquit) ꝛ honestas a deo sunt: q2 in semi tis pauperũ relucet spiritualiter chꝛisti signũ. De quo dicitur Luce.ii. Et in signum cui contradicetur.

¶ Et nota ꝙ triplex fuit signũ chꝛisti cui contradicit a diuersis amatoꝛibus mundi.

Primum fuit pauptas: cui cõtradicitur ab auaris.
Secundum fuit castitas: cui cõtradicitur ab imũdis.
Tercium fuit humilitas: cui contradicitur a superbis.
Itẽ nota q pauptas alia tria bona hz. ẽ eni pauptas.

Sũme christo copulata
Bonis summe coequata
Celis summe cumulata

¶ Primo ergo pauptas est sũme christo copulata. Habet enim deus paupes quasi familiares τ domesticos. et diuites quasi ignotos et extraneos. Vñ in figura huius christus in ortu suo pri⁹ vocauit pauperes q̃ diuites/ piscatores q̃ mercatores/ pastores q̃ reges/ pauperes de prope et diuites magos ab oriente.

¶ Scdo pauptas est sũme coequata celo. et causa est qꝛ est summe elõgata a mundo. paup eni summe celũ appropinquat: qꝛ oĩa mãdata cõculcat. sicut videmus q ille q̃ vult alte attingẽ scabellũ ꝯsueuit sub pedib⁹ locare. sic pauper manu tãgit celũ. q̃ de omib⁹ trenis contẽnendo τ cõculcando facit sibi quasi sub pedibus scabellũ. Iuxta illud deutronomii. xi. Ois locus quẽ calcauerit pes vester/ vester erit.

¶ Tercio pauptas est sũme cumulata oi bono. Optime enim scit thesaurisare. ꝑpterea eni dimittit terrã talpis. i. auaris. fimũ porcis. i. imundis. puluerem serpẽtib⁹. i. supbis. Iuxta illud. ysa. lxv. Serpẽti puluis panis eius. Ipsa enim dedignat fimũ stabuli habere loco thesauri. fimus stabuli sunt diuitie huius mundi qꝛ mũdus est stabulũ. i: locus iumentoꝝ τ hoim bestialiũ. Ipsa enim bona imobilia retinet. i. celestia τ dispgit bona mobilia. i. oĩa terrena. qḋ figurat geñ. xxv. vbi dr q abraham dedit ysaac omnia q̃ possidebat/ et filiis concubinarum largitus est munera.

¶ De castitate. Cpm. xxii.

De castitate nota spālit̄ tria.

Castitas enī est Florēs sicut lilium inter spinas
Habet precium inter gemmas
Habet lilium Tenet solium super stellas.
incorruptibile. habet precium impreciabile. habet solium insuperabile.

¶ Primo ergo castitas est florēs sicut lilium. Nā dr Cāticorꝝ.ii. Sicut liliū inter spinas: sic amica mea iter filias. Et nota ꝙ in lilio sunt sex folia niuei coloris/et sex grana aurei coloris. Sex folia niuea signāt carnis pudiciciā. ⁊ sex grana aurea signāt mentis mundiciā.

¶ Primo ergo in lilio sunt sex folia in quibus figurantur sex ad pudiciciam necessaria.

¶ Primum foliū est cibi ⁊ potus sobrietas. Vñ dicit hiero. Virgo fugiat vinū vt venenū. nam vinū in adolescētia est duplex incendiū voluptatis. Vñ ꝓuer.xx. Luxuriosa res est vinū. Et geñ. xix. dr ꝙ loth ꝓpter vinum perpetrauit incestum.

¶ Scdm folium est habitus asperitas. vñ dicit Ber. Memento ꝙ aspior cardo pānū facit leuiorē sicut asꝑ habit⁹ facit carnē castiorē. Et ꝑ contrarium filii israel fornicati sunt cum mulieribus moab: qr ornate erant vestibus delicatis. vt dr Numeri.xxv.

¶ Terciū foliū est laboris strenuitas. et per cōtrariū ignauia ⁊ ociū sunt summū luxurie nutrimētū qr vt dr Ezech.xvi. Hec fuit sodome iniqtas sororis tue superbia/saturitas/abundantia panis / et ocium. Dauid in domo ocians commisit adulterium. Scdi regum.xi.

¶ Quartū foliū est custodia sensuū. et maxie quo ad visum ⁊ auditū. qr curiositas vidēdi et audiēdi via est ad pctm̄. cui⁹ exēplū pȝ i dyna filia iacob q̄ ad vidēdū

mulieres regionis illius egressa/ a sichem filio emor fuit corrupta. vt dr Gen. xxxiiii.

¶ Quintū foliū est modestia vboꝝ et maxime immundorū. qꝛ maxime excitat luxuria p verba dissoluta inhonesta. Nam dicit apls prime coꝝ. xv. Nolite seduci inanibus vbis. Corrūpunt eni bonos mores colloqa praua. Sic inqt hiero. Sermo vginis prudens modestus ꝛ tardus vel rarus vt tam eloquētia pciosus ꝙ pudore. Itē sit in re noua grauitas inmutabilis/honestas stupēda/verecunda vita/pudicicia virginalis incessus ꝛ vere prudentie habit⁹/sermo semp modestus solum suo tempore proferendus. Hec ille.

¶ Sextū foliū est fuga occasionū ꝛ oportunitatum: ꝛ maxīe mulierū. Dr eni geñ. xix. Ne stes in oī loco circa regionē. videm⁹ eni ꝙ aīalia siluestria pulchriorē pellē hñt ꝙ domestica. Legim⁹ eni. ii. reg. xiii. ꝙ thamar ab amon fratre suo fuit corrupta. qa in thalamo fuit sola cum solo. Vñ Ber. dicit virgines q̄ vere virgines sunt: semp debēt esse pauide ꝛ nunꝙ secure: vt caueāt timenda: secura etiam pertimescant.

¶ Sunt etiā in lilio sex grana aurea in qbus figurat triplex modus diligēdi deū/ꝛ triplex causa dilectiōis Prio ergo ē triplex mod⁹ dilectōis quē dꝫ hre anim⁹ castus. est eni diligēdus deus prudenter ne decepti ab amore eius discedam⁹. dulciter ne elati ab amore ei⁹ abscidamur. fortiē ne oppssi ab amore dei euellamur vt dicit Ber. Sūt autem tres cause pcipue in qbus debemus deū diligere. Est eni diligēdus toto corde. qꝛ creator tota aīa: qꝛ redēptor tota menteꝗ quia remunerator. vt dicitur Mathei. xxii.

¶ Scdo castitas hꝫ igens pciū sup oēs gēmas. qꝛ dr eccl'iastici. xxvi. Nō ē digna pōderatio ꝯtinētis aīe

Et nota q castitas est thesaurus cum valore caritatis ideo summe amand9 Et ideo dr Math.xiii. Simile est regnū celorum thesauro abscō.rc. Est thesaur9 in vase fragilissimo. et ideo summe puersand9. Nam dicit apls.ii.cor.iiii. Habem9 thesaurū istū i vasis fictilib9.vñ maioris virtutis est in carne corruptibili seruare castitatē. Et thesaurus cū malignissimo hoste. et ideo summe timend9 sicut videmus q valde est laudabile castrum debile defendere contra hostem fortissimū.rc.

¶ Tercio castitas hz excellens soliū sup oms stellas qd figurat p thronū de ebore grandē.vt dr tcii reg.x. Et nota q ebur est frigidū et solidū et candidū. frigidū otra ocupiscētiā/solidū p firmā pseuerantiam/candidū p merā inocentiā. Itē nota q ebur si in pāno lineo mūdo inoluat: fuat pānū ne incēdat.i quo signātur q interior castitas mētis fuat corp9 extri9 et icēdio libidīs

¶ Itē nota q castitas hz Fructum vberrimum. Cursum celerrimum. Sertū pulcherrimum.

Primo ergo castitas hz vberrimū fructū. Et nota q triplex est fruct9 euāgelicus.s.tricesim9 quē hz castitas coniugalis/sexagesim9 quem hz castitas vidualis/ centesimus quem hz castitas virginalis.vt dr Mathei.xiii.

¶ Scdo castitas hz celerrimū motuz. Castitas enim consequtur deū trip'r.s.currēdo/natando et volādo currit eni casti9 p bonā opationē/ natat per internam deuotionē/ volat p supnā otēplationē.et sic sequtur agnū quocunqz ierit.vt dr apo.xiiii.

¶ Tercio castitas hz pulcherrimū sertū.non eni solū hz aureolā pmii accidentalis. sed etiam aureolā premii essentialis. Et nota q triplex est aureola.s.virginū Martyrū.et Doctorū Uirginū florea. Martyrum gemma doctorum aurea.

¶ Aureola igitur virginum est florea. de qua dicitur. Canticorum.iiii. Veni de libano sponsa mea: veni coronaberis.s.aureola castitatis: quia in scriptura castitas flos dicitur.merito castis corona de floribus datur. Et nota quod castitas instar floris solo tactu marcessit. quia tactus impudice delectationis castitatis omnino corrumpit. sicut enim flos sole presente decorem suum ostendit/ nam flos vt videmus de nocte clauditur/ et oriente sole rursum expanditur. sic homo vere castus/ et de castitate tantum coram deo non coram hominibus gloriatur dicente apostolo. secunde cor.i. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre.

Aureola vero martyrum est gemma. nam dicitur in psal. Posuisti super caput eius coronam de lapide precioso.

¶ Aureola doctorum est aurea. De qua dicitur ecclesiastici. xlv. Corona aurea super caput eius.

¶ Item nota quod	Castitas indiget studiosa clausura
	Castitatem decet preciosa cinctura
¶ Primo ergo	Castitas lucet speciosa pictura

castitas debet habere clausuram studiosam. Nam dicitur canti.iiii. Ortus conclusus soror mea sponsa. ¶ Et nota quod in orto bene clauso non potest quis intrare/ nisi de alto. sic in homine casto qui habet clausuram continentie nullum desiderium debet intrare nisi celeste tantum: si tamen ortus conclusus bestiis esset plenus clausura parum proficeret immo plus noceret quam prodesset. ita quando bestiales motus libidinis strepunt in mente parum aut nichil valet clausura castitatis in carne. Et ideo sponse dicitur. Canti.iiii. non solum ortus conclusus. sed fons signatus ortus conclusus/ propter castitatem carnis. fons signatus propter puritatem mentis.

¶ Secundo castitas debet habere cincturam preciosam. quia dicitur Luce.xii. Sint lumbi vestri precincti: et lucerne ardentes in manibus vestris. Et nota quod daniel vidit virum accinctum

renibus auro obrizō/qđ est aurū ꝓciosum valde. vt dr Daniel'.x. Johānes in apoca. vidit filiū hois ꝓcinctū ad mamillas zona aurea: vt dr apoca.i. qđ scz ad duplicē castitatē refertur. Nam zona aurea vel cinctura renū sigāt corpus castū. zona vo aurea inter mamillas significat cor mundū: qr vt dicit phūs libro de animalib⁹. Cor hominis est iter mamillas aliquātulum declinans ad partem sinistram:

¶ Tercio castitas dz habere picturā speciosam sicut eni cādor materialis vel albedo est caput ꝛ fundamentū alioꝝ coloꝝ: vt dicit phūs. sic castitas ē quasi caput fundamentū aliaꝝ virtutū ꝛ bonoꝝ operū. Unde dicit gregorius ꝙ non est opus bonum sine castitate

¶ De virtutibus in cōmuni. ca. xxiiii.

Post tractatū de ꝑceptis et cōsiliis. dicēdū est de vtutib⁹/donis/beatitudinib⁹/ꝛ fructib⁹. Ista quatuor sūt qđā spālia icentia ad opādū dina ꝑcepta ꝛ ꝯsilia euāgelica Differunt autem ista quatuor per hunc modum. quia

Uirtutes faciunt operari recte.

Dona faciunt operari fideliter ꝛ faciliter expedire

Beatitudines faciunt operari perfecte.

Fructus faciunt operari delectabiliter seu deliciose

¶ Et nota ꝙ virtutes sunt septem. s. quatuor cardinales/ꝛ tres theologice

Sūt autē theologice	Cardinales sunt	
Fides	Prudentia	Differūt autē
Spes	Fortitudo	quia theologi
Caritas	Tēperātia	ce habēt deuꝫ
	Justicia	vl' bonum in-

creatum pro fine vel pro obiecto. Uirtutes cardinales habēt bonū creatū ꝓ obiecto. Preterea vtutes theo

logice respiciunt magis vitam ꝯtemplatiuā/ ⁊ ordināt hominē ad deū. Cardinales ꝟo ptinent ad vitā actiuam/ ⁊ ordināt hoīem ad ꝓximū. ⁊ iō ille dicunt̄ theologice. i. diuine a theos qđ est deus/ ⁊ logos qđ est sermo: qꝛ ꝑncipaliter sunt ad deū. Sed cardinales dicuntur a cardine in quo vertit̄ ostiū. qꝛ principaliter respiciūt vitā actiuā/ q̄ tota est nobilis sup cardinales virtutes. Unde tres ꝟtutes theologice ptinēt ad mariā q̄ intēdit circa vnū. i. circa bonū increatū qđ non aufert ab ea nec mutatur. Quatuor vero cardinales pertinent ad marthā/ q̄ intendit circa multa turbatur erga plurima. s. bona creata. Sunt vero loca scripture vbi reperiuntur virtutes/ dona/ beatitudines/ ⁊ fructus.

Uirtutes theologice ponunt̄. Prime cor. xiii. Nunc autem manent fides/ spes/ caritas/ tria hec

Quatuor vero virtutes cardinales ponūtur sap. viii. sobrietatē/ prudentiā/ doctrinā/ iusticiā/ ⁊ fortitudinem quibus nichil vtilius est in hac vita hominibus.

¶ Dona vero spiritussancti sunt septem: scilicet

Donum sapientie
Donum intellectus
Donum consilii
Donum fortitudinis
Donum pietatis
Donum scientie/ ⁊
Donum timoris

¶ Ista aūt dona ponuntur. ysa. xi. Et requiescet sup eum spūs sapientie ⁊ intellect⁹ spūs fortitudinis ⁊ ꝯsilii spūs sciētie et pietatis et replebit eum spiritus timoris domini.

¶ Beatitudines aūt sunt. viii. s. Paupertas Mititas vel Mā suetudo Luctus Esuries Misericordia Munditia cordis. Pax. Iusticia. Iste ponunt̄. Mathei. v.

¶ Fructus spūsscti sunt. xii. s. Caritas Gaudiū Pax Sapiētia Lōganimitas Bonitas Benignitas Mansuetudo Fides Modestia Continentia Castitas. Isti

ponuntur ad galathas quinto.

¶ Uirtus sic diffinitur in libro de spiritu et anima. Uirtus est habitus mentis bene institute.

¶ De virtute in cōmuni nota specialiter tria. scꝫ
Eius preciosam cōparationem.
Eius virtuosam operationē
Eius graciosam ꝑcreationē

¶ Cōparatur ergo virt⁹ tribus specialiter: scꝫ
Ligno fructuoso.
Lapidi ꝓcioso/et
Celesti paradiso.

¶ Primo cōparatur ligno fructuoso. Homo enī absqꝫ virtute est sicut arbor silue stris vel vinea q̄ profert labruscas. i. delectatiōes car nales vel glandes q̄ sunt cibaria porcorꝝ. i. hoīm īmūdorū. Sed si ramus ꝟtutis tali arbori fuerit insertus totā arborē trahit ad naturam suam/et facit eam ferre fructus optimos q̄ letificāt deū et angelos. Luce. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno pctōre ꝛc. Hec est illa arbor pulcherrima cuius fructus nimius est esca vniuersorum in ea. Danielis. iiii.

¶ Scd̄o cōparatur lapidi ꝓcioso. sicut enī virtus q̄ est in viro iusto facit eū ꝓualere mltis pctōrib⁹. Nā dr eccl'. xvi. Melior est vnus timēs deum q̄ mille filii impii. De hoc lapide ꝓcioso dr eccl'. vi. Quasi lapidis virtus ꝓbatio erit in eis. s. operibus bonis. Tn̄ hodie multū vilipēdit intātū q̄ si eēt venalis: a paucis emeretur. sicut gallus q̄ inuenit ī sterq̄linio margaritam et granū pu tridū: inspecta margarita elegit granū putridū. sic homo mundan⁹ spreta ꝟtute appetit bonū tp̄ale et transitoriū. et rō est quare vilipēdit virt⁹: q2 nescit hō preciū ei⁹. vt dr Job. xxviii. Et ꝓpt̄ hoc dicit saluator math. vii. Ne mittatis margaritas ante porcos. i. hoīes īmūdos et mundanos: quia plus volunt furfur carnalis et immūde delectatiōis q̄ margaritas grē vel virtutis.

¶ Tercio cōparatur paradiso tam celesti q̄ terrestr
Terrestri cōparatur in tribus: scʒ

In situs eminentia.
In fructus opulētia.
In fontis effluentia.

¶ Est enī primo paradisus locus altissim⁹: ita q̄ aq̄ diluuii vsqʒ ad illū locum nō puenerūt: sic viri religiosi vel virtuosi vitā habēt eminentē instar paradisi. ita q̄ nunq̄ submerguntur diluuio pctī. Vn̄ dicit sap. in psona viri iusti Eccl'ia. vltimo Exaltasti super terram habitationem meam.

¶ Est scd̄o paradisus loc⁹ fructib⁹ opulētus. pducit enī omne lignū pulchrū visu et ad vescendum suaue. Gen̄. iii. sic vir iustus vel virtuosus om̄e lignū pulchrū visu pducit per honestatem ꝯuersationē ad vescēdum suaue per bonā operationē et ineternā deuotionē. vn̄ dr̄ Ecclesiastici. xxiiii. in persona viri virtuosi. Flores mei fructus honoris ꝛ honestatis.

¶ Est nichilomin⁹ paradisus terrestris loc⁹ aq̄s irriguus. Nā dr̄ gen̄. ii. q̄ fluui⁹ egrediebatur de loco voluptatis ad irrigādū paradisum: q̄ inde diuidit̄ in quatuor capita. ¶ Paradisi fluui⁹ virt⁹ ē vel gr̄a: q̄ de fōte diuinitatis orit̄. quatuor capita sūt quatuor p̄ncipales virtutes vel cardinales q̄ a gr̄a diriuātur. s. iusticia tēperantia/prudētia/fortitudo. Iusticia hʒ locū in rebus certis. nō enī pōt esse iusticia vel iusta sententia nisi in rebus certis. ¶ Prudētia hʒ locū in dubiis. Tēperantia habet locum in prosperis. ꝛ Fortitudo in aduersis.

Cōparat̄ aūt virt⁹ paradiso celesti in quatuor. Est enī paradisus celestis habitatio dei/loc⁹ gaudii/locus lucis/ꝛ locus ordinati amoris. Talis est anima viri iusti ꝛ virtuosi. nā ibi ē habitatio diuine gr̄e. ibi est gaudiū bone ꝯsciētie. ibi est lux v̄itatis. ibi est amor caritatis. De tali paradiso dr̄ eccl'iastici. xl. Gr̄a sicut paradisus

in benedictionib⁹. Ecōuerso aīa pctōris non dr̄ paradisus sed potius infernus. Habet enim quatuoꝛ mala opposita bonis supꝛadictis. Ipsa enī est habitatio non dei sed demonum. ipsa nāq3 loco gaudii h3 remoꝛsum ꝯscientie. loco lucis h3 tenebꝛas ignoꝛantie. loco amoris oꝛdinati h3 ignē cōcupiscētie. Vñ de tali inferno dr̄ ysa. xxxviii. Quia nō infernus confitebitur tibi. i. aīa peccatoris que ē quasi locus infernalis.

¶ Item virtus vel grā ꝯparatur aliis tribus: sc3

Signo vel caracteri
Precio vel pignoꝛi
Oleo vel vnctioni

¶ Virtus enī est signū vel caracter pdestinatōis: sicut enī pastoꝛ signat oues signo quo distinguit oues ꝓpꝛias ab extraneis: sic deus q̄ est pastoꝛ aīaꝝ nostraꝝ. Job. x. ponit in ouibus sues signū grē ꝛ virtutis quo distinguit oues ab hedis. De hoc signo dr̄ Ephe. i. Nolite ꝯtristare spiritum sanctum dei in quo signati estis in die redēptionis. s. grē virtutis/ et veritatis. Et debemus considerare quatuoꝛ signa quibus electos suos signat deus.

¶ Est enī virtus pign⁹ vel pꝛeciū saluatiōis. sicut enī qui hab3 pꝛeciū: rem pōt emere. ꝛ sicut qui h3 arrā vel pignus sufficiens: certus ē de solutione. sic qui h3 virtutē vel gratiā gratuitā: secur⁹ ē de eterna saluatione. De hoc pignoꝛe habet Ephe. i. Signati estis spū pꝛomissionis sctō s. gratie qui est pign⁹ hereditatis nr̄e.

¶ Est nichilomin⁹ virt⁹ gratuita/ vnctio regalis pꝛomotiōis. Sicut enī reges q̄ ꝓmouent ad regna terrena vngunt: sic de⁹ electos suos vngit vnctione grē ad obtinēda regna celestia terrena. De hac vnctiōe dr̄. i. Jo. ii. Vnctionē habetis a sctō ꝛ nostis oīa. Nota ꝙ electi q̄ hn̄t vnctiōes ꝟtutis vel grē: reges dicunt tripl ici ratione. tū q2 deus regnat in eis p grām. tū q2 futuri

sunt reges p gloriã.tũ qz eis in hoc mũdo seruiũt oĩa
p obedientiã. Oĩa nãqz eis cooperant in bonũ.s.tam
bona q̃ mala/tam ꝓspera q̃ aduersa vel peruersa.
¶ Itẽ virtus vel gratia tribus aliis ꝯparat.scz
Armature forti.
Prebẽde nobili/ꝛ
Optime possessioni.
¶ Uirtus eñi ẽ armatura tã fortis q̃ oĩa vincit et nunq̃ vincitur vel superat. Hõ aũt sine virtute est sicut hõ inermis ĩ medio hostiũ suoꝝ.i. inter prospera ꝛ aduersa.ꝛ ab vtrisqz ledit ꝛ superatur Nam ipsum decipiũt ꝓspera ꝛ aduersa. ꝓpter qđ monet apl's dicens ad Roma.xiii. Induantur arma lucis.i.arma virtutis: vt dicit glosa.
¶ Uirtus ẽ prebẽda nobilis.qđ pz ex duob⁹.s.ex pte dantiũ ꝛ ex pte recipientiũ. seu ex pte dantis et ex pte recipiẽtis. Sicut enim papa ꝛ alii p̄lati cõsueuerũt sibi retinere collationẽ pinguẽ vl' p̄bendã nobilẽ vel nobilium. ita deus collationẽ huius nobilis prebende scz virtutis vel gratie retinuit ad manũ suã. Iuxta illud psal. Grãm ꝛ gloriã dabit dñs. Nullus eñi alius habz has prebẽdas conferre. Ex parte recipiẽtis dz nobilitas huius nobilis prebende. qz prebenda virtutis vel grẽ nunq̃ cõfertur nisi amicis ꝛ caris. alia nãqz bona naturalia ꝛ tp̄alia quasi viles prebende vel cões dant indifferẽter inimicis ꝛ amicis. Unde dicit aug. de ciuitate dei. Interdum abundant plus in talibus inimici q̃ amici.i. peccatores q̃ iusti.
¶ Est nichilomin⁹ v̓tutis vel grã quasi possessio optima. Sicut eñi bene sedet possessio q̃ ẽ ꝓpe ciuitatẽ melius q̃ ẽ iuxta muros ciuitatis: sz optime q̃ est intra muros ꝓpter securitatẽ clausure vel hitationis. sic optime sedet virt⁹ q̃ est in secreto cordis. Uñ narrat seneca de quodam phõ q̃ vxore capta et liberis: cum solus

ex incendio euasisset/interrogatꝰ a tyrāno quid admisisset. dixit. Nichil inq̄t ꝑdidi. nam bona mea mecum sunt. Bona nāq̄ȝ interiora sicut sunt virtutes vel grā non possunt auferri. vt vulgo dr/nec ventus/nec gelu Et ideo dicitur in psal. Omnis glorie eius filie regis abintus. Filia regis est anima fidelis cuius tota gloria est de interiori possessione virtutis.

¶ De caritate. cap̄. xxv.

Caritas est dilectio qua diligitur deꝰ ꝓpter se. ꝛ ꝓximꝰ ꝓpter deū vel ī deo Libro iii. sentētiaꝝ Di. xxvii. De caritate nota spālit̄ tria: scȝ

Eius typus figuralem
Eius actū virtualem
Eius fructum finalem

¶ Circa primū sciendum ꝙ multiplex est typus vel figura cui caritas ꝯparatur Primo enim comparatur

Auro probato
Ferro ignito
Vino condito

¶ Nā sicut aurū in valore excedit omnia metalla. sic caritas excedit oēs v̄tutes ꝛ oīa bona oꝑa. Prime ad coꝝ. xiii. Maior aūt hoꝝ est caritas. de hoc aūt auro p̄cioso dr apo. iii. Suadeo tibi emere aurū ignitum ꝛ ꝓbatum vt locuples' fias.

¶ Caritas aūt est sicut ferrū ignitū qđ molle ꝛ ductile: frigidū vero durū ꝛ rebelle. sic anima sine caritate est dura ꝛ rebellis per maliciā. ignita vero caritate est ductilis per obedientiā/ꝛ mollis ꝑ miam. Unde caritas de corde lapideo facit cor carneum. i. dulce ꝛ pium Ezechielis. xxxvi.

¶ Caritas nichilominus est sicut vinum conditum quod dicitur nectar. Nam vinū nectaricum vel conditum est dulce/acutū/ꝛ forte. In his tribus q̄ habet vinum conditum. innuitur triplex modus diligēdi deū

Diligendus est eni deꝰ fortiter/prudēter/ꝛ pseuerāter vt dicit Bern̄. In hoc autē excedit caritas vinum q̄tū cunq; dulce vel cōditum: quia caritas est adeo dulcis ꝙ om̄e amarū dulcescit cū vino caritatis. Hoc est vinū de quo dr̄ Canticoꝝ. viii. Dabo tibi poculū ex vino cō dito. Deus enim portat animā conditā vino caritatis et ebriat eam nectare sui dulcis amoris.

¶ Item caritas comparatur aliis tribus: sc;

Aui predam rapienti
Naui mare nauiganti/ꝛ
Morti carnem perimenti

¶ Caritas enim est sicut auis generosa que viuit de preda: sicut accipiter et falco/ꝛ aquila. iste nāq; aues nobiles vix vel nunq̄ tangunt terrā/nisi qn̄ rapiūt predā: sic homines carita tem habētes bona ista trāsitoria nō tangūt vel terrena ꝑ affectū nisi q̄rēdo solūmō simplicem victū. In quoꝝ persona dicit apl's Prime thi. vi. Habētes alimēta et q̄bus tegamur. his ꝯtenti simꝰ. Sicut etiā aquillā nul la auis effugit: sic caritatem nullū bonū opꝰ euadit hec est aq̄la grandis magnarū alarū: sicut dr̄ Eze. x. Ale eius sunt due. s. dilectio dei et proximi.

¶ Caritas etiā est sicut nauis maris. Nā sicut illa nō vadit nisi quo ducit eā flatus venti: sic qui h; caritatē nauigādo ꝑ mare huiꝰ mundi solū ducit̄ flatu spūssan cti: sicut illa celestia animalia. de q̄bus dr̄ Eze. i. ꝙ vbi erat impetus spūs/illuc gradiebant̄. Hec est nauis de qua dicitur ꝓuer. vltimo. Facta est quasi nauis insti toris id est mercatori: vt dicit Papias.

¶ Caritas nichilominꝰ ē sicut mors. vt dr̄ Cāti. viii. Fortis est vt mors dilectio. Nā sicut mors ꝑimit car nē: sic caritas carnalitatē. et sicut mors aufert sensum mortuo: sic caritas facit hoīem insensibilem mundo. ꝛ sic mors facit vt puluis. i. corpus reuertatur in terram

suam ꝛ spūs redeat ad dn̄m suum qui fecit illum vt dꝛ Ecclesiastes vltimo. sic caritas facit ꝯsiderare ꝓprie carnis fragilitatem/ et facit desiderare sempiternam spiritus felicitatem.

¶ Itē nota ꝙ caritas trib⁹ aliis ꝯpat̄. Est eñ caritas
Sicut funis bene tortus
Sicut canis bene doctus
Sicut later bene coctus

¶ Caritas eñ cōpatur funi bene torto nam sicut funis bene tortus est valde fortis. Sic caritas est indissolubilis: qꝛ dicit apl̄s. Ro.viii. Qui nos separabit a caritate dei? quasi dicat nichil. ꝛ hec caritas fortioꝛ ē oī fune. Nā est eñ aliqͥs ali⁹ funis/ quē nō valeat rūpere ignis vel gladius caritas autē nunꝙ pōt rumpi/ nec igne tribulatiōis nec gladio mortis. Iste funis caritatis īdissolubilis ꝯponitur ex trib⁹ funiculis: s. de corde puro/ et conscientia bona/ ꝛ fide nō ficta. vt dꝛ. i. thim̄. i. Et hic est eñ ille funiculus triplex q̄ difficile rūpit̄. vt dr̄ eccl̄iastici. iiii.

¶ Caritas etiā ꝯparat̄ cani bene docto ad venationē sicut enim canis sequens predam/ nō sentit spinam sic qui caritatē hꝫ ꝛ sentit odorem paradisi quasi nō sentit spinam. i. tribulationē hui⁹ mūdi. In ꝑsona talis pōt dici quod scribitur ꝓuer. xxiii. Uulnerauerunt me sed non dolui: traxerunt me et ego non sensi.

¶ Cōpat̄ nichilomin⁹ lateri bn̄ cocto. sicut eñ later bene coctus facit solidū fundamētū ꝛ sic male sit coct⁹ facit ruinosum. sic hō bn̄ coct⁹ ꝑ caritatis īcendium hꝫ optimū ꝛ virtuosum fundamentū. De quo dicit apl̄s. Ephe. iii. In caritate radicati ꝛ fundati Sed later male coctus. i. hō tepidus et caritatis modice cito dissoluitur ꝛ ꝯuertit̄ in lutū carnalis ꝯcupiscētie. Tales lateres male cocti sunt lateres egypti qui sola palea dicuntur esse cocti. vt legitur Exodi. v.

¶ Item caritas aliis tribus comparatur. scʒ

Arbori vel ligno	¶ Caritas eni est sicut arbor
Oneri vel iugo	vel lignum fructuosum in quo
Glutino vel cemēto	pendēt fructus pietatis/flores

honestatis/folia veritatis. et sicut de arbore resecātur ramusculi/vt arbor meli⁹ crescat et pficiat. sic resecandi sunt amores iordinati/vt amor dei forti⁹ invalescat Vñ bon⁹ agricola vel ortulan⁹ purgat palmitē ferentem fructum/vt fructum plus afferat Joh. xv.

¶ Caritas eni est sicut onus leue et iugū suaue: est eni onus leue et alleviās sicut in auib⁹ ala. et sicut in equis quadriga. Nā sicut auis cum onere alarum auis volat velocius/et equus cum onere quadrige portat duplum facilius. sic onus penitentie et tribulationes facilius et per duplum portatur cum alleviat in onere caritatis. Ipsa enim est iugū suaue. Et causa huius suauitatis est quia christus in cruce subiit illud iugum. et adhuc sub eo vult esse nobiscum. Unde iste portat quasi totum pondus vel maiorem partem ponderis et ideo non est mirum si iugum caritatis est suaue propter quod dr Mathei. xi. Jugum enim meū suaue est et onus meum leue.

¶ Caritas nichilominus est sicut glutinū vel cementum. Nam sicut glutino iunguntur asseres/vel cemēto lapides: sic caritate vniuntur fideles. Hec glutino vel bitumine linita fuit specialiter archa noe. geñ. vi. Unde si archa ecclesie non vniretur virtute hui⁹ glutini/esset in periculo submergendi. Hoc enim virtuoso cemento vniuntur lapides viui in spirituali edificio et cum isto cemento fit mur⁹ ecclesie fortissimus sine quo esset ecclesia quasi aceruus lapidum ruine propinquus. sicut dicitur Hieremie. xxvi. Hierusalem

in acervum lapidum erit.

¶ Itē caritas elegāter ꝛ ꝓprie trib⁹ aliis ꝯparat. sc3

Fonti naturali.	
Vesti nuptiali	¶ Caritas quidem est sicut fons
Igni virtuali	naturalis.

Sicut enī aqua fontis naturalis in hyeme est calida: sic caritas fervet in tribulatione. ꝛ sicut aqua fontis est frigida vel frigescit interius cum calor invalescit exterius: sic enim interius tepescit amor dei/cum invalescit exterius amor mundi. De hac aqua fontis mūdani dicitur Ioh. iiii. Ois qui biberit ex aqua hac: sitiet iterū. q2 (vt vulgo dicit) talis aqua inflat ꝛ nō satiat. Sed de aqua fontis divini dr ibidem. Aqua quā ego dabo fiet ī eo fons aque salientis in vitam eternam.

¶ Caritas enī est sicut vestis nuptialis. De qua habetur Mathei. xxii. ꝙ ille qui ea caruit fuit eiectus de nuptiis. sic qui non habet caritatis tunicam non venit ad cenam eternam. Et nota ꝙ caritas dicitur vestis nuptialis: q2 tegit turpitudinē peccatorū. q2 protegit a frigore tentationum. quia ornat munere donorum. Psalmista. Astitit regina a dextris tuis ī vestitu. ꝛc. q2 in malicia satiati sunt. vidit hominem: id est totum cetum malorū/non vestitum veste nuptiali. i. fidē nō habentem sive caritatem.

¶ Et nota ꝙ vestis caritatis a quattuor ꝑcipue ꝯmēdatur a q̄bus cōsuevit ꝯmēdari vestis nuptialis. sc3

Ab artificio	¶ Cōmendat ergo vestis carita-
A materia	tis ab artificio. quia magno studio
A colore	componit a deo Iuxta illud psal.
A fragrantia	Annūciate iter gentes studia eius

Hec enim sunt studia divina vt componat in nobis caritatis indumenta.

¶ Cõmendat etiã hec vestis a materia. nã alie vestes sunt vel velleribus animalium vt vestis lanea/vel de corticib⁹ herbarũ vt vestis linea / vel de viscerib⁹ vermium vt vestis serica. vestis autẽ caritatis fit ex grã spũs sancti ⁊ de visceribus xp̃i. vñ signãter dicit apl's ad Ro: xiii. Induimini dñm iesum xp̃m.
¶ Cõmendat autẽ hec vestis a colore. est aũt duplex color hui⁹ vestis. s. bissinus ⁊ purpure⁹. ⁊ sicut rubeus color optime sedet sup bissinũ vel candidũ: sic caritas optime sedet super hoĩem castum. prouerbiorũ. xxxi. Bissus ⁊ purpura indumentum eius.
¶ Cõmendat autẽ hec vestis a fragrãtia. Canti. iiii. Odor vestimentoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris. ⁊ iõ q̃ portat hanc vestẽ meret bñdictionẽ. sicut iacob geñ. xxvii. Satim vt ysaac sensit vestimentoꝝ eius fragrãtiã: bñdicẽs ait. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni. Caritas patiens est/benigna est/ nõ emulatur / non agit perperã/nõ inflatur/nõ est ambitiosa/ nõ querit q̃ sua sunt/nõ irritat / nõ cogitat malũ/non gaudet sup iniquitate/congaudet autẽ veritati/oĩa suffert/oĩa credit omĩa sperat/oĩa sustinet/caritas nunq̃ excidit.
¶ Item vestis caritatis hꝫ duas pecias/quattuor sagittas/⁊ sexdecim fimbrias vel crepas. Est enĩ partita sicut tunica nobilis domicelli. due pecie eius sunt dilectio dei ⁊ ꝓximi. In parte dextra est pecia dilectõis dei. in parte sinistra ẽ pecia dilectõis ꝓximi. vna ẽ de bisso/alia de purpura. In indumẽto eius quattuor sagitte ponuntur Luce. x. Diliges dñm deum tuum. ⁊c. Sexdecim fimbrie vel crepe ponunt sicut supra dictũ est: caritas patiens est. ⁊c. Prime ad coꝝ. xiii.
¶ Caritas ꝯparat igni in decẽ. Nam primo ignis est virtuosior oĩbus elementis: sic iter oẽs ꝟtutes effica-

tior est virtus caritatis Luce.xii. Igne venit mittere in terra. In hoc aute caritas excellit igne. qr aqua extinguit igne naturalem : sed aque multe no potuerut extinguere caritatem. vt dr Canticorum.viii.

¶ Scdo ignis ardet et lucet: sic caritas in hoie ardet per affectu: et lucet p exeplu. sicut iohanes baptista. de quo dr Jo.v. Ille enim erat lucerna ardens et lucens

¶ Tercio ignis frigidu ferru accedit/ et etia carbone extinctu: sic incendium caritatis expellit ab hoie gelu auaricie et etia morte culpe. et facit viuere sicut carbone extinctu. vt dr prie Joh.iii. Trasslati sumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres.

¶ Quarto ignis icinerat: sic Xt9 et incediu caritatis redigit hoiem in cinere hulilitatis. Vn dicebat abraha gen.xviii. Loquar ad deu meu cu sim puluis et cinis

¶ Quinto ignis semp tendit sursum: sic caritas facit ascendere sursum vel ad celu p desideriu. Vn dicebat apls phil.i Cupio dissolui et esse cum xpo.

¶ Sexto ignis semp est in motu: sic caritas semp est i aliquo bono actu. Na sicut dicit Gre. Amor dei nuq est ociosus: operatur enim magna si est. si aute opari renuerit: amor non est.

¶ Septimo ignis aufert rubigine a ferro: sic caritas tollit rubigine peccati. vn dr Deut. iiii. Deus autem noster ignis est vsq3 ad 9sumptione deuorans. s. pcti rubiginem per suam ignitam dilectionem.

¶ Octauo ignis scintillas emittit: sic caritas mente deuota scintillas celestiu desideriorum emittere facit sicut legitur Danielis.x. vir desideriorum es.

¶ Nono ignis facit olla feruere/ et olle ferueti no icidunt musce. sic mes q p caritate ferueet: muscas temptationis no timet. Dyabol9 aute pppter ifestatione teta-

tionū inter alia noīa sua vocat beelzebuth qui inter-
pretatur deus vel pater muscarum Luce .xi.

¶ Decimo ignis fugat lāpades a mure. mus nāqз cū lāpadē extinctā cōspicit: mox bibit oleū sз ipm nō audet surgere q̄diu ↄspicit lāpadē ardere. sic caritas ardēs in aīo oleū grē custodit a spū maligno. Hoc oleū volūt prudētes v̄gines in suis lāpadibus hr̄e: vt cum sponso valeant ad nuptias intrare. Mathei.xxv.

¶ De fide. Ca.xxvi.

Fides est virt9 que ea q̄ ad fundamētū religiōis pertinēt: firmiter creduntur. Libro iii. sententiarū. ¶ De fide nota specialiter tria. scз

Eius typū speciosum
Eius actum virtuosum
Eius fructū gr̄osum

¶ Primo dico q̄ fides hз typū speciosum vel figurā multiplicē cui elegāter vel strenue vel ↄgrue ↄparat. Et p̄io ↄparatur trib9. scз

Arche testamenti
Stelle firmamēti. ⁊
Petre fundamenti

¶ Fides quidē est sicut archa testamenti. Nam dr̄ Exo.xxv. Propiciatorium non excedit archā: sed archa p̄piciatoriū. sic per fidē ⁊ nunq̄ sine fide habetur propiciatio peccatorum.

¶ Fides etiā est sicut stella firmamenti ⁊ precipue dr̄ stella maris: qȝ nauigātibus ostēdit portum grē siue salutis. Dicit etiā stella matutinalis: qȝ preuenit solā iusticie. Dicit nichilominus stella orientalis: qȝ ducit reges spūales/⁊ facit eos christū adorare. sicut illa de qua scribitur Mathei.ii.

¶ Fides etiā est sicut petra fundamēti. nam sicut edificiū est solidū qđ est supra petrā fundatū vel locatum sic structura virtutū et oīe spūale edificiū optime locatur supra fidei fundamētum. Unde dixit dn̄s petro

Mathei.xvi. Sup hanc petrā edificabo ecclīam meā

¶ Itē fides aliis trib⁹ bñ ꝯgrue ꝯparaṫ. Figuraṫ enī

Per mundū speculum
Per dextrū oculū. et
Per sponse anulum

Fides nāqꝫ cōparatur speculo mundo: qꝛ sicut turris magna ī modico speculo cernitur. sic maiestas et magnitudo diuina in speculo fidei repꝛesentatur. Bene ipsa est speculū sine macula. vt dr̄ sapientie. vii.

¶ Fides etiā ꝯparaṫ oculo dextro. sinister oculus est ratio q̄ solū de naturalib⁹ iudicat. dexter xͦo est fides q̄ oīa tam naturalia ꝙ miracula determīat/ ꝛ ītellectū in obsequiū xp̄i captiuat. vt dicit apl's scd̄e coꝛ. x. Et sicut q̄ amisit oculū dextrū inutilis est ad bella: qꝛ scutū operit sinistrū ꝛ sic nullū hꝫ oculū quo videat ferire vl' cauere aduersariū. sic q̄ nō hꝫ fidē. inutilis ē ad pugnā spūalem. Vñ naas dicit hoīb⁹ vel viris iabē galaad In hoc feriā vobiscū fed⁹. vt eruā oīm oculos dextros Pꝛimi reg. xi. Naas īterpꝛetatur serpēs vel coluber et signat serpentē antiquū. i. dyabolū qui nitiṫ eruere oculū dextrū. i. fidē / vt ad bellū spūale hoīem reddat inutilē. Ipse enī est coꝛuus infernalis/ q̄ cum cadauera inuenit. pꝛimo oculo inuadit.

¶ Fides insup ꝯparaṫ anulo. qꝛ sicut in subarratione sponse anul⁹ in digito poniṫ ad oꝛnationē. sic fides oꝛnat rōem/ q̄ per digitū intelligiṫ. qꝛ discernit/ et sic aīa a deo spūaliter despōsaṫ. Nam dr̄ Osee. ii. Sponsabo te michi in fide. Anul⁹ iste argēteus pōt dici/ eo ꝙ fides instar argēti luceat ꝑ verā cognitionē/ et resonat per ꝑfectā cōfessionē. Qꝛ dr̄ ad Ro. x. Coꝛde creditur ad iusticiam/ oꝛe autem confessio fit ad salutem.

Item fides cōparatur aliis tribus. s. Signo vexillari Scuto militari. et Radio solari.

¶ Fides eni est sicut vexillū regis. Nā sicut vexillū regis mōstrat q̄ rex est p̄ns in acie/maxime vt terreā tur hostes. sic fides est signū q̄ rex regū. s. de⁹ p̄sens est in pugna vel in tētatione. vt fugiāt demones. Et iō dr̄ j. Pr̄ie petri. v. Cui resistite fortes in fide. Sicut eni vexillum regis in signū dn̄i ponitur in arcē vrbis sic fideles locaṫ in arce mentis. i. in eminentia rōis. De hoc vexillari signo dr̄ ysa. xi. Leuabit dn̄s signum in nationes. i. fidem super credentes.

¶ Fides etiā est sicut militare scutū. Nā sicut scutum poniṫ ad sinistrā partē. sic fides p̄cipue armat hoīem cōtra aduersitatem. ⁊ sicut scutū portaṫ a parte cordis qđ est in sinistra parte hoīs. sic fides est armatura mētis: ⁊ sicut scutū est triangulū. ita fides credit deū trinum ⁊ vnū. De hoc scuto dicit apl's Ephe. vi. In omibus sumentes scutum fidei.

¶ Fides nichilomin⁹ ē sicut sol vl' solis radi⁹. Nā sicut sol videṫ solū p̄priis radiis/nō torchiis vel cādelis. sic de⁹ videṫ solū radio fidei/q̄ solum īnititur luci prime v̄itatis/nō torchiis. i. lumīe naturalis rōis. vn̄ dicit ambro. In his q̄ fidei sunt/ piscatorib⁹ crediṫ nō dyaleticis. De hoc lumīe vl' radio fidei pōt ītelligi qđ dr̄ Eccl'iastes. xi. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solē. Tn̄ nota q̄ sol nō videtur in p̄pa rota nisi ab aq̄la: sic deus non videṫ in p̄pria essentia nisi ab aīa valde deuota/et pennis contemplationis eleuata Item cecus nō videt solē. s3 tn̄ credit videnti: nō videt viā. ⁊ tn̄ credit cani ducenti. nec videt locum p̄fundū et tn̄ credit baculo tangenti ⁊ tentanti. ita simplices q̄ per se sacramēta nō vidēt. videntib⁹. i. prelatis ⁊ pastorib⁹ suis se ɔmittere debent. sicut cecus ɔmittit se ductori/⁊ sicut ouis ɔmittit se pastori. Tamen summum

periculū est quādo ipsi pastores vel ductores ceci sunt et ignorātes: qꝛ dicit veritas Mathei.xv. Si cecus ceco ducatum prestet/ambo in foueam cadunt.

¶ Item fides tribus aliis comparatur: scilicet

Colūne sacramētali
Aurore spūali/ꝛ
Luci primordiali

Fides nāqꝫ ē sicut colūna illa q̄ p̄cedebat ppl'm isrl' i exitu de egypto. nā illa ex parte israel erat lucida. ꝛ ex pte egyptioꝝ tenebrosa: sic fides credētibus lucet/ꝛ in fidelib⁹ est obscura: quia ipi sunt rebelles lumini. vt d̄r Job.xxiiii.

¶ Fides etiā est sicut aurora. Nā sicut illa est odiosa latronibus: sic fides odiosa ē demonibus q̄ sunt latrones aīaꝝ. De ipis enim d̄r Job.xxiiii. Si subito apparuerit aurora arbitratur vmbra mortis.

¶ Fides aūt nichilomin⁹ ē sicut lux p̄mo creata. Nā sicut illa primū opus in maiori mundo: sic fides prima virt⁹ in minori mūdo. hoc ē in corde hūano: ꝛ iō cū sit primogenita spūaliter bn̄dici meret' / sicut antiqui p̄mo genita bn̄dicebāt. vn̄ d̄r de talibus. Qui ex fide sunt: benedicentur cum fideli abraham. Ad gal'.iii.

¶ Itē nō q' fides ad hoc q' sit p̄mēdabil' dꝫ hr̄e tria. s.

Veridicam confessionem
Magnificam deuotionem
Catholicam p̄bationem

Primo ergo fides dꝫ habē veridicā cōfessionem. s. vt veꝝ dicat/ne aliud dicat/aliud credat/aliter viuat: vt. s. fides sit viua/nō mortua/vera nō ficta. res enī mortua p̄prie nō est res/nisi equiuoce: sicut homo mortu⁹ nō est hō. res etiā ficta non ē p̄prie dicēda res sicut leo pictus nō est leo ver⁹ nec denari⁹ falsus: sicut ille q̄ est de auricalco/q̄ dꝫ esse de auro / non est verus denari⁹: tales sunt falsi ꝛ ficti xp̄iani. De quibus d̄r ad Tytū.i. Confitentur se nosce deum. factis aūt negant

Tales sunt sicut chimera que est res tm̄ ficta: ⁊ tamen nichil est in rerum natura. Fides veridica est que verum dicit sic viuendo. sicut credit. sic credendo sicut dicit. Talis est moneta vera ad tenendum paradisum. ⁊ vera arbor ⁊ generosa. ad producendū frondes diuine dilectionis/folia salutifere confessionis / flores honeste conuersationis/et fructus bone operationis.

¶ Secūdo dz hr̄e deuotionē magnificā. Et est notandum q̄ fides ostenditur esse magnifica in tribus. Primo vt in solo deo confidat. etiam si naturalis rō contradicat. Talem fidem habuit abraham/qui vetulus de vetula ⁊ sterili contra oēm rōnem credidit deo promittēti q̄ heberet semen. in quo benedicerent̄ oēs gētes: vt dr̄ geñ. xv. Credidit abraham deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiā. Talē fidē non habuit thomas q̄ noluit credere q̄ xp̄s resurrexisset a mortuis nisi oculis videret ⁊ manibus contractaret. Tales sunt illi q̄ nolunt credere vel mutuare nisi sub bono pignore. De tali modica fide dicit gregorius. Fides non habet meritum: cui humana ratio prebet experimentum.

¶ Secūdo fides ē magna si ī aduersitate nō deficiat sed tunc plus inualescat. De qua dicit saluator Mathei. xvii. Si habueritis fidem sicut granū sinapis ⁊c. Granum sinapis quando plus teritur. tanto fortius viget. talis fuit fides martyrum qui per fidem vicerunt regna/ludibria/verbera/insuper vincula/⁊ carceres De hac fide dicitur Prime iohannis quinto. Hec est victoria que vincit mundū: fides vestra. Talem fidem non habuit petrus qui videns ventū validū timuit. ⁊ statim verit⁹ fuit: cui dixit saluator. Mathei. xiiii. Modice fidei quare dubitasti? Sic multi infideles vētum validū tribulatōis vidētes. statim titubāt ⁊ mergūtur

in mari tentationis vel desperationis / quod est mare mortuum in quo nichil potest viuere.

¶ Tercio fides est magna si homo ꝓpter dilationem petere nõ desistat quousqꝫ obtineat. Talẽ fidẽ habuit mulier chananea que q̃tũcunqꝫ fuisset a xp̃o repulsa nõ desiit a p̃ce quousqꝫ fuit exaudita. vñ de dicit saluat. Math. xv. Mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti: q2 vt vulgo dr. Quod differtur non aufertur.

¶ Itẽ fides dꝫ habere ꝓfessionẽ catholicã. Et notandum ꝙ catholica ꝓfessio christiana cõtinet duodecim articulos fidei q̃ in symbolo apostolico continentur. s. Credo in deum ꝛc. Sunt aũt duodecim articuli fidei: q2 duodecim sunt apostoli. q̃libet autẽ duodecim apostolorum posuit in symbolo suum articulum.

¶ Petrus aũt dixit Credo in deũ patrẽ ꝛc. Iste articulus ptinet ad patrem. Et est sciendũ ꝙ aliud est credere in deum / ꝛ aliud credere deo. Credere deo est credere ꝙ vera sunt q̃ dicũtur de deo. ꝛ sic possumꝰ credere ꝛ credemꝰ petro ꝛ paulo. Sed credere ĩ deum (vt dicit augustinus) est credendo amare / credẽdo in eum per amorẽ ire / ꝛ in eum vel eius mẽbris incorporari. Nota de isto articulo cũ dicit̃ patrem oĩpotentem: q2 ipse est deus pater: non deest sibi bona voluntas. q2 oĩpotens nõ deest sibi potestas implendi quod ꝓmittit: q2 dicit̃ in psal. Omnia quecũqꝫ voluit fecit.

¶ Andreas dixit. Et in iesum xp̃m filium eius vnicũ dñm nostrũ. Iste articulus pertinet ad diuinitatẽ filii. Et nota ꝙ specialiter christus dr̃ dñs noster. q2 ꝓprie dñator nobis duplici iure. s. iure creationis: quia nos creauit ꝛ fecit. et iure redemptionis: quia nos magno precio. s. sanguine suo redemit: vt ait apostolus prime cor. vi. Empti enim estis precio magno.

¶ Jacobus maior dixit. Qui cōceptus est de spū sctō natus ex maria virgine. Iste articulus est primus qui pertinet ad humanitatē. Et nota q̄ maria mater dei caruit in conceptione culpa. et iō dr̄ xp̄s de spū sancto ꝯceptus: q̄r sine culpa fuit qḋ spūs sanctus fecit in natiuitate filii. Caruit etiam pena. ⁊ iō dr̄ xp̄s de v̄gine natus: q̄r nullā penā sensit nec dānū sustinuit q̄r v̄go peperit ⁊ post partū v̄go ꝑmansit. et in hoc xp̄s dedit exemplum filiis omnibus vt nullū damnū nutricibus vel progenitoribus suis inferrent.

¶ Johānes dixit. Passus sub poncio pylato/crucifixus mortuus ⁊ sepult⁹. Iste articulus ꝑtinet ad humanitatē. ¶ Et nota quatuor in hoc articulo pro quibus et in q̄bus nō solū grati esse debem⁹ redēptori nostro sed etiam specialiter in his quatuor ipsum imitari. Christus enim est passus vt nos patiamur .s. habendo patientiā in aduersitatibus ⁊ tribulationibus nostris Christus etiā crucifixus est vt nos ꝑ penitentiā crucifigamus carnem nostrā cum viciis ⁊ concupiscentiis. Christus etiam mortuus est scȝ in cruce vt cruce penitentie vsq̄ȝ ad mortem perseueremus.

Christus nichilomin⁹ sepult⁹ est vt nos terrā nr̄e mortalitatis cōsideremus/⁊ cū cinere nostre mortalitatis ad modū carnis salse superbiā condiamus: q̄r carnes cito putrescunt ⁊ corrūpuntur nisi sale condiantur.

¶ Thomas dixit. Descendit ad inferna. Iste eni articulus ⁊ tercius pertinēs ad humanitatē. descēdit autē xp̄s ad inferos ſm aiam vt extraheret suos de limbo. Nota etiam magnā ꝑuersitatē nostrā. q̄r nos vix volumus seq̄ xp̄m ad celū q̄tūcunq̄ȝ sciamus q̄ xp̄s secut⁹ est hoiem vsq̄ȝ ad infernum .s. ad eum liberandum.

¶ Jacobus minor dixit. Tercia die resurrexit a mor-

tuis. Iste est quartus articulus pertinens ad humanitatē. Et nota q xp̄s resurrexit tercia die vt nos a pctō resurgamus in tercia die.s.penitentie/scz confessione/ contritione et satisfactione.

¶ Philippus dixit. Ascēdit ad celos. sedet ad dexteram dei patris oīpotētis. inde ventur⁹ iudicare viuos ⁊ mortuos. Iste articul⁹ ē quītus ptinēs ad hūanitatē Et nota q hec duo q̄ sunt ī isto articulo.s.ascensus xp̄i ad celos ⁊ aduentus ad iudiciū magnā fiduciā nobis ingerit qn̄ scimus q cām nostram frater nr̄ iudicabit.

¶ Bartholomeus dixit. Credo in spm̄ sanctū/sanctā ecclesiā.i.credo q spūs sanctus est in se ⁊ ī electis suis et q non solū est sanctus sed etiā ecclesiā facit sanctā Et iste est prim⁹ articul⁹ qui ptinet ad spm̄ ⁊ sunt tria in p̄senti ptinentia ad spm̄ sanctum/et duo in futuro Primū qd̄ ad ipsum ptinet ī p̄senti est: sctificatio. Nā prim⁹ eius articul⁹ (vt dixim⁹) Credo ī spiritū sanctū sanctā ecclesiam. Credo q spūs sanctus q̄ in se sanct⁹ est: ip̄e sanctificat ecclesiam p gratiā ⁊ bonitatē suam quia ipse est bonitas est.

¶ Matheus dixit. Sctōꝝ cōionē. Iste articulus pertinet in p̄senti ad spm̄ sanctū: q2 ad spm̄ sanctū ptinet in sctōꝝ cōionē.i.vnionē mēbroꝝ in corpe eccl'ie ad caput.s.ad xp̄z.⁊ ad alia mēbra ī corpe naturali.i.fideliū adīuicē sicut spūs bon⁹ vnit mēbra in corpe naturali: sic spūs sanctus vnit mēbra spūalia.s.fideles ī corpore mistico qd̄ est eccl'ia. Vn̄ sensus hui⁹ articuli est. credo sctōꝝ cōionem.i. credo q sancti.i.fideles tanq̄ vnius corporis eccl'ie mēbra cōicant.i.vniuntur sibi ⁊ capiti suo ⁊ hoc per spm̄ sanctū. ¶ Et nota q triplex est cōio quā fideles debent habere adinuicē.s.cōionem vnius corporis: q2 faciūt vnū corpus. Et cōionem societatis

ex qua societate venit ꝙ quilibꝫ ꝗ est de corpore eccle sie partē habet in omnibus bonis que sunt in ecclesia. ¶ Tercia cōio est mutue supportationis. qꝛ vnus dꝫ sup- portare onus alterius: scꝫ mala ꝑ patientiam/et bona cōicare per elemosinarum largitionē. Unde dr ad ga lathas. vi. Alter alterius onera portate.

¶ Symon dixit. Remissionē pctōꝝ. s. credo. Iste est tercius articulus pertinens ad spm̄ sanctū. ꝑ spm̄ sctm̄ enī ꝗ est benignitas ipsa in baptismo et in penitentia remittuntur pctā. Et nota ꝙ pctā remittūtur/lauātur ꝛ tolluntur. remittūtur q̄tum ad culpā. lauātur q̄tum ad maculam. tolluntur q̄tum ad penam.

¶ Iudas thadeus dixit. Carnis resurrectionē. Iste est quartꝰ articulus ꝑtinēs ad spm̄ sctm̄ in futuro q̄tū ad remunerationē corporis. Et nota ꝙ ī seruitio regis ꝗ pōt reddere vel restituere equū si ꝯtingat eū mori in bello pōt miles secure exponere eum pro ipso rege et duce suo: sic nos equū nostrū. i. corpus ꝓprium secure possumus exponere pro xp̄o: qꝛ ipse potest equū redde re. i. corpus restituere. i. resuscitare.

¶ Mathias dixit. Uitā eternā amē. Iste enī ē quintꝰ ꝛ vltimus articulus pertinēs ad spm̄ sanctū in futuro q̄tum ad remunerationē aīe vel etiā vtriusqꝫ. Et nota ꝙ si sollicitꝰ est hō ad ꝓuidendū huic misere vite tran sitorie: multomagis dꝫ esse sollicitus ad ꝓuidendum illi vite ꝗ nunꝙ poterit finē habere. Uñ sciendum est ꝙ tribus modis ꝓuidet huic tp̄ali vite. s. mendicādo/ laborādo/mutuū accipiēdo. Ibi enī nō est locus men dicandi: sicut pꝫ de diuite epulone ꝗ voluit mendicare guttā aque ꝛ nō potuit obtinere. Luce. xvi. Ibi etiam non est locus laborādi. Ideo dicit Ioh. ix. Uenit nox quando nemo potest operari. Ibi nichilominus non

est locus mutuum accipiendi vel emendi. vt patet de fatuis v̄ginibus q̄ voluerūt mutuo habere vel emere oleū. ⁊ nō potuerunt habere. Et ita q̄ nō vult hic ꝓui-dere p̄ bona opera. egestatē eternā patietur ī illa vitā eterna. Ideo dicit saluator Math. vi. Primū q̄rite regnū dei ⁊ iusticiā eius et hec oīa adiicientur vobis ⁊c.

¶ De spe. cap̄. xxvii.

Spes est future beatitudinis

certa expectatio dei grā ⁊ ex meritis ꝓueniēs. Libro tercio sententiarū ¶ De spe nota p̄cipue tria: scȝ

Typum comparationis
Fetum generationis
Fructum operationis

Primo ergo spes ꝯpatē tribus. Spes enim est

Sicut columna domum firmans
Sicut galea caput armans
Sicut anchora nauē seruās

Spes itaqȝ est sicut colūna q̄ domum sustentat. Nā colūna dȝ esse solida / et de forti ligno nō fragilis ⁊ vacua / vt arundo. sic spes q̄ ē ī deo q̄ꝛ ē solida ē quasi de forti ligno / ⁊ facit edificiū solidū sȝ spes q̄ est ī mūdo. est fragilis ⁊ vacua / ⁊ quasi de arūdine. ⁊ iō facit edificiū ruinosum. Nā dꝛ ꝓuer. x. Qui ꝯfidit in diuitiis suis / corruet. Sic supuacua ⁊ fragilis spes est fiducia amoꝝ amicoꝝ: qꝛ dꝛ Hiere. xvii. Maledictus homo qui ꝯfidit ī hoīe. ⁊ ponit carnem suam id est carnalem hominē brachium suū. i. fiduciam vel auxilium quod est in solo deo collocandum.

¶ Spes etiam ē sicut galea. Nā sicut galea est munimentum capitis: sic spes est armatura intētionis. Unī dicit apl's. i. thessa. v. Induite galeam spem salutis.

¶ Spes nichilominus est sicut anchora. Nam sicut anchora seruat nauem ꝯtra procellas fluctuū: sic spes

mentem contra tētationis impulsum . Et ideo dicitur ad heb. vi. Confugiamus ad tenendā propositā spem quā sicut anchoram aīe habemus tutam et firmam.
¶ Item spes tribus aliis comparatur. Est enim

Sicut arbor fructuosa
Sicut gēma preciosa
Sicut mola virtuosa.

¶ Spes ergo est sicut arbor fructuosa. Nam sicut arbor profert vberes fructus que hʒ irriguū aquarū viuentium: sic spes profert fructus bonoꝝ opeꝝ. quesita est et plantata iuxta irriguū aquarum. vn̄ dr̄ in psal. Ego autē sicut oliua fructifera in domo dei. speraui in misericordia dei mei.
¶ Spes enī est sicut margarita vel gemma. Nā sicut gēma ē grata: sic spes est deo placita sicut gēma hʒ valorē magnū: sic spes facit hoīem p̄ciosum ⁊ sicut gemma est plucida. sic spes ē quodāmodo dyaphana. qr p eam vident ⁊ sperantur loca celestia. De ipa dr̄ puer. xvii. Gemma gratissima expectatio postulantis.
¶ Spes nichilominus est sicut mola. Et nota ꝙ due sūt mole spūales. s. Timor supplicii/⁊ Spes premii. timor est mola superior q̄ premit aīam ne euanescat per elationē. Spes ē mola inferior q̄ animā sustinet ne deficiat p desperationē. Istas duas molas dʒ penitens ꝯiungere: sicut dauid q̄ dicebat in psal. Ab altitudine diei scʒ a die iudicii timebo. Ecce mola supior. ego x̄o in te spabo: ecce mola inferior. Vn̄ vna sine altera nō valet. Et iō in figura hui⁹ dr̄ deut. xxiiii. Nō accipies loco pignoris inferiorē ⁊ superiorem molā. i. spem et timorē nō subtrahas pctōri. Et inter istas duas molas fit optima molitura tritici. i. pfecta contritio peccati.

¶ De prudentia. capitulo. xxviii.

Prudētia est appetēdarū rerū

fugiendarumq; scientia. Tullius in libro de officiis.
¶ De prudentia nota/specialiter tria.scȝ.

Typum decentissimum.
Actuum utilissimum
Partum nobilissimum

¶ Habet autē prudētia typum multiplicē ⁊ elegantē. Cōparatur aūt specialiter tribus.s.

Assessori iudicis
Quattuor etiā minimis.et
Astutie serpentis

¶ Prudētia qdē est sicut assessor iudicis vel regis. Nā sicut assessor iudicando dirigit iudicē vel regē: sic prudentia rōem ⁊ sicut assessore absente/iterdū puertit iudicium regis.sic cū abest prudentia puertit iudiciū rōnis. Vñ dr ꝓuer.xxviii. Dux indigens prudentia multos opprimet per calūniam.

¶ Prudētia etiā cōparatur quattuor minimis terre de quibus dicitur prouer.xxx. Quattuor sūt minima terre/⁊ ipsa sunt sapientiora sapientibus.scȝ

Formica
Lepusculus
Stellio vel lacertus.et
Locusta

Nam vt prudens dicit formica: ratione prudentie.

¶ Et nota ꝙ formica habet decem laudabilia: et a viris prudentibus imitanda.

Formica ē aīal puū vel modicū ī quo laudat hūilitas
Grano pascitur.in quo docetur honestas.
Socios adiuuat.in quo laudatur charitas
Sollicita est.in quo laudatur industria
Prouida est.in quo laudatur prudentia
Nunꝙ est ociosa.in quo cōmendatur occupatio
Grana detruncat ne germinent vel putrescant ī quo monstratur carnis afflictio.
Tp̄e ymbris grana abscōdit ī quo docet fuga tētatōis
Tp̄e sereno granū soli expōit.ī quo laudat xt⁹ orōis

Pondus portat maius ꝙ ipsa sit. in quo monstrat̄ ꝫe lus cōpassionis. De ipā dr̄ ꝓuer. vi. O piger vade ad formicam/ꝛ disce sapientiā/que cum non habeat ducē nec preceptorem/nec principem. parat in estate ꝛ congregat in messe cibum sibi. scꝫ in messe gratie/cibum glorie sempiterne.

¶ Itē prudentia ꝯparat̄ lepusculo rōne confidentie quā homo prudens habet solū in deo. sicut lepuscul⁹ locat in petra cubile suū. vt dr̄ ꝓuer. xxx. ita homo in xp̄o. Petra aūt erat xp̄s. vt dicit apl's Prime cor. x. Prudentiā etiā ꝯparat̄ stellioni. Nā stellio vel lacertus q2 alas nō hꝫ. vnguibus vel manib⁹ vtitur. ī quo diligentia operationis laudat̄. Nam in viro prudēte diligentia in operatione. supplet defectum nature.

Prudēs nichilomin⁹ ꝯparatur locuste. Nā sicut locusta hꝫ volatum recidiuū. volat enim ad alta et statim cadit a dyma. sic prudēs volat ad alta ꝑ desideriū patrie celestis/ꝛ cadit ad yma ꝑ ꝯsiderationē ꝓprie fragilitatis. iuxta illud psal. Ascendit vsqꝫ ad celos ꝛ descendit vsqꝫ ad abyssos.

Prudentia tercio ꝯparat̄ astutie serpētis. Et nota ꝙ quinqꝫ astutiis vtitur serpens/quas vir prudens imitatur. Prima astutia serpentis est. custodia capitis. Nam caput summe custodit. pro quo seruādo totū corpus exponit. sic sancti xp̄m q̄ est caput nostrū summe custodiūt/ꝛ ꝓ ipso omnia alia exponūt: sicut apl's qui dicebat ad phili. iii. Que michi fuerunt lucra/hec arbitratus sum propter xp̄m detrimenta.

Secunda astutia serpētis. est depositio pellis. ponit enī se in arto foramine. vbi renouatur deposita veteri pelle: sic sancti in arto penitentie seipsos incarcerant. vt veterem conuersationem deponāt sicut mo-

net apostolus ad Ephesios.iiii. Deponite vos secūdū pristinam conuersationē veterē hoiem: qui corrūpitur secundum desideria erroris.

¶ Tercia astutia serpentis est delusio incantatoris. Deludit enim incantatorē obturādo vnā aurem cum terra ꝛ aliā cum cauda. vt dicitur in psal. Sicut aspidis surde ꝛ obturātis aures suas. sic viri sancti ꝛ prudentes deludūt incantatorē.i. tentationē dyaboli. qꝛ vnā aurē obturāt cauda.i. memoria mortis eccl'iastici vii. Memorare nouissima tua ꝛ ineternū nō peccabis ꝛ aliā obturāt terra.i. ꝯsideratione ꝓprie fragilitatis Gen̄.iii. Puluis es ꝛ in puluerem reuerteris.

¶ Quarta astutia serpētis est īsidiatio pedis galli. īsidiatur enī calcaneo non capiti. sic viri sancti superant desideria carnis/attendentes quis finis delectatiōis scꝫ mors īmortalis vel infernalis Juxta illud ad Ro. vi. Finis illorum mors.

¶ Quinta astutia serpētis est fuga mulieris. nā sicut propter inimicitias eius fugit et latitat sub spinis: sic etiā viri sancti ꝓpter īimicitias fornicationis fugiunt consortiū mulierū ꝛ latitant sub spinis penitētie. scd'm consiliū apostoli prime cor.vi. Fugite fornicationem Ad imitandas istas serpentis astutias dicit saluator. Mathei.x. Estote prudētes sicut serpentes quas hūt cū mulierē fugiūt et latitant. Et serpentis astutia fiat virulēta: tēperat eam simplicitas colūbina. Vn̄ addit et simplices sicut columbe.

¶ De temperantia. Ca.xxix.

Tēperātia est nichil appetere

vnde sit appetēdum/in nullo modū vel legē excedere sub iugo rationis cupiditatem domare. Macrobius

¶ De temperantia nota specialiter tria. sc3.

Eius typum nobilem.
Eius partum fertilem
Eius actum vtilem

¶ Habet autem temperantia typu3 multiplicē vel figuram.

¶ Cōparat̄ autē tēperantia specialiter tribus. sc3

Freno quo equus regitur
Bisso quo caro tegitur. ⁊
Muro quo castrū cingit̄

¶ Est itaq3 tēperantia sicut frenū equum regens. Nam sicut a sessore mediāte freno ducitur equus: sic caro a spiritu freno tēperātie gubernat̄. Maxime eni frenādus est equus iuxta aquā/iuxta ignem/iuxta precipitium. sic frenū tēperantie necessariū est carni cōtra aquā trāsitorie delectatiōis. contra ignē cōcupiscentie carnalis. cōtra precipitiū eterne dānationis. De hoc freno dicit apl's ad tytū. ii. Sobrie et iuste et pie viuamus in hoc seculo. Nā quilibet d3 viuere sobrie q̄tum ad seipsum iuste q̄tum ad proximum. pie q̄tum ad deum.

¶ Est etiam tēperātia sicut bissus carnē tegēs. Nam bissus (vt dicit papias) est genus lini candidissimi qd̄ crescit in egypto. et inde fit tela que vulgo dicit̄ serica De hac tela bissina fit camisia nobilis et delicata: per quam figurat̄ castitas ⁊ tēperātia. et sicut ista camisia nobilis est imediate carni contigua ⁊ coniūcta. sic castitas ⁊ tēperātia est carni p̄cipue necessaria ⁊ ei inseparabiliter ꝯiungēda. Et iō dr̄ ꝓuer. xxxi. de muliere forti. Bissus ⁊ purpura indumentū eius. In bisso figuratur castitas q̄ est precipuū ornamentū mētis. in purpura figuratur temperantia que est sicut aurifrigium vesti appositum ad decorem.

¶ Est nichilominꝰ tēperātia sicut murꝰ castrū cingēs Nā sicut castrū murat̄ precipue ab ea p̄te qua magis est infirma: sic tēperantia muuit castrū hōis ex parte

magis infirma.s. ex parte corporis. Dicit eni mathei xxvi. Spūs quidē prōptus est: caro autem infirma.

¶ Itē tēperātia est	Quidam honor deo assimilans
	Quidā valor mētē magnificās
¶ Est eni tēperā	Quidā dolor hostē mortificans

tia honor quidā deo assimilans. Deus eni est spūs. vt dr Job.iiii. Tēperātia vero est quasi nutrix spūalis q ablactat filios dei / r facit de carnalibus spūales. et sic assimilat deo. vt dr sapiētie. vi. Incorruptio facit proximum deo. ¶ Est enim tēperātia valor quidā mentē magnificans. Nā sicut valor magnificat aurū: sic tēperantia magnū r ipreciabilē facit hoiem temperatū et castū. qr dr ecclesiastici. xxvi. Non est digna pōderatio aie continētia. ¶ Est igit tēperātia dolor quidā hostē mortificans. dyabolus eni libēter quiescit r dormit in locis humentibus. i. in voluptuosis hoibus. vt dr iob xl. Tēperantia vero ponit ipm in arido pnie vbi non inuenit requiē r sic interficit vel fugat hostē. qr dr mat. xxii. Cum imundus spūs exierit ab hoie ambulat per loca arida querens requiem r nō inuenit. Loca arida sunt hoies sobrii in quib⁹ requiem nō inuenit. qr in talibus non sternit lectum voluptuosum peccati.

¶ De fortitudine. Ca. xxx.

Fortitudo est firmitas animi contra molestias seculi. Glosa super math. ix.

¶ De fortitudine nota specialiter tria. s. typum valde pulchrum. partū valde dignum. fructum vel bonum.

¶ Prio igit Xtus fortitudinis hz typū multiplicē et silitudinē elegantē. Cōparat aūt specialiter trib⁹. sc3

	Fornaci que pbat aurū
	Radici q portat lignū. et
	Lorice que vetat ictum.

¶ Est itaq3 fortitudo sicut fornax aurū ꝓbās. Nam sicut fornax reddit aurū lucidū: sic fortitudinis v̄tus facit hoīem honestū ⁊ decorē. Nam de talibus dicitur Prouerbioꝝ.xxxi. Fortitudo ⁊ decor īdumentū eius Et sicut fornax quedā metalla reddit solida/et quedā liquida: sic virtus fortitudinis corda facit nunc solida contra tentationem/nunc liquida per compassionem nunc rorida per deuotionem. Nam dicit canticoꝝ.v. Anima mea liquefacta est: vt dilectus meus locutus est. Et sicut in fornace est magnus flatus folium/⁊ magnum ignis incendium. sic ignis fortitudinis solū est in illis in quibus est flatus diuine inspirationis ⁊ vehemens incendium caritatis. Et in figura huius aduentus spūssancti sup̲ apostolos vbi fuit eis datus ad robur spūalis virtutis fuit tanq̄ aduenientis spūs vehementis. vt dicitur actuum.ii.

¶ Est etiā fortitudo sicut radix lignū vel arborē portans. Nam sicut radix portat pondus arboris ⁊ frondes ⁊ flores ⁊ fructus ⁊ folia: sic virtus fortitudinis sustinet oīa bona opera ⁊ merita nostra. Vn̄ dr̄ Josue.i. Confortare ⁊ esto robustus.

¶ Est nichilominus fortitudo sicut thorax vel lorica ictum vetans. Nam sicut thorax vel lorica seruat corpus ab ictu gladii: sic virt⁹ fortitudinis custodit aīam a tentatione dyaboli et cuiuscunq3 aduersarii. Totus enī mūdus nō vinceret vnū hoīem in quo ē fortitudo dei. sicut patet q̄ puelle v̄gines: puta Katherina/Cecilia/Agnes/Lucia/Agatha/Barbara/beata Clara et cetere virgines reges ⁊ tyrannos ⁊ omnia tormentoꝝ genera superabant. Nec mirum qꝛ fortitudo illa non hominis: sed dei erat. Unde dicit primi Machabeorum.iii. De celo fortitudo est.

¶ Item fortitudo tribus aliis comparatur. scz
Uirge que non incuruatur
Ferro qd nõ supatur. et
Petre que non pforat
¶ Est itaqz fortitudo similis vge iflexibili
et talis vga vel bacul⁹ ē valde necessari⁹ ambulãtib⁹ et certãtib⁹ et laborãtib⁹. sic fortitudo ē quasi bacul⁹ et vga iflexibilis/q̃ valde ē necessaria: qz loc⁹ in quo sumus ē loc⁹ certamis/loc⁹ itineris et loc⁹ laboris. et hec tria hoim gña indigẽt spãlit baculo vel vga. Ideo dr in psal. Uirga tua et baculus tuus ipa me ɔsolata sunt Est etiã fortitudo similis ferro indomabili. Nã sicut ferrũ nõ domat/sz ɔminuit et domat oia metalla. vt dr dañ. ii. sic viri fortes mori pñt. vinci vero nõ pñt immo ipi oñia aduersa et ꝓspera vincũt. et qd pl⁹ est regnũ celoꝝ violẽter rapiunt. Nam violenti rapiunt illud vt dicitur Mathei. xii.
¶ Est nichilomin⁹ fortitudo similis petre infrãgibili qualis ē adamas. Nã sicut q̃ adamãtẽ pcutit/ipe magis pcutit. sic q̃ virũ fortẽ molestat. magis leditur q̃ ledat. et sicut adamas non frangitur violentia: ita vir fortis nulla frangit impatientia. et sicut adamas scinditur sanguine hyrci: sic vir fortis memoria passionis xpi. Propter ista de viro forti dr Eze. iii. Ut adamãtem/et vt silicem dedi faciem tuam.

¶ De iusticia. Ca. xxxi.

Iusticia ē vt⁹ sua vnicuiqz tribuẽs Aug. de libero arbitrio ¶ Iusticia est rectitudo volũtatis ꝑpt se seruata Anselmus. De iusticia.
Nota specialit tria. scz
Typi figuralis elegãtiã.
Part⁹ filialis abundãtiã
Act⁹ virtualis efficatiam

¶ Primus ergo iusticia typū habet multiplicē et figu
ram valde elegantē. Cōparatur etiā trib⁹ specialiter

Est autem iusticia	Sicut recta semita
	Sicut recta regula
Est ergo iusti	Sicut recta linea

cia sicut recta semita. Nā sicut illa est rectissima viarū
sic p viā iusticie citius puenitur ad brauiū sempiternū
imo ois illa via est deuiū. Nā dr in psal. Errare fecit
eos in inuio. et nō in via. Vñ dr de iustis i psal. Deduxit
eos in viā rectā vt irent in ciuitatē habitatiōis. De in
iustis vero dr alibi in psal. In circuitu ipii ambulant
Est etiā iusticia sicut recta regula. Nā sicut recta regu
la est rectissima mēsurarū: sic iusticia est optima men-
surarū et certissima mēsura ad bonū opandū. Hec ē eni
regula diuina q dirigit opera nostra. Vñ in psal. Dñs
dirigit iustos. Et puerbiorū. xv. Qui sequitur iusticiā
diligitur a domino.

¶ Est nichilomin⁹ iusticia sicut recta linea. Sicut eni
recta linea ē pulcherria linearū vt dicit phūs. sic iusti
cie rectitudo facit hoiem i itentatiōe et puersatiōe pul
cherrimū et decorū. Nam sicut statura hūani corporis
est pulchrior iter oēs. qr est recta ad celū sic statura cor
dis est pulcherrima. cū p iusticiā est recta ad deū. Vñ
sponse dr Canticorum. vii. Statura tua assimilata est
palme. De hac rectitudine dr Ecclīastes. vii. Solum
modo hoc inueni q deus fecit hominē rectum. Item
iusticia multum proprie tribus aliis comparatur.

¶ Nota q triplex est iusticia.

Gñalis q dirigit hoiez i oi bono. a q dr hō fact⁹ bon⁹.
Judicialis que corrigit vel coarcet ab omni malo. et
ista corrigit delicta propria vel aliena.
Cardinalis vel moralis q reddit vnicuiqz ppū bonū

¶ Est itaqz iusticia Sicut gemma in serto aureo.
Sicut stella in polo artico.
¶ Est igit iusticia Sicut dea in nro microcosmo
sicut gēma in serto aureo. Nā sicut gēma serti aurei est ornamentū. qz totū sertū ornat z facit pciosum: sic etiā sertū aureū dr gratia. eo qz in illa z p illam coronātur opa nostra bona. Nā etiā opa bona que fierent extra grām: nunqz corona mererētur. In hac corona aurea vel serto aureo inserte sunt quatuor gēme valde pciose/vel quatuor virtutes principales. scz prudentia/temperantia/fortitudo/et iusticia.

Gemma prudentie ponitur in anteriori parte corone quia ad prudentiā pertinet non solum presentia dispo nere. immo et futura preuidere.

Gemma tēperantie locatur a dextris: qz temperantia facit hoiem iustum/sobrium in dextera propsperitatis Gemma fortitudinis inseritur a sinistris. qz fortitudo facit hominem robustum. in sinistra aduersitatis.

Gēma vero iusticie incastratur in posteriori pte. sicut eps in fine pfessionis: sicut rex in fine aciei. sicut nauta vel gubernator in cauda nauis. sicut sententia iusta refertur in fine cause. sicut etiā post laborē certaminis dat victori corona triūphalis. Vñ ab ista tanqz a principali gēma denominat corona. Dicit eni apls. ii. thi. quarto. Reposita est michi corona iusticie. Aurifex in cui9 aurificina fabricat hec pciosa corona/est sapiētia increata. De qua dr sapie. viii. Sobrietatem z prudentiam docet z iusticiā z virtutem. i. fortitudinem / qbus nichil vtilius est i vita hominibus. Iste quatuor virtutes vt dictum est sunt tanqz quatuor gēme preciose in aureo serto gratie incastrate.

¶ Est etiam iusticia sicut stella artici poli. Nam circa

ipsam voluitur celum: ipsa vero non mutat locum. sic volubilitas vite nostre mira volubilitate vtitur: iusticia vero nullo accidente mutatur. siquidem vita nostra tota est volubilis sicut rota. nunc enim hominem eleuat honore quem paulopost humando occultat. Juxta illud psal. Ascendunt vsque ad celos etc. Interdum econuerso hominem humilitate deprimit: quem postea ad honores attollit. quod dicitur in psal. Suscitans a terra inopem: et de stercore etc. quandoque hominem a leua mutat in dexteram. scilicet ab aduersis in prospera interdum a dextris in leuam. id est a prosperis in aduersa Juxta illud quod abraham dixit ad loth. gen. xiii. Si ad sinistram ieris: ego dexteram tenebo. si tu dexteram elegeris ego ad sinistram pergam. Sed vir iustus in omnibus his semper manet immobilis. Nam ipsum humilitas non deprimit/ipsum honor non ambit/ipsum aduersitas non frangit. Unde psal. Qui facit hec: non mouebitur in eternum.

¶ Est nichilominus iusticia sicut dea nostri microcosmi. id est minoris et inferioris mundi. sicut enim deus in suo microcosmo vel maiori mundo disposuit omnia in numero/pondere et mensura. vt dicitur sap. xi. sic iusticia in suo microcosmo presidens/tanquam deus facit vt in omnibus meritis et operibus nostris sit numerus bone operationis/pondus sancte affectionis/et mensura recte intentionis. Unde isti dee nobilissime sacrificium iusticie debemus offerre. sicut dicitur in psal. Sacrificabo sacrificium iusticie.

¶ De donis spiritussancti. xxxii. capitulum.

Post tractatum de virtutibus sequitur de donis spiritus sancti/. et hec est sexta dieta salutis. scilicet ad virtutes ad dona spiritus sancti peruenire. quia sicut diximus virtutes docent recte operari: sed dona expedite. ¶ Cum autem sint septem dona

spūs sancti: que scꝫ enumerātur ysa.xi. scꝫ spūs sapien tie/ꝛ intellectus/consilii/ꝛ fortitudinis/ scie et pietatis ꝛ timoris dñi. a sapiētia sūt nō puenit ad timorē dñi: sꝫ potius a timore ad sapiētiā/tanq̄ ab iferiori gradu ad superiorē. iuxta illud qd dr in psal. Initiū sapiētie timor dñi. Ideo de timore dñi nota specialiter tria: scꝫ

Quā multiplex figuratur.
Quā virtualiter operatur.
Quā rationabiliter mercat.

¶ Primo ergo timor dñi hꝫ multiplices figuras elegantes/ꝛ comparationes conuenietes. Comparatur autē specialiter tribus. ¶ Est enim timor domini

Sicut hostiarius custodiens ingressum.
Sicut iusticiarius puniens maleficium.
Sicut terrarius vel speculator euigilans exercitum.

¶ Primo ergo timor dñi est sicut bonus hostiarius q̄ diligenter custodit hostiū cordis: ne intret inimicus. i. dyabolus. ꝛ sicut hostiarius tenet baculum vel gladiū ad timorem intrātium. sic timor dei / ne permittamus dyabolum ad cor intrare: portat clauem pene eterne/ gladium ex vtraqꝫ parte acutum: scꝫ equitatem diuine sententie que cōdēnabit improbos in anima ꝛ corpore Unde dicitur Mathei x. Timete eū qui potest corpus ꝛ animam perdere in gehēnam.

¶ Scdo timor dñi est sicut bonus iusticiarius q̄ perimit maleficos ꝛ suspendit. Nam sicut illi qui tenent iusticiam ponunt in mōtibus ꝛ locis patētibus patibulū vel furcas ad expauentaculū latronum: ita timor dñi ponitur in corde hominis propter expauentaculū peccatorum. ꝛ sicut iste iusticiarius crucifigit latronem: sic timor domini nititur crucifigere carnem/tāq̄ pessimū anime latronem. Unde dicitur in psal. Confige timore tuo carnes meas.

¶ Tercio timor dñi est sicut bon⁹ terrarius vel speculator q̄ euigilat exercitum. Nam sicut speculator tp̄e belli maxime non sinit dormire milites: sic timor dñi cū sit modo tp̄s belli ꝛ guerre mortalis cōtra carnem mundū ꝛ dyabolum nō pmittit dormire spm̄ p delectationē vel cōsensum. Vñ dr ꝓuer. xxviii. Beatus est hō q̄ semp est pauidus. Non solū autē tp̄e belli dꝫ hō esse pauidus immo etiam tp̄e pacis dꝫ esse timorosus. sicut videmus ꝙ magni reges ꝛ sapientes/q̄uis actu nō sit guerra: muniūt tñ ꝛ custodiūt castra sua. De incautis dicit apl's. i. thessal. v. Cū dixerint pax et securitas tūc repētinus superueniet īteritus. Et eccl'iastes. vii. dicit Qui timet deū: nichil negligit qꝛ nec bonū nec malū qꝛ per timorem dñi malū euitat tanq̄ nociuū et bonū formidat et nescit si ē gratū Vñ iob. ix. Verebar omia opa mea sciēs quia nō parces delinquēti: maxime aūt tp̄e guerre. Iste vigil vel speculator mandat custodiri portas censuū. qꝛ ibi est quasi totum periculū sicut ad litterā illi q̄ sunt in munitione sūme custodiūt portas cū vident castrū ab hostibus obsessum. sic spūales viri qui habēt timorem dei custodiūt portas. s. quinqꝫ sensuū ne intrent inimici timentes qd̄ dicit hieremie. ix. Ascendit mors per fenestras nostras.

¶ Itē timor dñi aliis trib⁹ cōparat. Est eni timor dñi
Sicut medicina infirmoꝝ.
Sicut disciplina pueroꝝ.
Sicut officina religiosoꝝ

¶ Primo igit timor dñi est sicut infirmorū medicina. Nā sicut medicina bñ tēperata repellit oēs morbos nociuos ꝛ omnes nociuos humores. sic timor dei oē pctm̄ ꝛ oēs pcti occasiones expellit sanguinem luxurie. f eumā accidie/melencoliā ire/ꝛ colerā superbie. Unde dicit eccl'iastici. i. Timor dñi expellit pctm̄.

¶ Secūdo timor dñi ē sicut puerorū disciplina. Nam sicut virga discipline castigatur puer/istruitur/ et infor matur. sic p timorē dñi ois motus sensualis et puerilis sub isto pedagogo ad rōem reducit et puerilis extirpat Iuxta illud qđ dicit sap. puer. xxii. Stulticia colligata ē in corde pueri: s virga discipline fugabit eam. Et nota q sm bedā quatuor mala sūt pp̄ter pctm̄ nobis iflicta et nobis colligata q̄ sūt ois mali pcti materia. s.

Impotentia
Ignorantia.
Cōcupiscētia/et
Malicia.

¶ Vn̄ quidā peccāt ex ipotētia. et isti parū peccāt/et maximā habēt excusationē nisi illa ipotētia per culpam eorum sit introducta.

Alii peccant ex ignorātia. et isti plus peccant et minorē habēt excusationē. qr ex ignorātia nō excusat a toto s a tanto. maxime si sit ignorātia affectata q̄ nō excusat sed peccatū aggrauat et augmētat. Unde de hoc dicit ambrosius. Si ignoras grauissime peccas.

Alii sunt q̄ peccāt ex cōcupiscentia. et isti plus peccāt/et quasi nullā habēt excusationē: maxie si sit deliberata. Alii sūt q̄ peccāt ex malicia et certa scīa. et isti maxime peccāt et nullā habēt excusationē/imo tales dicunt pec care in spm̄ sanctū. qr spiritui sancto bonitas q̄ est ma licie ɔtraria appropriatur. ¶ Sciēdum ē autem vel notandū diligēter q sex sunt pctā in spiritū sanctū. s.

Impugnatio veritatis agnite.
Inuidētia fraterne gratie.
Presumptio de ipunitate
Obstinatio
Desperatio/et
Finalis impenitētia.

Et iste sūt sex blasphe mie in spm̄ sanctū q̄ nō remittunt i hoc seculo nec in futuro. vt dicitur Mathei. xii.

¶ Tercio. timor dñi ē sicut officina religiosorū/ maxi me ē sicut quoddā capitulum qđ ē factum pcipue ad

culpa ꝛ correctionem. Nam sicut in capitulo increpa-
tur ⁊ recognoscitur ⁊ punitur culpa: ita in hoc capitulo
timoris dei corrigunt̄ pctā: qꝛ vt dr̄ ꝓuer. viii. Timoꝛ
dn̄i odit malū. Et sicut religio nulla esset / si correctio
capituli deficeret: ita si timoꝛ ī capitulo cordis nō esset
totū veritatis edificiū depiret. qꝛ dr̄ Ecclīastici. xxviii.
Si nō in timore dn̄i tenueris te instāter: cito subuertet̄
domus tua. ¶ Et nota ꝙ q̄ se ī dei capitulo culpabilis
quatuoꝛ facit. Primo genuflectit. scdo culpā recogno-
scit. tercio spoliat se ⁊ vesti̅ deponit. quarto disciplinā
accipit. Sic timoꝛ dn̄i facit primo hoīem penitentē hu
militer genu flectere qꝛ dr̄ ysa. xlv. Michi curuabit̄ oē
genu. Scdo facit hūiliter culpā propriā recognoscere
sicut dauid q̄ dicebat. Qm̄ iniq̄tatē meā ego cognosco.
Tercio facit hoīem veterē sicut vestē turpem spoliare.
sicut dicit apl's ad col. iii. Expoliantes vos veterē ho-
minem cū actibus suis / veterē ꝯuersationē cū viciis et
ꝯcupiscētiis. Quarto facit hoīem disciplinā accipere.
id est carnem lasciuā macerare ⁊ castigare. sicut apl's
faciebat q̄ dicebat. i. coꝛ. ix. Castigo corpus meū: et in
seruitutem redigo. ¶ Item timoꝛ dn̄i est
Speciosus sicut ortus.
Uirtuosus sicut ventus. ¶ Primo timoꝛ dn̄i est
Preciosus sicut thesaurꝰ. valde speciosus: instar oꝛ
ti paradisi. Habet enī amenitatē sicut paradisus / dul-
cedinē / ⁊ delectationē. Un̄ in psal. Quā magna mul-
titudo dulcedinis tue dn̄e: quā abscōdisti timētibꝰ te.
Habꝫ fertilitatē ⁊ vbertatē sicut paradisus. psal. Non
est inopia timētibꝰ eū. Hꝫ nichilominꝰ securitatē sicut
paradisus. Un̄ dr̄ Ecclīastici. xxxiiii. Qui timet deum
nichil trepidabit. Et phūs. Qui timet deū: om̄ia timēt
eum. qui vero non timet deū: timet omnia. Unde cayn

perpetrato homicidio fratris: statim habuit caput tremulum: et ait. Omnis qui viderit me: occidet me. gen. iiii. Igitur timor domini propter amenitatem/vbertatem/et securitatem est sicut ortus conclusus. Canti. iiii. et etiam sicut paradisus. vt dicitur ecclesiastici. xl. Timor domini sicut paradisus benedictionis
¶ Secundo timor domini est sicut ventus virtuosus. et specialiter sicut ventus aquilonaris. Nam sicut ventus aquilonaris pluuias dissipat/nubes fugat/aerem serenat/reptilia exterminat/et aquam congelat: ita timor domini dissipat pluuias carnalium delectationum/fugat nubes carnalium ymaginationum/serenat mentem per amorem puritatis/exterminat reptilia. i. mortificat vicia carnis/congelat aquas id est restringit fluxum mundane prosperitatis: ita vt possit homo timens deum ambulare super aquam: sicut petrus Mathei. xiiii. Iste est ventus de quo dicitur Danielis. iii. Angelus domini fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. quia fornax omnium desideriorum carnalium temperatur et refrigeratur per dei timorem.
¶ Tercio timor dei est preciosus sicut thesaurus. Nam sicut thesaurus qui est res preciosa facit hominem semper sollicitum de custodia: sic timor dei de se et virtutibus semper est sollicitus et de gratia cum habetur de perdita vt recuperetur/et de recuperata: vt a recidiuo conseruetur. Unde dicit Bernardus super cantica. Cum adest gratia: time ne indigne operis ex ea. amplius time subtracta gratia quod relinquat te custodia tua. si redierit gratia: multo amplius timendum ne forte contingat pati recidiuum. Recidiuare enim quam cadere: peius est. quia dicitur Johannis v. Ecce iam sanus factus es: noli amplius peccare: ne deterius aliquid tibi contingat. Iste igitur thesaurus est preciosus: et ideo summe custodiendus. Unde dicitur Ysa. xxxiii. Timor domini ipse thesaurus eius.

¶ Secundo timor dñi virtualiter operatur. Vñ nota ꝙ timor dñi habet septem nobiles effectus.
¶ Primo nāq₃ timor dñi curat hoīem a culpa perpetrata. Est enī sufficiēs medicina p̄ oīa pctā. Et nota ꝙ sicut medicus sapiens volēs purgare egrotū. primo dat siropū ꝑparatiuū: postea potionē vel antidotū purgatiuū: sic timor dñi instar siropi preparat peccatorem gn̄ando attritionē. iuxta illud eccl'iastici. ii. Qui timēt deū. preparabunt corda sua. Scd'o instar antidoti purgat oēs peccati feces. gn̄ando ꝑfectam ꝯtritionē. q2 dr eccl'iastici. i. Timor dñi expellit pctm̄. Et est differētia īter ꝯtritionē ⁊ attritionē: q2 attritio est dolor de pctō nō tn̄ ꝑfectus q2 adhuc ē in ꝓposito peccādi de futuro
¶ Scd'o timor dei custodit hominē a culpa futura. sicut enī sapiēs medicus infirmo quē h₃ in cura nō solū dat antidotū ad expellēdū morbū. s₃ etiā ministrat curato aliqd' electuariū ꝯ recidiuū: sic timor dei īstar electuarii ꝯseruatiui custodit hoīem ab om̄i peccati recidiuo. Unde dr̄ Exo. xx. Ut probaret vos venit dñs/ ⁊ vt timor illius esset in vobis/ ⁊ non peccaretis.
¶ Tercio timor dñi abicit tp̄alia vel terrena q̄ sunt sepe peccāti materia. sicut enim videm⁹ ꝙ naute vidētes naufragiū īminere. merces q̄ sunt in naui ꝓiciūt in mari vt euadāt periculū naufragii: sic timor dñi bona tp̄alia facit abiicere vt possit ab eterno naufragii liberare. Et ꝓpt̄ea dicebat Job. xxxi. Semꝑ quasi tumētes sup me fluct⁹ timui deū/ ⁊ pōdus ei⁹ ferre nō potui.
¶ Quarto timor dñi ꝯtēnit et sustinet tp̄alia mala vt euadat eterna. Nā sicut īfirm⁹ sustinet cauteriū ⁊ adustionē/ vt possit euadere mortē. ita timor dñi facit sustinere cauteriū tp̄alis vite/ vt possit homo euadere mortem vel suppliciū mortis eterne. Vñ eccl'iastici. xxxiii.

Timenti deum/non occurrent mala.

¶ Quito timor dñi grãm ꝛ bona opa ĩtroducit sicut eni cera ĩtroducit filũ. sic timor dñi grãm ꝛ omẽ bonũ iuxta illud psal. Initium sapientie timor dñi.

¶ Sexto timor dñi sup oĩa facit fugere ꝛ euadere sup pliciũ gehẽne. Uadit eni ad infernũ ĩ dimidio diez. vt nõ vadat in fine dierũ. sicut Ezechias qui dicebat ysa. xxxviii. Ego dixi in dimidio diez meoz: vadã ad portas inferi. Facit etiã alas ad meliꝰ fugiendũ vt dicit poeta. Pedibꝰ timor addidit alas. Sicut videmꝰ ꝙ lepus fugiẽs leporariũ pre timore videt volare ꝛ alas habere. Timor etiã facit hoiem montes ꝛ colles transilire: vt possit dyabolũ fugere/ꝛ iferni ꝑcipitiũ cauere qꝛ dr ysa. xxxv. Tunc saliet sicut ceruus claudus.

¶ Septimo timor dñi meret stipẽdiũ vite eterne hominẽ nãqꝫ hũiliat. ꝛ sic scḋm regulã saluatoris ad gloriã exaltat: qꝛ Qui se humiliat exaltabitur Luce. xiiii Et iõ dr ꝓuer. xxix. Humilem spũ. suscipiet gloria.

Timor dñi multiplicit variat. Uñ nota ꝙ sunt sex species timoris. Est enim

Timor naturalis
Timor mũdanus
Timor humanus
Timor seruilis
Timor ĩitialis
Timor filialis

Primus igitur timor ẽ naturalis. scilꝫ qñ hõ naturaliter timet mortem. ꝛ oẽ quod ẽ sibi nociuum. iste timor nature non ẽ meritorius nec demeritorius. quia non subest libero arbitrio. Hoc timore xp̃s timuit mori. sicut dr Marci. xiiii. Cepit iesus pauere et tedere.

¶ Scḋs timor dr mundanus. s. qñ aliquis nimis timet de rebus trãsitoriis. vel de rebꝰ mũdanis vel tp̃alibꝰ ꝑdẽdis. Isto timore timuerũt iudei. qui occiderũt xp̃m ne perderẽt locum suũ. vt dr Ioh. xi. Si dimit-

timus eũ sic. omẽs credent in eũ: ꝛ venient romani et tollant locum nostrum ꝛ gentem nostram.
¶ Terciꝰ timor dr̃ hũanꝰ. s. cũ aliqs plꝰ debito timet de corpe suo. Iste timor ꝓhibet̃ Mat. x. Nolite timere eos q̃ occidũt corpꝰ: animã aũt nõ pñt occidere. Iste timor ẽ veniale pctm̃. vt qñ ẽ citra deuȝ qñq3 mortale pctm̃ vt qñ ẽ supra deum. qualis fuit in petro qñ negauit xp̃m. ne perderet corpus suum.
¶ Quartꝰ timor ẽ seruilis. cũ aliqs timet peccare et abstinet se a pctõ timore gehẽne: hȝ tñ voluntatẽ peccãdi. si pctm̃ posset ĩpune fieri. ꝛ inq̃tũ in se ẽ vellet nõ esse iusticiã. vt posset ꝑpetrare culpã. Iste timor ẽ quasi vestis de sacco/cum qua nullus ingreditur regnum celorum. sicut figurat̃ Hester. iiii. vbi dr̃ Indutũ sacco nõ ĩtrare aulã assueri. De hoc timore dicit apl̃s ad ro. viii. Non accepistis spm̃ seruitutis iterũ in timore. ꝛc.
¶ Quintꝰ timor ĩitialis dr̃ de quo in psal. Initiũ sapiẽtie timor dñi. Iste timor duo facit. timet enĩ puniri ꝛ timet a deo separi. ꝫ p̃ncipalit̃ timet separi. iste lȝ timeat malũ incurrere plꝰ timet bonũ ꝑdere et ita quodãmodo incipit bonũ amare. ꝛ idõ dr̃ initialis ꝓp̃e: q̃a sicut cera introducit filũ. ꝛ filo introducto exit cera sic iste timor initialis caritatẽ introducit ꝛ caritate itroducta/timorem foris mittit.
¶ Sextꝰ timor dr̃ filialis Nã sicut filiꝰ sup̃ oĩa timet offensã patris etiã si pr̃ nõ intẽderet eũ ꝑcutere. sic q̃ hȝ timorẽ dñi filialẽ instar boni filii timet ꝛ cauet offensam patris celestis. etiã si ex offensa illa nichil mali deberet sibi accidere. De hoc etiã timore dr̃ in psal. Timor dñi sanctus ꝑmanet in seculum seculi. Iste timor a sanctis doctoribꝰ vocat̃ castus timor q̃ scdm̃ danielẽ verecundatur specialiter ꝛ timet in turpi facto. Siue

hoc timore verecundie nichil rectū esse pōt/nichil honestū. vt dicit Tullius. de hoc timore verecundo dicit Bernardus mirabilia sup cantica. Timor iquit verecundus ⁊ castus est oīm etatū ornatiuus sȝ in iuuenili etate amplius enitescit. Quid enī amabili⁹ verecūdo adolescēte? q̄ pulchra hec est splēdida gēma morū in vultu adolescētis? q̄ vera ⁊ minime dubia bona nūcia spei bone īdolis iudex soror ꝯsciētie/⁊ nullū eque manifestū signū colūbine simplicitatis testis innocentie lampas pudice mentis / specialis gloria conscientie/ fame custos/vite decus/ sedes ꝟtutis primitie nature satis insigne totius honestatis. Merito igit̄ iste timor castus dicit̄: qꝛ qui timorē istum habet: instar virginis marie ante partū suorū operum ⁊ post partum semper manet incorruptus. et sicut mater dei est virgo et decor virginū: sic timor iste castus decor est ⁊ virgo virtutum anime.

¶ Itē post donū timoris dicendum esset de dono pietatis. sed qꝛ pietas idē est vel quasi idē cum mīa: ideo infra cum dicemus de beatitudinib⁹ ī materia de mīa de pietate dicemus.

¶ Itē post donū pietatis esset dicendū de dono sciētie sed qꝛ scientia ad prudentiam potest reduci: ideo illa que in materia de virtutibus supradicta sunt de prudentia applicari possunt ad ea que de dono sciētie sūt dicenda.

¶ Et post donū scientie esset dicendum de fortitudine sed qꝛ fortitudo nō tantum est donum sed virtus: ideo de fortitudine sufficiant que dicta sunt in capitulo de virtute. et specialiter in materia de fortitudine et virtute.

¶ De dono consilii. Ca. xxxiii.

¶ De dono consilii. Ca. xxxiii.

Post donuz fortitudinis esset

dicendũ de dono cõsilii. s3 pauca de dono ꝯsilii sunt di cenda. et hoc qꝛ ad donũ consilii pertinẽt fere oĩa q̃ su periꝰ in capitulo de virtutibꝰ ⁊ de v̇tute prudẽtie sunt dicta. Nã prudẽtia ⁊ cõsiliũ in hoc differunt: ꝙ cõsiliũ dicit vtrũ aliqͩ sit agendũ. prudẽtia vero ostẽdit quo fine ⁊ quibꝰ circũstantiis adhibitis. vt quo tp̃e ⁊ qua liter aliqͩ sit agẽdũ. sicut alteriꝰ est sciẽtie cognoscere an expediat aliquẽ saluari: alterius non scire qualiter aliqͩ sit saluandũ. qꝛ primũ pertinet ad theologiã se cundũ ad medicinã. Item donũ cõsilii excellẽtius est ꝙ virtus prudentie. qꝛ ꝯsiliũ ꝯtra om̃e p̃cipitiũ v̇tutẽ prudẽtie rectificat ne post factũ peniteat. et hic ꝓprie est actus ⁊ opus cõsilii. s. ꝓhibere precipitiũ et cauere. Sicut enĩ videmꝰ ꝙ frenũ est contra p̃cipitiũ equi: sic donũ ꝯsilii contra cõem p̃cipitationẽ opis boni. Et iõ dr̃ ecclesiastici. xxxii. Sine consilio nichil facias: post cuiꝰ factũ nõ penitebis. His suppositis ĩter illa pauca q̃ de dono cõsilii sunt dicenda sunt hec cõsilia notãda

¶ Nunc de consilio specialiter nota tria. s3

Que sunt in consilio necessaria.

Que sunt in cõsilio laudabilia

Que sit cõsiliorum differẽtia

¶ Primo ergo di cendũ est que sũt in consilio necessaria. Et nota ꝙ in cõsilio quattuor sunt necessaria obseruanda. s. expediẽs / facile certum / ⁊ se curũ ⁊ contraria istorũ vitanda. s. dãnosum / difficile in certũ / ⁊ periculosuz. Vñ ille qui dat cõsiliũ ceteris pa ribus dꝫ preponere expediens dãnoso. facile difficili. certũ incerto securum periculoso. Propter oĩa illa dr̃ Prouer. xi. Erit salus vbi multa consilia.

¶ Scdo videndum est q̃ sunt in ɔsilio laudabilia Et nota ꝙ in ɔsilio quattuoꝛ sunt laudabilia.scȝ
Gratia consilium requirendi.
Gratia cõsilium eligendi
Gratia ɔsiliũ exhibendi
Gratia ɔsiliũ acquirẽdi

¶ Primo igiẗ est; valde laudabile. scȝ cõsilium in oibus libenter requirere Ideo dr̃ thobie.iiii. Consiliũ semꝑ a sapiẽtibꝰ require Scdo in ɔsilio est laudabile cõsiliariũ bonum eligere Vñ nota ꝙ ſm doctrinã sacre scripture/ deus consiliarius est eligendus pꝛe omnibus . Nam in ɔsilio ꝛ pꝛe consilio requirendo. Primo eligendus est deus/non dyabolus. Vñ dr̃ thobie.iiii. Omnia ɔsilia tua in ipo scȝ in deo maneant.

¶ Scdo eligẽdus est iustꝰ nõ ipius. Vñ dr̃ eccl̃iastici xxxvi. Coꝛ boni consilii statue tecũ.qꝛ dr̃ pꝛouer. xii. Consilia ipioꝝ frauduleẽta.qꝛ vix scit aliis ɔsiliũ dare qui sibi nescit accipere. Et ideo dr̃ geñ.xlix. In ɔsilio eorum scȝ impioꝛum non veniat aĩa mea.

¶ Tercio eligẽdus est sapiẽs ɔsiliarius nõ fatuus.ĩõ dictũ est thobie.iiii. Consilium semꝑ a sapiẽte require nõ a fatuo. qꝛ dr̃ eccl̃ia.viii. Cũ fatuis nõ habeas consilium.non enim possunt diligere nisi que eis placent

¶ Quarto eligẽdus est senex ꝛ exꝑtus.vt dr̃ eccl̃ia. xxv. ꝙ speciosa veteranis sapientia/ꝛ gloꝛiosis ĩtellectus ꝛ ɔsilium. Non est pꝛo ɔsilio eligendus iuuenis lasciuus. Ideo Roboã ꝓ magna parte amisit regnuȝ suum:qꝛ relicto ɔsilio senioꝝ adhesit cõsilio iuuenum. vt dicitur tercii regum.xii.

¶ Tercio videndum est que sit ɔsilio dr̃a. Et nota ꝙ sicut spõsus iocalia consueuit poꝛtare sponse cum qua de nouo ɔtraxit, ita xp̃s q̃ tanꝙ sponsus de thalamo ꝓcedẽs noue sponse sue eccl̃ie cum qua naturã nostrã

cũ sua vniẽdo ĩ vnitate ꝑsone m̃rimoniũ sacramẽtale ꝯrit: noua iocalia.i.tria euangelica ꝯsilia apportauit

¶ Primũ ꝯsiliũ est castitas ꝯtra ꝯcupiscentiã carnis De hoc consilio habet Math.xix. Non omẽs capiunt verbũ istud: sꝫ quibꝯ datũ est. Tales enĩ sunt eunuchi qui se castrant propter regnum celorum

¶ Scd̃m consiliũ est volũtarie paupertatis ꝯtra cõcu-piscentiã oculoꝝ. De quo cõsilio habet Math.xix. Si vis ꝑfectꝯ esse: vade ꝛ vẽde oĩa q̃ habes ꝛ da paupibꝯ Et seneca dicit ꝙ quietissime viuerẽt hoĩes: si hec duo pronomina tollerẽtur de mundo.s.meum ꝛ tuum

¶ Terciũ ꝯsiliũ est obediẽtie ꝛ hũilitatis ꝯtra supbiã vite. De quo dr̃ Math.xxvi. Qui vult venire post me abneget semetipm̃ ꝛ tollat crucem suam ꝛ sequat me Semetipm̃ abnegare est ꝓpriã volũtatẽ relinquere. Optimũ ꝯsiliũ. Vñ dicit Ber. Tolle ꝓpriã voluntatẽ ꝛ infernus non erit. Exẽplũ de fratre orãte ꝛ dyabolo insultante. Et qꝛ supius in tractatu de consiliis plene dictũ est de his tribus consiliis. ideo q̃ dicta sunt de do no consilii modo sufficiant.

¶ De dono intellectus. Ca.xxxiii.

Post donũ consilii dicẽda sũt

pauca de dono intellectus ꝛ dono sapientie. qꝛ hic pñt dici fere oĩa q̃ dicta sunt supra in tractatu de virtute ꝛ prudentia. Unde notandum ꝙ virtus prudẽtie ꝛ do num consilii differunt a dono intellectus ꝛ sapientie. quia ꝯsilium ꝛ prudẽtia pertinẽt ad vitã actiuã. ꝛ sunt de actiuis. intellectus ꝛ sapientia pertinẽt ad vitã con templatiuam/ꝛ sunt de contemplatiuis.

Differunt autem intellectus ꝛ sapientia. quia intelle-ctus est cognitio speculatiua/ꝛ quasi cognitio ꝑ visum

sapientia vero est cognitio experimentalis ꝛ practica/ ꝛ quasi cognitio ꝑ gustũ. ꝛ ideo supioꝛ est sapientia: qꝛ intellectus tantum dicit cognitionẽ vel visionẽ/ sapiẽtia supꝛa cognitionẽ dicit delectationem. Et nota ꝙ intellectus foꝛis stat sapiẽtia ꝑ affectũ intrat/ ꝛ ipa delicias suggerit. Uñ dr̃ in psal. Gustate ꝛ videte qm̃ suauis est dñs gustare ad sapientiã ptinet. sed videre ad intellectũ qꝛ qđ itellect⁹ acute iuenit sapiẽtia mature disponit/ ꝛ ad spũalem delectationem ↄuertit. vt dicit Grego. Sũma hui⁹ differẽtie est. ꝙ donũ itellect⁹ est ꝓpꝛie penetratiuũ. sꝫ donũ sapiẽtie ẽ ꝓpꝛie sapoꝛatiuũ His ꝓpositis de dono intellectus notanda sunt pauca ꝛ specialiter tria. Debemus enim ꝑ donum intellectus subtiliter penetrare ꝛ intelligere.

Que sunt supꝛa nos/ vt deum
Que sunt iuxta nos/ vt ꝓximũ
Que sũt ifra nos/ vt coꝛp⁹ nr̃m'

¶ Primo igitur debemus intelligere supioꝛa iuxta illud quod dicit apl's Ro. i. Inuisibilia dei per ea q̃ facta sunt. itellecta cõspiciuntur. sempiterna quoqꝫ v̓tus ei⁹ ꝛ diuinitas. Et nota ꝙ duplex est liber i quo itellectus põt legere ꝛ intelligere ꝛ addiscere deum. s. liber scripture. ꝛ hũc libꝛũ dedit saluatoꝛ discipulis suis post resurrectionẽ. vt. s. in figuris legalib⁹ ꝛ canticis ꝓphetalib⁹ intelligerent misteria gratie q̃ opat⁹ est xp̃s. i. vt ꝑ ea q̃ facta sunt ꝛ dicta in veteri testamẽto. intelligant ea que completa sunt in nouo. Uñ dr̃ Luce vltimo. Tunc aperuit eis sensum. vt intelligerent scripturas. Alius liber creature/ in quo intellectus fidelis debet deum querere/ ꝛ potest ip̃m iuenire/ sicut in magnitudine creaturarum omnipotentiam dei. in pulchꝛitudine et oꝛdine. sapientiam in vtilitate et fructu bonitatem dei summa. quia dicitur Sapientie. xiiii.

A magnitudine speciei ꝛ creature cognoscibiliter pōt eoꝝ creatoꝛ videri. Hūc intellectū nō habuerūt philo-zophi: qꝛ ītellect⁹ eoꝝ nesciuit ascēdere a magnitudi-ne creature ad magnitudinē dei. ꝛ iō fuerūt siꝫes pue-ris q̄ cū legūt litteras pulchꝛas deauratas attente re spiciunt. sed quid littere signant non intendunt.

¶ Itē notandū diligenter ꝙ creatura duplex ē. s. na-turalis et artificialis. ꝛ sic oīs creatura sigāt suū crea-toꝛē dupl̄r. In creatura est signū naturale ꝛ positiuū. Signū naturale dr̄ in creaturis quas ꝯdidit per se di uina sapiētia. signū positiuū dr̄ in fabꝛicis ꝛ opibus sa cramētalib⁹/que ꝯstituit ecclesia vt sunt foꝛme eccl̄ia-rū ꝛ vestes ꝛ oꝛnat⁹ ministroꝝ/q̄ oīa sūt īstituta vt in-telligam⁹ deū. ꝛ in altitudine eccl̄iaꝝ/sublimitatē in magnitudine īmensitatē vel īfinitatē ī quadꝛatura so liditatē. in lōgitudine eternitatē ꝛ similiter de aliis In ministris similiter ꝛ oꝛnamētis eoꝝ ītelligo deū. vt in vestē cādida/mūdiciā ꝛ puritatē. in veste rubea dei cle mētiā ꝛ caritatē. in veste aurea/ dei sapientiā ꝛ clarita tem. ꝛ sic de aliis. Iste ītellectus ꝓpꝛie vocat̄ donum dei. vt dicit apl̄s. Scd̄e ad thimotheum. ii. Dabit tibi dn̄s in omnibus intellectum.

Scd̄o debem⁹ intelligere q̄ sunt iuxta nos. s. ꝓximū iuxta illud qđ dr̄ eccl̄iastici. xxxi. Intellige q̄ sunt ꝓxi mi tui. ex te ipō. Nam in frigoꝛe meo debeo ītelligere paupis nuditatē. In fame ꝛ siti. paupis sitim ꝛ esuriē et in doloꝛe meo. paupis infirmitatē. ꝛ sic de aliis. Et sicut hoīes bene ītelligētes ꝯsueuerunt ad honoꝛes ꝛ dignitates ꝓmoueri. ita ꝙ intelligunt necessitatē pꝛo ximi ꝓmouētur ꝛ quasi episcopantur ad beatitudinē paradisi. Vn̄ dicit̄ in psal. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem.

¶ Tercio debemus intelligere q̄ sunt infra nos. sicut animā nostrā ⁊ corpus nostrū. sicut eni ocul⁹ noster dirigit manū in opere ⁊ motu exteriori: sic itellect⁹ regulat affectū in oī ope ⁊ motu iteriori. Vñ intellect⁹ dr̄ interior lect⁹ q̄ animā informat/aīam tranqllat et qetat sicut corp⁹ in lecto pausat. Dicitur etiā interior loc⁹ q̄ sicut locus ꝯtinet ⁊ ꝯseruat locatū: sic intellectus stabilitat ⁊ ꝯseruat liberū arbitriū ⁊ oēm interiorē motum. Ideo dr̄ in psal. Intellectus bon⁹ oībus faciētibus eū q̄ si hō nō faciat qd̄ intellect⁹ ⁊ ꝯscia dicunt nec deus nec angelus/nec hō (q̄ ista tria hn̄t intellectū) dici meretur: sed poti⁹ iumēto ꝯparatur. Vñ dr̄ i psal. Homo cum in honore esset nō intellexit/creatorem suum sed iumentis comparatur/⁊ similis factus est illis.

¶ De dono sapientie. cap. xxxv.

Post donū intellectus pauca habem⁹ dicere de dono sapie. q̄ multū ꝯuenit cū virtute prudētie/⁊ aliis ꝟtutib⁹ seu donis q̄ informāt cognitiuā. tñ q̄ sapiētia non tm̄ informat cognitiuā sed etiā affectiuā. iō dicenda sunt de sapia pauca. s. tm̄ tria. Vñ notādū ꝙ sapia est

Donū splēdidissimū instar lucis
Donū sapidissimū instar mellis
Donū ꝓfundissimū istar maris

¶ Primo ergo donū sapiētie ē donū splendidissimū nō solū sicut sol. sed etiā plusq̄ sol. sol eni iste nō ostendit nobis nisi q̄ sunt supra terrā/⁊ infra celū. sapientia autē dei facit nos cognoscere omnia. s. infernū/vt timeam⁹: mūdū vt contēnamus. celū/vt appetam⁹. deū/vt laudemus ⁊ istud ē vltimū libri sapie/⁊ ab isto donatur. s. cognitio diuinorum: vt dicit augu. ⁊ ꝓpterea dr̄ sapientie. vii. Hec. s. sapientia ē speciosior sole. ⁊ super oēm dispositionē stel-

larum luci ꝯparata/ꝛ inuenitur prioꝛ:qꝛ ꝑ lucē visibi-
lia videntᷣ tm̄ ꝑ sapiētiā xᵒ etiā inuisibilia cognoscunt
¶ Scd̄o sapiētia ē donū sapidissimū instar mellis nō
solū sicut mel sꝫ etiā plus ꝙ̄ mel. Vn̄ dicit sapia eccl'ia
stici.xxiiii. Spūs meᵘ sup mel dulcis.ꝛ hereditas mea
sup mel ꝛ fauū. Mel nāqꝫ hꝫ vnū saporē.ꝛ illo gusta-
to desipiunt alia etiā melioꝛa:sicut vinū qd̄ post mellis
gustū nō apparet sapidū:sꝫ sapiētia diuīa oēm hꝫ sapo
rē:qꝛ sibi sapiūt oīa vt debēt.s.tā mala ꝙ̄ bona tp̄alia/
vt vilia ꝛ insipida.bona spūalia/vt cara.bona etna/vt
fructuosa ꝛ summe nobilia.vn̄ dꝛ eccl'iastici.vi. Sapiē
tia ꝑm nomen suū est.s.sapida scientia ꝛ nō multis est
manifesta:iō dicit bene Ber. Inuenisti plene sapiētiā
si prioꝛis vite pctā defleas. Si huiᵘ seculi desideria pui
pēdis.si eternā beatitudinē toto desiderio cōcupiscas:
inuenisti sapientiā/si tibi singula hoꝝ sapiāt ꝓut sunt.
¶ Tercio sapiētia ē donū ꝓfundissimū instar maris
nō solū sicut mare.sꝫ etiā plus ꝙ̄ mare.qꝛ mare hꝫ fun
dū/sapiētia diuina nullū hꝫ fundū:qꝛ vt dꝛ Job.xi. Lō
gioꝛ ē terra mēsura eiᵘ/ꝛ latioꝛ mari. Et ꝓpterea dicit
apl's Ro.xi. O altitudo/ꝛ ꝓfunditas diuitiaꝝ sapiētie
ꝛ sciētie dei ꝙ̄ incōpꝛehensibilia sunt iudicia eius.ꝛ in
uestigabiles vie eiᵘ:qꝛ nimis lōge sunt sapiētie diuine
iudicio qbᵘ disposuit oīa inuestigabilia ꝙ̄ gutte maris
valeāt nūerari. Exēplū de pr̄e ꝛ filio volētibᵘ haurire
totū mare cū cocleari puo.vt narrat hiero. Ideo dꝛ do
nū:qꝛ nunꝙ̄ ꝑ studiū acqrit/nisi ꝑ inspirationē diuinā
habeatᷣ.et iō dꝛ Jacobi.i. Si qs vestrū indiget sapien
tia postulet a deo q̄ dat oibus affluēter/ꝛ nō impꝛope-
rat/ꝛ dabit ei. Et sap̄.ix. Da michi dn̄e sediū tuaꝝ assi-
stricem sapientiā/vt mecū sit ꝛ mecū laboꝛet.vt sciam
quid acceptum sit coꝛam te omni tempoꝛe Amen.

¶ Septima dieta humilitate. Ca.xxxvi.

POst tractatū de donis spūs sancti: dicendū est de beatitudinibus. Hec ē septima dieta salutis: scz a dono spūs sancti ad beatitudinem peruenire.

¶ De humilitate enī quatuor sunt pcipue notāda: scz
Typum figuratiuum.
Motum incitatiuum.
Signū demōstratiuū.
Gradum distributiuū.

¶ Hz ergo hūilitas sacra scriptura typū multiplicē et figurā. ¶ Nota igit̄ q̄ humilitas ē Breuis scala deuotiōis. Breuis schola perfectionis. Breuis via saluationis. breuis scala si vis ascendere. breuis schola si vis addiscere. breuis via si vis incedere.

¶ Est igit̄ hūilitas breuis scala. Et nota tria in scala hūilitatis. s. scale extremū/imū/ꝛ supremū. scale latera dextrū ꝛ sinistrū. scale spacia. s triplicē gradū. Hz enī scala hūilitatis duo extrema imū et supremū. imū vel pes hui⁹ scale ē timor supplicii. supmū xo ē amor pmii Vñ psal. Si ascēdero ī celū tu illic es: sic descēdero ꝛc. Itē habz scala duo latera. s. dextrū et sinistrū. dextrū ē tēperantia in ꝓsperis. sinistrū patiētia in aduersis. Vñ apl's. ii. cor. vi. Per arma iusticie a dextris et a sinistris. Itē hec scala hz tria spacia vel tres gradus inter quos prim⁹ ē cōtēptus mūdi. scd's ē hūilis abiectio sui. terci⁹ ē hūilis amor dei. Hec ē scala iacob. gen. xxviii.

¶ Itē est hūilitas breuis schola. est enī ꝯpēdiū totius iusticie. vñ ipa dr̄ oīs iusticia. Math. iii. Sic enī docet nos īplere oēm iusticiā. glo. i. hūilitatē. Jō saluator et magr̄ optimus in sua schola ꝓlixitatē totius legis reduxit ad quādā summā. i. ad methodū hūilitatis dicēs Math. xi. Discite a me q2 mitis sum et humilis corde

Humilitas autē sic describitur. Humilitas ē ex intuitu ꝓprie ↄditionis vel ↄditiōe volūtaria mētis īclinatio.
¶ Est insup humilitas sicut breuis via. qꝛ cū hūilitas petat cētrū: p ↄñs vertat circulū ꝛ specialē circuitum ꝛ facit dyametrū ꝛ dyametraliter pertransit spacium. et ita rectissime venit ad terminum. ysa. xxx. Hec est via ambulate in ea. ¶ Item humilitas

Se attenuat vt ametur a sponso.
Se adnichilat vt creeꝫ de nouo. ¶ Humilitas
Se euacuat vt impleatur a deo. itaqꝫ se atte-

nuat ꝛ sic facit seipam gracilē ad domicelle modū. Vñ hūilitas ꝛ gracilitas sponse q̄ sponsum incitat ad eius amorē. Et causa hui⁹ ē: qꝛ gracilitas, sigāt vel attestaꝫ incorruptionē. sicut ecōtrario tumor sigāt corruptam esse mulierē ꝛ pregnantē. Unde nota ꝙ quidā tumēt ꝛ inflanꝫ de gñe ꝛ nobilitate. ꝛ tales īpregnātur a ꝓprio pr̄e sicut filie loth. geñ. xix. Quidā īflanꝫ de subditoꝝ multitudine ꝛ ptāte ꝛ tales impregnanꝫ a toto populo sicut dauid q̄ fecit numerare pplm. scđo regum. xxiiii Quidā etiā tumēt et inflanꝫ de incorruptiōe corporis et per ↄñs qđ est detestabile impregnantur a virgini-tate: sicut fatue virgines Mathei. xxv.
¶ Item humilitas se adnichilat vt de nouo creetur. Ipsa enī est illud nichilū sup qđ deus fundauit terrā Job. xxvi. Qui appēdit terrā super nichilū. i. animam super humilitatis fundamentum.
¶ Humilitas insup se vacuat vt impleatur. i. vacuā ꝛ inanē se reputat. Vñ figuratur per altare tabernaculi Exodi. xxxviii. ꝙ erat ita concauum vt posset recipere ignē/ligna/ꝛ victimas: sic humilitas est vacua vt ca-piat ista tria. scꝫ ignem dilectionis / ligna cōpassionis et victima deuotionis.

¶ Item nota q humilitas est

Quicqd in valore ē preciosius
Quicqd in odore ē deliciosius.
Quicqd in decore ē gratiosius.

¶ Primo igitur dico q humilitas i valore ē summe preciosa. ꝛ ꝑpter hoc ꝯparatur auro ꝛ balsamo q̄ sunt duo valde pciosa. balsamū super oēs liquores. aurum sup oīa metalla. ꝛ sicut ista duo sunt valde rara ꝛ iō pciosa: sic rarissima ē humilitas vera ꝛ iō summe cara ꝛ sicut aurū est valde ponderosum et naturaliter petit centrū/balsam⁹ semp petit fundū: sic vera humilitas instar auri ꝛ balsami semp appetit inferiorē locum. Et ꝑpterea de valore humilitatis dr̄ sap. vii. Omne aurū in comparatione illius: arena est exigua.

¶ Est etiā hūilitas in odore multū deliciosa. et ꝑpter hoc ꝯpat̄ in scriptura tribus q̄ sunt valde odorifera. s. Thuri qđ est granū modicū: ꝛ tn̄ fragrantissimū. iō dr̄ eccl̄iastici. l. Quasi thus redolens in diebus estatis. Cōparat̄ etiā nardo q̄ est arbor pua ꝛ valde odorifera Vn̄ dicit̄ Canticoꝝ. i. Nardus mea dedit odorē suum. Cōparat̄ etiā cynamomo quod ē cinerei coloris. et cū frangit̄ spirat quēdā visibilē ꝛ fragrantissimū odorē. i. vaporē ad modū cineris: sic verus humilis: qꝛ cinerē se reputat emittit spiramina fragrantissime virtutis. Et ideo dicitur eccl̄iastici. xxiiii. Sicut cynamomum ꝛ balsamum aromatizans odorem dedi.

¶ Est insup humilitas in decore mētis valde speciosa et ꝑpter hoc ꝯparatur virori ꝛ colori viridi q̄ sup oēs colores est ꝑportionabilis oculis ꝛ delectabilis ad videndum. Vn̄ dr̄ eccl̄iastici. xl. Gratiā ꝛ spēm desiderabit ocul⁹/ꝛ sup oēs virides sationes vel segetes satior viridiorqꝫ est virtus humilitatis.

¶ Item nota q humilitas se humiliat vt ascendat.

se incinerat vt redoleat. se mortificat vt resurgat.
¶ Hũilitas itaqȝ se hũiliat ꝛ semꝑ inclinat. Sicut enĩ ramus in quo pẽdet fructus/ꝛ sicut spica plena grano respicit ꝛ declinat ꝟsus terrã: sic anima hũilis q̃ instar rami q̃ est onusta fructibus bonoꝝ opeꝝ ꝛ ad modum spice granate ẽ plena granis virtutum respicit terrã.i. ꝓpriã fragilitatẽ/ꝛ carnis vel corporis conditionẽ terrenã. Econtrario ramus erectus monstrat ꝙ in eo est nullus fructus/ꝛ spica erecta ꝙ est granis vacua. Ita homo per superbiã erectus est ad modum rami sterilis ꝛ infructuosi. Et ideo dicit saluator. Mat. vii. A fructibus eorum cognoscetis eos.
¶ Humilitas etiam se incinerat ꝛ puluerisat: ꝛ sic suauius fragrat: sicut herbe ꝛ species aromatice plus redolent/quãto sunt minutius trite ꝛ puluerisate. Unde dicit̃ canticoꝝ. iii. Que est ista que ascendit per desertum: sicut virgula fumi ex aromatibus mirre ꝛ thuris et vniuersi pulueris pigmentarii.
¶ Et notandum ꝙ omnis homo debet se puluerem ꝛ cinerẽ reputare ex parte carnis de qua certus ẽ ꝙ efficietur puluis. Genesis. iii. Puluis es ꝛ in puluerẽ reuerteris. Ex parte anime debet se quilibet puluerem ꝛ cinerem reportare precipue propter tria: scȝ
¶ Primo ꝓpter vtilitatẽ. Sicut enim cinis est vilis q̃tũcunqȝ fuerit de p̃ciosa materia: sic aĩa valde vilis est ex culpa: q̃uis sit valde nobilis ex natura. psal. Ad nichilum deductus ẽ in conspectu eius malignus.
¶ Scd̃o ꝓpter resistendi difficultatem. qꝛ sicut cinis statim dispergitur ꝛ nõ potest resistere modico flatui: sic homo nõ potest resistere modice tẽtationi. imo frequenter cadit ad sibilũ modici ꝟbi. Unde dr̃ in psal. Non sic impii non sic: sed tanq̃ puluis ꝛc.

¶ Tercio ꝑpter resurgendi impossibilitatem. Nam sicut cinis non potest redire ad statum sue materie: sic homo pctōr nō potest reddire ad statū gratie/nisi sola dei virtute: qꝛ eccłiastes .vii. Nemo pōt corrigere quē deus despexit. Et in psal. Nisi dn̄s edificauerit ꝛc.

¶ Hūilitas insup se mortificat vt resurgat. qꝛ hūilis quasi semper considerat mortem ꝓpriam. vt resurgat ad vitam. ¶ Et nota ꝙ memoria mortis facit in homine precipue sex bona.

¶ Primo facit pctā vel vicia fugere. Nā sicut latrones timēt ꝛ fugiūt faciē iudicis: sic vicia memoria mortis. ꝛ sicut iumentū cū cauda se defendat a muscis: sic hō a tētatiōe viciorꝫ ex ꝯsideratōe mortꝭ. Nā de pctōre dr̄ tren̄ .i. Sordes eius in pedibus .i. in affectionibus Et subdit causam: quia non est recordatus finis sui.

¶ Scd̄o facit mundū cōtēnere. vn̄ dicit hiero. Facile ꝯtēnit oīa: q̄ se semꝑ cogitat moriturū. Nā ꝯcupiscentia oculorꝫ ꝯtēnitur: qn̄ q̄s cogitat se in terrā reuersurū Cōcupiscētia carnis deprimit: qn̄ q̄s cogitat ꝙ corpꝰ in deliciis nutritū/erit cibus vermium. Supbia vite cōtēnitur. qn̄ quis cogitat ꝙ ille qui vult esse supra alios ponetur sub terra/que est infimum elementorum.

¶ Tercio facit seipm̄ despicere ꝛ ꝑpter resolutionem ad terram ī suiipsius cognitionē venire: qui modꝰ cognoscendi ꝫm philosophū/ē certissimꝰ inter oēs propterea dr̄ ī psal. Sciāt gētes qm̄ hoīes sūt .i. de humo

¶ Quarto facit vitā pn̄tem recte regere: sicut enī gubernator nauis se ponit ī cauda vt rectius gubernet nauem: sic q̄ in mari huius mundi vult recte ꝛ secure nauigare: nouissima sua debet cogitare vel recordari Nam dr̄ ecclesiastici .vii. Memorare nouissima et in eternum non peccabis.

Quinto facit recte temperare presentē leticiam: sicut eni fatua est esca sine sale. sic p̄sens leticia ē inepta sine mortis ꝯsideratiōe. istar salis/dulcedinē leticie tp̄alis miscetur cū amaritudine mortis. Vñ dr eccl'iastici. xli. O mors ꝙ amara est memoria tua homini iniusto.
Sexto facit recte diuidere p̄ntem et futurā vitā. Qui eni ponit se in articulo mortis ⁊ eā diligēter cōsiderat quasi in medio p̄ntis ⁊ future vite se collocat. ⁊ iō recte videt q̄d sp̄nere. ⁊ quid eligere debeat. Ideo dr Ecclesiastici. xi. In die bonorum. ne immemor sis malorum

¶ Item humilitas est Gratiosa instar floris speciosi.
Lumiosa istar sideris radiosi
Virtuosa instar lapidis p̄ciosi

¶ Est itaqȝ humilitas gratiosa instar floris speciosi. Cōparatur aūt inter flores p̄cipue viole/que est flos modicus ⁊ valde p̄ciosus. Et nota ꝙ viola ē formata instar auicule pue Habet enim quoddā rostrū paruū/⁊ quasdā paruulas alas/⁊ quandā caudā paruulā: ita humilitas habȝ ad modū viole ista tria diminutiua per ꝓpriā reputationem. habet nāqȝ rostrum ad laudandū deū. habȝ etiā alulas vel pēnas ad ꝯtemplandū celum. habȝ caudā ad cogitandū finem ꝓprium. Hec ē viola preciosa qua dicit Canticoꝝ. ii. Ego flos campi ⁊c.
¶ Est etiā hūilitas lumiosa instar sideris radiosi. Nā sicut sidus vel stella ē modica in apparētia/cū tñ sidus in ꝟitate (vt tradūt mathematici) sit maior tota terra sic hūilis cū sit puus/in ꝟitate est apud deū maximus ⁊ sua tñ ⁊ hoim reputatione vult eē quasi nullus. iō dr Eccl'iastici. xxxiii. Quanto magn⁹ es/hūilia teip̄m in oibus. Ip̄a eni ē instar lune. nā sicut lune est luiare q̄d minuitur ex ꝯsummatione. vt dr eccl'iastici. xliii. sic humilis se minorare nitit/cū sa deo p̄ gratiā ꝯsummatur

Sicut vgo maria Luce.i. Qr reputauit se ancillam humilē. cū salutaretur venerabiliter per archangelū gabrielem/ꝛ a filio dei eligeretur in matrem.

Est etiam hūilitas instar lapidis ꝑciosi vtuosa. Nam lapides ꝑciosi sunt vt plurimū quātitate modici ꝛ virtute magni. Et nota ꝙ hūilitas ꝯparatur specialiter ꝛ proprie quinqꝫ lapidibus preciosis.

Primo ametisto q̄ reprimit ebrietatē. sic hūilitas superbiā q̄ se inebriat ꝑ ambitionē. Vn̄ supbia est ebria ꝛ nō a vino. vt dr̄ Johelis.i. Expgiscimini ebrii. ꝛ non a vino. sed a vento. i. superbie.

Scdo iaspidi q̄ fugat fātasmata sic hūilitas honores trāsitorios q̄ sūt quasi fantasie vel sōnia. Qr dr̄ de supbo Ecclesiastici. xxiiii. Cor tuuꝫ fantasias patit̄. Tercio humilitas est sicut saphirus. Nam sicut saphirus reprimit humores seu tumores corporales. ita humilitas supbas ꝛ ampulosas inflationes. Ipsa enim nō inflatur/non est ambiciosa. sicut de caritate dicit apl's Prime ad corinthios. xiii.

Quarto hūilitas est sicut onichinus. Nam sicut onichinus dr̄ hoīem reddere inuictū: sic humilitas reddit inuictū hoīem ꝛ facit de hostibus triūphare. In cuius figura dr̄ ꝙ dauid q̄ dr̄ hūilis cū lapidibꝰ funde goliā interfecit. vt dr̄ Primi regum. xvii.

Quinto hūilitas est sicut dyamas. Nā sicut dyamas est lapis q̄ reddit hoīem gratiosuꝫ. sic hūilitas hoīem deo ꝛ hoībꝰ facit eē placentē ꝛ gratū. Vn̄ dr̄ de hūilitate Deut̄. xxiiii. Sit placēs fratribꝰ suis. ꝛ sicut coram deo et hoībꝰ est superbia odiosa vt dr̄ Ecclesiastici. x. ita humilitas est deo ꝛ hoībus gratiosa.

¶ Item hūilitas cum deo quasi de pari contendit cū diuina liberalitate eius gratiam semper recipiendo

Supbiã circũuenit ⁊ despicis. meliorẽ partẽ eligendo
Dyabolum despicit eius laqueos euadendo.
Hũilitas igit̃ quasi de pari ↄtendit cũ diuina liberali-
tate. qꝛ q̃to diuina liberalitas aie plura tribuit tanto
ip̃a ad recipiendũ fit capacior: ⁊ hoc triplici arte. scilꝫ
Se dilatando per gratiarum actionem.
Incuruando ꝑ deuotã orõnem ¶ Prĩo enĩ hũi-
Euacuãdo ꝑ modicã sui reputatõeꝫ litas cum recipit
dei beneficia gr̃as agendo se dilatat. ⁊ sic recipiendo
parat sempꝫ locũ vt de⁹ ampli⁹ infundat. Vñ ip̃a vas
admirabile opus excelsi. vt dr̃ eccl'iastici. xliii. ⁊ bñ hũi
litas vas admirabile dr̃. qꝛ dũ impletur. de ipletione
capacior efficitur.
¶ Scd̃o hũilitas ꝑ orõnẽ se incuruat. ⁊ sic ad magis
hauriendũ se p̃parat. nã sicut ydria curuat̃ vt hauriat
aquã. sic hũilitas se incuruat vt hauriat / ⁊ hoc orando
gr̃am diuinã: ⁊ q̃to de⁹ ampli⁹ donat. tanto ip̃a ãpli⁹
postulat imo nunq̃ꝑ petẽ cessat. ⁊ iõ in ea impletur qd̃
dr̃ ecclesiastici. xviii. Cũ ↄsũmauerit hõ. tunc incipiet
¶ Tercio hũilitas ꝑ ꝓpriã reputationem se euacuat
⁊ quodãmodo se examinat ⁊ ꝑ ↄsequẽs ad recipiẽduꝫ
capacior fit ⁊ hoc triplici arte existit. qꝛ dũ gr̃am dei in
plenitudine recipit seip̃m tã vacuã recognoscit. ideo
in persona dei dr̃ de humilibus ecclesiastici. xxiiii.
Qui bibunt me. adhuc sitient.
¶ Itẽ hũilitas etiã supbiam circũuenit. meliorẽ pteꝫ
eligẽdo. Et nota specialr̃ decẽ i qb⁹ hũilitas respectu
supbie eligit meliorẽ partẽ. Supbia enĩ eligit qd̃ ẽ ex
tra: hũilitas qd̃ est itra. De p̃mo dr̃ math. xxiii. Oĩa
op̃a sua facit vt videat̃ ab hoĩb⁹. De hũilib⁹ vero dicit
apl's. ii. cor. i. Gl'ia nr̃a hec ẽ testimoniũ ↄsciẽtie nostre
Superbia eligit sarpillas. humilitas tortillas.

Superbia eligit corticem:humilitas nucleum.
Superbia eligit paleam:humilitas granum.
Superbia eligit flores:humilitas fructum.
Juxta illud cãticorꝝ.ii. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo.
Supbia eligit montes:hũilitas valles. Et nota ꝙ in montibus sunt quattuor mala.s.ariditas indeuotiõis duricies incõpassionis.sterilitas operationis.ꝛ precipitiũ dãnationis. Hũilitas vero eligit valles in quibus sunt quattuor bona illis malis opposita. Nã sicut valles contra ariditatem sunt irrigue/contra duriciam sunt molles/contra sterilitatem sunt fructifere/cõtra precipitiũ sunt secure: sic hũiles ad modum vallis sũt irrigui per deuotionem/ꝛ molles per cõpassionẽ fructiferi per bonam operationem/securi per diuinã ꝓtectionem.q2 in infimo non oportet timere precipitium
Superbia eligit pulchrum:humilitas bonum
Superbia eligit ymaginẽ:humilitas veritatem
Superbia eligit contentionẽ.s.locuꝫ supiorẽ pro quo contendunt ambiciosi: hũilitas pacẽ.s.locum iferiorẽ pro quo nullus cõtẽdit. Ideo dicit saluator Luce.xiiii Recumbe in nouissimo loco. Et sic i pace factus est locus eius.vt dr in psalmo.
Supbia eligit esse in ore hoim.ꝛ ideo nõ est mirum si sentit aliqñ morsus detractionis: hũilitas vero eligit esse in iudicio dei per quẽ solũ vult iudicari. sicut dicit apl's ad corꝝ.iiii. Qui autem iudicat me:dñs est
Huilitas isuper despicit ꝛ paruipẽdit dyabolum: eius scꝫ laqos euadẽdo. Nã sicut pisciculi euadunt sagenã sic huiles rete.i.tẽtatiões dyabolicas. In cui⁹ figura rex caldeorꝝ trãstulit in babyloniã ꝛ captiuauit nobiles potẽtes ꝛ dimisit pauperes.i.agricolas ꝛ vinitores.vt dr.iiii.Regum.xxiiii.

¶ Hũilitas insup hʒ motũ incitatiuũ . i. causas multas que hoīem mouere debent ad se humiliandum
¶ Vñ nota ꝙ sunt quiqʒ cause ṗcipue ex quarũ ꝯside ratione dʒ homo seipsum hũiliare. s. si consideret.
Que sunt infra.
Que sunt intra
Que sunt iuxta
Que sunt contra
Que sunt supra

¶ Prima igit̃ causa humilitatis est cõsideratio creature corporalis q̄ in homine est. Debet igit̃ creaturas corporales diligēter ꝯsiderare/ ꝛ ex illis humilitatē haurire . si enim ꝯsideret terrā: videt ꝓpriũ sepulchrũ. si attendat ignē sup terrā: videt suppliciũ pctõꝝ . si ꝯsideret quadrupedia: videt ea fortiora. si volatilia videt ea leuiora ꝛ agiliora. si terre nascentia videt meliora . sicut fructus et pulchriora sicut flores. Ultimo si ꝯsideret ꝓpriũ subiectũ videt ꝙ in principio ē semē īmũdũ in medio saccus stercoꝝ ꝛ in fine cibus v̾miũ. vt dicit Ber. Et iteꝝ vide vñ veneris ꝛ erubesce vbi es ꝛ igemisce quo vadis ꝛ contremisce. Et ita cũ hõ diligēter ꝯsiderat proprias vilitates tunc hũilitas resumit vires. Sicut enī muscus in locis ferētibꝰ recuperat odorē : sic hũilitas fragrātior efficit̃ cum quis ꝯsiderat ꝓpriā vilitatem. Et ideo dicebat abraham Geñ. xviii. Loquar ad dñm meum cum sim puluis ꝛ cinis.
Scđa causa hũilitas est cõsideratio status interioris. Qȝ aũt homo aut scit se esse pctõrem aut iustũ. si sciat se esse pctōrē multũ dʒ hũiliari. qꝛ q̄tũ ad hoc deterior est cane vel buffone. qꝛ pctõr est debitor tp̄alis ꝛ et̃ne mortis. illa v̾o solum tp̄alis ꝛ in illis solũ est miseria pene. in pctõribꝰ vero pene ꝛ culpe. ꝛ in hoc sunt silẽs dyabolo. Si aũt fuerit pctõr aliqñ nescit vtrum iustificatus est a pctõ. qꝛ dr̃ eccl̃ia. ii. Nescit hõ vtrũ amore

an odio dignus sit. sed oia in futuro seruãtur incerta. Si autē sciat aliqs se esse in gratia: tñ se humiliare dȝ ꝓpter quatuoꝛ q̄ īterdū etiā viris iustis ꝛ ꝑfectis nocēt. s. negligētia ꝓficiēdi/difficultas stādi vel ꝑseuerādi/facilitas cadendi. etiā ad cibilum vni⁹ modi verbi difficultas vel īpossibilitas resurgēdi. Hō eni pōt per se ire ad culpā: sed per se nō pōt redire ad gratiam. qꝛ dr̄ in psal. Spūs vadens ꝛ non rediens.

¶ Tercia causa hūilitatis est ꝯsiderare se de ꝓximis nostris. Uidem⁹ eni mltos de fratrib⁹ ꝛ ꝓximis nr̄is in scia ꝛ v̄tutib⁹ ꝓfecisse. ꝛ nos in pctō vel ignoꝛātia remāsisse vñ debem⁹ erubescere. Uidem⁹ etiā multos fratres ꝛ ꝓximos cecos mendicos ꝛ diuersis miseriis afflictos. ꝛ iō debem⁹ ꝯpati timere ꝛ deo grati ꝛ humiles esse ꝛ laudare eum qui nos potuit ꝛ pōt similia ex sua eqtate infligere ꝛ ex sua pietate custodire. Et ꝓpt̄ hanc causam hūilitatis dr̄ Job. v. Uisitās speciē tuam nō peccabis. Uisitās speciē tuā. i. ꝓximū q̄ est species tua/vel species vna tecum.

¶ Quarta cā hūilitatis est ꝯsideratio hostis aduersantis: cui sine dei adiutoꝛio nō possum⁹ resistere imo si ꝯparati fuerim⁹ ei/ipse quasi gygas ꝛ nō quasi locuste. vt dr̄ numeroꝝ. xiii. cui⁹ etiā tāta est crudelitas q̄ nos omī hoꝛa trāsglutiret: nisi etiā diuina ꝓtectio nos custodiret. qꝛ dr̄ Trenoꝝ. iii. Mie dñi qꝛ nō sum⁹ ꝯsūpti: cui debemus totam virtutem ascribere.

¶ Quīta cā hūilitatis ē ꝯsideratio diuine magnitudinis: cui tenemur hūiliter subesse ꝓpter bñficiū creationis. Juxta illud psal. Ipse fecit nos ꝛ non ipsi nos Et ꝓpter bñficiū redēptionis. Juxta illud eccli. xxix. Grām fideiussoꝛis tui ne obliuiscaris. Hūiliare etiam debem⁹ nos deo: cui⁹ potentiā euadere nō possumus

cuius sapientiam latere non possumus. cuius iusticiã corrumpere non possumus.
¶ Unde notandum iuxta hoc ꝙ tribus de causis dꝫ se quis inclinare ꝛ dimittere.
Primo qñ videt capiti suo gladiũ imminere. sic nos debem⁹ humiliari ꝛ timere ꝙ videm⁹ sup caput nr̃m gladiũ diuine sentẽtie vibrare. Uñ dr̃ prime petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei.
Scd̃o inclinat se aliquis qñ oportet ip̃m transire per hostiũ bassum. sic nos debem⁹ humiliari q̃ ad vitam transituri sumus p hostiũ bassum ꝛ humile q̃d est xp̃s qꝛ dicitur Joh. x. Ego sum hostium. per me si quis introierit saluabitur.
Tercio ꝯsueuit quis inclinare se qñ videt superiorem se in inferiori loco sedere. nõ enim est decẽs militẽ sedere in scãno si rex sederet ĩ pauimẽto. sic nos hũiliari est necessariũ cum videam⁹ regẽ glorie ꝓpter nos intãtum humiliatum. Uñ dr̃ math. x. Sufficit seruo si sit sicut dñs eius. Simile dr̃ Joh. xv.
¶ Item habet humilitas multiplex signum demonstratiuũ. Et nota ꝙ quinqꝫ sunt signa inter alia humilitatis demonstratiua.
Primum est similẽ amare: exemplo creaturarũ que diligunt sibi similes. quia ꝫ dicitur Ecclesiastici. xxiii. Omne animal diligit sibi simile.
Secundum est honores ꝛ laudes fugere. sicut mel venãtium/ ꝛ sicut sagittas limitas ꝛ venenatas: exẽplo christi qui fugit cum turbe vellent eum facere regem vt dicitur Johannis. vi.
Tercium signũ est opprobria ꝛ contumelias equanimiter tolerare. exẽplo dauid q̃ cuꝫ semel malediceret ꝛ dixit abisay regẽ vindicare volẽti. Dimitte eum: vt

maledicat michi.ii.regū.xvi.Et exēplo apostolorū de quib⁹ dr̄ Act.v.ꝙ ibant gaudētes a ꝯspectu ꝯsilii qm̄ digni habiti sunt ꝓ nomine iesu ꝯtumeliā pati.Jō dr̄ de humilitate Treñ.iii.Saturabitur opprobriis.

Quartum signum est/ vilia officia nō recusare exemplo abigail quam cum dauid vellet ducere in vxorem respōdit.Ecce famula tua sit in ancillā vt lauet pedes seruorum dñi mei.vt habetur Primi reg.xxv.

Quintum signum est libēter obedire.Exemplo xp̄i q̄ humiliauit semetip̄m factus obediens vsq₃ ad mortē vt ait ap̄ls ad philippeñ.ii.

Habet etiam humilitas multiplicem gradum distributiuum.Vñ nota ꝙ tres sunt gradus hūilitatis sicut dicit glosa Mathei.iii.

Primus est subesse maiori/nec p̄ferre se equali ⁊ hec est sufficiens ⁊ necessaria.

Secūdus gradus est subesse pati/nec se p̄ferre minori necnon velle preferri:⁊ hec est humilitas copiosa.

Tercius gradus est subesse minori/⁊ nemini velle preferri:⁊ hec est humilitas excellens ⁊ perfecta.Et ideo humilitas cum his gradibus suis elegāter figuratur per altare tabernaculi quod habebat tres cubitos in altitudine.vt dr̄ Exo.xxvii.

¶ Item scd̄m alios gradus humilitatis sūt quatuor.

Primus est spernere mundum.

Secundus est spernere nullum.

Tercius est spernere seipsum.

Quart⁹ est ꝯtēnere se semꝑ/vel non curare sui ꝯtēptū Ideo hūilitas ꝑ istū quadruplicē gradum figuratur satis aperte ꝑ rationale in quo erant quatuor versus vel ordines gēmarum vt habetur Exo.xxviii.

¶ De mansuetudine vel mititate.ca.xxxvii.

De mãsuetudine vel mitita⸗

que est secũda beatitudo specialiter sunt tria notanda

Mãsuetudo nãqꝫ vel mititas	Habꝫ pacẽ ꝛ societatẽ cũ ꝓximo
	Hꝫ grãm ꝛ familiaritatẽ cũ deo
	Hꝫ regnũ ꝛ hereditatem in celo

Habet enim homo mitis ꝛ mansuetus cũ ꝓximo pacẽ ꝛ societatẽ ꝛ cũ his qui oderunt pacẽ scit esse pacificus Sicut enim cõtra lapidẽ machine opponitur aliquid molle ꝑ qđ frangit impetus violẽtie sue. sic ꝛ vir mitis frãgit irã ꝛ impetũ indignationis opponẽdo mollicie respõsionis. qꝛ dr ꝓuer. xv. Respõsio mollis frãgit irã Habet etiã hõ mitis cuꝫ deo familiaritatẽ. Et nota ꝙ signum triplex est ꝙ homo mitis deo fit familiaris.

Primum est ꝙ deus mites libenter exaudit sicut videmus ꝙ a rege obtinent ꝙ volunt qui ei familiares existunt. Vñ dr Judicũ. ix. Humiliũ ꝛ mansuetorũ tibi semper placuit deprecatio.

Scdm signũ est ꝙ deus in anima miti libenter pausat ꝛ dormit. Mãsuetudo eni ẽ sicut culcitra mollis in lecto floride ↄsciẽ. De quo dr cãti. i. Lectulꝰ nr floridꝰ Terciũ signuꝫ est ꝙ deꝰ ad videndũ ꝛ loquendum se oñdit miti vel exhibet sicut videmꝰ ꝙ illi q̄ sunt familiares ꝑlatis qñ volunt ad eos intrant ꝛ loquunt pro voluntate cũ eis. sic hõ mitis loquit cũ deo. vt legitur de moyse. Exo. xxxiii. q̄ loq̄bat cũ deo facie ad faciem sicut solet loqui amicꝰ ad amicũ suũ causa inter alias erat. qꝛ homo mitissimus erat. vt dr numeri. xii.

Hꝫ insup hõ mitis hereditatẽ in celo. vt dr Math. v. Beati mites qm ipi possidebũt terram. s. viuẽtium. Et nota ꝙ triplex est ratio quare mites possident celum Prima est qꝛ ipsi possidentur a deo. ꝛ iõ lege vicissitu

dinis possidebunt deum in celo: qꝛ dicit aug. Nullius erit dei possessio / nisi eius quem ipse prius possederit.
¶ Scḋa rõ est. qꝛ mites possidẽt corda sua ꝛ dñantur sibiipsis. ꝙ non faciunt iracundi/imo ira dñatur eis. Ideo dicit sap. ꝓuer. xvii. Melioꝛ ẽ qui domiatur animo suo/expugnatoꝛe vꝛbium.
¶ Tercia rõ est. qꝛ mites possident hic bona sua. Mites aũt sciũt hic bona spũalia optime possidere. qꝛ nulla aduersitas põt eis ipsa auferre. qḋ iracundi facere nesciũt: imo bona spũalia (si q̃ hñt) ꝑ ipacientiã ꝑdunt vt dr̃ ꝓuer. xix. Qui impatiens est. sustinet damnum: scꝫ non solum boni exterioꝛis qḋ perdit in via. sꝫ etiã boni interioꝛis quod ipse effundit.
¶ Mites etiam bona tp̃alia possidere sciũt: quia sibi nõ permittũt dñari. qḋ nesciũt facere auari ꝛ cupidi qꝛ diuitiaꝝ suaꝝ nesciunt esse dñi / sꝫ potius serui. qꝛ dicit in psal. Uiri diuitiaꝝ non diuitie viroꝝ. Qꝛ igit̃ mites vt dictum est. se et sua possidere sciunt. merito terram viuẽtiũ possidebũt. ¶ Et nota ꝙ mititatem vel mansuetudinẽ Hominis natura ministrat.

Coꝛpoꝛis figura demõstrat
Canonis scriptura ꝯmẽdat.

¶ Mitas igit̃ a natura ministrat/ꝛ cũ hoie a natura copulat̃ vel cõcreat̃. Nã dicit phũs ꝙ hõ est animal natura mãsuetũ: sicut leoni a natura inest crudelitas: sic homini mãsuetudo vel mititas. Mãsuetus enĩ dr̃ quasi manu assuet⁹ ꝛ iõ homo qui relicta mansuetudine regitur crudeliter nõ est homo sed bestia siluestris.
¶ Mititas etiã figura humana demonstrat̃. Figura enim hoĩs exterioꝛ quãdã dulcedinẽ ꝛ affabilitatẽ demõstrat et mititatẽ interioꝛẽ. In oĩni siqdẽ aĩalis spẽ. figurat̃ coꝛpis exterioꝛis signũ ẽ nature ĩterioꝛis. sicut

enī videm⁹ ꝙ vngues magis fortes ⁊ acuti ⁊ magna ⁊ ampla labia sigͣnt rabiē ⁊ crudelitatē leonis ⁊ canis sic naturaliter homo hn̄s faciē venustā ⁊ carnē mollē ⁊ cutē leuē ⁊ vngues breues/⁊ modicitatē oris ⁊ grām in oculis tm̄ māsuetudinē sigāt/⁊ mlta alia testimonia mititatis q̄ possent dari. Et ecōuerso videm⁹ ꝙ hō iratus hꝫ tortā ⁊ hirsutā faciē ⁊ exuit humanā naturā ⁊ induit furiā. ⁊ quodāmō exterior effigies mōstrat ꝙ hō iratus iam nō est hō. sed incipit esse bestia. iuxta illud psal. Cōparat⁹ ē iumētis ⁊c. Māsuetudo isup vel mititas in scriptura valde ꝯmendaṫ. Dr̄ enī de mediatore nostro hiere. xi. Ego sicut agnus māsuet⁹ q̄ portaṫ ad victimā. Et iteꝝ dicit psal. Propter veritatē ⁊ māsuetudinē ⁊ iusticiā ⁊c. Vn̄ nota tria q̄ recte hoīeꝫ deducūt q̄ sunt mansuetudo cordis/ꝟitas oris/iusticia operis.

¶ De fletu cap̄. xxxviii.

De fletu q̇ ē tercia beatitudo

nota specialiṫ tria. s. ꝙ est Flet⁹ cōpunctiōis/et est Fletus compassionis/et Fletus deuotionis.

¶ Prim⁹ flet⁹. s. ꝯpūctionis est sicut colliriū medicatiuū. Vn̄ apoc. iii. Collirio iunge oculos tuos. Sicut enī colliriū purgādo oculos turbat visum ⁊ in turbādo purificat: sic fletus ꝯpūctionis aīam turbat ꝑ penitentiā. sꝫ medicat per gratiam De hoc fletu dr̄ in psal. Exitus aquaꝝ deduxerunt ⁊c.

¶ Scd̄s fletus est ꝯpassionis: ⁊ ē sicut vnguentum lenificatiuū. Nā sicut vnguentū vngendo sanat mēbra paralicita: sic humor ꝯpassionis sanat cupidos a palisi id ē ab auaricia. Et nota ꝙ ad vngendū ⁊ sanādū mēbra infirma/p̄cipue tria sūt necessaria. s. ignis vnguētū ⁊ ꝯfricatio manuū: sic ad op⁹ mīe reqriṫ ignis dilectio

nis/vnguentū cōpassionis/ꝛ manus subuentionis. De hoc fletu dr̄ Joh.xxx. Flebā quondā sup eo qui afflictus erat/ꝛ cōpatiebatur anima mea pauperi.

¶ Tercius fletus.s.deuotionis ē sicut balneū delectatiuū. Vn̄ anima ī qua sunt lachꝛyme deuotiōis natat in deuotiōe ꝛ lachꝛymis sicut piscis in flumine. Nam dr̄ ꝓuer.xiiii. Coꝛ qđ nouit amaritudinē anime sue in gaudio illius non miscebitur extraneus.

¶ Item nota ꝙ sex sunt fletus incitamenta/ꝛ sex fletus impedimenta/ꝛ sex fletus emolumenta.

¶ Fletus igitur incitamenta sunt sex.

Primum est recognitio ꝓpꝛie culpe. Nam dr̄ in psal. Exit⁹ aquaꝝ deduxerūt oculi mei: qꝛ nō custodiui ꝛc.

Scđm est incolatus presentis vite. vt dr̄ sicut in psal. Heu michi quia incolatus meus pꝛolongatus est.

Tercium est timoꝛ gehēne. Nā dr̄ trenoꝝ.i. Ploꝛans ploꝛauit in nocte.i.in peccato.

Quartū est recoꝛdatio passionis dn̄ice.psal. Fuerunt michi lachꝛyme mee panes die ac nocte.

Quintum ē cōpassio humane miserie. vt dr̄ ad Ro.xii. Flere cum flentibus.

Sextū est desideriū celestis patrie.psal. Sup flumina babilonis.i.calcādo delectationē transitoꝛiā: sedimus ꝑ quietā meditationē/ꝛ fleuim⁹ ꝓpter celestis patrie delectationē. vn̄ sequit̄ dū recoꝛdaremur syō. sicut iter dū peregrin⁹ lachꝛymari cogit̄ cū sue patrie recoꝛdat̄.

¶ Sex sunt etiā fletus īpedimēta. Primū ē superbie elatio: sicut videm⁹ ꝙ mōtes ꝛ alta loca cōsueuerūt eē arida: sic mons elatōis ꝛ supbie ē aridus. Vn̄ dr̄ Josue xv. Terrā arentē dedisti michi: iūge ꝛ irriguā. sic ecōuerso hūiles abundāt lachꝛymis: sicut videm⁹ ꝙ valles abundāt aquis. Nā hūilitas ē vallis lachꝛymarū.

¶ Secūdum impedimentū est terrenorum affectio. sicut videmus quod terra inspissat aquā et turbat et redigit in lutū. Unde dicitur in figura huius Gen. iiii. quod cayn interfecit abel. Cayn interpretatur possessio. Abel luctus. Cayn igitur abel interfecit: quoniam possessio et affectio terrenorum: lachrymarum irriguū interficit et interrūpit. Ideo dicitur in figura huius Gen. xxvi. quod omēs puteos quos fecerunt serui ysaac obstruxerūt philistini/implentes terrenorum affectione puteos deuotionis.

¶ Terciū impedimentum est cordis incōpassio: sicut videmus quod de rupe nō scaturit aqua nisi miraculose. Unde dicitur gen. xxix. quod puteus grādi lapide claudebatur. per os putei irriguū deuotiōis intelligitur. et tūc grādi lapide clauditur: quoniam fletus propter cordis duriciā impeditur.

¶ Quartū impedimentum est nimia occupatio. sicut videmus quod in estate quod est tēpus occupatū valde fontes et putei exsiccantur. Contra hoc dicitur ysa. xxii. Recedite a me amare flebo.

¶ Quintū impedimētum est ignorātie excusatio. sicut videmus quod freneticus et fatuus non pōt flere sed ridere. quia nō cognoscit morbū suū. Hoc īpedimētū tangit dominus Luce. xix. dicens. Si cognouisses et tu: fleres supple.

¶ Sextū impedimentū est peccati multitudo. sicut enim videmus quod nimiū frigus congelat aquas. ita magnum gelu peccati impedit lachrymas. Ideo dicitur Math. xxiiii. Quoniam abundabit iniquitas: refrigescit caritas multorum. et per consequens cessauit irriguum lachrymarum: quia vt dicit Grego. in moralibus. Uis amoris per lachrymas emanat. et ideo vbi amor non est: lachryma cessat.

¶ Sex sunt etiā fletus emolumēta vel vtilitates. Unde nota quod lachryma spiritum contritū lauat/spiritū deuotum leuat/spiritum malignum necat/terrā cordis irrigat/sitim

sedat/orando efficaciter impetrat.

¶ Primo ergo lachryma spm̄ ꝯtritū lauat. Vn̄ figuratur p mare eneū.iii.regū.vii.in quo ingressuri tabernaculū lauabant man⁹ ꝛ pedes.i.opera ꝛ affectiones.

¶ Scđo leuat aiam deuotā.s.p cōtēplationē. Quod figurat per diluuiū.Gen̄.vii. Multiplicate sunt aque ꝛ eleuauerunt archā in sublime a terra.i.conscientiam ad sublimia contemplationis.

¶ Tercio spm̄ malignū lachryma necat. qđ figurat p mare rubrum.Exo.xiiii.vbi submersus est pharao ꝛ exercitus eius.i.dyabol⁹ ꝛ oīs malignus spūs. Vn̄ dr in psal. Contribulasti capita draconū in aquis.i.tentationes demonum fletibus lachrymosis.

¶ Quarto lachryma terrā cordis irrigat ꝛ fecundat qđ figurat p fontē paradisi.Gen̄.ii. Fons ascendebat de t̄ra.s.irriguū lachrymaꝝ irrigans vniuersā supficiē terre ad ꝑducendū fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ. Vn̄ dr in psal. Qui seminant in lachrymis:in exultatione metent.

¶ Quinto lachryma sitim ꝛ ardorē ꝯcupiscētie sedat sicut ꝯ sitim curritur ad fontē/ꝛ cōtra ignē curritur ad aquā:sic ꝯtra ꝯcupiscentie ignē ꝛ incendiū currēdū est ad fontē lachrymaꝝ. Vn̄ dicit Gre.in moralib⁹ ꝙ flā mam suggestionis extinguit citius aqua lachrymaꝝ.

¶ Sexto lachryma efficaciter orādo īpetrat. Et nota ꝙ de hoc sunt nouē exēpla p̄cipue ī scriptura. Primū āne. de qua dr primi regū.i. ꝙ cū esset āna amaro aīo orauit ad dn̄m flens largiter:que a deo exaudita est. Scđm ezechie.cui dictū est ysa.xxxviii. Vidi lachrymā tuā ꝛ ecce sanaui te. Terciū est thobie. Quartū est sarre. De his duobus dr thobie.xii. ꝙ orauit thobias cū lachrymis ꝛ sarra similiter.et exaudite sunt preces amborum. Quītum est iudith que dixit. Judith.viii.

Indulgẽtiam ipsius fusis lachrymis postulemus: qđ
et fecit ⁊ deus eam exaudiuit. Sextum dauid. de quo
dr̄ in psal. Posuisti lachrymas meas in cõspectu tuo.
Septimum est marie magdalene q̃ pedes saluatoris
lauit lachrymis/⁊ miam impetrauit. vt dr̄ Luce. vii.
Octauũ est petri. de quo dr̄ Math. xxvi. ꝙ post trinã
negationem fleuit amare ⁊ obtinuit remissionem.
Nonum est xp̄i. de quo dicit ap̄ls ad hebreos. v. ꝙ cũ
clamore valido et lachrymis auferens exauditus pro
sua reuerentia. s. xp̄s. Propter hanc efficaciã lachry-
marum dicit Augu. ꝙ lachryme violente sunt in pre-
cibus. Et glo. tho. iiii. dicit ꝙ oratio deum lenit/⁊ la-
chryma cogit.

¶ De esurie et siti iusticie.

De esurie ⁊ siti iusticie que est

quarta beatitudo: nichil ad presens aliud est dicendũ
ꝙ qđ in tractactu de virtute iusticie supius dictum est.

¶ De misericordia. Ca. xxxix.

De mia q̃ est quita beatitudo

sunt spālr̄ tria notãda. s. Cõparatiões quib⁹ figurat̄
Meditatões cũ qb⁹ adiuuat̄
¶ Primo enī notãde Opatiões cũ qbus occupat̄.
sunt eius figurales cõparationes. Vñ nota ꝙ mia est
Interna xp̄i passio. ¶ Pr̄io ergo mia ē intn̄a xp̄i
Prima xp̄i lectio. passio. i. ꝯpassio q̃ melior est ⁊
Optima xp̄i vnctio. maior fuit ꝙ̃ aliqua passio.
Vñ nota ꝙ duplex fuit crux xp̄i. s. exterior que fuit li-
gnea/⁊ interior q̃ fuit aurea. exterior fuit passiõis ⁊ pe
nitẽtie interior fuit ꝯpassionis ⁊ mie. Ideo xp̄s dr̄ pro
nobis animã posuisse prius ꝙ̃ carnẽ. Vñ dr̄. i. Joh. iii.

Christus pro nobis animã suã posuit. et nos debemus pro fratrib9 animã ponere. Et sicut dolor passionis xp̄i non habuit parem: ita dolor cōpassionis non habuit similem Treno.i. O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte etc.

¶ Scd̄o mia est summa xp̄i lectio. vt dicit ambrosius In signū hui9 xp̄s in hac lectiōe pre ceteris examinabit scholares suos in die districti iudicii dicens. Esuriui et non dedisti michi manducare etc. Mathei. xxv. Discoli q̄ nesciunt hui9 lectōis. s. misericordie v̄siculū in eternū sentiēt sine pietate flagellū. Et dr̄ Jacobi. ii. Judicium sine misericordia fiet illi qui nō fecit miam.

¶ Tercio mia est optima xp̄i vnctio. Nam cum sit triplex vnguentū. s. cōtritionis/deuotiōis/et cōpassiōis. vnguentū cōpassionis optimū est: vt dicit ber. Bonum est inq̄t vnguentū qd̄ de recordatiōe pctōr nascit̄. melius qd̄ ex deuotōe cōficit̄. porro vtrūq3 vincit cōpassio caritatis vel pietatis. Et nota q̄ isto vnguento deberent tria pungi. s. caput. i. intentio/pedes. i. affectio/manus id ē opatio: q2 ī his trib9 sc3 intētione/affectione/et operatione. d3 p̄cipue relucere/de vnctione capitis dicitur Mathei. vi. Unge caput tuū. De vnctiōe pedū dicitur Luce. vii. q̄ maria vnxit pedes iesu. De vnctione manuū dr̄ Canti. v. Manus mee stillauerunt myrrham et digiti mei pleni myrrha probatissima.

¶ Item nota q̄ mia Decenter conuersatur. Prudenter negociatur Abundāter remunerat̄

¶ Primo mia facit hoiem decenter cōuersari. Nā vir pius et misericors benedicitur a deo/placet proximo/et natat in oleo. benedicitur a deo per gratie effusionē. placet proximo per iustam cōuersationē. natat in oleo per internā deuotionē

Hec tria simul figurãtur. Deut. xxxiii. Benedict⁹ fili⁹ aser/q̄tū ad primū sit placēs fratrib⁹/q̄tum ad scōm et intingat in oleo caput suum/q̄tum ad tercium.
¶ Scdo misericordia prudēter operat̃. Nã de malis alioꝝ melioꝛat̃/de soꝛdibus lauat̃/de pauptate ditatur de ifirmitate sanat̃/de onere alleuiat̃. Ipa eni oib⁹ cō patitur omniū onera poꝛtare nitit̃. ꝛ quãto pl⁹ onera assumit. tãto pl⁹ lucrat̃ ꝛ velocius currit. Jō dicit apl's ad gal'. vi. Alter alterius onera poꝛtate ꝛc. Et nota q̄ misericoꝛs hō instar prudētis mercatoꝛis ꝯsiderat tria Nã mutuat libēter regi q̄ pōt sibi capitale reddere et dãnū resarsire/ꝛ vsuras lucrū soluere. talis rex libera lis est deus q̄ mercatoꝛibus suis ꝯsueuit capitale custo dire: ꝛ ꝯseruando grãm dãna resarsire. remittēdo cul pã vsuras soluere. s. largiendo gloꝛiã et eternã vitam De ista mercatura dr̃ Mat. xxv. prudētes v̄gines ac ceperūt oleū in vasis suis cū lãpadib⁹. s. oleū misericoꝛ die ꝛ ꝯpassionis in vasis suis. i. in interioꝛib⁹ vasis coꝛ dis: qꝛ sicut ignis sine oleo non ardet in lampade: sic ignis caritatis sine oleo mie nō ardet ĩ coꝛde. Hãc ne gociationē docuit summus mercatoꝛ. s. xp̄s. mat. xix. Uade ꝛ vēde oĩa q̄ possides ꝛ da pauperib⁹. Hō etiam misericoꝛs ad modū boni ꝛ idustrii mercatoꝛis ĩuocat vel reuocat veteres merces in nouas/ꝛ viles ĩ p̄ciosas ꝛ quodãmodo circūuenit deū in sua negociatōe: qꝛ pro calice aque frigide recipit toꝛrentē voluptatis eterne. Un̄ dicit aug. Prebe tecum ꝛ accipe celum. Et ideo dr̃ Osee. xi. Circūuenit me in negociatione sua effraim.
¶ Tercio misericoꝛdia abūdãter remūerat̃. Un̄ nota q̄ due v̄tutes valde copiose ꝛ plene veniūt ad iudiciū xp̄i q̄ recipiūt salariū valde copiosū. s. caritas ꝛ mia Caritas enim aliena bona facit sua. Juxta illud psal.

Particeps ego sum oīm timētium te.&c. Misericor-
dia facit aliena mala sua.iuxta illud.ii.cor.i. Sicut
socii estis passionū.ita & ꝯsolationū. Hec est etiā lex fi
delium mercatorū.s.sicut sunt socii in damno:ita sunt
socii in lucro ¶ Item nota ꝙ mīa est

Uirtus que cunctas superat
Modus que reū liberat
Clauis q̄ celum reserat

Primo igitur mi-
sericordia est ꝟtus
ceteras ꝟtutes su-
perās/& specialiter excedit tres ꝟtutes īter alias ex-
cellēter.s.pniam.qꝛ penitētia imolat corpꝰ. mīa vero
aiam. Ideo dicit apl's.i.thi.iiii. Corpalis exercitatio
id est pnia/ad modū vtilis est.s.respectiue pietas autē
ad oīa valet.ꝓmissionē hn̄s vite que nunc est & future
Mia etiā supat caritatē/in eo ꝙ caritas est fluuiꝰ diui
ne pietatis/& currit cū alueis suis/& nō exit extra rip-
pas.qꝛ solū bonum diligit & sua cōicat.pietas vero et
mia extra rippas iundat & sua bonis & malis cōicat et
iō non solū bona ꝓximoꝝ. sed etiā mala libentissime
portat.iuxta apl'm.ii.cor.xi. Quis infirmatur & ego
non infirmor:quis scandalisatur.& ego non vror
Mia nichilominꝰ supat iusticiā & in signum huius de
curia iusticie.si est a peccatore suspecta lꝫ ad ꝯsistoriuꝫ
mie appellare.vt dicit Ber. Nā dicit iacobꝰ. Mia su-
perexaltat iudicium.& de hac excellētia mie respectu
aliaꝝ ꝟtutū dr̄ in psal. Miseratōes eiꝰ sup oīa opa eiꝰ
Scd̄o mia est modus absolutiōis optimus liberans
reum/& deū obligans reum itaqꝫ liberat a delicto vel
debito decē miliū talētoꝝ. Et nota ꝙ hō misericors de
remissione pctōꝝ suoꝝ hꝫ specialiter tria paria littera
rū.id est tria testimonia euāgelica/q̄ hoī pio denūciāt
peccata remissa. Primū est math.v. Beati misericor
des qm̄ ipi miam ꝯsequent̄. Scd̄m est Math.vi. Si

dimiseritis hoib⁹ pctā eo℞.⁊ pater vester celestis pec-
cata vestra dimittite. Tercium est Luce. vi. Dimitte ⁊
dimittemini. Et non solum mia a delicto liberat ve-
rūetiā ad saluandū hominē deū obligat. Nā dr ꝓuer.
xix. Feneratur dn̄o qui miseretur proximo.
Tercio mia est clauis celū reserans. Vn̄ in figura hu-
ius dr ꝙ xp̄s ascendit in celū de monte oliueti. Act. i.
qui figurat eminentiā mie. Christus qui dicitur vnct⁹
est hō misericors vnctus vnctione pietatis. talis ascē
dit in celum. q₂ hoi pio reseratur aula celestis glorie.
¶ Nota ꝙ duo ostia facit pietas in celo: cū homo mi
sericors intus ꝯpatitur/⁊ ꝓximo extra subuenit quod
optime figuratur Tercii reg. vi. vbi dr ꝙ salomon fe-
cit in ingressu oraculi duo ostiola de oliuis/ q̄ quidem
sunt duplex mia. s. corporalis ⁊ spūalis: corporalis sub
ueniendo: spiritualis compatiendo.
Scd̄o notande sunt meditationes/in quibus adiuuat
misericordia/⁊ homo misericors ad miserādū mouet.
Vn̄ nota ꝙ tria sunt que mouent hominem ad miam
Primum est nature cōformitas. oēs enim vnū habe
mus principium. ex vno patre sumus geniti ⁊ omnes
sumus filii dei. Et ideo debem⁹ inuicem compati. sicut
si essemus fratres germani. Vn̄ dr math. xxiii. Omēs
eni vos fratres estis. Et ideo dr ysa. lviii. Cū videris
nudum operire eum. ⁊ carnem tuam ne despexeris.
Secundum motiuū mie est ꝓpria indigentia vel ne-
cessitas. q₂ homo qui bene cōsiderat ꝓpriam miseriā
facilius ⁊ libentius releuat alienam. Nā dr ecclesia-
stici. xxxi. Et teipso intellige que sunt ꝓximi tui.
Terciū motiuū pietatis est xp̄i ⁊ membrorū suorum
scȝ pauperum amor ⁊ vnitas a deo. Nāqȝ christus affi
citur ad amorem pauperum ꝙ quicquid fit eis repu-

tat sibi factū. Quia dr math. xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis: michi fecistis.

Tercio notāde sunt operatiões quibus misericordia occupatur. Et notandum q septem opa mie corporalia z septem spiritualia. Corporalia sunt ista. scz

Esurientem pascere.
Sitientem potare
Nudum vestire.
Hospitem colligere.
Infirmum visitare.
Vinctum liberare:
Mortuum sepelire.

¶ Sex de istis numerant Mathei. xxv. septima thobie secundo.

¶ Septē spūalia sunt ista. scz
Peccata dimittere
Peccantem corrigere
Pro peccante orare
Ignorantē instruere.
Hesitatē consulere vel confirmare.
Lugētibus cōsolationem prebere. et
Ad oēs afflictos cordis compassionē habere.

¶ Et in figura horū dicit Apocalipsis primo: q similis filio homis erat in medio septē candelabrorū aureorz/z habebat in dextera sua septem stellas. Filius homis dicit homo pii cordis. qz sm philosophum pietas est proprium homis sicut crudelitas leonis. Candelabra aurea significāt septem opera mie corporalia q sunt vt aurū pciosa. Septem stelle que sunt in dextera sunt septem opa mie spūalia in cordis hemisperio lucentia tanq sydera radiosa.

¶ De mundicia cordis. Ca. lx.

De mūdicia cordis q est sexta

beatitudo est notandum q tria sunt q cordis mūdiciam faciunt. scz
Lectio scripturarum.
Largitio elemosinarū.
Effusio lachrymarum.

¶ Primo lectio scripturaꝝ efficit coꝛ mundum. q̄ dr̄ Joh. xiii. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē quem locutus sum vobis. Quod figuratᷣ elegāter per lauatoriū tabernaculi Exo. xxxviii. Et nota ꝙ duo erant in lauatorio .s. speculum ⁊ aqua mūda. ⁊ hec duo sunt mistice in sacra pagina. est enī speculum q̄ pctī maculas ostendit. ⁊ est aqua quia maculas tergit.

¶ Scd̄o facit coꝛ mundū effusio lachꝛymarū. q̄ dr̄ in psal. Lauabo per singulas noctes lectū meū .s. cōscie Et nota ꝙ lachꝛyma adhoc ꝙ coꝛ sit bn̄ mundum dꝫ hr̄e tria .s. ꝙ dꝫ esse calida ꝑ deuotionē. amara ꝑ cōtritionē. cinerea ꝑ moꝛtis recoꝛdationē. sicut enim aqua transiēs ꝑ cineres facit lixiuiū qd̄ optime soꝛdium est mūdatiuum. sic talis lachꝛyma est coꝛdis mundatiua

¶ Tercio fit coꝛ mundū per eleimosinarū largitionē. q̄ dr̄ Luce. xi. Date elemosinā ⁊ ecce oīa munda sunt vobis. Uidemꝰ enī ꝙ ad sanandū vel purgādū vulnꝰ nō solum adhibētur cauteria imo apponūtur emplastra. cauterium est coꝛrectio iusticie. emplastrū est elargitio elemosine.

¶ Itē nota ꝙ sunt alia tria que ad coꝛdis mundiciā disponunt. scꝫ

Scoba confessionis.
Lima coꝛrectionis.
Foꝛnax affectionis.

¶ Primo igitᷣ facit mundiciā coꝛdis scoba cōfessionis .i. frequēter ꝯfiteri. q̄ dr̄ .iiii. regū. v. Laua te. septies in ioꝛdane. Lauatᷣ aūt septies qui septē vicia moꝛtalia vel capitalia humiliter confitetᷣ: q̄ tunc coꝛ mādatur ⁊ sanctificatᷣ. Nā dr̄ in psal. Facta est iudea sctificatio eius. Judea interpꝛetatᷣ ꝯfessio. ipsa enī est coꝛdis sctificatio. Et nota ꝙ in sacro eloquio valde sepe adiungitur decoꝛ ⁊ pulchꝛitudo. Et in figura huius ꝙ scoba confessionis summe disponit ad mundiciam coꝛdis

dicitur in psal. Confessionem et decorem induisti. Et iterum. Confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius. et sic de aliis.

¶ Scdo multū disponit ad mūdiciā cordis lima correctionis. Nā sicut lima mundat ferrū a rubigine: sic correctio cor a labe. Vñ Greg. Ille solus amicus erit qui in aduentū districti iudicis maculas sue mētis tergit. Sed nota ꝙ quidā sunt adeo miseri ꝙ vñ deberēt mundari sordidantur. De talibus dr̄ in psal. Destruxisti eum ab emundatione.

¶ Tercio mundiciā cordis facit fornax tribulatiōis Nā sicut fornax reddit aurū purū: sic tribulatio facit cordis mundiciā. Vñ dr̄ hie.xii. Probasti cor meum tecū. Sed sunt quidā qui ab igne tribulatiōis nō mūdantur sed vrūtur. tales nō sunt aurum: sed scoria. nō granū: sed palea. nō oleum: sed amurca. Unde multū pñt formidare de illo Vbo euāgelii math.iii. Paleas aūt cōburet igne inextinguibili. Sicut eni videmꝰ ꝙ ꝯfricatio pāni asperi facit ⁊ ꝯseruat mundiciam ciphi sic tribulatio ⁊ carnis maceratio facit mūdiciā animi Exēplū de iohāne baptista qui habebat vestimētum de pilis camelorū Mathei.iii. Sciebat eni ꝙ aspera faciebant cor mundum.

¶ Itē nota ꝙ cor efficit̄ mūdū ab oī pctō specialiter ⁊ ṗcipue triplici baptismo. s. fluminis/flāminis/⁊ sanguinis. Baptismo flumīs mūdant̄ īfantes. baptismo flaminis mūdant̄ penitētes. baptismo sanguinis mūdātur martyres qñ. s. sacramentū volūt ⁊ non pñt hr̄e Et iste triplex modꝰ mūdandi figurat̄ ꝑ illa tria quibus fiebat mūdicia in veteri lege. Fiat enim per tria scꝫ per aquā expiationis. vt dr̄ Exodi. xxix. ꝑ effusionē sanguinis. vt dr̄ ad hebre.ix. per vnguētum vnctiōis

vt habet exodi.xxx. Ablutio vero q̄ fiebat per aquā sigāt mundationē q̄ fit per solā gratiā. Expiatio que fiebat per sanguinē sigāt martyriū vel carnis morti=ficationē. Sanctificatio q̄ fiebat per vnguēti vnctionē figurauit martyrū ꝑfectionē. Et nota ꝙ in isto tercio modo sanctificabat̄ solus Aaron ꝛ filii eius in quo intelligitur ꝙ clerici ꝛ religiosi debent esse mundificati excellenter vnctione spūssancti.

¶ Itē nota ꝙ quinqꝫ erant ex quibus conficiebatur vnguentum vnctionis. vt dr̄ Exo. xxx. scꝫ

Mirrha electa
Cynamomo
Cassia
Calamo. ꝛ
Oleo oliuarum

¶ Prīa ergo spēs illi⁹ vnguenti erat mirrha pura ꝛ electa/ sicut illa que sponte manat ab arbore. et est preciosior q̄ꝫ illa que manat ex arboris incisione. Ista sigāt penitentiam q̄ fit in iuuētute/ que gratiosior est deo q̄ꝫ illa q̄ fit in senectute. Nā caro mirrha prius ꝯdienda est vt sit purissima anteq̄ꝫ vermib⁹ sit consumpta. Contra fatuitatē multoꝝ q̄ mirrha pnīe nolunt se vngere donec toti putruerūt vermibus peccatoꝝ vel viciorum.

¶ Scd̄a spēs illius vnguenti erat cynamomum q̄ est cinerei coloris: ꝛ cū frangit̄ emittit quādā nebulā spi=ramenti redolētis etiā visibilis. vt dicit glo. exo. xxx. Qd̄ figurat̄ hūilitatē q̄ dꝫ esse in clericis et religiosis de quib⁹ manare dꝫ visibiliter spiramētū odoris. i. re=dolētia humilitatis per exemplum edificationis.

¶ Tercia spēs illius vnguenti erat cassia q̄ cressit in aquis ꝛ figurat fidē ecclesie q̄ in aquis sacre scripture proficit in quo intelligit̄ ꝙ fides innititur scripture/ nō rationi hūane. qꝛ vt dicit Ambro. In his q̄ fidei sunt piscatoribus creditur non dyaleticis.

¶ Quarta spēs illius vnguenti erat calam⁹. Est aūt

calam⁹ vt dicit glosa. Exo.xxx. arbor aromatica cre- scens in libano/cuius cortex facit quēdam sonum. et significat in clericis ꝛ religiosis officiū ecclesiasticum qđ instar calami dꝫ esse aromaticū ꝑ deuotionē/ sono rum per diuine laudis expressionem.

Quinta species illius vnguenti erat oleū oliuarum ꝛ sigāt dulcedinem ꝯpassiōis q̄ dꝫ abūdare in clericis ꝛ religiosis. qꝛ sicut ocul⁹ ē lachrymabilior ꝛ tenerior et passibilior ceteris mēbris. sic prelati ꝛ clerici ꝛ reli- giosi qui sunt oculi ecclesie/ debēt esse pre ceteris tene ri in ꝯpassione lachrymabiles ī pietate. De hoc habe mus exēplū in xp̄o q̄ valde pron⁹ erat ad lachrymā- dum ꝛ quē mīa traxit de celis in mundū. Vñ dr̄ i psal. Propterea vnxit te de⁹ oleo leticie pre ꝯsortib⁹ tuis.

¶ De pace. Ca. xli.

De pace q̄ est septima btītudo

notanda sunt tria. scꝫ
Que sunt pacis preconia
Que sunt pacis subsidia.
Que sunt pacis cōtraria.

¶ Primo notāda sunt pacis p̄conia. vñ nota ꝙ tria sūt p̄cōia pacis. nā pax ē
Celi linguagium
Christi enceniū ꝛ
Dei vestigium

Est igit̄ pax celi linguagium cui⁹ signū est triplex: qꝛ xp̄s illud ydioma loq̄batur q̄ ve- nit de celo. Dixit enī apl̄is. Pax vobis Joh.xxii. post resurrectionē quando erat immortalis. Tale lingua gium etiam locuti sunt angeli qui sunt celi ciues. Di- xerunt enim in ortu christi Luce secūdo. Gloria in ex celsis deo/ꝛ in terra pax. Tale etiam ydioma loque- bantur discipuli. quia dictum erat eis a christo Ma- thei.x. ꝛ Luce.x. In quacūqꝫ domum intraueritis di cite/pax huic domui.

Secundo pax est enceniũ xp̄i ꝛ p̄ciosius inter omnia alia iocalia. Cui⁹ causa ē. qꝛ istud p̄ciosum iocale legauit xp̄s ap̄lis in morte. amici nãqꝫ amicis dãt ꝛ legãt magis p̄ciosa in fine. Et nota ꝙ xp̄s dedit pacem discipulis suis ꝛ amicis triplici iure. scꝫ iure donationis inter viuos iure vltimi testamẽti iure codicilloꝝ. Iure donationis ꝛ testamẽti dedit pacem qñ dicit. Jo. xiiii. Pacẽ meã do vobis. pacẽ relinquo vobis. Iure codicilloꝝ qñ post resurrectionẽ quasi firmãdo testamẽtũ dixit Joh. xx. pax vobis.

Tercio pax est vestigiũ dei/ et certissima ꝛ breuissima semita. De qua dr̄ ꝓuer. iii. Oẽs semite illi⁹ pacifice. Et nota ꝙ hmõi vie diuine sũt tres diete vel semite. s.

Pax interna. que dicitur pax pectoris.

Pax externa. que dicitur pax temporis:

Pax superna. que dicitur pax eternitatis.

De dieta pacis interne dr̄ ad collosẽ. iii. Pax christi exultet in cordibus vestris.

De dieta pacis externe dr̄ ad Ro. xii. Si fieri põtest q̄tum ex vobis est cum omnibus pacem habentes.

De dieta pacis sup̄ne dr̄ ysaie. xxxii. Sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis.

Uñ nota tria pacis subsidia ꝛ ad pacẽ ducẽtia vel inducentia. s.

centia. s.	Conformitas	Cõformitas cũ deo hu-
	Humilitas	militas cũ ꝓximo/tran
	Trãquillitas	quillitas in seipso.

Primo ergo iuuat ad pacẽ habendã ꝯformitas voluntatis nr̄e ad volũtatẽ diuinã. sicut enim semꝑ est in guerra qui nititur regi resistere cui nõ põt aliquaten⁹ preualere. sic cõtinua pace gaudet/ q̄ volũtatem suam volũtati diuine ꝯformare studet/ cui nichil valet resistere Ideo dr̄ iob. ix. Qui resistit ei/ ꝛ pacem habuit?

quasi diceret nullus.

¶ Scdo iuuat ad pacē habendā/cū quis hȝ verā humilitatem. Nā vulgo dr/duo grossi in vno sacco non possunt bene capi. et p ꝯrium humilitas facit mentes modicas ꝛ graciles. ꝛ p ꝯseqūes adinuicem capaces. Vñ dicit apostolus Ephe. iiii. Sollicciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.

¶ Tercio iuuat bonum pacis tranqllitas mētis. sicut in lecto spinoso null⁹ posset bn̄ pausare: sic cor inquietū non pōt verā pacē hr̄e. Et econuerso: sicut homo bene pausat in molli culcitra. sic de⁹ qescit in mēte tranqlla. Vñ dr in psal. In pace in idipm dormiā ꝛ requiescam. Et ibidē. In pace factus ē loc⁹ eius. Et iter Mansueti hereditabūt terrā. et ibidē in multis locis patet.

Tercio notanda sunt pacis contraria. Vñ nota ꝙ triplex est pax. Est pax mala que ē vere paci cōtraria: scȝ

Pax inqnata.
Pax simulata
Pax inordinata.

Primo ergo est vere paci ꝯria pax inquinata. et dr pax inqnata qn̄ corda sūt ad malū ꝯcordātia. talē pacē habuit pylat⁹ cū herode Cum essent ante inimici. facti sunt in morte xp̄i amici: vt dicit Luce. xxiii. De tali pace dicit psal. zelaui super iniquos pacem peccatorum videns.

¶ Secūdo est vere paci aduersa pax simulata/qualis fuit simulatoris iude q osculatus ē xp̄m in signum pacis. ꝛ tradidit ipm iudeis: vt dr math. xxvi. De tali pace dicit in psal. Qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem in cordibus eorum.

¶ Tercio ꝛ vltimo ē pax inordinata/qn̄ maior obedit minori. vt p̄lat⁹ inferiori. vel rō sensualitati. talis pax est deterior ꝙ guerra. Talē pacē habuit adam cū eua vxore sua / q obediuit vxori sue qui erat sibi potius ad

obediendum ꝛ ad regẽdum cõmissa. Noluit eni cõtri‑
stare delicias suas vt dicit magister hystoriaꝝ. De tali
pace dicit saluа. Mat. x. Nõ veni pacẽ mittere ĩ terrã
ſꝫ gladiũ. Itẽ nota ꝙ quadruplex bellum ĩ sciptura di‑
stinguitur. qđ paci aduersatur/ꝛ per pacẽ sedatur.
Bellũ eni est inter carnẽ ꝛ spm̃ qđ pacificat penitẽtia
Bellũ est inter hominem ꝛ deum: qđ pacificat iusticia
Bellum etiã fuit inter hominem ꝛ angelum: quod pa‑
cificauit filii incarnatio benedicta.
Bellũ ẽ inter hoiem ꝛ ꝓximum suũ: qđ pacificat patiẽ‑
tia. ꝛ qꝛ pax est ita fructuosa ꝛ necessaria. ideo ad eam
obtinendam docet nos orare propheta dicens in psal.
Rogate que ad pacem sunt hierusalem.

¶ De patientia capitulum. xlii.

De patiẽtia q̃ est octaua ꝛ vlti‑

ma beatitudo. notanda sunt specialiter quatuor. s.

Patientie testimonia.
Patientie beneficia.
Patientie exercitia.
Patientie adiutoria.

¶ Patiẽtie igit̃ testimo‑
nia ꝛ laudes ei⁹ p̃mo sũt
tria notãda. s. qꝛ ẽ prudẽ‑
tissima/strenuissima/ꝛ no‑
bilissima. prudentissima ad regendũ. strenuissima ad
bellandum. nobilissima ad regnandum.

¶ Primo igit̃ patientia ẽ ad regẽdum prudẽtissima
Et nota ꝙ in tribus patet hois patientis prudentia. s.

Acquirendo
Cõseruãdo/ꝛ
Multiplicãdo

¶ Prudẽs eni scit soluere oĩa de‑
bita sua de his q̃ nichil vident̃ va‑
lere. s. de malis pene q̃ sustinet. vt
deus remittat sibi debitũ culpe. ꝛ soluendo nichil expẽ‑
dit de suo. imo de his q̃ accepit ab ĩimico. sicut de op‑
probriis ꝛ ꝯtumeliis soluit q̃cunqꝫ ꝛ q̃cq̃d dꝫ deo. ꝛ cũ
alienis se redimẽdo: sic acq̃rere grãm in p̃nti ꝛ gloriã

in futuro. Et ideo dr Job.xxxvii. Ab aquilone aurum veniet: quod patiens acquirit in tribulatione.
¶ Item patiẽtis prudentia patet in ꝯseruando: qr cũ ꝑdit bona tp̃alia: retinet ⁊ claudit bona sp̃ualia. econtrario facit q̃ patientiam nõ hꝫ. qui autẽ amittit bona exteriora: effundit eterna ⁊ bona interiora ⁊ sic auget capitale dyaboli respondẽdo ad xᵇa et ad ꝯtumelias inimici. ⁊ associat hostem suum ne forte vadat solus in infernum. Male igit̃ q̃ impatiens est custodit diuitias suas q̃ cum aliq̃d ꝑdit etiã residuum effundit. Ideo dr̃ ꝓuer. xix. Qui impatiens est sustinebit damnum.
¶ Prudentia etiã patiẽtis ptꝫ in multiplicãdo. quia sputa opprobria scit mutare in aurum ⁊ argẽtum ⁊ lapides p̃ciosos. Ipse eni ad modũ vrsi xberibꝰ impinguat̃: ⁊ instar salamãdre igne tribulationis fouetur. ⁊ sicut asinus pungitiuis pascitur / sicut strucio comedit ferrum ⁊ oĩa dura: sicut piscis marinus crescit in aqua salsa ⁊ amara. i. tribulationibus ⁊ passionibus. ⁊ tantã scit in negocio habere industriam vt per hostes suos faciat sibi fabricare coronam. vt dr in psal. Supra dorsum meũ fabricauerunt pctõres. Magna est igit̃ prudentia patiẽtis: ꝙ tam prudẽter scit acquirere / conseruare / ⁊ multiplicare bona sua.
¶ Scd̃o patiẽtia est ad bellãdum strenuissima: qr dr̃ ꝓuer. xvi. Melior est patiens viro forti. ¶ Et nota ꝙ strenuitas patientis ptꝫ in tribus: scꝫ si attendas
Pugnantis animum.
Pugnandi modum.
Pugnandi scutum.
¶ Primo ergo patiens habet aĩm valde strenuũ: quia plus vult pugnare q̃ȝ pausare. Gloriosius et generosius est militi stare ĩ bello q̃ȝ in balneo. esse ĩ campo cũ rege: q̃ȝ ĩ lecto cum muliere. certati in pugna: q̃ȝ

delectari in mensa et portare arma regis: quam fimbrias mulieris. Unde dicit apostolus ad gal.vi. Ego enim stigmata domini iesu in corpore meo porto.
¶ Secundo patiens habet in pugnando modum valde strenuum Ipse enim sine fuga euadit. sine ictu teli recedit. sine repercussione vincit. et adeo est in pugnando strenuus: quod contra hostem non leuat festucam de terra. Unde dicitur in psal. Confregit potentias/arcum/scutum/gladium/et bellum.
¶ Tercio patiens in pugna habet nobilissimum scutum. Et nota quod scutum patientie debet esse triangulum. In inferiori enim angulo debet esse timor supplicii. in dextro amor proximi. in sinistro passio xpi. Iuxta illud trenorum.iii. Dabo eis scutum cordis laborem tuum. Et.i.petri.iiii. Xpo igitur in carne passo / et vos eadem cogitatione armamini. et hoc scutum sustinet omnia tela/et specialiter tria.s. damnum rerum molestias corporum/et contumelias verborum. Cum hoc scuto domini/correctiones eius sustinendo vincit dyabolum/eius tentationes euadendo sanctificat semetipsum/carnis afflictiones et passiones corporis tollerando. De strenuitate patientis dicit apostolus ad heb.xii. Per patientiam curramus ad propositum nobis terminum.
¶ Tercio patientia est ad regnandum nobilissima. quia dicitur math.v. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: quoniam ipsorum est regnum celorum.
Et nota quod homo pacificus potest dici rex precipue propter tria.s.
Quia regali dominio omnibus dominatur.
Quia ad regale prandium inuitatur.
Quia sibi regale ferculum ministratur.
¶ Primo enim homo patiens rex dicitur quia habet regale dominium in omnibus. Nam patienti seruiunt omnia que aliis sunt nociua. vt sterilitas agrorum implet sibi cellarium. hostes fabricant sibi coronam. febres parant et medicinam. mors aperit sibi carcerem ad euadendum miseriam

ignis q̄ domos incendit aliis: sibi cōfert pabulum/vel ꝯstituit in celis palaciū. ⁊ sic v̄sificat̄ v̄bū ap̄ ad ro. viii. Scimus q̄m diligētib⁹ deū: oīa cooperantur in bonū.

¶ Scd̄o patiēs inuitat̄ a deo ad regale prādiū. ⁊ non solū inuitat̄: sed etiā trahit̄. nec solū trahit̄ imo vestis eius vt veniat lacerat̄. Unī nota ꝙ triplex est signū ꝙ inuitans/ex corde inuitet amicū. s. trahēdo/vocando/ rūpendo. Magnū signū est, qn̄ efficaciter eum inuitat siue vocat ꝑ predicatoris verbū. alios ꝑ tactū inspirationis. sed patiētes quos summe diligit ꝑ rupturā tribulationis. Unī dr̄ Luce. xiiii. Compelle eos intrare. s. patientes vocando/trahendo/⁊ rumpendo.

¶ Tercio patiēti ministrat̄ regale prādiū vel ferculū Talia nāq₃ fercula gustauit xp̄s qui est rex regum: sc₃ tribulationes/ꝑsecutiōes/penurias/pauꝑtates/ dolores/passionē ⁊ mortē. Unī dixit filius zebedei. mat. xx. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum ⁊c. Et sicut magna incurialitas reputat̄ q̄ respuit cibum quē rex mittit sibi ad bibendū post ip̄m: sic magna īgratitudo ē calicē tribulatōīs respuere: quē amore nostri xp̄s voluit ṗmo gustare. imo sicut vinū qd̄ de se ē forte ⁊ durū trāsiendo per gariophilos ⁊ spēs aromaticas/efficitur nectar dulcissimū: sic tribulationes mūdi dulcescunt si ꝑ memoriā passionis xp̄i transeant. Unde dicit sponsa canti. viii. Dabo tibi poculū ex vino ꝯdito. vinū ꝯditū ad litterā dr̄ nectar ⁊ sigāt vinū mūdane tribulatiōis ꝯditū dulciter dulci memoria passionis xp̄i. qd̄ nobis cōcedat ipse dei filius q̄ est benedict⁹ in secula. Amen

¶ Octaua dieta de fructibus sp̄ūs.

Post tractatū de beatitudinibus seq̄tur tractat⁹ de fructib⁹ sp̄ūs. et

ista ē octaua dieta salutis.s.a beatitudinib⁹ ad fructus spūs puenire. qꝛ beatitudines faciunt opari vel ambulare simpliciť ꝛ pfecte. fructus aūt suauiter ꝛ deliciose. Sunt isti fruct⁹ spūs.xii. quos enūerat apľs ad gal̄.v. Fructus autē spūs ē caritas/gaudiū/pax/patiētia/longanimitas/bonitas/benignitas/mansuetudo/modestia/cōtinentia/castitas. Primo igitur inter istos fructus dicendū esset de caritate: ſ; qꝛ in tractactu de Xtutib⁹ de ipsa dictū est: iō hic nichil ad pn̄s est dicēdum.

¶ De gaudio spūali. Ca.xliii.

Secūdo loco post fructū caritatis dicēdum est de fructu gaudii spūalis. De quo dicenda sunt pauca/ꝛ specialiter tria.

Pⁱo qualiť spūale gaudiū ē a mūdi gaudio separatū

Scd̄o qualiter est a celi gaudio deriuatum.

Tercio qualiter est a celesti gaudio pigmentatum.

¶ Primo igiť gaudiū spūale est a mūdi gaudio separatū ꝛ distinctū. Unde sciendū ē ꝙ quatuoꝛ sunt differētie inter spirituale gaudium ꝛ mundanum.

¶ Prima differētia ē puritas ꝛ ipuritas. Gaudiū enī spūale est purissimū. ꝛ iō fortius ē ad inebriandum ad diligēdum deum: sicut videmus ꝙ vinū purum citius inebriat ꝙ̄ limphatū. Istud vinū spūalis gaudii fit de botro cippri. i. de sanguine xp̄i expresso in crucis torculari. sicut dꝛ in Canti. Botrus cippri dilectus meus michi. Gaudiū vero mundanum sicut vinū cum aqua mixtū ad inebriandū debilissimū et insipidū. De quo diciť ysa. i. Uinum tuum mixtum est aqua. Quia vt dicit Boetius. Dulcedo felicitatis humane multis amaritudinibus est respersa. Et notādum ꝙ gaudium humanum cum duobus est ammixtum: scꝫ cum remorsu

cõſcientie ꝛ ſollicitudine cruciãte. Remorſus ↄſcientie eſt ſicut infirmitas que dꝛ regius morbus / que rodit carnẽ ꝛ eſt magnarum expenſaꝝ. Vñ dr regius. quia oportet ꝙ ex gallinis ꝛ aliis delicatis carnibus morbus ille paſcatur. que ſuper locum morbi ponũtur ne caro totaliter conſumatur. Ꝙtũcunqꝫ tamen caro paſcatur tñ plus conſumitur a morbo. ꝙ ſuſtentetur a fomẽto. Ita in gaudio mundi plus cruciat remorſus cõſcientie. ꝙ delectet dulcedo iocũditatis trãſitorie ꝛ mũdane. Scd̃m gaudium mundanũ eſt mixtum cũ ſollicitudine cruciante. Sollicitudo enĩ auget cruciatum quia vt dicit bernardus. Diuitie mundane cum labore acquiruntur / cum timore poſſidentur / cum dolore amittuntur. Unde verſus.

Diues diuitias non congregat. abſqꝫ labore
Non tenet abſqꝫ metu: non deſinit abſqꝫ dolore

¶ Secunda differentia ſpũalis gaudii / eſt ↄtinuitas ꝛ diſcontinuitas. Spũale gaudium ẽ cõtinuũ ꝛ ſecurũ Vñ dꝛ ꝓuer. xv. Secura mens quaſi iuge conuiuium. Gaudium vero mundanum ẽ breue ꝛ tranſitorium: qꝛ vt dꝛ Job. xx. Gaudium hypocrite: inſtar puncti. Hypocrita dicitur iſte mundus: quia hypocrita licet interius ſit corruptus. exterius tamen apparet bonus ita mundus in veritate malus ꝛ fetidus ĩterius / exterius tamen eſt floridus ꝛ venuſtus. et ideo gaudium eius eſt ſolum quaſi punctus / inſtar puncti non habens longitudinem perſeuerantie / nec latitudinẽ amicitie / nec profunditatem bone ↄſcientie: ſicut punctus qui caret lõgitudine quã habet linea / ꝛ latitudine quam habet ſupficies / ꝛ profunditatẽ quam habet corpus:

¶ Tercia differentia ſpũalis gaudii ꝛ mundani eſt dignitas et indignitas. Gaudiũ enĩ ſpũale eſt de rebus

valde dignis. qꝛ de deo p̄cipue/ ꝛ de rebus diuinis. Vn̄
dicit ap̄ls phil'. iiii. Gaudete in dn̄o semꝑ ꝛc. Gaudiū
ẟo mūdi ē de reb⁹ indignis. ꝛ p̄cipue sicut de volupta
te carnis. de qua dicit seneca. Voluptas ē mēbroꝝ vi-
liū ꝛ turpiū ministratio. veniēs ex exitu fetido. Et au.
dicit ꝙ seculi leticia est impugnita neq̄cia. videlȝ luxu
riari/ in spectaculū vagari/ ebriositate impinguari. tur
pitudine fetere/ ꝛ mali nichil pati. De quo gaudio tur
pissimo dr ꝓuer. iii. Stultorum exultatio ignominia.
¶ Quarta differētia spūalis gaudii ꝛ mundani est sa
lubritas ꝛ noxietas. Gaudium enim spūale ē salubre ꝛ
studiosum tripliciter: qꝛ facit carnē despicere. Gustato
enim spū desipit om̄is caro. vt ait aug. Scđo facit dya
bolū vincere. qꝛ vt dicebat sctūs anthonius. Unica rō
vincēdi dyabolū ē leticia spūalis. Tercio facit mundū
ꝯtēnere: qꝛ nemo potest duobus dn̄is seruire. Ideo q̄
gaudet de deo. tristatur de mundo.
¶ Tercio spūale gaudiū est a celesti gaudio deriuatū
id ē a donis celestib⁹. Unde notādū ē ꝙ q̄nqȝ sunt bo
na celestia/ a quibus est spūale gaudium deriuatū: scȝ

Spūalis puritas.
Spūalis tranq̄llitas
Spūalis sanitas.
Spūalis libertas.
Spūalis ꝯformitas.

Primū a q̄ causat̄ spiritua
le gaudiū. est spūalis puri-
tas Animus ei generosus
liberi⁹ q̄escit in lecto cōscie
q̄n est mūdus ꝙ̄ quādo est
immundus. Nam naturaliter homo appetit mūdiciā
ꝛ abhorret īmundiciā. Propterea dicit spōsa in canti.
primo ca. Lectulus noster floridus.
Scđm a quo causatur spūale gaudiū est spūalis sani-
tas: sicut videm⁹ ꝙ naturaliter nō est gaudiū. si corp⁹
est infirmū. Vn̄ dr ꝓuer. xvi. Dulcedo aīe est sanitas
ossiū. i. viriū anime. Et eccl'iastici xxx. Non est census

super sensum salutis corporis.non est oblectamētum super cordis gaudium.
Terciū a quo deriuatur spūale gaudiū/est spūalis libertas.peccator eni est sicut hō captus ꝛ ligat⁹. ad bene operandū ineptus. Uñ dr ꝓuer.v.Iniqtates sue capiūt ipium.sed adueniēte spūsctō libertas causatur in aīa Juxta illud apli scd̃e ad co.iii. Ubi spiritus domini ibi.libertas.
Quartū a quo spūale gaudiū causat est spūalis tranquillitas. Jta in hoc mūdano gaudio sunt diuersarū cogitationū tumultus ꝛ diuersarū affectionū cruciatus consciētie remorsus.Quidā vero cruciant cupiditate in acquirēdo / quidā timore in custodiēdo/quidā dolore in amittēdo. Isto gaudio hūano quidā cruciātur ira/quidā inuidia:sꝫ anim⁹ spūali gaudiū plenus quietus est ꝛ iocūdus ꝛ quasi quidā lect⁹ mollissimus Uidem⁹ eni ꝙ in lecto molli ꝛ qeto libenti⁹ hō qescit ꝙ in lecto spinoso.Iste est lect⁹ floridus in quo qescit sponsus ꝛ spōsa in canticis. De ista qete gaudii spūalis dicit gre.Scti q̄ nichil hui⁹ mūdi appetunt.nullis corde tumultib⁹ ꝯprimunt.Et augustinus dicit ꝙ qui biberit de fluīe paradisi cui⁹ vna gutta est maior oceano restat ꝙ in eo sitis huius mundi extinctus sit.
Quintum a quo causat spūale gaudium / est spūalis ꝯformitas.s.cū volūtate dei.qꝛ cum voluntas hūana volūtati diuine ꝯformatur.nichil ei repugnat:ꝛ sic voluntas dei in oībus iplet Juxta illud psal.oīa q̄cunqꝫ voluit dñs fecit.hec aūt maior dilectio ꝛ mai⁹ gaudiū est qđ possit esse.oīa ad nutū habere ꝛ nichil ei repugnare.Etiā ignis gehēne facilis esset. si volūtas illū acceptaret.Qui igit sūt volūtati diuine ꝯformes sunt quasi dii/sue volūtatis oīpotētes.Exēplū de quodam

sancto patre qui sciebat flere quandocunqꝫ volebat
Tercio ꝛ vltimo spūale gaudium est a celesti gaudio pigmentatū. ꝯficit eni instar nectaris specibꝰ celestibus ꝛ gariophilis. Vñ notandū est deuote ꝛ diligenter ꝙ triplex est genus nectaris. scꝫ

Nectar dñice passionis
Nectar virtuose opationis
Nectar eterne fruitiōis vel felicitatis

¶ Primum est nectar dñice passionis. qđ est dulcissimum ꝛ aīe deuote inebriatiuū. Et notādum ꝙ in hoc nectare benedicto quatuoꝛ apponūtur. s. vinum illud mirratū quo xp̄s fuit potatus. Pro gariophilis sunt claui positi quibus xp̄s fuit ꝯfixus. Pro cynamomo fuit lignū crucis/in quo fuit suspēsus. Pro zucara est ibi dulcissima caritas ꝛ mīa / q̄ pro nobis tractus fuit passus ꝛ moꝛtuus. De isto nectare dicit sponsa in canticis. Dabo tibi poculum ex vino condito.

¶ Secundū nectar est virtuose opationis. Habet ꝓ vino caritatem dei ꝛ ꝓximi/ꝛ pro gariophilis clauos pungitiuos ꝯfessionis pctī. Pro cynamomo plāctus ōstensiuus recognitionis pctī. Pro zucara habet dulcedinem pietatis ꝛ boni operis. De isto nectare dicit sponsa in canticis. Bibi vinū meū cū lacte meo. vinuꝫ dulce ꝛ lac est mūdū. qꝛ bona volūtas habet ista duo: scꝫ dulcedinē veritatis vel pietatis ꝛ gratie. ꝛ mundiciam ꝯscientie. De isto gaudio dr̄ eccl'iastici. xxx. Nō est oblectamentum super coꝛdis gaudium.

¶ Tercium est nectar eterne fruitionis vel felicitatis qđ angelicū ꝛ iocūdissimū ē. ꝛ iđ facit btōs ꝯtinue cātare sanctꝰ sanctꝰ sanctꝰ dñs deꝰ sabaoth. ꝛc. Sicut videmꝰ ꝙ nectar in ꝯuiuiis facit ꝯuiuias choꝛeas ducere ꝛ cantare. sic. ꝛc. Istud nectar conficitur ex quatuoꝛ Habet eni ꝓ vino puritatē diuine visionis. pro gario

philis habz venustatẽ dñice passiõis. pro cynamomo hz firmitatẽ eterne donatiõis vel fruitionis ꝑ zucaro vel ꝑ melle hz dulcedinẽ vel suauitatẽ eterne fruitionis. De isto nectare dr̄ in canticis. Bibite ⁊ inebriamini amici mei carissimi. Istud est spirituale gaudium a celesti gaudio pigmentatum. De quo dr̄ in Matheo. Intra in gaudium domini tui. ⁊c.

Terciꝰ fructꝰ est fructꝰ pacis

Sed qꝛ de isto fructu tractatum est in beatitudinibus in septima beatitudine: ideo de ipso nichil amplius ⁊ hic dicendum.

Quartus fructꝰ est patientia

de qua similiter dictũ est in tractatu de beatitudinibꝰ cum dicebatur de octaua beatitudine.

¶ De longanimitate. Ca. xliiii.

Quĩtus fructꝰ ẽ lõganimitas

vel perseuerantia. de qua etiam notanda sunt tria.
Primum est ꝙ laudabiliter cõmendatur.
Secundum est ꝙ efficaciter operatur.
Tercium est ꝙ singulariter coronatur.

¶ Primo igiẗ cõmendaẗ perseuerãtia: qꝛ deus perseuerauit quousqꝫ fecit opus sue creationis Juxta illud genesis. ii. Compleuit deus die septimo opus qđ fecerat. Christus perseuerauit quousqꝫ perfecit opus nostre redemptionis. qꝛ dr̄ Joh. xvii. Opus consummaui quod dedisti michi vt faciam. Sãcti ꝑseuerauerunt quousqꝫ ꝑfecerũt opus sue ꝑfectionis. In quorũ ꝑsona dicit apl's sc'de Thi. iiii. Bonũ certamen certaui/cursum consummaui/fidem seruaui.

Scḋo pſeuerantia operꝫ efficaciter. Uñ notandum ꝙ triplex eſt pſeuerantie affectus. nam perſeuerantia.

Perficit inchoata
Jmpetrat poſtulata
Stabilit acquiſita

¶ Primo igiꝫ perſeuerantia perficit inchoata/ ꝛ nichil imꝑfectū relinquit: etiā ſi robur deficit. ſicut videmus ꝙ mulierculē q̄tumcūqꝫ ſenilis etatis/ laborādo ꝛ pſeuerando ꝛ continuādo pficiunt laborē ſue peregrinatiōis. ꝛ ſicut videmus ꝙ natura cōtinue operando ex modica radice vel nuce facit arborē mire celſitudinis. ꝛ ſicut videmus ꝙ gutta aque q̄uis ſit res valde mollis: cōtinue cadendo cauat lapidē robuſte ſoliditatis. Et ideo dꝛ iudicū. xviii. Nolite negligere/ nolite ceſſare.

¶ Scḋo pſeuerātia impetrat poſtulata. ſicut maria magdalena pſeuerando vidit reſurrectionē xp̄i. ſicut apl̄i pſeuerādo in orōne acceperūt donū ſpuſſancti. vt dꝛ actuū. ii. Et ꝓpterea dꝛ Luce. xi. Si pſeuerauerit pulſans ꝛ ſi nō dabit ei eo ꝙ amic⁹ ei⁹ ſit ꝓpter improbitatē tñ ei⁹ ſurget ꝛ dabit ei quotquot hꝫ neceſſarios

¶ Tercio pſeuerantia ſeruat acq̄ſita. ſicut videm⁹ ꝙ ignis ſeruaꝫ ꝯtinue miniſtrādo ligna. Et ꝓpt̄ea dicit aug. Perſeuerātia ē magnū donū dei q̄ dona ꝯſuanꝫ

¶ Quarto pſeuerantia coronaꝫ ſingulariter. Uñ ait Ber. ꝙ alie virtutes coronā merētur: ſed ſola perſeuerantia coronaꝫ. Et notandum ꝙ in ſcriptura quadruplex inuenitur ꝛ laudatur corona.

Eſt enim corona pudicitie v̄ginalis. et hec eſt florea ꝛ debetur virginibus. Uñ pſal. Gloria ꝛ honore coronaſti eum. Dicitur de ſponſo virginum.

Scḋa corona eſt ſapiētie mgr̄alis. ꝛ hec aurea ē q̄ debetur doctorib⁹ Eccl̄. xlv. Corona aurea ſup mitrā ei⁹

Tercia corona eſt perſeuerantia triūphalis. et hec eſt

gēma que debet martyribus ⁊ oībus perseuerātibus psal. Posuisti dn̄e in capite eius coronam de lapide precioso. Et aplus prime cor.ix. Ois eni qui in agone contendit ab oībus se abstinet. ⁊ illi quidē corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptum. Quarta corona ē glīe imortalis. ⁊ hec est stellea q̄ debet felicib9 Apo.xii. In capite eius corona duodecim stellar. Corona stellea est felicitas etn̄a. de qb9 dicet infra in vltima dieta vbi tanget de glīa paradisi. Hac corona coronantur perseuerātes. qr vt dicit saluator. Qui perseuerauerit vsq3 in finem saluus erit.

Sext9 fruct9 ē fruct9 bonitatis.

De isto fructu actū est i tractatu de beatitudinib9 in capitulo de mīa. ⁊ ideo de ipso nichil est dicēdū nisi q̄ quatuor sunt de quib9 bonitas predicat. Est eni bonitas nature ꝯgregātis/fortune adorātis/ grē reformātis/glīe quietātis. De quib9 dr gen.i. Vidit deus cuncta que fecerat .s. bona nature/bona fortune/bona gratie/bona glorie. ⁊ erant valde bona.

¶ De benignitate. Ca.xlv.

Septim9 fruct9 ē fruct9 benignitatis.

De isto fructu silr dictū est in tractatu de beatitudinib9 in caplo de mīa. ⁊ iō nichil ad pn̄s dicendū est de ipo nisi q̄ quatuor sūt q̄ ad benignitatē nos inducunt. sc3

Preceptū qd̄ inducit vel iponit
Exemplum quod proponitur.
Supplicium quod euaditur
Stipēdiū vel premiū qd̄ acqrit.

¶ Prio d3 nos mouere ad benignitatē preceptū quod a christo inducit vel imponit. Unde dicit Luce.vi. Estote misericordes sicut pater

vester misericors est.
¶ Secundo debet nos mouere exemplũ qđ ab ipso proponitur de samaritano.
¶ Tercio dꝫ nos mouere suppliciũ inferni qđ euadit qꝛ iudiciũ sine mia fiet illi qui non fecerit miam.
¶ Quarto mouet nos pmium qđ in celo acquiritur. Uñ in math.v. Beati misericordes: qm̃.ꝛc.

¶ De mansuetudine. Ca.xlvi.

Octauꝰ fructꝰ ẽ fructꝰ mãsuetudinis. de quo supra dictũ est in tractatu de beatitudinibus in capitulo de mititate. iđ de ipa parũ est hic dicendum. Et breuiter est notandum ꝙ mansueti.

Clarius informãtur
Rarius ipugnãtur
Altius eleuantur
Amplius venerãtur

¶ Primo igit mansueti clarius informãtur. Exemplũ de discipulis. Unde iacobꝰ in canonica sua. In mansuetudine suscipite inscitum verbum.
¶ Scđo mansueti rarius impugnãtur. Sicut enim videmus cõiter ꝙ nõ ipugnãtur nisi castra alta ꝛ altius eleuata. sic etiã videmus ꝙ leo ꝛ canis non inuadunt hoiem si inueniãt ipm iacentẽ vel sedentẽ supra terrã. Uñ psal. Mansueti hereditabũt terram, ꝛ delectabuntur in multitudine pacis.
¶ Tercio altius eleuantur. sic patet de xp̄o qui venit ad nos mansuetus Mathei.xxi. sicut patet de beata virgine ꝛ multis aliis. Unde psal. Exurge in iudicio deus vt saluet omnes mansuetos terre.
¶ Quarto mansueti amplius honorãtur. Exẽplum habemus a christo de recũbere in nouissimo loco. Uñ psal. Suscipiet dominus mansuetos.

¶ De fide. Ca.xlvii.

Nonus fruct⁹ ē fides de quo dictū est in tractatu de virtutib⁹ in capitulo de fide et ideo nichil aliud est hic dicendum: nisi ꝙ fides est.
Sicut fundamentū ad sustinendū.
Sicut armatura ad euadendum.
Sicut argumentū ad ꝯcludendū.
Sicut instrumentū ad ascendendū.
Primo igitur fides ē sicut fūdamētū ad sustinēdū. Sicut eni videm⁹ ꝙ natura qñ vult ꝓducere plantā p̄rio ponit radicē. silr qñ domificator facit domū . p̄mo ponit fundamentum. silr in moralibus si aliqs velit edificare bona opa/ dꝫ supponere fidē . q̄ est vt petra durissima ꝛ toti⁹ spūalis edificii fundamentū . ꝛ iō dicit dñs pe. Math. xvi . sup hāc petrā edificabo ecclīam meā. Et nota ꝙ dicit sup hāc. qꝛ fūdamētū aliud nemo pōt ponere. nisi illud qđ positū est xp̄s iesus. i. cor. iii.. Et ideo si qs edificat super istud fundamentū edificet qꝛ ait ap̄ls. Sine fide impossibile est placere deo.
Scđo fides est armatura ad euadēdū. est eni sicut scutum militare. scutum autē militare habet supficiem ꝛ tres angulos. ꝛ portatur a parte sinistra cōtra aduersarium/ ꝛ a parte cordis ad protegendum ipsum . ꝛ ratione signi habet representare deū. sic reuera fides catholica est ad repellendū aduersariū cum trib⁹ caternis/ ad protegendū animū cum tribus potētiis ad cōfitendū deū in trib⁹ psonis. Vñ ait ap̄ls Ephe. vi. In omnibus sumentes scutum fidei. ꝛc.
Tercio fides est sicut argumētum ad concludendum nō sicut argumentū dyaleticū quod procedit ex ꝓbabilibus. aut sicut argumentū tentatiuū / quod ꝓcedit ex his que videntur probabilia ꝛ nō sunt. sꝫ ē argumētū apotheticū. i. faciēs scire . Nunq̄ eni aliqs sapiens

per suā scientiā potuit peruenire ad tantam sciētiam de deo ꝛ creaturis. ad quātam venit simplex piscatoꝛ petrus cū dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Unde per istud argumentū ꝓbatur vnitas diuine essentie/trinitas ꝑsonaꝝ / vnitas prime cause ꝛ multiplicitas creaturarū/pietas mīe/multiplicitas grāꝝ et multa alia que xp̄s ꝛ ei⁹ discipuli ꝑ istud argumētum demonstrabant. Nam per istud argumentū ꝓbatur demōstratiue illumīatio cecoꝝ ambulatio claudoꝝ/audit⁹ surdorū/locutio mutoꝝ/erectio siue extēsio aridorum suscitatio mortuoꝝ. Et iō dicebat xp̄s in math. Si opa nō fecisset i eis q̄ nemo ali⁹ fecit. pctm̄ nō haberēt. Et iō volēs apl's diffinire fidē ait. Fides est substantia rerū sperandaꝝ argumentum nō apparentium Hebꝛe. xi. Quarto fides est sicut instrumentū ad scandendū. vidim⁹ eni ꝙ naturalit' oīs res hꝫ locū ꝓp̄ū ad quē naturaliter tēdit ꝑ suā naturā. sicut grauia hn̄t locū deoꝛsum ad quē ꝑ naturā grauitatis naturaliter descēdunt. Leuia aūt hn̄t locū sursum ad quē per naturam leuitatis naturaliter ascēdunt. Hō cū sit oīm creaturarū coꝛpoꝛaliū nobilioꝛ. hꝫ locū sup oīa coꝛpoꝛa. ad quē locū ante pctm̄ poterat per gratiā ascēdere/q̄uis non posset per naturā totaliter. sꝫ ꝑpter pctm̄. gratia fuit sibi ablata/ꝛ natura totaliter sauciata: ꝛ iō ad hoc possit ad locū ꝓpꝛiū remeare. idiget istrumēto quodā qđ instrumentū null⁹ ꝑ suā sapiētiam vel vitā potuit fabꝛicare p̄ter xp̄m. qui fabꝛicatus est auroꝛam ꝛ solē iō oēs qui saluati sunt per ministeriū ipius xp̄i. scꝫ per fidem saluati sunt que quidem est velut vna scala per quā ad celū ascēdit': ꝯtinēs duodecim grad⁹. i. duodecim articulos per apl'os declaratos: iuxta numerū. xii celoꝝ incipiēdo ex aere q̄ celum dr̄ vsqꝫ ad celū empi-

reū. in quo duodenari⁹ nūerus terminat. Latera autē istius scale sunt diuinitas et hūanitas. Ista autē scala fuit per xp̄m deū ꝛ hominē fabricata. sed nobis fuit ꝑ duodecim apostolos reuelata. Ista ē scala quam vidit iacob patriarcha/cuius cacumē ꝑtingebat ad celū. cui etiā dn̄s erat innixus/ꝑ quā ascēdebāt angeli ꝛ descendebāt. De ista scala dicit aug. in sermone ascensionis Ascendamus interim corde. i. fide vt cū dies ꝓmissus aduenerit sequamur in corpore. ¶ De modestia

Decimus fruct⁹ est modestia

De isto fructu in tractatu de tēperātia dictum ē. ꝛ ideo ad p̄ns nichil est dicendū. ¶ De continentia.

Undecim⁹ fruct⁹ est ꝯtinētia

De isto fructu ī tractatu de ꝯsiliis/in capitulo de castitate similiter dictum est ¶ De castitate.

Duodecim⁹ fruct⁹ ē castitas

De isto fructu similiter ī tractatu de ꝯsiliis dictū est/in capitulo de castitate. ꝛ iō de eodē nō ē ampli⁹ dicendū

¶ De generali iudicio. capitulum. xlviii.

Post tractatū de fructibus sp̄us sancti. de gn̄ali ꝛ vltimo iudicio ē dicendū. Ista ē nona dieta. s. a fructibus bonorum operū. venire ad iudiciū extremū. De generali iudicio. quatuor specialiter sunt notanda. sc3

Signa que premittentur.
Scripta que aperientur.
Verba que dicentur.
Facta que sequentur.

Signa que premittentur erūt sicut quedam peremptoria citatio.

¶ Scripta. s. libri q̄ aperient. erunt sicut quedā acta ꝛ

processus recitatio/ꝛ testium publicatio.
¶ Verba que dicentur. erunt sicut quedam sententie promulgatio.
¶ Facta que sequentur erunt sicut quedam late ꝛ promulgate sententie executio.
¶ Primo igitur precedent illud iudicium (vt dicitur marci. xiii) signa sicut quedam citatio peremptoria que signa dicit Hieronymus se reperisse in historiis hebreorum.
Prima die eriget se mare quindecim cubitis super altitudinem montium stans in loco suo quasi murus.
Secunda die descendet: ita quod vix poterit videri.
Tercia die pisces ꝛ marine belue apparentes super mare/dabunt mugitus vsque ad celum.
Quarta die ardebit mare ꝛ aqua.
Quinta die herbe ꝛ arbores dabunt rorem sanguineum
Sexta die ruent edificia.
Septima die petre ad inuicem collidentur ꝛ in octo partes scindentur/ꝛ vnaqueque pars collidet aliam. ꝛ non sciet homo sonum illum/sed tantum deus.
Octaua die fiet generalis terremotus/qui tantus erit vt dicitur/quod nullus homo vel animal aliquod stare poterit/ꝛ ad terram omnia prosternentur.
Nona die equabitur tota terra/ꝛ omnes montes ꝛ colles in puluerem redigentur.
Decima die exibunt homines de cauernis terre ꝛ ibunt velut amentes/nec poterunt sibi mutuo loqui.
Undecima die resurgunt omnia ossa mortuorum. ꝛ stabunt super sepulchra. omnia enim sepulchra aperientur. vt mortui exire valeant.
Duodecima die cadent stelle de celo. In hac enim duodecima die dicitur quod animalia cuncta venient: ad campos mugientia/non gustantia/nec bibentia.

Terciadecima die morientur homines viuentes vt cum mortuis resurgant.

Quartadecima die ardebit celum et terra et supficies terre et aeris.

Quintadecima die fiet celum nouum et terra noua/et resurgent mortui sm virtutes/merita et demerita recepturi. Ista eni signa erũt (sicut dictũ est) quedã peremptoria citatio et terribilis cum executiõe sententie sine omni excusatione ad iudicium vocatio et preconisatio. Vñ dicit apl's prime thessal'.iiii. Ipse dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de celo. De ista terribili citatione dicit Hiero. Siue comedam siue bibam siue aliquid aliud faciam:semper videtur sonare illa terribilis tuba in auribus meis. Surgite mortui;venite ad iudicium. Et iob.xxxviii. Quid faciam cum resurgam ad iudicium.

¶ Secũdo in illo iudicio tremẽdo aperientur scripta sicut quedã acta. Et nota q' ibi aperientur tria scripta solẽnia et autentica/et sine omni calũnia:sc3

Liber passionis dñice
Liber conscientie.
Liber vite.

¶ Prĩo aperient' quasi qdã acta.s.liber passionis dñice: in quo sũt.s.crux claui lancea corona spinea et in carne xp̄i cicatrices et xp̄i vulnera vt dicit crisostomus. et non erit tunc necessitas accusationis cũ viderit quilibet crucẽ et ipsum xp̄m habentẽ in corpore suo testimonia passionis. Vñ dr mat.xxiiii. Tunc apparebit signum filii hominis in celo.

¶ Scd̄o aperiẽtur libri ɔ̄scie. Et nota q' liber ɔ̄sciẽ ɔ̄tinet tria capitula.s.cogitatiões.q2 vt dr sap̄.i. In cogitationib' impii interrogatio erit. ɔ̄tinebit etiã v̄ba et locutiones ociosas. vt dr Math.xii. De omni verbo ociosa qd̄ locutus fuerit hõ reddet rõem in die iudicii

Continebit etiã liber ille facta ⁊ opationes. Et dicitur ecclesiastes vltimo. Cuncta que fiunt adducet dñs in iudicio pro omi errato/siue bonum/siue malum sit. bonum scʒ omissum/⁊ malum commissum.
¶ Tercio aperietur liber vite .i. xp̄s: cuius virtute manifestabuntur secreta ꝯsciẽtiaꝝ vnius ad alterum. sicut dicit apl's ꝑme coꝝ.iiii. Nolite ante tempus iudicare: quousqʒ veniat dies dñi ⁊c. De istis libris dicitur apocalipsis. xix. Judicati sunt mortui ex his q̄ scripta sunt in libro ẜm opera ipsorum.
¶ Tercio in illo tremẽdo iudicio v̾ba iudicis ꝓmulgabuntur sicut sententia diffinitiua. Unde nota in ista sententia specialiter tria.
¶ Primo cause magnitudinẽ siue imensitatẽ/de qua erit illa sententia. q̄r non erit pecunie vel possessionis terrene: sed dãnationis vel saluationis eterne. illi v̾o qui obtinebunt: mutabũtur ad possessionẽ hereditatis eterne. q̄r d̾r Mathei. xxv. Et ibunt hi in supplicium eternum. illi vero in vitam eternam.
¶ Scd̃o nota in isto iudicio auditoꝝ multitudinẽ vel curie solẽnitatẽ in cui⁹ ꝯspectu reprobi confundentur Totus eni mũdus ꝯgregabit̾/oẽs angeli de celo/oẽs hoĩes de mũdo/oẽs dyaboli de iferno: vt d̾r mat. xxv. Congregabũtur ãte eũ oẽs gẽtes. Et iō ẽ bonũ cõsiliũ cũ hoĩe q̄ de iure suo diffidit ãte diem sentẽtie p̾iculose coram sacerdote de ꝯpõne tractare. Unde dicit sapiẽs eccl'i. xviii. Ante iudicium: para iusticiam.
¶ Tercio in illo iudicio tã tremendo vel sententia tremẽda iudicis nota seueritatẽ vel inflexibilitatẽ. Unde d̾r malachie. iii. Et q̄s poterit cogitare diem aduẽtus eius/aut quis stabit ad vidẽdũ eum? Tanta nãqʒ erit tunc iudicis seueritas ⁊ inflexibilitas: q̄ si beata v̾go

et oēs angeli ꝛ sancti ꝛ sctē genua flecterēt ꝛ cū lachry mis orarēt ꝓ aliquo ꝗ esset in mortali pctō: iudex non exaudiret eos. qꝛ dicit̃ ꝓuer. vi. zelus et furor viri non parcet in die iudicii/ nec acq̄escet cuiuscunqꝫ precibus/ nec suscipiet pro redemptione dona plurima.

¶ Quarto ꝛ vltimo in isto tremendo iudicio facta sta tim executioni dabuntur. De executione illius senten tie nota specialiter tria.

¶ Primo multitudinē ꝛ potentiā ministroꝝ q̄ parati erunt ad ṽbum iudicis exequēdū. qꝛ dr̄ math. xiii. In ꝯsummatione seculi exibūt angeli ꝛ separabūt malos de medio iustorum/ ꝛ mittent eos in caminū ignis. ibi erit fletus ꝛ stridor dentium.

¶ Scd̄o in ista executione nota īpotētiam ꝛ angustiā reproboꝝ: qꝛ nulla erit via ad euadēdū. Vñ dicit aug. O q̄ ā̄guste erūt vndiqꝫ reproboꝝ vie: supius erit tūc iudex iratus/ inferiꝰ chaos inferni horrendū/ a dextris accusantia pctā/ a sinistris infinita demonia ad suppli ciū trahentia. intus ꝯscia vrens. foris mundus ardēs. miser pctōr sic dep̄hēsus quo effugiet: latere erit īpossi bile/ apparere intolerabile. Et iō dr̄ apo. ix. q̄ deside ra bunt hoīes mortem/ ꝛ fugiet mors ab eis.

¶ Tercio nota in ista executione defectum ꝛ carentiā oīm auxilioꝝ: tunc enim xp̄s q̄ tm̄ misericors ē q̄ pro pctōribꝰ tradidit semetip̄m: ridebit in dāṅatione eorū In cuius ꝑsona dr̄ ꝓuer. i. Ego quoqꝫ in īteritu vr̄o ri debo. Sancti etiā q̄ se ꝓ salute oīm morti exposuerūt non ꝯpatiētur tunc miserie reproboꝝ: sꝫ potius gaude bunt in dānatione eoꝝ: qꝛ dr̄ in psal. Letabit̃ iustus cū viderit vindictā ꝛc. Sicut enim nūc est tp̄s clemētie: sic erit tūc tp̄s vltionis ꝛ vindicte: sicut dr̄ in psal. Cū accepero tēpus: ego iusticias iudicabo. Et hec de iudi

cio vltimo dicta sufficiant.

¶ De penis inferni. Ca. xlix.

Post tractatũ gñalis iudicii sequit videre de penis inferni/ et gloria paradisi. Ista enĩ est vltima dieta. s. a iudicio ad infernũ vel ad celũ. Nã reprobi faciunt pessimã dietã de iudicio ad eternũ suppliciũ. Iusti vero faciũt optimam dietam a iudicio ad regnum eternum.

¶ Primo igitur dicẽdum est de penis et suppliciis reproborum. de quibus notanda sunt quinqз.

Primo penaꝝ acerbitas.
Scdo penaꝝ diuersitas.
Tercio penaꝝ diuturnitas.
Quarto penaꝝ vniuersitas.
Quinto penaꝝ inutilitas.

¶ Prio igit pene reproboꝝ erũt acerbissime et ĩtolerabiles. grauissima enĩ pena q̃ in hoc mundo potest tolerari: minor est pena purgatorii. vt dicit augustinus in quodam sermone: quãto magis pena inferni. In signum huius vehementis doloris dicit saluator in euãgelio. Ibi erit fletus et stridor dentium.

¶ Secundo pene inferni erunt diuerse. Unde nota qꝫ in sacra scriptura inueniuntur nouem pene

Prima est pena ignis.

Scda pena est vermis. Ignis ardebit carnẽ: vermis ardebit mentẽ. De istis duabus simul dr ysa. vltimo. Uermis eoꝝ non morietur: et ignis non extinguetur.

Tercia pena est fetor. vt dicit in psal. Ignis sulphur et spũs procellaꝝ pars calicis eoꝝ. i. pene eorum.

Quarta pena est frigus. qz dicitur Iob. xxiiii. Transibunt ab aquis niuium ad calorem nimium. qz erit maxima pene mutatio subita. qz natura mutationes non patitur repentinas: vt dicit ypocras.

Quinta pena erit fames maxima. iuxta illud ysa. lxv serui mei comedent: et vos esurietis. Ibi nanque est tanta inopia. quod neque guttam aque poterunt habere. vt legitur Luce. xvi. de diuite epulone. sepulto in inferno. Unde gregorius. Guttam aque petiit/qui micam panis lazaro negauit. Maxima pena erit fames/que ibi erit: et magis mortalis est carentia visionis diuine. Unde dicit Gregorius. Immortalis ibi fames interficit: quia faciem suam saluator eis abscondit.

Sexta pena est tortor vel potius tortores. quia dicitur Mathei. xviii. Tradidit eum tortoribus/donec redderet vniuersum debitum.

Septima pena est horror. Unde Job. ix. Ubi nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat. et ista erit maxima pena: quia videmus si nunc appareret nobis vnus solus dyabolus. magnus horror/et quasi intolerabilis esset. quid ergo erit tunc/cum tot horribiles apparebunt?

Octaua pena erit tenebra / in qua incarcerabuntur et ligabuntur reprobi: quia dicitur Mathei. xxii. Ligatis manibus et pedibus eius. proiicite eum in tenebras exteriores Et Gregorius dicit in moralibus. Ignis infernalis concremationem habet/et non lucem.

Nona pena et quasi principalis erit dolor: quia in illis penis non solum erit acerbitas/sed contrarietas. Unde vt dicit Gregorius in moralibus libro. ix. Horrendum enim erit reprobis ibi dolor cum formidine/flamma cum obscuritate/mors sine morte / finis sine fine / defectus sine defectu: quia et mors viuit/et finis semper incipit/et defectus deficere nescit. Mors perimit et non extinguit/ et dolor cruciat/et pauorem non purgat. Et ratio est: quia cum peccator et dyabolus in culpa consentiant. iustum est vt creature in reproborum pena conueniant

Et notandum q̄ a diuersis causis ipsis reprobis inest dolor: sunt autem quatuor cause doloris.
¶ Prima est. quia amiserũt bona temporalia huius mundi. Unde psal. Cũ interierit homo non sumet oia nec descendet cum eo gloria eius.
¶ Scd̄a cā est. qr tp̄s pdiderunt. Un̄ hiere. i. Transiit estas/ et facta est messis. et non saluati sumus. Dānati nāq3 darent libēter totum mundum p̄ vno momento temporis: si possent habere ad penitendum.
¶ Tercia causa est. qr visionem et gloriam dei perdiderunt. Unde dicit crisostomus/ q̄ oēs gehēne cruciatus/ sunt carentia visionis dei.
¶ Quarta causa ē. qr inferni vilitatē et miseriā acquisierunt. Est eni locus infernalis tenebrosus et penuriosus qd̄ erit maxima pena diuitib9 et hoib9 voluptuosis et magnatibus qr in vita habuerũt domos sine fumo et ibi erit fumus ꝯtinuus. qr d̄r ysa. xlv. Fumus erunt in furore meo. De istis penis dicit bern̄. in sermone de negocio spūali. o gehennalis regio fugienda vbi ignis ardens/ frigus vrens/ vermis immortalis/ fetor intolerabilis/ mallei pcutientes/ tenebre palpabiles/ cōfusio pctōꝝ īnodatio vinculoꝝ/ horribilis facies demonum totus tremor ad huiusmodi religionis memoriam.
¶ Tercio est ibidē penaꝝ diuturnitas: pene enī infernales erũt diuturne. īmo sempiterne. qr d̄r ysa. xxxiii. Quis ex vobis poterit habitare cũ ardorib9 sempitnis et Mat. xxv. Discedite a me maledicti ī ignē eternum Dicit Greg. q̄ ad magnam iusticiā iudicis pertinet vt nunq̄ careāt supplicio. q̄ nunq̄ dũ viuerēt voluerũt carere pctō. Et illud est summe horrendũ in ista pena. q̄ sit maxima et eterna. si enī dānati singulis dieb9 flerēt/ et in fletu emitterēt modicā lachrymā. pl9 de aqua per

processum temporis de oculis vni⁹ damnati exiret q̄ sit aqua totius mūdi. ℭui⁹ ꝓbatio est. qꝛ illa aqua est infinita. aqua autem totius mundi est finita.

¶ Quarto est in iferno penaꝝ vniuersitas. Sūt eni q̄dā dicere volētes ꝙ in iferno vniuerse ptes hoīs tā corpis q̄ aīe post diē iudicii erūt i igne. qꝛ dr̄ i math. Timete eū q̄ postq̄ occiderit: pōt corpus ꝛ aīam perdere in gehēnam ignis. Nūc aūt videm⁹ ꝙ homo nō posset sine maximo tormēto ignē i pte vni⁹ digiti sustinere per vnā horā. quātus ergo erit dolor. quando totus homo ardebit in igne. Vñ in signum istius maximi doloris dicit saluator frequēter in euāgelio. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium.

¶ Quinto ꝛ vltimo iste pene infernales erūt iutiles ꝛ infructuose. Pena eni p̄ntis vite breuis est/leuis et fructuosa. sed futura est lōgissima ꝛ grauissima/ꝛ ifructuosa. qꝛ si damnat⁹ flendo / tm̄ de lachrymis emitteret/quantū est de aqua in mari nō sufficeret ad lauādū maculā vnius pcti mortalis. Erunt tm̄ intra se penitentiam agentes et preangustia spūs gementes vt dr̄ Sapiētie. v. ꝛ tm̄ infructuose qꝛ in iferno erit stimulus penitētis. nulla tm̄ erit correctio volūtatis Exēplū de sancto patre q̄ orauit ꝓ dyabolo ꝛ respōsione dn̄i/ꝛ obstiatiōe dyaboli. Et hec de penis iferni dicta sufficiant.

¶ De gloria paradisi. Ca. l.

Post tractatū de penis iferni

seq̄tur vltimo videre de glīa padisi. Hec eni ē finis vltime diete. qꝛ finis est oīm desideriorū de qua ad p̄ns tria sūt dicēda. s. Valor inpreciabilis.
Decor inestimabilis ¶ Primo igit
Honor infrāgibilis isti⁹ glīe celestis

est valor imprciabilis. qr dr ysa. lxiiii. Oculus non vi
dit deus/absqz te. que preparasti diligentib⁹ te. Et il-
lud hebre. Prie cor. ii. Ocul⁹ nō vidit/nec auris au-
diuit nec in cor hois ascēdit. q̄ pparauit de⁹ diligētib⁹
se. Valor aūt isti⁹ glīe celestis attēdit: in hoc qꝛ ita ca
re de⁹ vēdit eā suis amicis. Cōstitit eni petro marty-
riū crucis. paulo ꝯstitit decollationē capitis. ē aūt ve-
rissimum ꝛ certū. qꝛ deus non decipiet vnū amicorum
suoꝝ. ꝛ qđ pl⁹ ē. ipe xp̄s emit glīam illā ꝓ amicis sub
tormēto ꝛ ignominia crucis. Est enim certissimum qꝛ
deus pater non decipiet vnigenitum filium suum/in
emendo illud regnum. Cum ergo illud regnū tantū
constitit filio dei ꝛ aliis eius amicis/ certum est qꝛ res
maxima est. ꝛ impreciabilis valoris. Vnde. i. coꝝ. vi.
Empti enim estis precio magno: glorificate ꝛ portate
deum in corpore vestro.
Scđo glīa illa celestis est decoris inestimabilis. Vñ
eccl'iastici. xliii. Pulchritudinē coloris eius. admira-
bil' sensus. Ex duob⁹ potest colligi decor illius regni.
Primo ex decore rerum naturalium inferiorū/ quas
deus vult ita decorare: sicut videm⁹ qꝛ liliū in hyeme
apparet vile. ꝛ postea decoratur in vere et estate. Vñ
dr Mathei. vi. Considerate lilia agri. ꝛc.
Secūdo apparet decor illi⁹ glorie ex rebus artificia-
lib⁹ sicut videmus qꝛ ligna lapides/ et metalla per se
videnť vilia/ꝛ quasi terra. sed efficiuntur per artificem
pulchra et splendida quando sunt pollita ꝛ deaurata
quantum igitur faciet summus artifex/ cuius sapien-
tia est infinita in decorandis amicis suis beatis in illa
celesti gloria. Ideo dr math. vi. Si fenum agri quod
hodie est ꝛ cras in clibanū mittitur de⁹ sic vestit. Q̄to
magis vos modice fidei?

¶ Tercio gloria celestis est honoris insuperabilis. — Quod probatur ex quatuor.

¶ Prio qa oēs sancti erūt reges sue volūtatis oipotētes. vt dicit Anselmus. Ideo dr math. xxv. Venite bñdicti patris mei: pcipite regnū qd vobis paratū est

¶ Scdo qa oēs erunt filii charissimi ꝛ heredes dei ꝛ coheredes xpi. vt dicitur ad Ro. viii.

¶ Tercio qz erūt omēs quasi dñi xps etiam in ppria psona honorabit eos. qa dr Luce. xii. Precinget se. s. xps: ꝛ trāsiens ministrabit illis ꝛ faciet illos discūbere sicut filius regis consueuit in ppria psona seruire: qñ vult multum suos nobiles honorare.

¶ Quarto qz oms erunt dii. sicut dicitur in psal. Ego dixi dii estis/ꝛ filii excelsi oms. Ex hoc quia diuinitas erit in sanctis ex multitudine vel magnitudine dilectionis que transformat amantē in amatum. vt dicit Augustinus. Et philosophus dicit. Vnusquisqz talis est quale est dilectū. Si autem terrā diligis. terra es si autem deū diligis: quid dicā? deus eris. non audeo dicere ex me: sed per scripturā que dicit. Ego dixi dii estis ꝛ filii excelsi omnes.

¶ Item in illa celesti curia considero alia tria. scz Locum summe gloriosum.
Sertū summe speciosum
Fructū summe copiosum

¶ Primo igit in illo celesti regno est locus summe gloriosus. quia quilibet sanctus erit in loco in quo est ipse dei filius. quia dr Joh. xii. Vbi sum ego: illic et minister meus erit.

¶ Scdo in illo celesti regno est sertū speciosū vel corona. qz dr in psal. de quolibet scto. Posuisti in capite eius coronā de lapide pcioso. Iste lapis est margarita illa quam qui inuenit vendit omnia/et emit eam.

vt dr Math.xiii. Et nota q duplex corona sanctorum: scz aurea et aureola. Aurea dr premiũ substantiale qd cõsistit in trib9. s. in visione dei clarissima. in fruitione suauissima. in tentione securissima. De qua dr eccl'ia. xlv. Corona aurea sup mitrã eius q est ornatus põtificũ. Quia oẽs sancti nõ solũ erunt reges oĩpotentes sue volũtatis: sed etiam erunt sacerdotes et põtifices/ offerentes deo semp sacrificiũ laudis. Et iõ dr apo. v. Fecisti nos deo regnum et sacerdotes. Alia corona dr aureola. i. cornula parua. et ista aureola scdz doctores dr quedã gloria accidentalis q debet sanctis ratione opis excellentis. Datur enĩ trib9 generibus operum Datur enĩ virginib9. et hec est florea. Dat martyrib9 et hec est gẽmea. Doctorib9/ et hec est stellea. Aureola florea datur virginib9. qr honore virginitatis floruerunt. Vñ dr in psal. de virgine Vginũ xpo et agno quẽ virgines sequuntur. Gloria et honore coronasti eum. Aureola gẽmea datur martyribus. qr instar lapidis fortissimi et preciosi fuerũt. Vñ dr in psal. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Aureola stellea datur doctorib9. quia celestia docuerũt. Vñ dicit Dañ. xii. Qui docti fuerint: fulgebunt quasi splendor firmamenti. et qui ad iusticiã erudierint multos quasi stelle in ppetuas eternitates. Et de muliere gloriosa dr apo. xii. q erat amicta sole et luna sub pedib9 eius et in capite eius corona stellarum duodecim. Mulier amicta sole ẽ aĩa doctoris iusticie et sapiẽtie diuine q ẽ in caritate. et luna sub pedib9 eius: qr affectiones q p pedes figurantur habent plenã pietatẽ que per lunã intelligit q est valde humida. Corona stellarũ sigãt aureolã doctor. Vñ et erãt stelle duodecim in corona qr duodenari9 nũerus abũdãs est. in quo itelligit q

doctrina sacre scripture est abundātissima oīs iusticie sicut fuit doctrina xp̄i qui fuit doctor doctorꝝ de cuius doctrina dr̄ in math. Nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ scribarꝝ ⁊ phariseorꝝ nō intrabitis in regnū celorꝝ. Peccatores aūt ⁊ reprobi q̄ in mūdicia castitatis nō abūdant vt v̄gines/nec fortes/nec pseuerātes fuerunt in amore xp̄i sicut martyres/ nec veritatē portauerunt in ore vt doctores: aureolā nō hn̄t. Et q² gr̄am dei hic nō habuerūt. idcirco aureolā gl̄iam substātialis p̄mii nō habebunt. ⁊ sic oī corona aurea ⁊ aureola carebūt. q̄d aliud erit nisi qḋ p loco corone et̄ne felicitatis coronabunt̄ corona et̄ne calamitatis. Juxta illud qḋ dr̄ ysa. xxii. Coronās coronabit te tribulatiōe. Tercio in illa celesti gl̄ia bn̄dicta erunt fruct⁹ optimi ⁊ vberrimi. Un̄ nota q̄ in sacra scriptura inueniuntur tres fructus dr̄e. sc₃

Fructus crucis triumphalis.
Fructus gratie spiritalis.
Fruct⁹ gl̄ie īmortalis. ⁊ q̄libꝫ est in quadruplici numero.

¶ Primo igit̄ sunt duodecim fructus crucis ⁊ passionis christi.

¶ Primus fruct⁹ est demonū expectatio: q² abstulit eis totū mūdi principatū. Juxta illḋ qḋ dr̄ Joh. xxii. Nunc princeps mundi huius eiicietur foras.

¶ Secḋs fructus ē carceris inferni ꝯfractio. Un̄ psal. Attollite portas principes vestras. ⁊c.

¶ Tercius fruct⁹ est mortuorū ⁊ peccatorꝝ suscitatio Un̄ dr̄ prime ad corꝝ. xv. Sicut in adā oēs moriuntur ita ⁊ in christo omnes viuificabuntur.

¶ Quartus fruct⁹ est captiuorū redēptio. Un̄ .i. corꝝ vi. Empti enim estis precio magno: glorificate. ⁊c.

¶ Quintus fruct⁹ est inq̄natorꝝ mūdatio. Un̄ apo .i. Dilexit nos ⁊ lauit nos in sanguine suo.

Sextus fructus ē cecorū illuminatio. Vñ ysa. xxxv. Tunc aperientur oculi cecorum.
Septimus fructus ē tepidorum ꝛ frigidoꝝ calefactio Vñ psal. Non est qui se abscondat a calore eius.
Octauus fructus ē deformium ꝛ turpiū decoratio. vñ in psal. Asperges me dñe ysopo ꝛ mūdabor: lauabis me ꝛ super niuem dealbabor.
Nonus fructus ē sitibūdoꝝ vel sitientiū potatio ꝛ recreatio Joh. vi. Sanguis meus vere ē potus.
Decimus fructus est patris placatio. Vñ hebre. xii. Accessistis ad sanguinis aspsionē meli⁹ clamantē q̄ abel clamauit vindictā Juxta qđ dr gen̄. iiii. Ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de fra. s. iusticiā ꝛ vindictā pcti. Sed sanguis xp̄i clamauit meli⁹ scꝫ mīam. quia peccatores deo patri reconsiliauit.
Undecim⁹ fructus ē ianue paradisi apersio. Vñ gen̄. xxviii. Non est hic ali⁹ nisi dom⁹ dei ꝛ porta celi q̄. scꝫ facta est apta in apertione lateris xp̄i. Eodē nāqꝫ tp̄e aperta ē porta paradisi dño. s. moriēte q̄ clausa fuerat adam preuaricante in hora nona.
Duodecimus fructus ē hereditatis celi acquisitio ꝛ cōfirmatio. qr vt dr math. xxvi. Hic est sanguis noui testamenti. Jn veteri testamento sanguine ꝯferebātur terrena. in sanguie aūt noui testamēti. i. passiōis ꝯfert hereditas eterna. De isto fructu multiplici dr in psal. Et erit. s. crux xp̄i tanq̄ lignū qđ plantatū ē secus decursus aquaꝝ. i. grāꝝ abūdātiā q̄ sine mēsura fuerūt in xp̄o. qđ fructū suū dabit in tēpore suo. i. in tempore mortis sue sacratissime ꝛ benedicte.
Scđo sunt duodecim fructus grē spūalis de quibus dr Gal. v Fructus aūt spūs sunt caritas / gaudium / pax / patiētia / lōganimitas / bonitas / benignitas / mā-

suetudo/fides/modestia/ꝯtinētia/castitas. Et de istis duodecim fructib9 dictū est supius in tractatu de fru-ctibus spūssancti.ideo nichil ad presens addemus.
Tercio sunt duodecim fructus glorie immortalis.
Primus fructus ē sanitas absqꝫ īfirmitate psal. Qui sanat omnes infirmitates tuas.
Scđs fruct9 ē iuuentus sine senectute.vnde psal. Renouabit̄ vt aqle iuuentus tua.i.xp̄i. q2 i etate xp̄i id est.xxxii.annoꝝ semper manebunt sancti.vt dicit ap̄ls Ephe.iiii. Donec occurramus omēs in virū per fectum in mensuram etatis plenitudinis xp̄i.
Tercius fruct9 ē satietas sine fastidio.Vñ psal.Satia bor cum apparuerit gloria tua.
Quartus ē libertas sine seruitute.Vñ Ro.viii. Crea tura liberabit̄ a seruitute corruptōis in libertatē gl̄ie filioꝝ dei. Quint9 fruct9 ē pulchritudo absqꝫ deformi tate.vñ ap̄ls. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue.
Sext9 erit īpassibilitas vel īmortalitas. vñ ysa.xxv. Precipitabit dn̄s mortē in sempiternum.
Septimus erit abundātia sine īdigentia. vñ dr̄ deut̄. viii. Rerum oīm abundantia perfrueris.
Octauus est pax sine perturbatione.
Nonus erit securitas absqꝫ timore. De his duob9 dr̄ ysa.xxxii. Sedebit popul9 meus in pulchritudine pa cis ꝛ in tabernaculis fiducie ꝛ in requie opulenta.
Decimus erit cognitio absqꝫ ignorantia. vnde ap̄ls Prime coꝝ.xiii. Videm9 nūc per speculū in enigma te.tunc autem facie ad faciem.
Undecimus ē gloria sine ignominia.vñ ap̄ls ad Col. iii. Cum xp̄s apparuerit vita vestra. tunc ꝛ vos appa rebitis cum ipso in gloria.

Duodecim⁹ est gaudiū sine tristicia. Sed de isto gau dio nota ꝙ sunt sex cause ꝓcipue quare scti gaudebūt scʒ loci amenitas quā possidebūt iocunda societas in qua regnabūt corporis glorificatio quā habebūt. mū dus quē ꝯtēpserūt. infern⁹ quē euaserūt. Isti enī fru-ctus figurantur ꝑ duodecim fruct⁹ ligni vite qꝺ erat in medio paradisi. vt legiẗ apo. xxii. Fruct⁹ sūme bo-nos det nobis xp̄s qui creauit nos in celo.

Itē in illa celesti gl'ia ꝯsiderāda sunt alia tria multis suspiriis affectanda. s.

Amenissima ciuitas.
Amantissima societas.
Amplissima felicitas.

¶ Prio ergo celestis gl'ia hʒ amenissimā ciuitatē. Vñ psal. Gl'iosa dicta sūt de te: ciuitas dei. Unde nota ꝙ ciuitas ista est glo riosa specialiter in tribus. Habet enim.

Figuram valde speciosam.
Mensuram speciosam
Structurā valde ꝓciosam

¶ Primo igitur ista ciuitas beata est in figura valde speciosa. ē enī in quadrū disposita ⁊ formata vt dr̄ apoc. xxi. Ciuitas in quadrum posita ⁊ quadrata figurat soliditatē ⁊ securitatē illi⁹ regni celestis sicut videm⁹ ꝙ figura quadrata est solidior q̄ꝫ alia figura. Vñ lapides ꝯsueuerunt quadrari. ⁊ postea in edificio collocari. ita etiā sūmus artifex deus lapides suos. i. viros suos ⁊ electos suos ꝯsueuit quadrare quadratu ra virtutū. s. prudētia. tēperantia. fortitudine/ et iusti-cia. ⁊ sic locare in edificio regni celestis.

¶ Scđo ciuitas ista ē i mēsura valde speciosa. vñ di-cit Ber. ꝙ ad litterā quilʒ sanct⁹ i celo empireo habe bit locū suū sibi assignatū ꝓpriū et specialem/ magis spaciosum q̄ꝫ sit ab oriente vsqʒ ad occidentē. De men sura istius ciuitatis dr̄ apo. xxi. ꝙ hʒ stadia duodecim

milia. Stadium est mensura quinquaginta passuum. Quinquagenarius vero numerus ī sacra scriptura re missionē pctōꝝ sigāt. Quia ī quinquagesimo anno q̄ dr iubileus sm̄ legē fiebat remissio debitoꝝ/ꝛ reuerte batur quilibet ad possessiones suas/ꝛ ad terrā patrum suoꝝ: vt dr Leuitici.xxv. Beata ciuitas ista bene mēsu ratur p stadia/q̄ ꝯtinet vt dictū est passus quinquagin ta: qꝛ instar iubilei quinquagesimi anni omibus istius ciuitatis ciuibus p̄mitus pctā dimittunt/ꝛ sic remissis pctis. ad possessionē suā ꝛ hereditatē eternā ad quam erāt vel sunt p̄destinati/faciliter reuertunt. Et iō quilz hō dz esse sollicit⁹ de peccatis suis p pniam delendis qꝛ alias nō posset eē ciuis regni celestis: qꝛ ibidē dr.s. apoc.xxi. q̄ non intrabit in eā aliquid coinquinatum ꝛ faciēs abhominationē ꝛ īmundiciā. Sz valde notan dū ē q̄ stadia sūt duodecim milia. Per numeꝝ duode nariū q̄ est numerus abundās. designatur abundātia meritoꝝ ꝛ bonoꝝ opeꝝ/sine qua nō est aliquis cōciuis ciuiū supnoꝝ: qꝛ dicit saluatoꝛ Mat.v. Nisi habunda-uerit iusticia vr̄a plus q̄ scribarū ꝛ phariseoꝝ. nō intra bitis in regnū celoꝝ. Iusticia phariseoꝝ erat in opere exteriori/nō interiori v̄tute. qꝛ ex timore erat: nō amo re. ꝛ iō erat nimis stricta: sicut videmus q̄ timoꝛ habz coꝛ hōis valde ꝯstrigere/ꝛ amoꝛ dilatare. Vn̄ in psal. dr de v̄tute caritatis. Latū mādatum tuū nimis. per millenariū aūt numerū/q̄ ē vltimus limes ꝛ terminus numeroꝝum. figuratur eleganter illud celeste p̄miū qđ ē finis ꝛ quies omniū desiderioꝝ: vt dicit aug. et in psal. Satiaboꝛ cum apparuerit gloꝛia tua.

¶ Tercio illa ciuitas beatissima ē in structura p̄cio-sissima: qꝛ dr apoc.xxi. q̄ fundamēta muri ciuitatis sūt oī lapide p̄cioso oꝛnata. Ubi notādum ē q̄ duodecim

lapides ꝑciosi nominant̄ ⁊ ponuntur in edificio huius ciuitatis.s.iaspis/saphirus/ calcedonius / smaragdus. sardonix/sardius/crisolitus/berillus/thopassus/ criso passus/iacinctus/ametist⁹. Isti duodecim lapides pre ciosi et fundamentales istius ciuitatis celestis.sigāre possunt duodecim articulos fidei/q̄ ē fundamentū oīs boni ⁊ p̄mii futuri: vt dicit apl̄s Heb.xi. Fides ē sperā darum reꝝ substantia.i.fundamētum eternoꝝ bonoꝝ Uel isti duodecim lapides fundamētales signāt x̄pia tū ꝑfectiōes q̄b⁹ aīa ꝑ grām hic ꝑficit̄/q̄b⁹ etiā celeste p̄miū fabricat̄. Et sicut sunt quatuor ternarii ꝑciosoꝝ lapidū: sic respōdēt eis quatuor trinitates ꝑfectionum Prima trinitas lapidū/ē iaspis/saphirus calcedoni⁹ q̄ signāt fidē/q̄ dꝫ hr̄e preciosam et nobilem trinitatem ¶ Fides nāq3 dꝫ esse viuens nō mortua.⁊ hoc signat iaspis q̄ est viridis coloris. Color enim viridis in her- ba vel plāta vel arbore.signū ē vite.⁊ econuerso signū ē ꝙ vita plante deficit qn̄ viror ei⁹ marcescit: sic qn̄ in homine est viror honestatis ⁊ bone operationis: tunc est maximū signū cordis viuentis: alias enim fides mor tua ē/⁊ informis/nec est fundamentū edificii celestis. Et sicut iaspis fugat fantasmata: sic fides viuens ⁊ vi rens ꝑ bona opera/vitat oīa dyaboli machinamenta. ¶ Fides etiā dꝫ esse celestis/non terrea.i.celestib⁹ bo nis/non de operibus terrenis anxia celestis et diuina non humane rōni inixa. qr dicit Greg. Fides nō habꝫ meritū. vbi humana ratio prebꝫ experimentū. Et hoc signat saphirus qui habet celestem colorē sicut celum serenum. Et sicut nobilis saphirus fugat venenosa et mortificat araneā: sic vera fides venenosis suggestio nibus resistit et culpā in corde occidit/ac de corde ex- pellit. vn̄ dr̄ Actuū.xv. Fide purificans corda eorum

¶ Tercio fides dꝫ esse fortis non infirma ꝯtra pſecutiones ꝛ pericula vniuersa ꝛ dyabolica nocumenta.qꝛ dr.i.petri.v.de dyabolo cui resistite fortes in fide. Et hec signat calcedoniꝰ qui in colore ē pallidus ꝛ omis sculpture repulsiuus.oi nāqꝫ sculpture resistit et nullā recipit:sic qui hꝫ verā fidē vtiqꝫ ꝑ penitentiā est pallidus ꝛ mortificatus.ſꝫ nullā sculpturā extraneam pcti recipit:sed secū cōseruat solā ymaginē dei ad quā est creatus. ¶ Unde nota ꝙ dyabolus in quibusdam non inuenit fidem catholicam vel fortem:in illis sculpit ꝛ format figuram leonis.i.peccatum superbie.
In quibusdam figuram drachonis.i.peccatū inuidie.
In quibusdam figuram canis.i.peccatum ire.
In quibusdam figuram talpe.i.peccatum auaricie.
In quibusdam figuram asini.i.peccatum accidie.
In quibusdam figuram lupi.i.peccatum gule.
In quibusdam figuram vrsi.i.peccatum luxurie.
Contra qđ monet nos apl's Ro.xii. Nolite ꝯformari huic seculo.i.peccatis que fiunt in hoc seculo.

¶ Scđa trinitas lapidū est smaragdus/sardonix/ et sardius.Et isti tres lapides preciosi signant spem que habet similiter nobilem claritatem.Est enim

Spes venie	¶ Spes venie figurat̄ ꝑ smaragdū
Spes gratie	qui colorē habet viridē et gratiosum
Spes glorie:	et curat diuersas infirmitates ꝛ spe=

cialiter morbum caducū.Color viridis ꝛ gratiosus in smaragdo signat virtutē gratie que incipit per spem venie reuiuiscere in viro penitenti ꝛ contrito. Et sicut color smaragdi ē valde gratiosus:sic conuersio peccatoribus ꝑ penitentiā reuiuiscentis ē gratiosa deo ꝛ angelis.Unde dr Luce.xv. Gaudiū est angelis dei suꝑ vno peccatore penitētiam agēte. Et sicut smaragdus

fugat febres ꝛ curat morbum caducum: sic spes venie fugat tentationes ꝛ sanat oē peccatū: q2 vt dr in psal. Non derelinquet oēs qui sperant in eo. Et in ꝓuer. dr Septies in die cadit iustus/et resurget. Septies i die cadit ꝑ ruinam septiformis culpe. s. superbie/ire/auaricie/accidie/gule/inuidie/ꝛ luxurie. ꝛ tamen resurget in virtute ꝛ in efficacia septiformis gratie.

¶ Spes aūt gratie ē qua q̄s nō ɔfidit de viribus propriis nec de diuitiis: sed solum de gratia dei: vt dicit in Leuitico. Maledictus hō qui confidit in hoīe: ꝛ ponit carnē brachiū suū. i. carnalem hominē fortitudinē. Et sequit. Beatus vir q̄ confidit in dn̄o: et est dn̄s fiducia eius. Talis q̄ non solū sperat in oībus bonis ꝛ in malis de sola grā dei: recte figurat per sardonicē. Nam sardonix ē tricolor/in imo niger/in medio candidus/in supremo rubicundus. q2 spes grē facit tria bona in sperāte. Facit eni ima. i. terrena nigrescere ꝛ ɔtēnere/ꝛ ima inferni timere. Facit in medio. i. in corde candidū. i. castū esse. Juxta illud psal. Cor mūdū crea i me deus. Facit etiam i supremo. i. in deo rubescere ꝑ caritatem: ꝛ vino dilectionis dei ꝛ ꝓximi odoriferꝫ esse. vt dr Canti. i. Sup vinū. i. plus q̄ꝫ vinū diligūt te. Et sicut sardonix facit hoīem humilē ꝛ pudicū ꝛ caritatiuum: sic spes diuine grē facit hoīem descendere ꝛ de ꝓpriis meritis non superbire/ꝛ in solo deo sperare. q2 spāliter de presumētibus de se dr i psal. Ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum: sed sperauit i multitudine diuitiarꝫ suarum/ꝛ preualuit in vanitate sua.

¶ Spes gl'ie ē certa ꝛ secura expectatio futuri ꝛ eterni boni ꝛ grā ꝛ meritis ꝓueniēs: vt dicit magister sententiarꝫ. Ista gl'ia figuratur ꝑ sardium qui est rubei coloris: eo q2 spes regni celestis fuit martyribus causa

effusionis proprii sanguinis. De quibus dr apoca. vii. Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatiōe lauerūt stolas suas in sanguine agni. i. xpi passionis sanguine rubicūdi. Iuxta illud qd dr ysa. lxiii. Quare rubrum est vestimētum tuum: dicit i psona dei patris. i. quare corpus tuum per inocentiam candidum est passionis sanguine cruentatū. Et sicut sardius gaudiū accendit ꝛ timorē expellit ꝛ hoiem audacem reddit. ita ad lram spes glorie accendit in hoie gaudiū spūale ꝛ celeste et expellit timorē mundanū ꝛ humanum et seruilem: qꝛ dr. i. Ioh. iiii. Perfecta caritas foras mittit timorem ꝛ tandē hoiem reddit audacē. s. contra hostium tribulationem ꝛ persecutionē de dño presumentem: vt dicit Iudith. vi. Non derelinquis presumentes de te / et de sua virtute gloriantes humilias.

¶ Tercia trinitas lapidū est crisolitus / berillus / ꝛ thopasius. Isti tres lapides signāt caritatem q̄ hꝫ sibi suam nobilissimā trinitatē. Debet eni caritas hre tria: scꝫ

Speciosam puritatem.
Fructuosam bonitatem.
Candidosam veritatem.

¶ Debet eni caritas eē puritate speciosa vt non sit imunda. bonitate fructuosa / vt nō sit dilectio vana. veritate radiosa / vt non sit dilectio ficta. Istā trinitatē nobilē caritatis describit apls pme thi. i. dicens. Finis precepti est caritas de corde puro / ꝛ ꝯscia bona et fide non ficta. Uirtus enim caritatis (vt dictū est) est speciosissime puritatis. ideo dicit de corde puro. est fructuosissime bonitatis. ideo dr de cōscientia bona. est radiosissime veritatis. ideo dr de fide non ficta.

¶ Primo igitur caritas dꝫ esse puritate speciosa ꝛ de corde puro vt nō solū sit dilectio ipura vel imunda vel coinquinata sine luto cupiditatis. qualis est amor di-

uitiarum temporalium sine fumo vanitatis qualis est amor pomparum secularium. Talis caritas figuratur in crisolito quod est gemma valde nobilis scintillas emittens vt ignis capacissima. quia si iuxta ignem ponatur: citissime inflammatur. Certum est enim quod ignis est purissime virtutis. est enim virtus ignea caritatis instar ignis. quia sicut ignis aufert omnem rubiginem et impuritatem de auro et argento et omni metallo et reddit ipsum purum et lucidum: sic caritatis incendium tollit de corpore humano omnem fetorem peccati et facit ipsum mundum Sicut enim crisolitus est amatiuus et capax ignis. quia iuxta ignem positus statim ad se trahit et rapit ignem: sic cor purum cum appropinquat ad deum qui est ignis consumens secundum apostolum. Heb. xii. Sentiens ignem diuinum: statim ardentissimo desiderio instar crisoliti: rapit et trahit in se diuinam dilectionem. Incorruptio enim facit esse proximum deo vt dicitur sap. vi. Appropinquatio ad deum facit ignem diuinum rapere et trahere ad seipsum. Et ideo saluator noster vt nos posset igne sue caritatis incendere dignatus est nobis appropinquare. Unde dicitur Luce. xii. Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi vt ardeat?

¶ Secundo caritas debet esse in bonitate fructuosa et conscia bona: vt non sit dilectio inutilis et vacua. quia dicitur. i. Joh. iii. Non diligamus verbo neque lingua: sed opere et veritate. Et Greg. in moralibus. Amor dei nunquam est ociosus: operatur enim magna si est. si autem operari renuit: amor non est. quia probatio dilectionis exhibitio est operis. Iste amor signatur per berillum qui est lapis viridis et aliquantulum pallidus/et in figura sex angulorum est pollitus. quia qui habet caritatem debet ad proximum virere per honestam conuersationem. debet pallescere ad seipsum per carnis mortificationem. Debet etiam sex angulos habere ad pauperem et egenum per compassionem et operum misericordie exhibitionem que sunt in numero senario: vt

dicitur Mathei.xxv. Saluator noster qui est verus iudex qui de ipsis in iudicio habet q̃rere rõnem. Esuriui τ dedisti michi manducare. sitiui τ dedisti michi bibere. nudus eram/τ cooperuistis me. hospes eram τ recepistis me. infirmus fui/τ visitastis me: in carcere fui τ venistis ad me.

¶ Tercio caritas debꝫ eē veritate radiosa/τ fide nõ ficta: vt non sit dilectio simulata aut palliata/sꝫ luminosa: qꝛ dr̃ prime Jo. ii. Qui diligit fratrē suum in lumine manet. qꝛ q̇ caritatē hꝫ. ꝑ exēplum bone ꝯuersationis τ honestatis lucet. Hāc figurā thopasius q̇ in duobus colorib⁹. s. aureo τ ethereo splendet. τ oīm gēmaꝝ superat claritatē/in cōspectu sui prouocat aspicientem Duo colores thopasii signāt dilectionem dei τ ꝓximi Etherus color signat dilectionē dei/τ aureus dilectionem proximi. quia vnus ē color celestis/τ alius terrenus. quia in his duobus tota lex pendet. τ sicut thopasius superat oēm claritatem omnium gemmaꝝ. ita caritas ē maior omnium virtutum. vt dicit apl's ꝗ prime coꝝ. xiii. Et sicut thopasius recipit in se qualitatē oīm gēmaꝝ: sic caritas facit omniū opera virtutū. Quia dr prime coꝝ. xiii. Caritas patiens est. τ ita exercet opus patientie. benigna est. τ ita exercet opus benignitatis τ misericordie. Et sequitur Oīa suffert/oīa credit/oīa sustinet. vñ Prosper dicit ī libro de vita ꝯtēplatiua ꝙ caritas est mens τ anima oīm virtutum. qꝛ ipa ē sicut aīa τ virtutes anime sūt potētie siue funes. qꝛ sicut anima facit oculum videre/aurem audire/pedes ambulare. τ sic de aliis. ita caritas facit oculum mētis ad pauperem aperire/aures diuina p̃cepta audire / et manus opera iusticie exercere. et ita de oībus aliis bonis que caritas tanꝙ sibi propria vult omnia adimplere.

¶ Quarta trinitas lapidū pciosoꝝ est crisopassius/iacinctus/ꝛ ametistus. Ista trinitas lapidū sigāt iusticiā ꝛ equitatē gnalem q̄ splēdor est oīs ṽtutis/ex qua oēs viri boni oīa bona nominant: vt dicit tulliꝰ de officiis libro.iii. Ista sitr hꝫ quandā nobilitatē. Cum enim iusticia sit virtꝰ vnicuiqꝫ reddēs qđ suum est: vt ait Ambrosius libro de officiis. Justicia est virtus vnicuiqꝫ qđ suū est reddēs. Reddit igitur omnis homo ꝑ iusticiā.

Sibiipsi ꝯtinentiam
Proximo amicitiā
Deo honorificentiā

¶ Primo iusticia reddens hoī ꝯtinētiā significatur per crisopassium qui est lapis igneus de nocte/ꝛ aureꝰ de die. in quo significat ꝯtinētia viri iusti/quo semꝑ ē splēdens. siue in aduersitate tentationum q̄ figurat per noctē/siue in ꝓsperitate deliciarū q̄ significat per diē. Nā istis duobus precipue ꝯtinentia vel castitas impugnatur. scꝫ tentationibus hostis/ꝛ fomētatione carnis. Nā plures vincunt in prosperitate deliciaꝝ q̄ in aduersitate tētationū. iuxta qđ dr̄ i psal. Cadent a latere tuo mile. ꝛ decem milia a dextris tuis Latus antē sinistrū sigāt tentationes dyaboli. dextrū ṽo sigāt delicias mundi. Pauciores igit sunt q̄ cadūt aduersitate tentatiōis/et plures q̄ labunt in tp̄alibus abundātiis. Bene aūt ē iusticia instar crisopassii ignea ꝛ aurea: qꝛ ad custodiā castitatis occurrit iusticia duobus modis. s. recte ascendendo ad celū sicut ignis ꝯsiderādo bona celestia ꝛ eterna. ne forte illa ꝑ momētaneam luxurie delectationē amittat. In persona talis dr̄ in psal. Dn̄e quis habitabit in tabernaculo tuo. aut q̄s requiescet in mōte sancto tuo? et rn̄det. Qui ingreditur sine macula ꝛ operat iusticiā. nullū opꝰ videt maiꝰ esse iusticia/que delectationi momentanee bona celestia ꝛ eterna p̄fert. Occurrit etiā vir iustus custodie ca

stitatis instar auri quod est ponderosissimũ/quãdo re
ctissime ꝛ velociter descẽdit ad centrũ.i. ad infernum
ꝯsiderando ne forte delectatione momentanea ꝛ mo
dica.icurrat eterna supplicia.qꝛ dr Greg. Mometa-
neum est qđ delectat.sed eternũ qđ cruciat. Ita descẽ
debat ad ifernũ ezechias.vt dr ysa.xxxviii. Ego dixi
in dimidio dierũ meoꝝ:vadã ad portas inferi. Optie
nãqꝫ ꝯsuluit ꝑ dimidio dierũ suoꝝ:ꝙ hõ vadat ad ifer
nũ in dimidio vite sue.i.dũ est iuuenis ꝛ sanꝰ et hoc ꝑ
diligentem considerationem. vt postea non descẽdat
in fine vite sue per eternam dampnationem.
Scđo iusticia reddens ꝓximo suo amiciciam signat
per iacinctum ꝗ est lapis ꝓciosus hñs colorẽ ceruseũ
quasi celum. Iste lapis format se aeri. Vñ i nubilo est
nubilꝰ in sereno est serenus. Color celicꝰ vel ceruleus
in iacincto sigñat diuinũ amorẽ ꝛ celestẽ per desideriũ
in viro iusto.qꝛ amicicia que ipendit ꝓximo.debet ra
dicari in celo.i.in amore diuino. iuxta qđ dicit apls.
Ephe.iii. In caritate radicati ꝛ fundati.qꝛ vt ait Gre.
Ille caritatem veraciter hꝫ. qui et amicum diligit in
deũ.ꝛ iimicũ diligit ꝓpter deũ. Bene aũt iacinctꝰ ẽ in
nubilo nubilus/ꝛ in sereno serenus.qꝛ vir iustus semꝑ
vult gaudere cum gaudẽtibus ꝛ flere cum flentibus.
vt dicitur ad Ro.xii.
Tercio iusticia reddens honorificentiã deo signatur
per ametistũ qui inter oẽs gẽmas purpureas obtinet
principatum. sic ꝛ iusticia est preclarissima ṽtutum:vt
ait phũs in ethicis libro.v. Ametistꝰ ẽ etiã ex colore
purpureo ꝛ violaceo ꝑmixtus/et flamas ex se emittit
qꝛ vir iustus ꝗ vult deum honorare.dꝫ hñe tria:dꝫ esse
instar ametisti purpureus sicut rosa.i. iocũdus in lau
de diuina. Qꝛ rectos decet collaudatio. vt dr in psal.

Debet etiã esse violaceus. s. sentire modica de seipso ꝛ magna de deo. vt dicit saluatoꝛ Luce. xvii. Cũ omia benefeceritis: dicite/serui inutiles sum⁹ qđ debuimus facere nõ fecim⁹. Dꝫ etiã vir iustus esse flameus/sicut helyas qui erat quasi ignis. cuius verbuꝫ sicut facula ardebat. vt dr̃ Ecclesiastici. xlviii. De cuius zelo flammeo dr̃ Tercii regũ. xix. zelo zelatus sum ꝑ dño deo exercitium. ꝛ hoc est propꝛium opus iusticie. s. pro diuino amoꝛe zelare.

¶ Scđo illa gloꝛia celestis habet amantissimã societatẽ. qꝛ sancti coꝛã deo semꝑ faciunt choꝛeã omni iocũditate plenã. Vñ nota ꝙ in illa celesti choꝛea vel ballata sunt tria deuotissime consideranda. scꝫ

Innumerabilis cetus.
Iterminabilis circuit⁹
Inestimabilis cantus

Uere beata est illa choꝛea cui⁹ cetus ĩfinitus/ cui⁹ circuitus eternitas/cuius cantus felicitas.

Primo igit̃ in illa celesti choꝛea est cet⁹ vel exercitus infinitus. i. nõ nobis. sꝫ soli deo cognit⁹. Ibi eni ẽ rex xp̃s tanꝙ monarcha p̃cipuus / ꝛ cesar august⁹ ibi eni est regina cũ puellis. i. v̾go v̾ginũ. s. maria cũ virginibus sc̃is. Ibi sũt ãgeli tãꝙ nobilissimi regis domicelli. Ibi sunt p̃friarche ꝛ ꝓphete sicut collaterales et regis ꝯsiliarii. qb⁹ tãꝙ senioꝛib⁹ ꝛ exꝑtis reuelat ministeriũ ꝯsistoꝛii sui. Ibi sunt apl̃i tanꝙ regis senescali habẽtes plenitudinẽ ptãtis. qꝛ rex reputat factũ qđ ipi faciũt sibi factũ. Ibi sũt martyres sicut strenuissimi regis milites/q̃ ꝑ fidẽ vicerũt tria regna. s. mũdi carnis/ꝛ dyaboli. Ibi sunt sc̃i põtifices ꝯfessoꝛes ꝛ doctores. sicut videmus ꝙ rex nobilis ꝛ illustris qualis est rex regũ ꝛ dñs dñantiũ/ nõ solũ hꝫ milites in aula sed clericos ĩ capella celebrãtes p̃dicãtes ꝛ oꝛãtes. ad ce

lebrandū hȝ sanctos pōtifices.ad p̄dicandū ⁊ scriben
dum sctōs doctores.ad orandū ⁊ psallēdum hȝ sctōs
anachoritas ⁊ alios ꝯfessores. Ultimo sunt ibi alii san
cti ⁊ fideles inumerabiles. de quibus omibus dr̄ apo.
vii. Uidi turbā magnā quā dinūerare nemo poterat
ex oibus gētibꝰ populis ⁊ linguis: stātes ante thronū
agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum.
Ubi p ordinē notant̄ quīqȝ laudes ⁊ p̄uilegia btōꝝ. s.

Predestinatio ab et̄no
Iustificatio a peccato
Contemplatio deuota
Conuersatio honesta
Operatio fructuosa

Predestinatio sempit̄na vel et̄na in nūero īfinito qꝛ turbā illā magnā nemo dinūerare poterat Electoꝝ nāqȝ nūerꝰ ē nobis ignotꝰ ⁊ soli deo agnitus. qꝛ ipse solus scit numerum qꝛ vt dr̄ scd̄e ad thi.ii. Nouit dn̄s qui sunt eius.

Scd̄o notat̄ iustificatio īterna in illis quatuor/scȝ gētibus/tribubꝰ/populis/⁊ linguis: de quibus electi sūt vocati. In quibus monstrant̄ quatuor peccatorū differentie: a quibus sunt per dei gratiam iustificati.

Ita ꝙ per gentes designat̄ peccatū luxurie: qd̄ in gētibus ydolatris regnauit precipue. vt ait ap̄ls Ro.i. Per tribubus designat̄ peccatū auaricie qd̄ ī tribubꝰ iacob regnauit valde. qd̄ pȝ: qꝛ pro terrenis seruierūt ⁊ terrena in promissione acceperunt. vt dicitur ysa.i. Si volueritis ⁊ audieritis me: bona terre comedetis. ⁊ qd̄ plus est tn̄ cupidi ⁊ auari fuerunt: ꝙ ne terrena perderēt xp̄m occiderūt. vt dr̄ Ioh.xi. Per populos designat̄ peccatuȝ superbie. quia populꝰ (vt dicit aug) est collectio ciuitatis q̄ iuxta sn̄iam xp̄i monstrat sup̄biā vt ptȝ de illo qui noluit venire vocatus ad cenam qui emerat villā Luce.xiiii. Et videmus ꝙ populꝰ id est habitatores ciuitatis populose melius ꝯsueuerunt

resistere/meli⁹ acquirere/ꝛ magis esse supbi ꝛ ꝑposit.
Per linguas signatur peccatum lingue.
Contemplatio deuota monstrat̄ in hoc ꝙ statuit ante thronum.qꝛ contẽplant̄ ante deum cogitãtes assidue qualiter oportet venire ad iudiciũ suũ. Juxta qđ dicit apostolus scđe coꝝ.v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi
Conuersatio honesta notatur per hoc ꝙ amicti sunt stolis albis.i.vestibus candide cõuersationis . Juxta qđ dr̄ Canti.v.Dilectus meus cãdidus ꝛ rubicũdus. Candidus honestate/rubicundus caritate.
Operatio fructuosa signat̄ per hoc ꝙ palme erant in manib⁹ eoꝝ. Palme nãqꝫ que portãtur in manibus electoꝝ signãt fruct⁹ bonoꝝ operũ.fm qđ dr̄ Cã.iiii. Ascendam in palmam ꝛ apprehendam fructus eius.
Scđo in illa celesti chorea est ꝯsiderãdus interminabilis circuit⁹.qꝛ semꝑ erit in beatis ĩgressus ꝛ egress⁹ ꝛ regressus:ingressus ad intuitũ diuinitatis.egressus ad aspectũ humanitatis nostri saluatoris.vt habetur Joh.xvi.Et sicut in aliis choreis est vnus ducẽs totã choreã:ita xp̃s est ꝛ erit ille chorealis ductor ducẽs et ꝑcedẽs illã societatẽ beatissimã. Et ideo apo.vii.dr̄ ꝙ agn⁹ q̄ in medio throni est reget eos:ꝛ alii sequẽtur agnũ quocũqꝫ ierit Apo.xiiii. ¶ Sed sciendũ est ꝙ illa beata chorea nõ vadit ad sinistrã partẽ sicut chorea mũdi:in signũ ꝙ ẽ ꝛ vadit ad sinistrã ĩferni. ſꝫ ista semꝑ vadit ad dexterã partẽ:ĩ signũ ꝙ est ad dexterã dei.qꝛ ad sinistrã ponẽtur reprobi/ꝛ ad dexteram ponẽtur electi.vt dr̄ math.xxv.Propter qđ dr̄ ꝓuer.iiii Vias q̃ ad dexteris sunt nouit.i.approbat deus q̃ aũt a sinistris sunt peruerse sunt.
Tercio in illa celesti chorea est ꝯsiderãdus ĩextermi-

nabilis cantus ⁊ admirabilis. Et ideo nota quod sicut xp̄s precedit gressu: ita precedet cantu. Et primo cantabit sue virgini matri dicens. Quid michi et tibi mulier? Jo.ii. quasi diceret. Michi ⁊ diuinitas ⁊ humanitas ⁊ tibi est virginitas ⁊ fecunditas. Michi diuinitas ⁊ hūanitas. quia deus sum ⁊ hō. ⁊ tibi fecunditas ⁊ virginitas quia mater es ⁊ virgo. michi diuinitas ex virgine patre ⁊ humanitas ex virgine matre. tibi virginitas sine labe ⁊ fecūditas sine semine. Ad hec maria tanquam dulcis tympanistria rn̄det dulcissimā cantilenā Luce.i. Magnificat anima mea dn̄m. ⁊ exultauit sp̄us meus. ⁊c.

¶ Scd̄o xp̄s cātabit angelicis spiritibus cantū qui scribitur in psal. Benedicite angeli potētes virtute faciētes verbum eius ad annūciādum vocem sermonū eius Vos qui estis angeli. i. nuncii discurrentes. vos qui estis potētes virtutes. i. mirabilia operantes qui facitis verbum meū. i. meis imperiis obedientes ⁊ alios obedire faciētes. Ad hūc cantū xp̄i respōdent sancti angeli cantilenā que scribitur apo. vii. Benedictio ⁊ claritas ⁊ sapientia ⁊ gr̄arū actio honor virtus ⁊ fortitudo deo nr̄o in secula seculorū amē. Tibi xp̄e sit bn̄dictio in incarnatiōe. claritas in natiuitate. sapiētia in predicatiōe. gr̄arū actio in redemptione passione ⁊ morte. honor in resurrectione virtus in ascensione. fortitudo in iudicii consummatiōe

¶ Tercio xp̄s cātabit patriarchis ⁊ prophetis cātilenā quā cātauit moysi in visione rubi. Deus abrahā: deus ysaac: ⁊ deus iacob: deus patrū nr̄orū misit me ad vos. Hoc nomē est michi in eternū. ⁊ hoc memoriale meū in generatione ⁊ generationē. Xp̄s enim ad sanctos patres ⁊ patriarchas ⁊ prophetas specialiter fuit missus. quia de semine electo. s. sanctorum patriarcharum ⁊ sp̄ussancti operatiōe ex maria virgine natus. ⁊ quia sanctis prophetis eius aduentus fuit

singulariter reuelat⁹. Uel potius cātet eis canticū illō gratiosum ꝗ scriptus est Exo. xx. Uos ipsi vidistis ꝗd fecerim egyptiis/quō portauerim vos sup alas aquilarum. Et sequit. Uos eritis michi regnū sacerdotale ⁊ gens sctā. Uos eni submersis egyptiis .i. mūdi amatorib⁹ in mari rubro .i. in pctō ⁊ tādē in īferno ad terrā pmissionis .i. ad hāc terrā viuentiū pmissam adduxi Et ista cātilena spāliter est pphetaꝝ ⁊ sup alas aqlaꝝ vos portaui .i. in pēnis ꝯtēplationis angelice vos eleuaui ad speculandū aduētum meū ⁊ oīa misteria gr̄e ⁊ hec cātilena est spāliter pphetaꝝ. Et eritis michi in regnū sacerdotale. qꝛ a patrib⁹ xp̄s descēdit in v̄gine maria que fuit de tribu sacerdotali ⁊ regia. ꝗa pater dn̄e nostre: scʒ Joachim fuit de tribu iuda. ⁊ mater ei⁹ Anna fuit de tribu leuitica. vt patet in hystoria. ⁊ hec est cantilena cōis patriarcharū. Et qꝛ patriarche fuerūt reges ⁊ duces: sicut patet in dauid ⁊ filiis suis prophete vero fuerunt sacerdotes sicut samuel/zacharias iohannes bapti. Ad istud canticū gratiosū ⁊ gl̄iosum rn̄dent sctī patriarche ⁊ pphete istud cāticū qꝺ scriptū est apo. v. vbi dr̄ ꝙ quattuor aīalia ⁊ vigintiquattuor seniores cantabant canticū nouū dicētes. Dignus es dn̄e accipere librū ⁊ soluere signacula eius. qm̄ occisus es ⁊ redemisti nos in sanguine tuo. Et sequitur. ⁊ fecisti nos deo nostro regnum ⁊ sacerdotes. Tu dn̄e solus dignus es aperire librū dei patris scriptū per spiritū sanctum in pergameno virgineo tue carnis. Tu enim aperuisti septem signacula libri/de virgine carnē assumendo/⁊ de virgine nascēdo / ⁊ in cruce p nobis moriendo/⁊ ad infernū descendendo / ⁊ a mortuis resurgendo/⁊ ad celū ascendēdo/⁊ ad iudicium veniendo. De istis septem articulis tue hūanitatis manifestasti

nobis archanum tue diuine miserationis. scz ministerium humane redemptionis. Et ideo sequitur in cantilena. quoniam occisus est/ et fecisti nos deo nostro regnum et sacerdotes. Regnum/ quia fecisti nos obedire preceptis tuis. sicut regnum obseruat dicta regis et sacerdotes. quia in mundo fecisti nos offerre sacrificium spiritus tribulati et nunc in celo sacrificium perpetue laudis pro beneficiis tuis immolamus tibi.

¶ Quarto saluator cantat sanctis apostolis illam dulcissimam cantilenam que scripta est Luce.xxii. Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis / et ego dispono vobis regnum. sicut pater meus disposuit michi regnum. vt edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. et sedebitis super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Vos estis/ non serui sed amici mei. et ego vester socius. Vos discipuli mei estis et ego magister pedagogus. Vos fratres mei / et ego vester caritate germanus. quia fuistis participes tribulationis mee. do vobis triplicem dignitatem glorie superne. Facio enim vos reges omnipotentes celestes et hoc est quod dicit. Dispono vobis regnum sicut disposuit michi pater meus regnum: vos per gratiam non per naturam. Facio vos conuiuas celestis mense vbi humanitas est cibus et deitas est potus et hoc est quod dicit vt edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Facio vos nichilominus iudices celestis curie. Unde sequitur. sedebitis super sedes duodecim iudicantes. i. diuinum iudicium approbantes sicut eterni consistorii assessores iudicantes xii. tribus israel. i. vniuersam multitudinem fidelium: quia infideles iam iudicati sunt: vt dicitur Jo.iii. Qui signantur etiam per numerum xii. tribuum israel que solum coluerunt vnum deum. Ad hanc cantilenam respondebunt sancti apostoli cantilenam que scripta est Jo.vi.

quam ꝑ omnib⁹ cantauit petrus dicēs. Dñe ad quem ibimus. verba vite eterne habes ⁊ nos credimus ⁊ cognoscimus qꝛ tu es xp̄s filius dei viui. Credimus in xp̄o ⁊ radio fidei merito/ ⁊ cognoscim⁹ claritatem visionis in celo. qꝛ tu es xp̄s. i. vnctus oleo diuine miserationis balsamo odorifere ꝯuersatiōis crismate dignissime ꝯsecrationis. regie scꝫ sacerdotalis. filius dei in potestate eternitate ⁊ maiestate deo patri ⁊ equalis Quinto xp̄s rex noster cātat sctīs martirib⁹ cātilenā illā q̄ scripta est Math. v. Beati q̄ ꝑsecutionē patiunt ꝓpter iusticiā. qm̄ ipoꝝ̄ est regnū celoꝝ quasi diceret sctīs martiribus graue fuit martirii pōdus q̄ ꝑsecutionem passi estis. Dignus fuit martirii titulus. qꝛ ꝓpter iusticiā. nō ꝓpter culpā sustinuistis. ⁊ iō magnus fuit martirii fruct⁹. qm̄ vestrū ē regnū celoꝝ. Ad hāc cantilenā respōdēt martires gl̄iosi. ⁊ dicūt cantilenā quā in ꝑsona ipoꝝ martirum dicit ap̄ls. ii. Thi. ii. Et si cōmortui sumus ⁊ cōuenimus. si sustinuimus ⁊ cōregnabimus quasi diceret. Labor noster est modice passionis. sed magnus est fructus diuine fruitionis. qꝛ non sunt condigne passiones hui⁹ tp̄is ad futuram gloriā que reuelabitur in nobis. vt dicit ap̄ls. Ro. viii. Sexto xp̄s cātat sctīs pōtificibus ⁊ doctoribus ⁊ aliis confessoribus ⁊ primo sctīs pōtificib⁹ cātilenā q̄ scripta est. i. petri. ii. Uos autē gen⁹ electū/ regale sacerdotiū/ gens sctā/ popul⁹ acq̄sitionis. Genus electum per predestinationē. regale sacerdotium / per subditorum ꝓtectionē gens sctā/ ꝑ ⱱtutē ꝑfectionē pp̄ls acq̄sitionis ꝑ exēploꝝ edificationē/ ⁊ diligentiam pastoralem ¶Postea sanctis doctorib⁹ xp̄s cātat illud qḋ scriptū ē math. v. Uos estis sal terre. Nā sic sal est sapor oīm saporū. sic expositio catholica doctoꝝ ē quasi ꝯdimentū

sacrorũ eloquiorꝝ.ꝛ sicut oĩa cibaria sine sale sunt isipida: sic ꝟba sacre scripture/maxime legalia sacramenta sine catholica expõe doctorꝝ/videntᷣ simplicibus nõ esse multũ fructuosa. Et sicut sal cõseruat carnes a putrefactiõe vermiũ: sic doctrina ꝛ expõ doctorꝝ cõseruat carnales hoies a corruptione pctõꝝ. Vñ ꝓpter ista Ꝺꝛ collo.iiii. sermo vester semper sit sale conditus.

¶ Septimo xp̃s cãtat oibus sanctis monachis ꝛ anachoritis.i.solitariis/ꝛ oibus aliis ꝯfessorib⁹ cantũ illũ q̃ scriptus est ibidẽ Math.v. Vos estis lux mundi. sol Ꝺꝛ lux mũdi ad litterã.ꝛ scti ꝯfessores dicunᷣ lux mundi ꝑ figurã.s.instar solis mundi illuminãtes splẽdore honestatis. instar solis mũdum inflãmantes / feruore caritatis. instar solis mundum superãtes. q̃titate virtutis. Nã ſm astrologos/sol ẽ octies maior q̃ terra sic scti viri mũdanos excedunt octies ꝟtute ꝛ grã.i.octo beatitudinib⁹ vel ꝟtutibus quas xp̃s docuit ĩ schola sua tanq̃ in sua ꝓma lectõe. dicens. Beati paupes spũ Math.v. Iste nãqꝫ octo beatitudines sunt quedã grẽ ꝓsentes in qb⁹ viri sancti superãt hoies mundanos et carnales. Ad istã beatã cãtilenã oẽs vnanimiter põtifices ꝛ alii doctores xp̃o respõdẽt cãticũ illũ dulcissimũ qui scriptus ẽ in psal. Transiuimus ꝑ ignem ꝛ aquam per ignẽ/fortes in aduersis. ꝑ aquã humiles in ꝓsperis.ꝛ eduxisti nos in refrigeriũ felicitatis: sicut ꝑ miserias. Unde saluator Math.xi. Venite ad me oẽs qui laboratis ꝛ onerati estis. iugo preceptorꝝ meorꝝ/et ego reficiam vos plenitudine celestium gaudiorum.

¶ Octauo cãtat xp̃s ꝟginib⁹ cantilenã illã q̃ scripta est sapiẽtie.iiii. O q̃ pulchra est casta gñatio cũ claritate. casta gñatio dicitur pudicicia virginalis/ꝯtinentia vidualis/temperantia cõiugalis. Istis tribus triplex

claritas correspondet. Nam virgines habent claritatē incorruptiōis/ et aureole. vidue claritatē deuotionis in terne. cōiuges claritatē successionis benigne. et omēs pariter habent claritatem odorifere fame/ et opinionis bone. Ad hāc cantilenā virgines et ptinētes respōdent illud canticū dulcissimum qđ scriptum est Canticorum .i. Oleum effusum nomē tuū. iđ adolescētule dilexerunt te nimis. Nimis dr ppter ariditatē ptinentie. qr vt dr sapiē. viii. Scio qm aliter non possum esse continens nisi deus det. Et ideo dr apoc. xiiii. Qr nemo poterat dicere canticū illud: scz virginale/ nisi illa centum quadraginta quatuor milia qui empti sunt de terra. Numerus centenarius. cōpetit virginibus qbus datur fructus cētesimus. vt dr Luce. viii. Quadragenarius cōpetit viduis. quia quadraginta signa statum penitentium. ideo tā moyses qp helyas/ quā xps/ quadraginta diebus/ et quadraginta noctibus ieiunauerunt. Quatuor ppetunt cōiugatis castitatem amātibus. quia fm doctrinā quatuor euangelistarum obseruare conātur cōiugalē thorū. iuxta illud apostoli Heb. xiii. Honorabile pnubiū in oībus. et thorus īmaculatus. Millenarius vero ppetit omibus ptinētib9: qr per millenariū q̄ est limes et termin9 omniū numerorum: signatur celeste gaudiū qđ ē finis oīm desideriorum. vt dr in psal. Satiabor cum apparuerit gloria tua.

¶ Ultimo xps cātabit cōiter omnib9 sanctis illā dulcissimā cātilenā q̄ scripta ē. Mat. xxv. Uenite bn̄dicti pr̄is mei. pcipite regnū qđ vobis paratū ē ab origine mūdi. Uenite benedicti pr̄is mei/ p gr̄e adoptionē/ per quam estis filii et fratres mei. Qr ait apl's Ro. viii. Si filii et heredes. heredes quidē dei. coheredes aut xp̄i qđ vobis paratū ē ab origine mūdi. per eternā prede-

stinationem per quā estis eterna placentia electi. Ad istā cantilenā xpi respōdebit altissime tot⁹ chorus vel chorea vel ballata sctōꝝ illum cātū qui scribitur .i.thi. pmo. Regi seculoꝝ īmortali inuisibili soli deo honor ꝛ glīa in secula seculoꝝ amen. Tibi inq̄ dn̄e q̄ es oīm seculoꝝ ꝓ nobis tn̄ humiliatus.tu īmortalis qui pro nobis in cruce es mortu⁹.tu inuisibilis qꝛ tn̄ nobis visibilis.tu solus sanctus in maiestate:nobis tn̄ misericorditer associatus. tu es omīpotens : ꝓ nobis tamen homo factus es.tibi inq̄ honor ex creatione/gloria et redēptione in secula seculoꝝ ex eterna saluatiōe.amē ex omniū ꝓmissoꝝ tuorum certissima adimpletione. Tandē omnes sancti dicent alter ad alterū illū sacratissimum hymnū ꝛ trisagiū gloriosum.quod scribitur in ysaia. Sanctus/sanctus/sanctus dn̄s deus sabaoth vel exercituū.pleni sunt celi ꝛ terra gloria eius. Cuius est tanta virtus q̄ qui dicit illum a morte subitanea ꝛ fulgure ꝛ omnibus tribulationibus est securus . vt ait Damascenus libro .iii. Propter qd̄ statuit sancta synodus calcedonēsis quarta/hoc trisagiū sancte trinitatis a fidelib⁹ dici ꝯ oēs stellionat⁹.i.minas diuinas vt ait Damascenus ibidem.s. Agyos/otheos/sanctus deus.agyos yskyros sanct⁹ fortis.agyos athanatos eleyson/ymas.sanctus ꝛ immortalis miserere nobis. In quo trisagio sancti faciunt spāliter tria.s.trinitatē ꝯfitētur in vna essentia dicentes.sanctus/sanctus/sanctus.potestatem et iudicia admirantur dicentes . dn̄s deus exercituū pietatē ꝛ bn̄ficia venerātur addentes plena est omnis terra tā viuentiū q̄ morientiū.gloria eius.i.misericordia eius.in qua deus p̄cipue ostēditur gloriosius.vt exponit glosa Ro.iii . Omnes enī peccauerunt et egent gloria dei que est infinita . Ad quam

gloriā nos perducat ꝛ participes efficiat ductor illius
choree Jesus virginis filius qui cum deo patre ꝛ spūi
sancto vni soli deo viuo et vero est honor / imperium/
maiestas per infinita seculorum secula. Amen.

¶ Dñica prima aduentus.

Abiiciam⁹ opera tenebraꝝ et

induamur arma lucis. Ro. xiii. In aduentu magni regis ꝛ principis expiātur sordes ꝛ parātur vestes. Et iō apl's in his verbis ꝑ hunc modū propter summi regis aduentum ad faciendū hec duo spāliter nos inuitat. Primo ad vicioꝝ sordes expurgandas cū dicit. Abiiciamus opera tenebrarū. Secundo ad virtutū vestes preparandas cum addit/et induamur arma lucis.
Primo igit̄ debem⁹ expurgare sordes vicioꝝ. ꝛ ꝓpter tria q̄ sunt ī pctō. Reqre ī materia de pctō ī cōi. fo. iiii.
Secundo debemus vestes virtutum preparare. et specialiter vestem caritatis: sicut videmus ꝙ vestis nobilior portatur in festis precipuis. De hac veste. quere in materia de caritate. fo. lvi.

¶ Dñica secunda aduentus.

Deus autē spei repleat vos oī

gaudio. Ro. xv. Qm̄ a viris spūalibus sunt debiles sustinendi ꝛ tristes ꝯsolandi. idcirco apl's in verbis ꝓpositis duo facit. Primo enī ꝓmittit debilib⁹ sustētationem cum dicit. Deus autē spei. Scđo tristibus ꝯsolatione̅ cū addit/repleat vos omni gaudio. psal. spera in dño. sequitur/et pasceris in diuitiis eius.
Primo dico ꝙ spiritualis sustentatio est virtute spei. quere in materia de spe. fo. lii.
Secundo spūalis ꝯsolatio est in gaudio virtutis. Vñ

virtus pparatur paradiso.q̄re ī materia de v̄tute ī cōi fo.lii. ¶ Dn̄ica.iii.aduentus.

Modestia vestra nota sit oib⁹

hoībus:dn̄s ,ppe est.phil'.iiii.Rege p̄sente cōsueuerūt domicelli ꝛ milites multū alacriter ꝛ honeste incedere Jdeo apl's preuidens regis eterni p̄sentiā ,ppinquā: ad conuersationē honestā in verbis ,ppositis nos hortatur.ꝛ s̄m hoc in verbis istis duo facit.

Primo eni hortatur nos ad cōuersationis honestatē cū dicit Modestia v̄ra nota sit omnibus hominibus. Sc'do ostēdit ꝯuersationis cām cū addit.dn̄s ,ppe est.

Primo igitur forma cōuersationis cōsistit specialiter in mansuetudine vel mititate.Require in materia de mititate ꝛ mansuetudine.fo.lxxxiii.

Secūdo virtus sp̄ualis ꝯuersatōis ꝛ orōnis castitatis ꝛ pietatis:faciūt ,ppīnquā dei p̄ntiam.q̄re ī materia de castitate orone ꝛ pietate.fo.xlix.et.xxv.ꝛ.lxxxvi.

¶ Dn̄ica quarta aduentus.

Nolite ante tempus iudicare

quo adusq3 veniat dn̄s.Prime cor.iiii.Dicit lex īperatoris q̄ aduenīēte p̄side cessat inferior ptās.Jō apl's ꝯsiderans aduētū eterni iudicis duo facit in his v̄bis.

Primo nāq3 reprimit inuidiā iniquā dicens.Nolite ante tempus iudicare.

Secundo predicit saluatoris iusticiam futuram:cum dicit quousq3 veniat dominus.

Primo igitur reprimitur īuidia propter tria.quere in materia de inuidia.fo.vii.

Sc'do predicit cā iudicis s̄nīa.q̄re ī materia de iudicio futuro.fo.c. ¶ Dn̄ica infra oct.natiuitatis.

Itaq; iã nõ est seruus sed fili⁹
q̃ sit filius ⁊ heres per deũ. Ad gal. iiii. Magnus d; magna donare. Uñ apostolus in his verbis describit saluatoris magnificentiam. et ſm hoc facit tria.
Primo enim describit culpe subiectionẽ a qua sumus liberati cum dicit. Itaq; iam non est seruus.
Secundo gratie cooperationem per quã sumus liberati ⁊ iustificati. addens: sed filius.
Tercio glorie possessionẽ ad quã sumus predestinati. subdens: q̃ filius ⁊ heres per deum.
Primo igitur subiicitur homo per culpam/⁊ specialiter ꝓpter gulam/luxuriam/⁊ auariciam. quere in materia de gula. fo. xv. de luxuria. folio. xvii. et de auaricia. fo. xi.
Secundo iustificatur homo per gratiam penitentie. quere in materia de penitentia. fo. xix.
Tercio beatificatur homo per gloriam. quere in materia de gloria paradisi. fo. ciii.

¶ Dominica secunda.

Non plus sapere q̃ oportet sa
pere sed sapere ad sobrietatẽ. Ro. xii. Omnis cib⁹ q̃tũcũq; p̃ciosus insipidus est: nisi sit sale cõditus. iõ apls hortat̃ nos in verbis ꝓpositis vt cibũ prudentie condiamus sale discretionis. Et ſm hoc duo facit.
Primo ꝓhibet sapientiam temerariã dicẽs. nõ plus sapere q̃ oportet sapere. Scd̃o suadet temperantiam necessariam addens: sed sapere ad sobrietatem.
Primo igitur cauenda est prudentia vel sapiẽtia inordinata. quere in materia de prudentia. fo. lxiii.
Scd̃o q̃rẽda est sobrietas modesta. q̃re in materia de

tēperantia.fo.lxiii. ¶ Dñica.i.post oct.epyphanie

Odientes malū adherētes bo

no.Ro.xii. Naturaliter gustus bene dispositꝰ respuit amaritudinē ⁊ appetit dulcedinem. Ideo apl's in his ꝟbis monet nos ad duo.videlꝫ ad detestationē culpe dicēs/odientes malum. Scḋo monet nos ad dilectionē grē:ibi adherētes bono. ¶ Primo igitur detestanda est culpa. quere in materia de peccato in cōi.fo.iii. Scḋo diligēda est virtus vl' gratia.q̄re in materia de virtute in cōi.fo.li. ¶ Dñica secunda.

Non vosmeipsos defendētes

carissimi.sꝫ date locū ire.Ro.xii. Non ē tutum militē sine armis intrare locū certaminis. ideo apostolus in his verbis specialiter nos instruēs duo facit. Primo docet esse sumendū scutum patientie.dicens/non vosmetipsos defendentes. Scḋo docet cauendum ictum iracundie:addens/sed locum ire.

Primo debemꝰ assumere patientiā tanq̄ scutum.q̄re in materia de fortitudine ⁊ de patientia.fo.lxv.⁊.xcii. Scḋo debemꝰ cauere iracundiā tanq̄ ictū.q̄re in materia de ira.fo.ix. ¶ Dominica tercia.

Qui diligit proximū suū legē

impleuit.ad Ro.xiii. Mercatores facientes cōpotū. prius ip̄m in pecias ⁊ partes diuidunt/⁊ postea in summam reducunt:sic ⁊ apostolus in his verbis diuine legis reducit in summā caritatis,et ſm hoc monet nos apostolus ad duo.videlꝫ ad dilectionem proximorum dicens. Qui diligit proximū. Ad impletionem mandatorum:addens/impleuit legem.

Primo igitur debemus proximum diligere. Quere in materia de caritate.fo.liiii.
Secundo debemus precepta adimplere. quere in materia de preceptis.fo.xxxiiii. ¶ Dominica.iiii.

Pax igitur xpi exultet i cordi-

bus vestris. Collo.iii. Mūdus iste ↄsuevit duo multū desiderare.s. ↄcordiam pacis/ et leticiā cordis. Jō apl's in his vbis optat nobis hec duo / que naturaliter desiderat omnis homo.s. primi ↄcordiā amicabilem: cū dicit pax igitur xpi. Secundo animi leticiam delectabilem: cum addit/exultet in cordibus vestris.
Primo igitur affectāda est concordia pacis. quere in materia de pace.folio.lxxx.
Secūdo leticia cordis est adoptāda. q̄re ī materia de caritate.fo.liiii.et in materia de gaudio.fo.xciiii.
¶ Dominica in.lxx.

Sic currite vt comprehēdatis

Prime cor.ix. Qm̄ non insipientib⁹ sed pficiētibus regnum celeste pmittitur. Jdeo apl's in vbis istis ad duo spāliter nos hortat̄. Primo ad fructuosam operationē.cum dicit.sic currite. Secundo ostēdit fructuose operationis rationem.cum addit/vt comprehendatis
Primo igitur debem⁹ cursum p̄ceptoꝝ pficere. quere in materia de preceptis.fo.xxxiiii.
Scđo fructū p̄mioꝝ appetere.q̄re ī materia de gloria paradisi.fo.ciii. ¶ Dn̄ica in sexagesima.

Libēter gloriabor in infirmi

tatib⁹ meis: vt inhabitet in me virt⁹ xpi.ꝑme cor.xiii. Jnfirm⁹ si prudēs est libenter sustinet sudorem ppter

sequentem sanitatē. Ideo apls in his vbis duo docet scȝ afflictionem carnis/ quam debemus libenter portare dicēs. Libenter gloriabor in infirmitatib9 meis. Secūdo possessionē virtutis quā debemus feruenter amare cum addit/ vt inhabitet in me virtus xpi
¶Primo igitur afflictio carnis est libenter portanda. quere in materia de fortitudine. fo. lxv.
Scdo possessio vtutū est amanda. q̄re in materia de vtute in cōi. ¶Dñica in quinquagesima
Caritas patiēs ē prime ad co.
xiii. Decet reginā habere regnū apparatū. Ideo apls in his vbis describit spāliter ista duo. scȝ caritatem sicut virginū reginā dicēs Caritas. Secūdo patientiā sicut regine paraturam addens patiens est
¶Primo igitur caritas est virtutum regine. q̄re in materia de caritate. fo. liiii.
Scdo patientia est regine armatura. quere in materia de fortitudine. fo. lxv. ⁊ in materia de patiēti a. fo. xcii. ¶Dñica in quadragesima
Vt castigati ⁊ non mortificati
scde cor. Filius si peccauerit castigādus est. ⁊ nō mactandus/ corrigendus/ ⁊ nō occidendus. Et scdm hoc apls in isto vbo spāliter ostendit duo. primo ꝙ pctōr debet se corrigere cū flagello pnie. cū dicit vt castigati. Et scdo ꝙ non debet se occidere cum gladio culpe addens non mortificati.
¶Primo igitur castigādus est pctōr flagello pnie. q̄re in materia de pnia. fo. xix.
Scdo nō est occidendus gladio culpe. q̄re in materia de pctō in cōi. fo. liiii. ¶Dñica secunda. xl.

Hec ē volūtas dei sctificatio

vestra.i.thessal.iiii. Tūc regnū bñ regit̄ qñ ppl's volū tatē regis obseruat. ⁊ qñ rex plebis vtilitatem ꝓcurat Uñ apl's in his x̄bis scđm hoc duo facit. Describit enī quid summe obseruādū q₂ volūtas diuina dicēs. Hec est volūtas dei. Scđo q̄d summe affectandū q₂ sancti tas propria addens sanctificatio vestra.
Primo igit̄ debem⁹ diuinā voluntatē obseruare iplē do p̄cepta. quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.
Scđo debem⁹ per mūdiciā/ ꝓpriam castitatē seruare q̄re in materia de castitate. fo. xlix. ¶ Dñica. iii.

Ambulate in dilectiōe sicut et

xp̄s dilexit vos. ephe. v. Unicuiq₃ experto in sua scientia credēdū est. Et iō q₂ apl's sūme fuit expt⁹ in p̄ceptis ⁊ scia caritatis. audire debem⁹ lectionē suā quā nobis ꝓponit in his x̄bis de scola diuine lectionis. Hec aūt lectio ꝯtinet in se duo capitula dilectiōis. s. viā regulā tem ⁊ iō dr̄. Ambulate in dilectione. ⁊ dilectiōis for- mam exēplarem. ⁊ iō subditur sicut ⁊ xp̄s dilexit vos
Primo igitur sequēda est dilectionis via. q̄re in ma- teria de dilectione ⁊ caritate. fo. liiii.
Scđo attendēda est dilectionis forma. q̄re in eadem materia ¶ Dñica quarta. xl.

Eiice ancillam et filium eius

Gal. iiii. Uulgo dr̄ ꝙ bonū opus facit q̄ de stulto se ex pedit. Et iō apl's in hoc x̄bo monet nos ad expellen- dū pctm̄ de cordis hospitio ⁊ hoc q̄tū ad duo. s. q̄tum ad affectionē/ q̄ pctm̄ cōcupiscitur. dicens eiice ancillā id est voluntatē malam/ ⁊ q̄tum ad operationem qua peccatum perpetratur. addens/ ⁊ filium eius.

Primo igitur per penitentiam expellēda est affectio mala. & fit pcipue p ɔtritionē & per ɔfessionem. q̄re in materia de pnia. fo. xix. Scd̄o expellēda est operatio praua. & fit per satisfactionē. quere in eadem materia.

¶ Dñica in passione dñi

Per ppriū sanguinē itroiuit

semel in scā. Heb. ix. Religiosi ɔsueuerūt se minuere qn̄ volūt ifirmariā intrare & recreationē suscipere. sic dñs in passione sua fecit se minui & sic intrauit infirmariā & recreationē paradisi recepit. Et sic apl's in xbis istis duo ostēdit. s. passionis xp̄i minutionē dicens. per pprium sanguinē. Scd̄o resurrectiōis recreationem addens introiuit semel in sancta. s. in celum

Primo igit passio xp̄i est iugiter meditāda. quere in materia de ɔtemplatione & de gaudio. fo. xciiii. Scd̄o bona celestia sunt feruēter desideranda. q̄re in materia de spe & gloria paradisi. fo. lxii. & ciii.

¶ Dñica in ramispalmarum

Hūiliauit semetipsū factus

obediēs vsq3 ad mortē: mortē aūt crucis. phil. li. Qui vult librū scribere vel corrigē sup omīa de exēplari veraci dz curare. & iō apl's in his xbis pponit nobis pro libro exēplū vite xp̄i ad trāscribendū & corrigendū librū cordis nr̄i. Proponit autē hic nobis q̄ttuor capl'a hui9 libri in cordis nr̄i codice transscribēda. Primū scz hūilitatis inclināntis cum dicit. Hūiliauit semetipm Scd̄m obedientie subiugātis cū dr̄ / factus obediens. Terciū pseuerātie coronātis cū subdit vsq3 ad mortē Quartū pnie crucifigētis cū subiferṫ / mortē aūt crucis Primo igitur debemus nos humiliter inclinare. q̄re in materia de humilitate. fo. lxxvii.

¶ Scdo debem⁹ nos obediētia subiugare. qre i materia de obediētia. fo. xlv. ¶ Tercio debem⁹ nos pseuerātia coronare. qre i materia de for. ¶ Quart⁹ debem⁹ nos pnia cruciare. qre in mafia de pnia. fo. xix.

¶ Dñica prima post pascha.

Hec ē victoria q̄ vincit mūdū

fides nostra. prie Jo. vltimo. Multum gloriat̄ miles in gladio qn̄ cū illo triūphauit in om̄i bello. ideo Jo. apl's ostēdit in his v̄bis xp̄i militibus spāliter duo. s. triūphum viciorū nobilissimū dicēs. Hec est victoria q̄ vincit mundū. Scdo genus armoꝝ securissim⁹ fides nostra. Primo igitur debemus pseuerātia triūphare quere in materia de fortitudine. fo. lxv. Secundo debemus nos armis fidei amare. quere in materia de fide. fo. lvii.

¶ Dñica scda post pascha.

Christ⁹ passus ē p nobis vo-

bis relinquēs exemplū vt sequamini vestigia ei⁹. prie petri. ii. Sequi dz miles ducē: proles patrē: scholaris doctorē. Et scdm hoc apl's ondit nobis tria i his v̄bis que sunt necessaria ꝛ faciēda nobis. Primo est nobis cū xp̄o militandū. ꝛ ideo dr̄ xp̄s passus est pro nobis. Scdo cū xp̄o cōuersandū. ꝛ ideo subdit̄: vobis relinquens exemplū. Tercio post xp̄m ambulandū. ꝛ ideo subinfertur: vt sequamini vestigia eius.

Primo igit̄ debem⁹ laborare cū xp̄o per penitētiam dignam. quere in materia de penitentia. fo. xix.

Scdo debemus ꝯuersari in xp̄o per vitā honestā. qre in materia de castitate ꝛ tēperantia. fo. xlix. ꝛ. lxiiii.

Tercio debem⁹ post xp̄m ābulare p mādatoꝝ semitā

rectam. Quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.

¶ Dñica tercia post pascha.

Obsecro vos tanq̄ aduenas et peregrinos abstinere vos a carnalib⁹ desideriis q̄ militant aduersus aīam. pme petri. ii. Qui bene dirigit in via: p̄dicit ei om̄ia diuerticula ⁊ pericula. Et fm hoc apl's monet nos in his v̄bis ad tria. s. ad habendam mortis memoriā dicēs. Obsecro vos tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos. Scd̄o ad domādū carnis lasciuiā abstinere vos a carnalib⁹ desideriis. Tercio ad frangēdā hostis maliciam: subdēs que militant aduersus aīam

¶ Prio igit̄ habēda est mortis memoria. ⁊ hoc ē hūilitatis. quere in materia de humilitate. fo. lxxvi.

¶ Scd̄o domāda ē carnis lasciuia qd̄ ē op⁹ castitatis q̄re in materia de castitate ⁊ tēperantia. fo. xlix. lxiiii.

¶ Tercio fugiēda ē hostis malicia. ⁊ hoc ē opus fortitudinis. q̄re in materia de fortitudine ⁊ ɔtinentia. fo. lxv. ⁊. xlix.

¶ Dñica quarta post pascha.

Sit oīs hō velox ad audiēdū/ ⁊ tardus ad loquēdum ⁊ tardus ad iram. Vulgo dr̄ q̄ nō est prudēs: sit saltē bn̄ credēs. Et iō beat⁹ iacobus apl's monet nos sp̄aliter ad tria. Primū ē velocitas ɔtra ɔtēptū obediētie dicēs. Sit oīs hō velox ad audiendū. Scd̄m ē taciturnitas ɔtra peccatum lingue. ideo addit tardus ad loquēdum. Tercium est mititas ɔtra peccatum ire. ideo dicit/ ⁊ tardus ad iram.

¶ Primo igit̄ debem⁹ acq̄escere. ⁊ hic est opus obedientie. quere in materia de obedientia. fo. xlv.

¶ Scd̄o debemus libēter tacere/ ɔtra vicium lingue quere in materia de preceptis. fo. xxxvii.

Tercio debem⁹ esse quieti / ↄtra pctm̄ ire. q̄re i materia de ira fo. ix. ¶ Dñica. v. post pascha

Religio mū̄da et immaculata

apud deū ꝛ patrē hec ē visitare pupillos ꝛ viduas i tribulatione eoꝝ/ꝛ imaculatū se custodire ab hoc seculo. Jacobi. i. Boni pictoris industria apparet in bona pictura. ꝛ scđm hoc apl's pingit bonā picturā q̄tum ad tria q̄ sunt ad bonā vitā necessaria. s. decor ↄuersationis. ꝛ iō dr. Religio mūda ꝛ imaculata apud deum et patrem hec est. Scđo dulcor miserationis cū additur visitare pupillos ꝛ viduas in tribulatione eorum. Tercio fuga inquinationis: cū subdit/ꝛ imaculatū se custodire ab hoc seculo.

Primo ergo debem⁹ pie ↄuersari quod est op⁹ honestatis. q̄re in materia de honestate vl' castitate. fo. xlix. Scđo debem⁹ pie misereri et hoc ē opus pietatis. q̄re in materia de pietate ꝛ mīa. fo. lxxxvi.

Tercio debem⁹ inquinationē detestari. ꝛ hoc est opus ꝟtutis/ ꝛ hoc q̄tum ad triplicē ↄcupiscētiā. s. mundi/ carnis/ꝛ hostis. q̄re in materia de p̄ceptis ꝛ oōne. fo. xxxiiii. ꝛ fo. xxvi. ¶ Dñica infra oct. ascentionis.

Si q̇s ministrat tāq̄ ex ꝟtute

quam administrat deus. Pria petri. iiii. Ois bonus operarius vtitur regula ad dirigendū opus. Et bm hoc beat⁹ petr⁹ apl's describitur in his verbis duo nobis necessaria s. obsequiū exterioris opis: dicēs si q̇s ministrat ꝛ iudiciū iterioris ꝟtutis addēs/ quam administrat deus. Primo debem⁹ bonū opus exercere/ꝛ specialiter triplex. s. opus iusticie in obseruādo mandata quere in materia de preceptis. . fo. xxxiiii.

Scdo opus pnie/in emēdādo pctā. quere in materia de penitentia fo.xix.
Tercio opus mie/in sbleuando proximi incōmoda. quere in materia de mia.fo.lxxxvi.

¶ Dñica prima post penthecostem

Hoc mādatū habem⁹ a deo vt qui diligit deū. diligat ꝛ fratrem suū. Prima. Jo.iiii. Duplicē nodū ꝯsueuit facere qui rem vult bene ligare Et scdm hoc Johānes apl's ostēdit nobis duo de vinculo caritatis iniūctionē. qꝛ iniungit sub discreto pcepto ꝛ idō dr. Hoc mandatū habem⁹ a deo. Caritatis perfectionē. qꝛ pficitur duplici nodo. ꝛ idō subdit/vt q diligit deum diligat ꝛ fratrem suum.
Primo igitur caritatē debemus seruare tanq̄ pceptū quere in materia de preceptis. fo.xxxiiii.
Scdo debemus caritatē nodare tanq̄ vinculū. quere in materia de caritate.fo.liii.

¶ Dñica secūda post penthecostem

Qui odit fratrē suū homicida est. Prima. Jo.iii. Scdm leges seculares/non solum reputatur homicida q interficit ictu gladii: sꝫ q parat positiones veneni. Et fm hoc apl's in his verbis ostēdit nobis duo .scꝫ odiū execrandū ad modū veneni dicens. Qui odit fratrē suū. Secūdo homicidū abhorrendum/instar gladii/addens/homicida est
Primo igit debem⁹ odiū fratris vitare. qd ē inuidie corruptio. quere in materia de inuidia.fo.vii.
Scdo debem⁹ homicidiū abhorrere. quod est pcepti transgressio. qre in materia de preceptis.fo.xxxiiii.

¶ Dñica tercia post penthecostem

Hūiliamini sub potēti manu dei vt exaltet vos in die visitatiōis .j. Pri. petri vltimo Saltatores ɔsueuerunt se curuare. vt melius possint ad alta saltare. Et scđm hoc apl's ostēdit nobis duo .s. hūilitatis iclinationē ꝓfundā dicens. Hūiliamini sub potenti manu dei. Scđo hūilitatis eleuationē iocundam addens/ꝛ exaltet vos in die visitationis.
Prīo igit̄ debem⁹ nosipos hūilitare. quere i materia de hūilitate ꝛ superbia per ɔtrariū. fo. lxxvii. ꝛ fo. vi. Scđo debem⁹ nos per ɔtēplationem ad gloriam leuare. quere in materia de gloria paradisi. fo. ciii.

¶ Dñica quarta post penthecostem

Existimo enī ꝙ nō sūt ɔdigne passiones huius tp̄is ad futuram gloriā q̄ reuelabitur in nobis Ro. viii. Cōsueuit hō accipere ꝓ parte sua qđ plus ponderat in statera. Et fm hoc apl's quasi i statera ꝓponit nobis duo verba in ꝓposito sc₃ p̄ntem tribulationē ad suspiciendū dicens. Existimo ꝙ nō sunt ɔdigne passiones huius tp̄is. Scđo eternā remunerationem ad eligendū. addens ad futuram gloriam. Primo igit̄ debemus p̄sentem tribulationem sustinere patienter. quere in materia de patientia ꝛ accidia per contrarium. fo. xcii. ꝛ. xiii.

¶ Dñica. v. post penthecostem.

Si q̄d patimini propter iusticiā bti .j. Pria petri. iii. Vix acq̄runt̄ magne diuitie sine magno labore. Et fm hoc i v̄bis ꝓpositis ponūtur sp̄aliter tria. sc₃ virtus laborē sustinēs cū dr̄. Si quid patimini. Titul⁹ laborē decorās. cū addit̄ ꝓpter iusti

ciã. Fructus laborẽ remunerans/cum subditur beati:
¶ Primo eni debem⁹ laborẽ p̄sentẽ patiẽter portare Quere in materia de fortitudine ⁊ superbia/luxuria ⁊ auaricia per ꝯtrarium. fo. lxv. ⁊ fo. vi. xvii. et. xi.
¶ Scđo debem⁹ p̄sentẽ laborẽ titulo iusticie decorare. Quere in materia de iusticia. fo. lxvi.
¶ Tercio debem⁹ laborẽ fructu felicitatis coronare. q̄re in materia de spe ⁊ glīa paradisi. fo. lxiii. ⁊. ciii.

¶ Dñica. vi. post penthecostem

Si autẽ mortui sumus cũ xp̄o

credimus q̄ simul viuemus cũ eo. Ro. vi. Cõsueuerũt pueri rũpere vestes antiquas. vt citius habeãt nouas Et s̄m hoc apl's in hoc X̄bo spãliter ostẽdit nobis duo scꝫ vestẽ carnis mortificãdam/cum d̄r. Si autem mortui sumus cũ xp̄o. Stolã glorie desiderandã. cũ additur/q̄ simul viuemus cum eo.
¶ Primo igit̄ debem⁹ vestẽ carnis rũpere p̄ pniam Quere in materia de penitẽtia accidia/luxuria / gula per ꝯtrarium. fo. xix. et fo. xiii.
¶ Scđo debem⁹ stolã eterne glīe frequẽter appetere Quere in materia de spe ⁊ gloria paradisi. fo. ciii.

¶ Dñica. vii. post penthecostem.

Habetis fructũ in sanctifica-

tionẽ. finem X̄o vitã eternã. Ro. vi. Qui prudẽs est cõsiderat fructũ laboris/⁊ finẽ operis. Et s̄m hoc apl's in oĩni hora docet nos ꝯsiderare duo. s. fructũ iustificãtẽ dicens. Habetis fructũ in sanctificationem. ⁊ desiderare finẽ iustificantẽ: addẽs finem vero vitam eternam.
¶ Primo fructus boni operis ꝯsistit in opere iusticie Quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.

Secundo finis operis ꝯsistit in ꝯsummatione perseue rantie. quere in materia de perseuerantia. folio. xcvi.
Tercio expectatione future glorie. q̃re in materia de spe ⁊ gloria paradisi. fo. lxii. et. ciii.

¶ Dñica. viii. post penthecostem.

Si secundum carnē vixeritis

moriemini. Ro. viii. Infirmus si semp bibit scꝫ sitim febris de facili incurrit periculū mortis. Et scd̄m hoc apostolus ostendit nobis duo. scꝫ febrem vel sitim car nis omnino reprimendā dicēs. Si scd̄m carnem vixe ritis. Et gehennalem penam mortis omnino fugien= dam: addens moriemini.
Primo igitur debemus desideria carnis reprimere. quere in materia de temperātia/⁊ gula ꝑ ꝯtrium. folio lxiiii. et. xv. de castitate ⁊ luxuria. fo. xli. et. xvii.
Secūdo debemꝰ mortis supplicia formidare. quere in materia de timore ⁊ supbia ꝑ ꝯtrium. fo. lxix. ⁊. vi. i ma teria de inferno fo. cii.

¶ Dñica. ix. post penthe.

Non simus concupiscētes ma

loꝝ. Prime ad coꝝ. x. Qui eq̃tat lasciuū equum. debꝫ ipm refrenare/specialiter iuxta periculū. Et scd̄m hoc apl's ostendit nobis duo. scꝫ concupiscentie viciū caute refrenandum: cum dicit. Non simus ꝯcupiscentes cō cupiscentie periculum: addens malorum.
Primo igit̄ debemꝰ ꝯcupiscentie viciū refrenare. q̃re in materia de preceptis. fo. xxxiiii.
Secundo debemus concupiscentie periculum formi= dare: q̄tum ad gulā/luxuriā/auariciā. quere in mate ria istorum. fo. xi. xv. ⁊. xvii.

¶ Dñica. x. post penthecostem.

Diuisiões ministrationū sūt:

idem aūt dñs. primo cor. xii. Multū decorat honorem regnū multiformis varietas ⁊ distributio ministerior. Et scdm hoc in his verbis duo specialiter describunt: sc3 obsequii diuini distributio salutaris: cū dicitur Diuisiones ministeriorum sunt Dispensationis dei dñatio singularis cū additur: idem autem deus.

Primo igit debem⁹ nos occupare qtū ad opa mie ⁊ iusticie ⁊ pnie. quere i materia eor. fo. xix. lxvi. ⁊. lxxxvi. Scdo debem⁹ vnū deū adorare. qre i materia de pceptis. fo. xxxiiii. ¶ Dñica. xi. post penthe.

Gratia dei sum id quod sum/

et grā eius in me vacua nō fuit. pma cor. xv. Naturaliter arbor prius nitit radices figere et postea fructus pferre. Et scdm hoc apls in his vbis de quolib3 viro iusto ostēdit nobis duo. s. veritatis stabilitatē dicens. Gratia dei sum id qd sum ⁊ operis fecunditatē: addēs et gratia eius in me vacua non fuit.

Primo igit debem⁹ eē vtutib⁹ fixi. qre in materia de fide spe caritate ⁊ vtute in cōi. fo. li. liiii. lvii. ⁊. lxii. Secūdo debem⁹ eē in bonis fecūdi. qre in materia de mia ⁊ auaricia ⁊ accidia per ↄtrium. fo. lxxxvi. et. ix.

¶ Dñica. xii. post penthecostem.

Sufficientia nostra ex deo est

Scda cor. iii. Sicut luna recipit lumen suū a sole: ita creatura bonum suū a creatore. ⁊ ad hoc q luna plene lumen suum recipiat oportet q sol directe respiciat. et scdm hoc duo specialiter in vbis istis ostēdunt. s. integralis iusti pfectio: cum dr Sufficientia nostra. secūdo iusti spiritualis contemplatio: cum additur ex deo est

¶ Primo igitur debemus pfectionē virtutis habere quere in materia de virtute in cōi.fo.li.
¶ Scdo debem⁹ ad deū p ɔtēplationē respicere. q̄re in materia de orone ꝛ ɔtemplatione.fo.xxvi.

¶ Dñica.xiii.post penthecostem.

Lex ꝑpter trāsgressores posi-

ta est. Gal.iii. Sicut eni ꝑncipis equus indiget freno: sic pronitas ꝛ ɔcupiscētia nr̄a indiget iusticie p̄cepto. Et ſm hoc apl's in his verbis ostendit nobis duo. sc3 equitatē diuini p̄cepti cū dicit lex. ꝛ pronitatem peccati: cū dicit ꝑpter trāsgressores posita est.
¶ Primo igit̄ equitas p̄cepti est obseruanda. quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.
¶ Scdo pcti ꝑnitas moderāda. q̄re ī mat̄ia de pn̄ia tēperantia/gula/ꝛ luxuria p ꝯriū.fo.xix.ꝛ.lxiiii.ꝛ.xv.

¶ Dñica.xiiii.post penthecostem.

Caro cōcupiscit aduersus spi-

ritū et spūs aduersus carnē. Gal.v. Tēpus guerre est valde periculosum: ꝛ maxime qñ est ɔtinuū ꝛ īfestiuū. Idcirco tp̄e belli milites ɔsueuerūt incedere armati. Et ſm hoc in v̄bo isto duo nobis ostēduntur. s. carnis hostilitas domāda: pre omnib⁹ cū d̄r Caro cōcupiscit aduersus spiritū. ꝛ mentis sinceritas armanda virtutibus cum additur: spiritus aduersus carnem.
¶ Primo igit̄ debemus hostilitatē carnis domare ꝛ specialiter q̄tum ad gulā ꝛ luxuriā. quere in materia de gula ꝛ luxuria.fo.xv.ꝛ.xvii.
¶ Secūdo debem⁹ mentis sinceritatē amare. quere in materia de penitentia.fo.xix.

¶ Dñica.xv.post penthecostem.

Alter alteri⁹ onera portate: ⁊ sic adimplebitis legē xp̄i. Gal. vi. Boues iungūtur vt facili⁹ trahāt iugū. ⁊ equi ꝯbinātur vt facilius trahāt currum. Et ꝫm hoc apl's in hoc verbo ponens nos sub dilectionis iugo: docet specialiter duo portare. s. proximorum partē laboris: cum dicit Alter alterius onera portate. Secundo ꝯseruare legē amoris addens. ⁊ sic adimplebitis legem christi.

¶ Primo ergo ē necessitas ꝓximoꝝ supportāda. q̄re in materia de pietate ⁊ mīa. fo. lxxxvi.

¶ Secūdo ē dei ⁊ ꝓximi caritas adiplenda. quere in materia de preceptis ⁊ caritate. fo. xxxiiii. ⁊. liiii.

¶ Dn̄ica. xvi. post penthecostem.

Solliciti seruare vnitatē spiritus in viculo pacis. Ephe. iiii. Sicut opus glutinū est fortiter coniungere/ ⁊ sicut vinculū est ligare: sic opus caritatis est fortiter amare. Et ꝫm hoc apl's in verbo proposito monet nos ad duo. s. ad habēdum caritatis glutinū in vnitate mentis. ibi Solliciti seruare vnitatem spūs. ⁊ ad habendum caritatis vinculū in vnitate pacis: addens/ in vinculo pacis.

¶ Primo igitur caritas loco glutini habet mentium vnitatem. quere in materia de caritate ⁊ de inuidia ꝑ contrarium. fo. liiii. et. vii.

¶ Secūdo caritas loco vinculi hꝫ necessariā pacē. q̄re in materia de pace ⁊ ira per ꝯtrarium. fo. lxxx. et. ix.

¶ Dn̄ica. xvii. post penthecostem.

In caritate radicati et fūdati Ephe. iii. sicut radix arborē portat/ ⁊ sicut fundamētū

edificiũ sustinet: sic caritas bonũ inchoat ꝛ conseruat. Et ſm hoc in ꝟbis ꝓpositis de caritate duo ꝓponunt qm̄ ipsa ē radix a qua generatur fructus boni operis. et ideo dicit In caritate radicati. Ipsa est fundamētũ in qua situat ois structura ꝟtutis. ꝛ iō subdit/ ꝛ fũdati
Primo igitur caritas est radix respectu operis boni. quere in materia de caritate. fo. liiii.
Secũdo caritas ē fundamentũ respectu ꝟtutis. quere in eadem materia.

¶ Dñica. xviii. post penthecostem.

Confirmabit vos vsqȝ in finē

sine crimine. pme cor. i. Uulgo dr ꝙ finis non pugna coronat. Vñ incaute et in vanum laudat nauta anteꝗ̄ acceperit portũ/ miles acqsierit triũphum. Et ſm hoc apls hortatur nos specialiter ad duo. s. ad firmitatem perseuerãtie cũ dicitur. Confirmabit vos ad puritatē innocentie: addens/ sine crimine.
Primo igit debemus in bono pseuerare. quere in materia de perseuerantia. fo. xcvi.
Secũdo debem⁹ pctm̄ odire. q̄re ĩ materia de pctis in cōi. fo. iii.

¶ Dñica. xix. post penthecostem

Qui furabatur iã nō furetur

magis autē laboret operando manib⁹. p̄. q. bo. Ephe. iiii. Mercatores consueuerũt mercaturã/ venationem illã eligere quã cognoscũt ad lucrum vilioꝛem esse. Et ſm hoc apls in verbo proposito facit specialiter duo. Prohibet acquisitionem furtiuã: cum dicit Qui furabatur: iam non furetur. Suadet occupationē: addens magis autem laboret ꝛc.
Primo igit debemus furtũ ꝛ rapinã detestari. q̄re in

materia de preceptis ꝛ auaricia.fo.xxxvii.et.xl.
Secũdo debemus bonis operationib⁹ occupari/ꝛ specialiter in operib⁹ iusticie.quere in materia de preceptis/penitentia/ꝛ mīa.fo.xxxiiii.xix.ꝛ.lxxxvi.

¶ Dñica.xx.post penthecostem.

Nolite iebriari vino ī quo est luxuria Ephe.v. Medici summe ꝓhibent vinum infirmus.qꝛ summe accēdit materiā febris. Et scd̃m hoc in verbo isto apł's duo facit. Primo enī ꝓhibet vinū gule:dicens. Nolite inebriari vino. Secundo predicit febrem luxurie/addens.in quo est luxuria.
Primo igitur debemus gulam cauere.quere in materia de luxuria ꝛ gula.fo.xv.et.xviii.

¶ Dñica.xxi.post penthecostem.

State succincti lũbos vestros in veritate ꝛ īduti.lorica iusticie.Ephe.v. Cōsueuerūt antiqui ꝛ probati milites docere pugnare / et armare minores.ꝛ scd̃m hoc apostolus docet nos in his ꝟbis tria.s.corporis castitatem dicens.State succincti lumbos vestros.oꝛis veritatem: addēs in veritate.operis equitatem/subdens induti lorica iusticie.
Primo igitur debꝫ esse caro mũda. q̃re.in materia de castitate ꝛ luxuria/pe ꝯtrarium.fo.xlix.et.xvii.
Scd̃o dꝫ eē lingua ꝟa.q̃re ī materia de ꝟitate ꝛ mendatio p ꝯriū.ꝛ q̃re in materia de p̃ceptis.fo.xxxvii.
Tercio dꝫ esse opatio iusta. q̃re in materia de iusticia fo.lxvi. ¶ Dñica.xxii.post penthe.

Repleti fructu iusticie p iesuꝫ christū in gloriā et laudē dei.phił.i. Mercatores socii

ↄsueuerunt primo lucro intēdere. ꝛ postmodū lucrum diuidere. In oi ope bono/sunt: socii deus ꝛ homo ꝛ honor est portio dei q̄ grām largitur/fructus vero ē portio hominis: q̄ bonū opus exequtur. Et fm̄ hoc apl's in verbo ꝓposito monet nos q̄tum ad duo .s. ad fructum boni operis cumulandū/q̄ ē portio nr̄a dicēs. Repleti fructu iusticie p̱ iesum xp̄m. Ad laudem ꝛ honorē deo ꝑsoluendū q̄ est portio sua. addēs in gloria ꝛ laudē dei

¶ Primo igit̄ debem⁹ bonis opib⁹ insistere. ꝛ spālit̄ opib⁹ mie. q̄re in materia de mia. fo. lxxxvi. vel opib⁹ penitentie. quere in materia de penitentia. fo. xix.

¶ Scđo debem⁹ in omnib⁹ deū laudare. q̄re in materia de bonitate ꝛ superbia p̱ contrarium. fo. xcvi.

¶ Dñica. xxiii. post penthecostem.

Quorū de⁹ venter est ꝛ gloria

in ↄfusione ipsoꝝ q̄ terrena sapiūt. Phil'. iii. Cōsueuit nutrix in ↄspectu pueri ↄ̄ immundiciā spuere. vt puer addiscet immundicias nō tractare: et fm̄ hoc apl's in v̄bis istis describit nobis tria vicia detestāda .s. immundorū ydolatriam detestabilem dicēs. Quorum deus vēter est. Superborū vanā gloriam ↄfusibilē. addens ꝛ gloria in ↄfusione ipoꝝ. Cupidoꝝ auariciā inexplicabilem/subdens/qui terrena sapiunt.

¶ Primo igit̄ debem⁹ immundiciā fugere: ꝛ spāliter gulam ꝛ luxuriam/q̄re in materia eorum. fo. xv.

¶ Scđo debem⁹ auariciā calcare. quere in materia de superbia ꝛ humilitate. fo. vi. ꝛ. lxxvii.

¶ Tercio debemus auiditatem cupidorum relegare. Quere in materia de auaricia ꝛ paupertate. fo. xi. et fo. xlviii.

¶ Dñica. xxiiii. post penthecostem.

In oī ope bono fructificātes

ꝛ crescentes in sciā dei. Col. i. Arboꝛ nouella facit naturaliter duo. Nā crescēdo fructificat ꝛ fructificando crescere nō cessat. Et ꝫm hoc apl's in verbo isto monet nos ad duo. s. ad fructum bonoꝝ operū dicens in oīm opere bono fructificantes. Ad augmentū ꝟtutū. addens ꝛ crescentes in scientia dei.

Primo igiꝫ debemꝰ bonis operibus insistere. ꝛ specialiter tribus. s. iusticie. q̄re in materia de preceptis. fo. xxxiiii. pnīe. q̄re in materia de pnīa. fo. xix. mīe q̄re in materia de mīa. fo. lxxxvi.

Scd̃o debemꝰ in ꝟtutibus ꝓficere. q̄re in materia de ꝟtutibus in cōi. fo. li. ꝛ de accidia per ꝯtrarium. fo. xiii

¶ In visitatione.

Faciet iudiciū ꝛ iusticiā in ter

ra Ihie. xxiii. Bonus pater familias prius seruis suis predicit minas q̄ꝫ inferat plagas. ꝛ hoc est quod dicit dn̄s p hieremiā ꝓphetā: ꝛ in ꝟbo isto ꝓponit duo. scꝫ xp̄i iudiciū. qd̄ debemꝰ sūme formidare dicēs. Faciet iudiciū: et scd̃o xp̄i iusticiā quam debemus obseruare addens ꝛ iusticiam in terra.

Primo igiꝫ ꝓponitur christi iudiciū ad formidandū q̄re in materia de timore ꝛ iudicio. fo. lxix. ꝛ. xcix.

Scd̃o ꝓponiꝫ iusticia ad obseruandum. q̄re in materia de iusticia/ꝛ preceptis. fo. lxvi. ꝛ. xxxiiii.

¶ De apostolis.

Maiorē hāc dilectionē nemo

habet vt aīam suā ponat q̄s pro amicis suis Joh. xv. Consuetū est in ecclesia q̄ꝫ in magna solēnitate pulsaꝫ

maior cāpana. Ita et in festo apostolorum recitantur magnalia caritatis/q̄ est maxima ꝟtutū ꝛ scd̄m hoc in ꝟbis istis saluator in laudē hui⁹ ap̄li nobis ꝓponit de caritate duo. s. caritatis gradū; q̄ non pōt altior esse dicēs. Maiorē hāc dilectionē nemo hꝫ: caritatis signū qđ nō pōt certi⁹ eē. addēs vt aiam suā ponat quis. ꝛc.
Primo igit̄ debem⁹ exēplo hui⁹ ap̄li dilectionis gradus ascēdere. q̄re in materia de caritate ꝛ accidia per contrarium. fo. liiii. ꝛ. xiii.
Scđo debem⁹ signū dilectionis ostēdere. q̄re in materia de caritate ꝛ accidia ꝑ ꝯtrarium. l. iii. ꝛ. xiii.

¶ Idem de eisdem apostolis.

Estote prudētes sicut serpen

tes ꝛ simplices sicut colūbe math. x. Miles dꝫ eē p̄cipue armatus ꝯtra illa tela q̄bus vtitur inimicus. Et iō q2 mund⁹ tela hꝫ duo p̄cipua. s. fraudulētiā ꝛ violētiā q2 ꝑ fraudulentiā decipit/ꝑ violentiā opprimit. Ideo saluator in his ꝟbis armat milites suos spāliter duobus armis. scꝫ serpentina sagacitate/ ꝯtra mūdi fraudulentiā dicēs. Estote prudentes sicut serpentes colūbina simplicitate/ꝯtra mūdi violentiā: addens ꝛ simplices sicut columbe.
Primo igitur debem⁹ hr̄e exēplo hui⁹ ap̄li prudētiā serpentinam. quere in materia de prudentia. fo. lxiii.
Scđo debem⁹ habere mititatē colūbinā. q̄re in materia de māsuetudine/ꝛ ira ꝑ ꝯ̄rium. fo. lxxxiii. ꝛ. ix.

¶ De eisdem apostolis.

Ecce ego mitto vos sicut oues

in medio lupoꝝ Math. x. Cōsueuit lupari⁹ lupo exponere agnū. vt cū agno capiat lupum. Isto modo nouo

venationis vsus est christus qui pricipibus mūdanis exposuit apostolos. ⁊ per apostolos cepit principes et reges mundanos. Et sm hoc in verbo isto ad laudem huius apostoli describit duo. s. diuinam auctoritatem dicens. Ecce ego mitto vos: ouinam simplicitatē / addens sicut oues in medio luporum.

¶ Primo igitur apl'i fuerūt missi ad p̄dicandū dei v̄bū quere in materia de predicatione. fo. ii.

Scdo fuerūt missi ad edificandū per exemplū. q̄re in materia de religiōe. fo. xlii. ¶ Propter p̄mū ē aplo⁊ dignitas honorādā. q̄re ī materia de hūilitate. fo. lxxvii ¶ Propter scdm est eo⁊ hūilitas imitāda p̄cipue q̄tum ad pauptatē / obediētiā / ⁊ caritatē. q̄re ī mat'ia de paupertate / caritate / ⁊ obediētia. fo. xlviii. xlv. ⁊. liiii.

¶ De eisdem apostolis.

Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis

inuicē sicut dilexi vos Joh. xv. Cōsueuit magr q̄n vult scholares bn̄ instruere: exēpla sensibilia ī lectiōe p̄ponere vt scholares possint facili⁹ retinere. ⁊ iō saluator legēs scholarib⁹ suis. i. apl'is lectionē caritatis p̄ponit seip̄m tanq̄ exēplū lectionis. ⁊ scdm hoc caritas q̄ fuit lectio aplo⁊ describitur hic tripl'r. s. vt mandatū intrāsgressibile cū dr. Hoc est preceptū meum: vt vinculū indissolubile / cu3 addit vt diligatis inuicē. vt exemplū intelligibile cū dr sicut dilexi vos.

¶ Primo igitur debemus caritatē sicut preceptū seruare. quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.

Scdo debemus caritatē sicut vinculū nodare. quere in materia de caritate. fo. liiii.

Tercio debemus caritatē xp̄i: sicut exemplū palpare quere in materia de caritate. fo. liiii.

¶ De vno martyre.

Iustus vt palma florebit.

Psal. xci. Cõsueuit agricola arbores gñosas eligere vt eas possit in suo vgulto plãtare. sic dñs noster iesus xp̃s elegit arbores nobilissimas in virgulto paradisi plãtandas. iter quas elegit hui⁹ venerandi martyris victoriã: sicut palmã fructuosam ⁊ speciosaȝ. ⁊ sm hoc martyr iste gloriosus in isto vbo tripliciter cõmendat̃ scȝ vt iustus in ope cum dr̃ iustus. vt fortis in tribulatione cum addit̃ vt palma. vt pulcher in cõuersatione cum subditur florebit.

¶ Prĩo igit̃ debem⁹ exẽplo hui⁹ martyris hr̃e iusticie rectitudinem. quere in materia de iusticia. fo. lxvi.

¶ Scd̃o patientie fortitudinem. quere in materia de fortitudine. fo. lxvi.

¶ Tercio mũdicie pulchritudinem. quere in materia de castitate. fo. lxix. ¶ Item de eodẽ martyre

Posuisti dñe ĩ capite ei⁹ corona

nã de lapide p̃cioso psal. Magnus honor est qñ imperator promouet aliquẽ in militẽ/ ⁊ maior cum coronat eum regẽ. Talẽ honorẽ isti martyri glorioso exhibuit dñs qñ nõ solũ in strenuũ militẽ ipm ꝓmouit: sed celesti dyademate coronauit. Et scd̃m hoc apl̃s in laudẽ sue corone duo specialiter ꝓponunt̃. s. honor iperialis cũ dr̃. Posuisti dñe super caput eius. valor martyrialis cum dicitur de lapide precioso.

¶ Prĩo igit̃ exẽplo hui⁹ martyris corona meritoruȝ nostroruȝ dȝ esse vtutibus speciose formata. quere in materia de continentia. fo. xlix.

¶ Scd̃o dȝ esse p̃ciose fabricata. q̃re in materia de vir

tute ꝛ humilitate.folio.li.et.fo.lxxvii.

¶ De pluribus martyribus.

Sācti per fidē vicerūt regna.

Heb.xi.Bene debent reputari strenui milites:quādo paucissimi vincunt plures. Tales fuerunt isti sancti martyres qui supauerūt mūdanos pncipes ꝛ reges Et fm hoc apl's in verbis istis describit tria martyrū preconia gloriosa.s.vite mūdiciā dicēs. Sancti mētis iusticiā:addens per fidē. mortis victoriā subdens vicerunt regna. ¶ Primo ergo exēplo sctoꝝ martyrū debem⁹ hre castitatē ꝓ lorica. quere in materia de castitate.fo.xlix. ¶ Scdo fidē pro lācea.qre in materia de fide.fo.lvii. ¶ Tercio perseuerantiā ꝓ corona.qre in materia de fortitudine.fo.lv.

¶ De eisdem martyribus.

Iustoꝝ aīe in manu dei sunt

sapientie.iii.Consueuerunt incole steriles terras tyrānoꝝ regna dimittere ꝛ ad fertiles terras et ad regna pacifica se transferre.sic fecerunt sancti martyres q̄ dimiserunt terras steriles hui⁹ seculi/et tyrannidē dyaboli et transtulerunt se ad pacificū regnum christi. Et scdm hoc in verbis istis duo martyrū preconia proponuntur.sc3 plena perfectio respectu sui cum dicitur.Iustorum anime.plena subiectio respectu dei: cum subditur in manu dei sunt.

Primo igit exēplo martyru3 debem⁹ esse Xtute iusticie perfecti.quere in materia de iusticia.fo.lxvi.

Scdo debem⁹ obedientia esse subiecti. quere in materia de obedientia.fo.lxv.

¶ De vno confessore pontifice.

Assimilat⁹ filio dei manet sa-
cerdos in ppetuū. Heb. vii. Satis res cōmēdat de cā
dore qn̄ cōparat niui. et res de calore qn̄ cōparat igni
sic ꝯmendant merita hui⁹ ꝯfessoris et pōtificis gl'iosi
cū ꝯparant xp̄o. Et scd̄m hoc in v̄bis istis iste ꝯfessor
cōmendat de duobus. s. de sanctitate perfecta cum dr
Assimilatus filio dei. de dignitate precelsa/ cum dicit
manet sacerdos ineternum.
Primo igit exēplo hui⁹ confessoris est xp̄i sanctitas
imitanda. quere in materia de mititate vel virtute in
cōmuni. fo. li. et. lxxxiii. de humilitate/misericordia/ꝛ
fortitudine. fo. lxxvii. lxxvi. lxxv.
Scd̄o est nō terrena sed celestis dignitas appetenda
quere in materia de spe ꝛ humilitate. fo. lxii. ꝛ. lxxvii.

¶ De vno doctore.

Os iusti meditabit sapientiā
ꝛ ligua ei⁹ loquet iudiciū. psal. xxxvi. Naturaliter os
hoīs facit duo. s. gustādo ꝓbat cibū/ꝛ loquēdo format
v̄bū Et scd̄m hoc gl'iosus iste doctor habuit duo bona
ex quib⁹ extollit in his v̄bis. s. gustū sapientie in ꝯtē-
platione. iō dr Os iusti meditabit sapiētiam. Verbū
eloquētie in p̄dicatione. et iō addit/ et lingua eius lo-
quet iudiciū. Primo igit exemplo hui⁹ scti doctoris
debem⁹ imitari sapientiā quā ip̄e ꝯsiderauit ꝛ p̄cipue
mortis miseriā ad hūiliandū/ꝛ celi gl'iam desiderādū
Quere in materia de hūilitate q̄tum ad primum. fo.
lxxvii. et de spe q̄tum ad secundum. fo. lxii.
Scd̄o debem⁹ formidare iudicia que ipse formidauit
quere in materia de timore. fo. lxix.

¶ De vno confessore non pōtifice.

Iustū deduxit dn̄s per vias rectas.

ctas. ꝛ ostēdit illi regnū dei. sapientie. x. Multum letatur peregrinus quando de aliquo vertice montis ostenditur ei terminus sue diete: sic fecit dn̄s huic sanctissimo confessori. cū esset in vertice ꝯtēplatiōis ostēdit ei regnū eterne felicitatis. Et secundū hoc sapiens in verbis istis ꝓponit duo preconia huius confessoris scȝ sue peregrinationis progressum certissimum dicēs Iustum deduxit dominus per vias rectas. ꝛ sue glorificationis visum rectissimum. addens/et ostendit illi regnum dei.

¶ Primo igitur exemplo huius sancti cōfessoris debemus per iter preceptorum incedere. Quere in materia de preceptis. fo. xxxiii.

¶ Secūdo debemus ad finē premiorum recte ascēdere. quere in materia de gaudio paradysi. fo. ciii.

¶ De virgine martyre.

Sicut lilium inter spinas sic

amica mea īter filias. Canticoꝝ. ii. Cōsueuerūt amatores laudibus amicas extollere. ꝛ cātionibꝰ laudare Sic amator virginū christus in laudibus huiꝰ gloriose virginis et martyris sponse sue cantat per sapientiam cantilenā huius dulcissime melodie. Et secundū hoc in verbis istis commēdat eam quadruplicitet. scilicet vt decoratam candore floreo: cum dicit. Sicut lilium vt laureatam cruore roseo. cum additur/īter spinas scȝ martyrii. vt liquefactam amore flameo. cum subdit sic amica mea. vt exaltatam honore stelleo. cū concludit inter filias. id est inter animas beatas

Primo igitur exemplo huius virginis debemus icor ruptionis florem diligere. quere in materia de castita te et luxuria/per contrarium. fo. xlix. et xvii.
Secundo debemus tribulationis spinas sustinere: q̄re in materia de fortitudine/ de penitentia / et de accidia per contrarium. fo. lxv. xix. et. xiii.
Tercio debem⁹ igne caritatis ardere. quere in materia de caritate. fo. liiii.
Quarto debemus consortium celeste desiderare. q̄re in materia de spe ꝛ timore/per cōtrarium. fo. lxii. lxix.

¶ De virgine non martyre.

Queramus dn̄o nostro regi

adolescentulã virginem Tercii reg. i. Sicut de prato colliguntur flores pulchriores. sic xp̄s de mūdo ꝑ angelos suos colligit virgines elegãtiores. Et scd̄m hoc duo preconia ad laudē hui⁹ ꝟginis ꝓponūtur in verbis istis. scꝫ regale cōnubiū ad qd̄ fuit assumpta. cū dr Queram⁹ dn̄o nostro regi. virginale p̄coniū ad quod fuit electa. cum dicitur adolescentulam virginem
Primo igitur exemplo huius virginis anima fidelis debet esse christo desponsata. quere in materia de fide et caritate. fo. lvii. et. liiii.
Scd̄o dꝫ esse castitas priuilegio decorata. quere i materia de castitate/ꝛ luxuria per contrarium. xlix.

¶ Item de virgine non martyre.

O q̄ pulchra est casta ḡnatio.

cum claritate sapientie. iiii. Cōsueuit homo mirari specialiter propter tria. Miratur enī hō in re multū pulchra/in re multū noua/in re multum clara. Et secundum hoc huius sancte xp̄i sponse tria mirãda p̄conia

proponuntur. scilicet decor conuersationis: cum dicitur O quam pulchra est. candor incorruptionis: cum additur casta generatio. splendor cõtemplationis: cum subdi-tur/cum claritate.

¶ Primo igitur exẽplo huius virginis debemus esse pulchri. quere in materia de virtute in communi. folio li. et de temperantia. fo. lxiiii.

¶ Secũdo debem⁹ esse decori/incorruptiõe. quere in materia de castitate et luxuria per totum. fo. xlix.

¶ Tercio debemus esse radiosi per contemplationẽ. quere in materia de contemplatione. fo. xxvi.

¶ Explicit dieta salutis.

Prima tabula diete salutis.

De peccato in cõi. ca. i.
De pctõ in speciali. ii
de superbia iii
De inuidia iiii
De ira v
De auaricia vi
De accidia vii
De gula viii
De luxuria ix
¶ Secunda dieta
De penitentia x
De contritione xi
De confessione xii
de satisfactione xiii
De oratione xiiii
De ieiunio xv
De elemosina xvi
¶ Tercia dieta
De preceptis in cõi xvii
De pceptis. i. tabule. xviii
De pceptis. ii. tabule xix
¶ Quarta dieta
De religione xx
De obedientia xxi
de paupertate xxii
De castitate xxiii
¶ Quinta dieta
De virtute in cõi xxiiii
de caritate xxv
De fide xxvi
De spe xxvii
De prudentia xxviii
de temperantia xxix
De fortitudine xxx

De iusticia xxxi
¶ Sexta dieta
De timore xxxii
De pietate Require ĩ capitulo de misericordia.
De scientia . in capitulo de prudentia
De fortitudine reqre supra De ↄsilio xxxiii
de intellectu xxxiiii
de sapientia xxxv
¶ Septima dieta
De humilitate xxxvi
De mãsuetudine vel mitate xxxvii
De fletu xxxviii
de esurie et siti iusticie reqre in ca. de iusticia
De misericordia xxxix
De mũdicia cordis xl
De pace xli
De patientia xlii
¶ Octaua dieta
De caritate reqre supra
de gaudio spũali xliii
De pace. Require supra
De patiẽtia. reqre supra de longanimitate vel perseuerantia xliiii
de bonitate . require supra in capitulo de mĩa
De benignitate xlv
De mansuetudine xlvi
De fide xlvii
de modestia require supra in capl̃o de tẽperãtia
de cõtinẽtia. reqre supra. in capitulo de castitate.
de castitate. reqre supra.
¶ Nona dieta
De gñali iudicio xlviii
De penis inferni xlix
De gaudii paradisi l

Sequitur magna tabula dieте salutis/in qua tabula sũt diuisiones mẽbroꝝ cuiusꝫ capituli qualꝫ dieta. ⁊ sunt numero. ix. diete. et capi. l.

Incipiũt diuisiones mẽbroꝝ

primi capituli ¶ Prima dieta.

Peccatũ est
- Deformitas quam deus detestatur.
- Iniquitas quam demon amplexatur
- Infirmitas qua mundus dissipatur.

Diuisiones secundi capituli.

Sicut putredo in pomo.
Peccatū est Sicut vulnus in corpore humano.
Sicut falsitas in panno.
Sicut domus taberne.
Peccatū est sicut ludus corrigie.
sicut viscus et rete.
sicut vinculum bestie.

Diuisiones tercii capituli.

Sicut ventus eualescens.
Superbia est sicut fumus euanescens.
sicut palea parum valens.
Sicut nebula aquosa q̄ rūpit̄ cū flatur
Superbia est sicut aranea q̄ moritur cum operatur.
Sicut ferrum quod cum continet
mortuum: tunc ornatur
sicut luctator qui nō cauet casum.
superbia est sicut gallina que ponit ouū.
Sicut lupus qui pascit ventum
Exsiccat et arefacit
Adnichilat et consumit.
Superbia Infatuat et decipit.
Precipitat et deiicit
Damnat et infelicem facit.
Presumptio.
Ambitio.
Filie supbie Innobedientia:
Irreuerentia.
Irrisio.
Uana gloria:
Ypocrisis.

Diuisiones quarti capituli.

	Sicut vermis/rubigo/et tinea ꝓpriũ. subiectum consumens seipsum.
Inuidia est	Sicut draco venenum infundens ad proximum.
	Sicut leprosus sanis est inuidens sicut iudas vnguentum abhorrens oculo menstruato.
Inuidia ꝯpat̃	Noctue/et igni greco.
	Aque in naui/et cereo serpentino:
	Sicut cayn quẽ omnis homo occidit:
	Sicut acrisia vel cecitas que sodomitas excecauit.
Inuidia est	Sicut nichilum quod nec cũ creatura nec cum creatore conuenit.
	Claudit ⁊ ĩpedit salutẽ et peccat in s.s
	Malis replet hoĩez trahitq; ad occ̃ltũ
Inuidia	Spoliat mentẽ ⁊ ĩpugnat oĩe bonũ.
	Facit ĩmisericordẽ q̃tum ad ꝓximũ:
	Facit infelicem q̃tum ad seipsum.
	Claudit viam salutis.
	Implet omnibus malis.
Dãna inuidie	Spoliat omnibus bonis.
	Facit immisericordem.
	Facit penitus infelicem.
Filie inuidie	Tristicia in prosperis.
	Exultatio in aduersis.

Diuisiones quinti capituli.

	Sicut ignis ardens q̃ arida consumit
Ira est	sicut olla feruens q̃ interiora emittit:
	sicut fera furens q̃ ꝯtra gladiũ currit.

Insano vel arreptitio.
Iracundus Claudo percusso.
cõparatur. Ramno spinoso.
Vasi iuxta ignem posito vacuo.
Facit hominem stultum et rabidum.
Excecat rationis oculum.
Dãna ire sunt Reddit hoiem' ꝓnum ad q̃dcũqȝ pctm̃
Aufert homini seipsum.
Tollit omnem pietatem.
Filie ire sunt Odium Lis Guerra Incendium
Homicidium Rapina.

Diuisiones sexti capituli.

Ad modum maris mortui est et inferni insatiabilis.
Auarus est Ad modũ talpe est vilis ꝛ despicabilis
Ad modum sterquilinii est inutilis
Sicut' rota molendini que nunq̃ locũ
Auarus est dimittit q̃tũcunqȝ vertatur.
Sicut porcus q̃ non ꝓficit nisi moriat
sicut pixis terrea perforata que nichil
reddit nisi frangatur.
sicut radix arboris ad recipiendũ oẽm
Auarus est ramum parata.
sicut gallina q̃ naturalit' i estate ẽ surda
sicut apostema proximum cordi.
sicut res q̃ nimis est oculis propinqua.
Facit hominem nudum.
Facit hoiem seruũ Facit hoiem stultũ
Dãna auaricie Facit hominem abhominabilem.
Facit hominem insatiabilem.
Facit hominem obliuiosum.

Facit hominem angustiosum:
Facit hominem tempetuosum:

¶ Nota hic filias avaricie que sunt duodecim.

Divisiones septimi capituli.

	Infructuosa ad modum salicis.
Accidia est	Gratie consumptiua ad modū ethice vel lasse febris.
	Membrorū amputatiua ad modum adonibesech regis.
Accidia ꝯpat	Ferro/aque/terre/scholari/ꝛ omni rei que deficit non excitando.
	Hoī litargioso q̄ moritur dormiendo
	Paupertas Utilitas.
	Pusillanimitas.
Dāna accidie	Spiritualium bonorum corruptio.
	Spiritualium malorum: id est peccatorum accumulatio.
	Spūaliū vicioꝝ īpropatio ꝛ accusatio

¶ Nota hic filias accidie que sunt quindecim.

Divisiones octavi capituli.

	Morbo qui squinantia vocatur
Gula ꝯparat	Morbo qui regius vocatur.
	Morbo qui bolismus vel caninus appetitus nuncupatur.
	Sacco pertuso qui nunq̄ impletur.
Gula ꝯparat	Porco qui ad moriendum nutritur.
	Freno quo equus circūfertur.
Gula ꝯparat	Esau qui primogenita vendidit.
	Cani qui cecum ducit.

Mentis brutalitas
Damna gule Corporis infirmitas
Oris loquacitas
Filie gule Castrimargia Ebrietas

Diuisiones noni capituli.

Gehenne que acerrime cruciat
Luxuria cõparat Mercatori q̃ fatue merces cõmutat
Coruo q̃ cadauera semper amat.
Fatuo bellatori qui hostem non fugit.
Luxuria cõparat sagene de qua nullus piscis euadit.
Igni greco quã aqua non extinguit.
Equo qui non freno regitur nec calcaribus stimulatur.
Luxuria cõparat Naui que nec a nauta ducitur / nec gubernaculo gubernatur.
Luto et stercori in quo porcus et iumenta fouentur.
Hoĩem ducit ad maximã paupertatem.
Dãna luxurie Hoĩem ducit in pessimam seruitutem.
Hoĩem ꝓiicit in miserrimã vilitatem.
Hoĩem turpiter infatuat.
Dãna luxurie Hoĩem acriter mortificat.
Hoĩem fortiter illaqueat.
Fornicatio Adulterium.
Filie luxurie Stuprum Incestus.
Peccatum contra naturam.

Diuisiones decimi capituli.

Sicut aqua ꝯ canes q̃tum ad ꝯtritionem
Peniten sicut clamor ꝯ fures q̃tum ad cõfessionem
tia est. sicut arma ꝯ hostes q̃tũ ad satisfactionẽ.

	Turbatiua instar maris.
Penitentia est	Accensiua instar ignis.
	Conclusiua instar sepis.
	Discrete imponenda.
Penitentia est	Deuote assumenda.
	Perfecte adimplenda.
	Fugit dyabolum.
Penitens	Sequitur christum.
	Spernit mundum.
	Appetit celum.

Diuisiões vndecimi capituli.

	Morosa ⁊ attenta non perfunctoria
	Solitaria/non publica.
	Integra/non diminuta.
Cōtritio dꝫ esse	Ordinata/non confusa.
	Propria/non aliena.
	Gemebunda/non leta.
	Intima/non simulata.

Diuisiões duodecimi capitu.

	Festinata/accelerata.
	Humilis/et veneranda.
	Apperta/non palliata.
Cōfessio dꝫ esse	Vera/non ficta.
	Integra/non diminuta.
	Flebilis/⁊ lachrymosa.
	Obediens/et prompta.
	Peccati proprii.
Cōfessio triplex	Laudis dei.
	Recte fidei.

Diuisiões tercii decimi capi.

	Abstinentia a peccato/loco diete
	Aliene rei restitutio/loco fleubotõie
In satisfactio	Uera humiliatio/loco medicine.
ne debet esse	Cilicium loco emplastri
	Jeiunium/loco cibi.
	Oratio deuota/ loco candele vel voti

Diuisiões quarti decimi capi.

	Incensum diuine miseratiõi offerẽdũ
Oratio est	Scutũ diuine ĩdignatiõi opponendũ
	Tributũ diuine dñationi p̄soluendũ.
	sicut homo rege presentans encenium
Uir orãs est	Sicut homo a rege postulans iudiciũ
	sicut homo a rege petens subsidium
Clamandũ est	Sicut clamat paruulus q̃n vult vbera
in oratione	sicut clamat catul⁹ q̃n sentit verbera.
	sicut clamat populus q̃n videt p̄icula
Aperiendũ est	Sicut reumaticus aeri.
os in oratione	sicut infantulus nutrici
	sicut pulliculus matri.
	Armatura militem ornans
Oratio est	Lucerna viam demonstrans
	Columba oliuam portans

Diuisiones quĩti decimi capi.

	Sicut parcitas lignorum sub olla
Jeiunium est	Sicut agilitas in auicula
	sicut concauitas in viella
	summũ remediũ ad expiandũ morbũ
Jeiunium est	Bonum consiliũ ad fugandum lupũ.
	Certum ingenium ad capiẽdũ castrũ.

	Cum ieiunans vacat culpe.
Jeiunium reprobatur	Cum ieiunans inhiat gule.
	Cum ieiunans parcit burse
	Cum ieiunans seruit gule
	Bonū qn̄ q̄s ieiunat ī satisfactiōe pctī
Jeiunium est	Meli⁹ qn̄ quis ieiunat ad honorē dei
	Optimū qn̄ q̄s ieiunat cū excercitatione boni operis

Diuisiones sextidecimi capi.

	Sicut lumen radiosum
Elemosina est	sicut flumen copiosum
	sicut semen fructuosum
	sicut arbor que fructum facit
Eleōsinari⁹ est	sicut nutrix que puerum nutrit
	Sicut mercator qui merces vendit
Eleōsinari⁹ dʒ considerare	Quis petit/ qr mendicus ꝓpter deū.
	Quid petit de⁹. qr nō nostrū sʒ suum.
	Ad q̄d petit. qr ad fenus centuplum.
Jn donatione eleōsine dʒ eē	Modus iustus sine iniuria
	Modus gratus sine tristicia
	Modus pius sine superbia

Diuisiones septidecimi capi.

	Descripta indebiliter.
precepta fuer̄t	Distincta rationabiliter
	Edicta regulariter
scriptura p̄ceptorum est obseruanda	Si attēdas q̄s scripsit. qr digit⁹ creatoris. Si attēdas vbi scripsit. qr in lapide marmoreo. Jn ꝓfūdo pectoris Jn pergameno cordis.
	Si attēdas quō scripsit. qr īdelebiliter sicut lex imperatoris

Diuisiones octauidecimi ca.

Precepta	Prime tabule ordināt hoiez ad deū. Secunde tabule ordinant hominem ad proximum.
Precepta pri me tabule.	Non habebis deos alienos Non assumes nomen dei tui in vanū. Memento vt diem sabbati sctīfices
ydolatria	Mala paganorum Peior auarorum Pessima voluptuosorum
Periurus	ꝓuocat iudicem quē deberet placare Prouocat aduocatos quos deberet remunerare. ꝓuocat testes quos nō dēret offēdere
Qui nō ser uant festa.	Sunt dissimiles nature Sunt rebelles scripture Sunt oppositi gratie.

Diuisiones deciminoni capi.

Precepta se cunde tabule	Honora patrem ⁊ matrem Non occides. Non mechaberis Non furtum facies Non falsum testimonium dices Non cōcupisces rem proximi tui Non desiderabis vxorem eius.
Triplex rō ho norādi parētes	Quia per ipsos sumus geniti Quia per ipsos sumus nutriti Quia per ipsos instructi.
Triplex ē pena nō hon orātū parētes	Filiorum inobedientia Temporalis infamia Breuis temporalis vita

Quidam spualiter seipsos interficiūt
vt qui peccato consentiunt.
Homicidarū Quidam proximos spūaliter occidūt
tria sunt gña vt qui malum exemplum tribuunt
Quidam qui spūalem oborsum faciūt
vt qui bonum propositum extingunt
Triplex pena Exilium scz a gr̄a dei et patria celesti.
spiritualium Suspendiū scz gehennalis supplicii.
homicidarū Irregularitas quó ad ordinē clericoꝝ
ad quem non possunt promoueri.
Rō quare me Quia est vilis epidimia hui⁹ mundi.
chia ꝓhibet Quia est maior mercatura dyaboli
Quia est cōmunior via inferni
Contra legem nature.
Fur peccat Contra legem scripture.
Contra legem gratie
¶ Nota hic viginti duo peccata vel deordinationes
lingue/que omnes hic prohibentur.
Labes q̄ cito maculat ⁊ vix pōt extīgi
Cōcupia est ignis q̄ subito iflāmat ⁊ vix pt extigui
Sitis q̄ semp cruciat ⁊ vix pōt satiari
Mādatū pci- Sub pena corporis ⁊ anime
pitur sub tri Sub pena bonorum mobiliū ⁊ immo
plici pena bilium. scz gratie et glorie.
Sub pena patibuli .s. gehēne ppetue.
¶ Nota hic decem applicationes plagarum egypti
ad decem precepta decalogi.

Diuisiones vicesimi capituli

Tria sunt laudabilia Pondus maturitatis
in religioso. Amor cōmunitatis
Fuga proprietatis.

Tria sūt repro bāda religioso	Indeuotio
	Dissolutio.
	Euagatio
Religiosus dʒ	Seipm castigare. non interficere.
	Prelato obedire: non ↄtradicere.
	In bono ꝓficere: nō retrocedere
Religiosus dʒ nutriri.	Sicut paruulus in domo.
	Sicut plantula in orto.
	Sicut virgula in virgulto.
Triplex ē modus religionis	Obedientie subiugantis.
	Paupertatis alleuiantis.
	Castitatis decorantis.

Diuisiones vicesimiprimi ca.

Obediētia est	Saluatoris schola
	Mrtyrii palma.
	Paradysi scala
Septē gradus obedientie	Obedire libēter sine recalcitratione.
	Obedire hilariter sine murmuratōe
	Obedire velociter sin e ꝓtractione
	Obedire viriliter sine estimatione
	Obedire humiliter sine elatione
	obedire pseuerant̄ sine discōtinuatōe
	Obedire simpliciter sine simulatione
Obediētia est	Nauis ad celum transiens.
	Clauis celum aperiens.
	Auis ad celum ascendens
Obediētia est	Summa in merito
	Vicina deo
	Proxima celo
Obediētiam iuuant	Humilitas flectens
	Cōsuetudo frequēs. Dilectio feruēs.

Obedientiã	Affectus terrena contẽnens
iuuant	Gratia interius vngens
	Modestia precipiens
	Contemptus mundi
Obedientiã	Unctio gratie spũs sancti
iuuant	Modestia prelati
	Preceptis nature
Obedire dẽm⁹	Preceptis scripture
	Preceptis gratie

Diuisiões vicesimisecũdi ca.

	Celeste precium quo pauperes celum mercantur.
Pauptas est	Celeste prandium ad quod pauperes vocantur.
	Celeste soliũ in quo pauperes locant.
	Uiam securissimam
Paupes hñt	Uiam quietissimam
	Uestem nobilissimam
	Summe copulata deo.
Pauptas est	Summe coequata celo
	Summe cumulata bono

Diuisiones vice simitertii ca.

	Floret sicut lilium inter spinas
Castitas	Habet precium inter gẽmas
	Tenet solium supra stellas
	Cibi potusq; sobrietas
	Uestimentorum asperitas
Sex sunt folia	Laborum strenuitas
lilii q̃ castitatẽ	Custodia sensuum
seruant.	Modestia verborum
	Fuga occasionum

Sex grana lilii quibus diligēd⁹ est deus.	Prudenter contra deceptionem Dulciter contra dilectionem Fortiter contra oppressionem Toto corde. quia creator Tota anima. quia redemptor Tota mente. quia remunerator
Castitas est thesaurus	Cum valore carissimo. et ideo summe amandus. In vase fragilissimo. et ideo summe claudendus Cum hoste malignissimo. ꝛ iō summe timendus.
Castitas habet	Fructum vberrimum Motum celerrimum Sertum pulcherrimum
Triplex aureola	Florea virginum Gemma martyrum Aurea vel stellea doctorum
Castitas	Castitas indiget studiosa clausura. Castitas decet ꝑciosa cinctura In castitate lucet speciosa pictura

Diuisiões vicesimiquarti ca.

Virtus ꝯpaꝛ	Ligno fructuoso Lapidi precioso Terrestri ꝛ celesti paradyso
Virtus cōpatur	Signo vel caracteri Precio vel pignori Oleo vel vnctioni
Virtus cōpatur	Armature forti Prebende nobili. Optime possessioni

Diuisiones vicesimiquinti ca.

	Aureo probato
Caritas compatur	Ferro ignito
	Uino condito
	Aui predam rapienti
Caritas compatur	Naui mare nauiganti
	Morti carnem perimenti
	Sicut funis bene tortus.
Caritas est	Sicut canis bene doctus
	Sicut later bene coctus
	Arbori vel ligno
Caritas compatur	Oneri et iugo
	Glutino et cemento
	Fonti naturali
Caritas compatur	Uesti nuptiali
	Igni virtuali

Diuisiones vicesimisexti ca.

	Arche testamenti
Fides compatur	Stelle firmamenti
	Petre fundamenti
	Per mundum speculum
Fides figuratur	Per dextrum oculum
	Per sponse anulum
	signo vexillari
Fides compatur	scuto militari
	Radio solari
	Colomne sacramentali
Fides compatur	Aureole spirituali
	Luci primordiali

Veridicam confessionem.
Fides debet hre Magnificam deuotionem
Catholicam professionem.

Diuisiões vicesimiseptimi ca.

Sicut columna domum' portās.
Fides est Sicut galea caput armans.
Sicut anchora nauem seruans.
Sicut arbor fructuosa.
Spes est Sicut gemma preciosa.
Sicut mola virtuosa.

Diuisiões vicesimioctaui ca.

Assessori iudicis.
Prudentia ꝯpat Quatuor terre minimis.
Astutie serpentis.

Diuisiones vicesiminoni ca.

Freno quo equus regitur.
Tēperantia ꝯpat Bisso quo corpus tegitur.
Muro quo castrum cingitur.
Quidam honor deo assimilans.
Temperantia est Quidam valor mentem sanctificans.
Quidam dolor hostem mortificās

Diuisiones tricesimi capituli

Fornaci que probat aurum.
Fortitudo cōpat Radici que portat lignum.
Lorice que vetat ictum.
Virge que non inclinatur.
Fortitudo cōpat Ferro quod non superatur.
Petre que non perforatur.

Diuisiões tricesimiprimi ca.

	Sicut recta semita.
Justicia est	Sicut recta regula.
	sicut recta linea.
	Sicut gemma in serto aureo.
Justicia est	sicut dea in nostro microcosmo.
	sicut stella in polo artico.

Diuisiones.xxxii.capituli.

	Sicut ostiarius custodiēs ingressum.
Timor dei est	sicut iustificarius puniens maleficium.
	sicut terrarius vel speculator euigilās exercitum.
	Sicut medicina infirmorum.
Timor dei est	sicut disciplina puerorum.
	sicut officina religiosorum.
	Speciosus sicut ortus.
Timor dei est	Uirtuosus sicut ventus.
	Preciosus sicut thesaurus.
	Curat hominē a culpa perpetrata.
	Custodit a culpa futura.
	Contemnit temporalia bona.
Timor dei	sustinet temporalia mala.
	Introducit bona opera.
	Fugit eterna supplicia.
	Acquirit eterna stipendia.
	Naturalis quo timet oīs homo mori.
Spēs timoris	Mundanus: quo timetur temporalia perdi.
	Humanus: quo timetur corpus proprium ledi.

Spēs timoris
Seruilis: quo timet homo solum puniri vel damnari.
Initialis: quo non timet homo solū puniri sed a deo separari.
Filialis: quo solum timet homo offensam dei.

Diuisiones tricesimitercii ca.

De ꝯsilio nota
Que sunt ad consilium necessaria.
Que sunt in consilio laudanda.
Que sit consilioꝝ differentia.

Ad ꝯsiliū neccia
Expediens.
Facile.
Certum.
Securum.

Consiliarius est eligendus
Deus: non dyabolus.
Uir iustus: non impius.
Sapiens: non insensatus.
Senex: non lasciuus.

Consilium euangelicū
Castus contra cōcupiscentiā carnis.
Paupertas ꝯ cōcupiscentiā oculoꝝ
Obedientia contra superbiam vite.

Diuisiōes tricesimiquarti ca.

Debemus intelligere
Supra nos deum.
Iuxta nos proximum.
Intra nos cor propium.

Diuisiōes tricesimiquinti ca.

Sapia ē donū
Splendidissimum instar lucis.
Sapidissimum instar mellis.
Profundissimum instar maris.

Diuisiones tricesimisexti ca.

	Breuis scala deuotionis.
Hūilitas est	Breuis scola perfectionis.
	Breuis via saluationis.
	Se attenuat vt ametur a sponso.
Uir humilis	Se adnichilat vt creetur de nouo.
	Se euacuat vt impleatur a deo.
	Quicquid in valore est preciosius.
Hūilitas est	Quicquid in odore est graciosius.
	Quicquid in decore est speciosius;
	Se humiliat vt ascendat.
Uir humilis	se incinerat vt redoleat.
	Se mortificat vt resurgat.
	Propter existendi vilitatem.
Homo cōpa	Propter resistendi diffcultatem.
ratur cineri	Propter resurgendi impossibilitatem.
	Facit peccatum fugere.
	Facit mundum contēnere.
Memoria	Facit seipsum despicere.
mortis	Facit presentem viam regere.
	Facit presentem leticiam temperare.
	Facit presentem ꝛ futurā vitā diuidere.
	Gratiosa instar floris speciosi.
Hūilitas est	Luminosa instar sideris radiosi.
	Uirtuosa instar lapidis preciosi.
	De pari cum deo contendit.
Humilitas	Superbiam circumuenit.
	Dyabolum paruipendit.
	Per gratiarum actionem se dilatat.
Humilis	Per deuotam orationem se incurtiat.
	Per sui modicā reputationē se euacuat

Si consideremus que sunt infra nos. vt mundus et infernus.
Si consideremus que sunt iuxta nos vt animus proprius.
Cause hũilitat; Si consideremus que sunt iuxta nos vt proximus et amicus.
Si consideremus que sunt contra nos vt dyabolus.
Si ɔsiderem⁹ q̃ sunt supra nos vt de⁹

Homo se humiliat
Quando videt sibi gladiũ iminere.
Quãdo habet bassium ostiũ transire.
Quando videt maiorem se in loco inferiori sedere.

signũ humilitatis est
Humiles amare.
Honores et laudes fugere.
Opprobria ꝛ contumelias sustinere.
Humilia officia non recusare.
Libenter obedire.

Gradus humilitatis
Subdere nec preferre se equali.
subdere se nec preferre minori.
subdere se minori ꝛ nulli velle p̃ferri

Gradus hu militatis.
Spernere mundum.
spernere nullum.
spernere seipsum.
spernere sui contemptum.

Diuisiões tricesimiseptimi.c.

Homo mitis/ vel mãsuetus
Habet pacem et societatem cum proximo.
Habet gratiam et familiaritatem cum deo.
Habet regnum ꝛ hereditatem in celo

	Natura ministrat.
Dititatem	Corporis figura demonstrat.
	Canonis scriptura commendat.

Diuisiões tricesimioctaui ca.

	Cōpūctionis sicut collirīū medicatiuū
Fletus	Cōpassiōis sicut vnguētū lenificatiuū
	Deuotionis sicut balneū delectatiuū.
	Sex sunt fletus incitamenta.
De fletu nota	Sex sunt fletus impedimenta.
	Sex sunt fletus emolumenta.

Diuisiones tricesiminoni ca.

	Intima christi passio.
Mia est	Suprema christi lectio.
	Optima christi vnctio.
	Decenter conuersatur.
Misericordia	Prudenter negociatur.
	Abundanter remuneratur.
	Uirtus que cunctas superat.
Mia est	Modus qui reum liberat.
	Clauis que celum reserat.
Ad miam	Nature conformitas.
dz mouere	Propria indigentia vel necessitas.
	Christi ꝛ pauperum amor et veritas.
	Esurientem pascere.
	Sitientem potare.
Opera mie	Nudum vestire.
corporalia	Hospitem colligere.
	Infirmum visitare.
	Uinctum liberare.
	Mortuum sepelire.

	Peccata dimittere.
	Peccata corrigere.
Opera mſe	Pro peccatore orare.
ſpiritualia	Ignorantem inſtruere.
	Heſitantem conſulere.
	Lugentibus cõſolationem prebere.
	ad oẽs afflictos cordis ꝯpaſſionẽ hr̃e

Diuiſiones.xl.capituli.

Mundiciam	Lectio ſcripturarum.
cordis facit	Effuſio lachrymarum.
	Largitio elemoſinarum.
Mundiciam	ſcopa confeſſionis.
cordis facit	Lima correctionis.
	Fornax tribulationis.
	Baptiſmus fluminis
Hominem	Baptiſmus flaminis.
mundant	Baptiſmus ſanguinis.

Diuiſiones.xli.capituli.

	Celi linguagium.
Pax eſt	chriſti encenium.
	Dei veſtigium.
	Pax interna.
Triplex eſt pax	Pax fraterna.
	Pax ſupna q̃ dicit̃ pax eternitatis.
	Conformitas cum deo.
Pacem facit	Humilitas cum proximo.
	Tranquillitas in ſeipſo.
	Pax inquinata.
Pax mala	Pax ſimulata.
	Pax inordinata.

Diuisiones.xlii.capituli.

	Prudentissima ad regendum.
Patientia est	Strenuissima ad bellandum:
	Nobilissima ad regendum.
	In acquirando.
Patiētia ē prudēs	In conuersando.
	In multiplicando.
	Si attendas pugnantis animum
Patiā strenuissīa	Si attendas pugnantis modum:
	Si attendas pugne scutum.
	Regali dominio principatur.
Patiā ē nobilissīa	Ad regale prandium inuitatur.
	Sibi regale ferculum presentatur

Diuisiones.xliii.capituli.

	A mundi gaudium separatum.
Gaudiū spūale est	A celi gaudio deriuatum.
	A celi gaudio pigmentatum.
	Puritas et impuritas.
Dīa inter gaudiū spūale et humanū	Continuitas ꝛ discontinuitas.
	Dignitas et indignitas.
	Salubritas et noxietas.
	Spiritualis puritas.
Gaudium spiritiale faciunt.	Spiritualis sanitas.
	Spiritualis tranquillitas
	Spiritualis libertas.
	Spiritualis conformitas.
	Dominice passionis.
Nectar	Uirtuose operationis.
	Eterne fruitionis vel felicitatis

Diuisiones.xliiii.capituli.

De perseuerãtia nota	Quam nobiliter commendatur Quam efficaciter operatur Quam excellenter coronatur
Perseuerauit	Deus in opere sue creationis. Christus in opere sue redemptionis sancti in opere sue perfectionis
Perseuerantia	Perficit inchoata Impetrat postulata stabit acquisita
Corona	Pudicicie v̾ginalis ꝛ hec florea sapiẽtie magistralis/ꝛ hec est aurea Perseuerãtie triũphalis / et hec est gemmea. Gloriose eternalis/et hec est stellea

Diuisiones.xlv.capituli

Ad benignitatẽ nos inducunt	Preceptum quod inducitur Exemplum quod proponitur supplicium quod euaditur Premium quod in celo acquiritur

Diuisiones.xlvi.capituli

Mansueti	Clarius informantur Rarius impugnantur Amplius venerantur

Diuisiones.xlvii.capituli

sicut fundamentum ad sustinendũ
sicut armamentũ ad deffendendũ
sicut argumentũ ad concludendũ.
sicut instrumentũ ad ascendendum

Diuisiones.xlviii.capituli.

In iudicio finali erunt
- Signa que pmittẽtur. sicut peremptoria citatio
- Scripta que aperient. sicut quedã processus recitatio.
- Uerba que dicentur. sicut quedam sententie promulgatio.
- Facta que sequent. sicut quedã sententie executio.

¶ Nota signa que apparebũt in iudicio erunt quindecim vt ait hieronymus. et nota diligenter.

Scriptura iudicii
- Liber passionis dominice
- Liber conscientie
- Liber vite

Sententia iudicis habebit
- Cause immensitatem
- Curie solemnitatem
- Judicis seueritatem

In executione illiꝰ sñie erunt
- Multitudo ministrorum
- Angustia damnatorum
- Defectus ⁊ inopia adiutorum

Diuisiones.xlix.capituli

Supplicia reproborum
- Penarum acerbitas
- Penarum aduersitas
- Penarum diuturnitas
- Penarum vniuersitas
- Penarum inutilitas

Quibus causis dolor inest reprobis
- Qr amisert bona tp̃alia huiꝰ mũdi
- Qr perdiderunt tempus merendi.
- Quia carebunt visione dei
- Quia incurrerunt vilitatem inferni

Diuisiones quinquagesimi ca.

In gloria celesti est	Ualor impreciabilis Decor iestimabilis. Honor isupabilis.
In gloria cõsidero tria	Locum summe gloriosum Sertum summe preciosum Fructum summe copiosum.
Fructus est triplex	Crucis triumphalis Gratie spiritualis Glorie immortalis
Fruct⁹ crucis sũt duodecim	Demonum expugnatio Carceris confractio Mortuorum.i.peccatorum suscitatio Captiuorum redemptio Inquinatorum mundatio Cecorum illuminatio Frigidorum et tepidorum calefactio Deformium et turpium decoratio Sitibundorum potatio vel recreatio Patris placatio. Janue apertio. Hereditatis acq̃sito vel confirmatio
Fructus glĩe sũt duodecim	Sanitas absq; infirmitate Iuuentus sine senectute Satietas sine fastidio Libertas sine seruitute Pulchritudo absq; deformitate Immortalitas vel impassibilitas Abundantia sine indigentia Pax absq; perturbatione Securitas absq; timore Cognitio absq; ignorantia Gloria absq; ignominia Gaudium sine tristicia

In gloria est
- Amenissima ciuitas
- Amantissima societas.
- Amplissima felicitas

Ciuitas cele-stis habet
- Figuram speciosam.
- Mensuram spaciosam
- Structuram preciosam

Fides dz esse
- Viuens non mortua.
- Celestis non terrena.
- Fortis non infirma.

Spes triplex
- Venie, Gratie, Glorie.

Caritas dz hre
- Speciosam puritatem
- Fructuosam bonitatem
- Radiosam veritatem

Justicia reddit
- Sibi continentiam
- Proximo amicitiam
- Deo honorificentiam

In chorea cele-sti sunt tria
- Innumerabilis cetus
- Interminabilis circuitus
- Inestimabilis cantus

Peccatum
- Remittitur q̄tum ad culpam.
- Lauatur q̄tum ad offensam
- Tollitur q̄tum ad penam

Via est
- Cecos ad domum dirigere.
- Deuios ad viam reducere.
- Peregrinos ad patriā conducere

Errare cōuenit tribus modis.
- Malam viam eligendo.
- In via errando.
- A via diuertendo

Viā salutis debemus
- Libenter eligere
- Viriliter incedere
- Viriliter insistere

Via salutis .ix. habet dietas

- Prima est de pctō ad penitentiam tanq̄ ad salubria medicamenta.
- Scd̄a est a penitentia ad precepta tanq̄ ad facilia documenta
- Tercia est a preceptis ad consilia tanq̄ ad vtilia instrumenta.
- Quarta est a consiliis ad virtutem tanq̄ ad operaria instrumenta.
- Quinta est a virtutibus ad dona tanq̄ ad desideratiua oblectamēta
- Sexta a donis ad beatitudines. que docent operari faciliter.
- Septima a beatitudinibus ad fructus .scilicet qui docent operari delectabiliter.
- Octaua est a fructibus . scȝ ad fructus vite eterne/qui nos faciūt gaudere perenniter.
- Nona est a iudicio ad infernum vel ad celum.

Triplex signū q̄ pctm̄ placet dyabolo.

- Primū est. q̄ i nullo alio delectat.
- Secundum est q̄ in procurando peccatum nunq̄ fatigatur
- Tercium signū est q̄ peccato nūq̄ satiatur.

Paradysus est

- Locus altissimus.
- Fructus opulentus
- Aquis irriguus

Paradysus est

- Habitatio dei
- Locus lucis
- Locus ordinati amoris

	Cetera elementa virtute excellit
	Ferrum frigidum accendit
	Omne terrestre in cinerem ꝛ in chilum redigit.
Ignis	Supersursum tendit
	Nunꝙ quiescit
	Rubiginem tergit
	Scintillas emittit
	Ollam feruere facit
	Lapidem a mure custodit
	Custodia capitis
Astutia serpētis	Depositio pellis
	Insidiatio pedis
	Ambulantibus ad defendend
Baculus necessa rius est	Laborantibus ad fulcimentum
	Certantibus ad repellendum
	In posteriori parte. sicut episco in fine processionis
Justicia locat	Sicut rex in fine aciei
	Sicut nauta in cauda nauis
	Sicut animal paruum/in quo datur humilitas.
Formica	Grano pascitur/in quo docetur nestas.
	Socios adiuuat / in quo laud charitas.
Viola cōparat auicule	Hꝫ enim alulas ad ꝯtēplandū
	Caudulā ad cogitandū finē ꝑ
	Rostulum ad laudandum dei

	Quia sunt irrigue per deuotionem
Humiles vallib⁹ comparantur	Quia sunt molles per cōpassionē
	Quia sunt fructifere per bonā operationem.

	Recognitio proprie culpe
	Incolatus presentis vite
Fletus incitamenta	Timor gehenne
	Recordatio passionis dñice
	Recordatio humane miserie
	Desiderium celestis patrie

	Superbie elatio
	Terrenorum affectio
Fletus impedimenta.	Cordis compressio
	Nimia occupatio
	Ignorantie execatio
	Peccati magnitudo

	Spiritum deuotum lauat
	Spiritum malignum necat
Flet⁹ vtilitates	Terram cordis irrigat
	Sitim sedat
	Orando efficaciter impetrat

Et de isto vltimo habem⁹ .ix. exēpla i sacra scriptura.

Scutū patiētie dꝫ hr̃e tres angulos	Timorem supplicii
	Amorem premii
	Passionem christi

	Bonitas nature congregantis
q̃ttuor sūt de q̃b⁹ bonitas p̄dicat̃	Bonitas fortune adorantis
	Bonitas gratie reformantis
	Bonitas glorie quietantis.

¶ Deuota contemplatio seu meditatio edita a beato Bonauentura: de natiuitate dñi nostri iesu christi

Aduenīēte nouē mēsiū termi-no exiit edictū ab īperatore augusto vt describeret vniuersus orbis: scꝫ quilibet in ciuitate sua. Cunqꝫ ioseph ire vellet ad ciuitatē suā bethleem: ⁊ sciret partus sue venerabilis coniugis tempus: duxit eam secū. Uadit ergo dña hoc longo itinere. Nā bethleem est ꝓpe hierusalē p quinqꝫ miliaria. Ducūtqꝫ secū bouē ⁊ asinum ⁊ vadunt sicut pauperes mercatores bestiarū. Cū aūt eēnt bethleē q: paupes erāt ⁊ multi ꝯcurrebāt ex eadē cā hospicium habere nō potuerūt. Cōpatere igit dñe et conspice eā delicatā dñam iuuenē (quindecim enim annoꝝ erat) ex longo itinere fatigatā ⁊ cū verecundia inter gētes incognitas q̄rentē vbi quiescat ⁊ nō inuenientē. Oēs licentiāt eam ⁊ socium. Et sic cogūtur diuertere ad quādā viā coopertā / vbi hoīes tpe pluuie diuertebāt / ⁊ ibidē ioseph q̄ erat cū cōiuge ligaminib⁹ forte aliqualiter se clausit. Nunc diligēter cōspice oīa maxime q: referā ea q̄ ab ipa reuelata ⁊ ostēsa fuerūt ꝓut a quodā sctō patre nrī ordinis fide digno habui cui puto reuelata fuisse. ¶ Cū ergo venisset hora: scꝫ in media nocte dñice diei: surgens ꝟgo appodiauit se ad quādā colūnā q̄ ibi erat. Joseph autē sedebat mestus eo forte ꝙ nō poterat q̄ decebāt parare. Surgēs igit ioseph ⁊ accipiens de feno p̄sepii ꝓiecit ad pedes dñe ⁊ ꝟtit se ad aliā ptē. Tūc fili⁹ dei eťni sine aliqua mora sine aliqua lesione sine aliqua molestia ī momēto sicut erat in vtero sic fuit extra vterum super fenum ad pedes matris sue. Que incōtinenti se reclinās recolligēs eum ⁊ dulciter amplexās posuit in gremio et

vbere de celo pleno a spū sancto edocta: cepit lauare ipm seu linire p totum corpus cū lacte suo. Quo facto inuoluit eū in velo capitis sui et posuit eū in presepio.
¶ Tunc bos et asinus posuerūt ora in pŝepio flātes p nares ac si rōne vtētes cognoscerēt ꝙ puer sic pauperrime ɔtect⁹ calefactōe tāti frigoris indigebat. Mater vero flexis genib⁹ adorauit eūdē: et grās agens dixit deo. Grās ago tibi dñe sancte pater: qr filiū tuū michi dedisti. et adoro te deus eterne et te filiū dei viui et meū.
¶ Silr aūt ioseph adorauit eū et accipiēs sellā asini et extrahens de ea cussinellum de lana seu de borra posuit iuxta presepe vt ibi dña sederet sup eo. Ipsa ergo se posuit ad sedendū/et sellam posuit subtus cubitū. et sic stabat dña mundi tenens vultū supra presepe inixa oculis et toto affectu sup dulcissimū filiū suū. Hucusqz de reuelationibus. His igit̃ sic ostensis disparuit dña et remāsit angelus et dixit ibi laudes magnas et longas quas etiā ille michi dixit: nec dicendi vel scribēdi aptitudinē habui. ¶ Uidisti ortū dñi sanctissimi principis et partū silr regine celestis/etiā in vtroqz artissimam pauptatē attēdere potuisti. Multis eni indiguerunt et ipsam certissime obseruauerunt. In his pānis ɔplacet sibi. in his sericis delectat̃ inuolui. Non cōsolatur xpi infantia et lachrime eius et presepe et stabulū garrulos et cachinātes et in stollis ambulātes et amātes ꝓprias cathedras: sz pauperes tribulatos et laborātes. Scd̄m ꝙ ait beatus Ber. Hanc pauptatē seruauit beata ⱱgo mater et filius dei. Non sunt stabulū dedignati/nō bestias/non fenū/nō cetera vilia. Idē. O paup. o inops. o primus et nouissimus. Hospes in diuersorio. pauper in pŝepio. fugit in egypto. sedet in asino. cū pauperib⁹ offertur in templo. et nudus suspenditur in patibulo.

¶ Tractatus de resurrectione a peccato ad gratiam admodū vtilis ex dictis sancti bonauenture exceptus

Paulus apostolus videtur fir

miter asserere hoīem ī hoc seculo non ꝓprie esse absq3 grā cū īquit. gratia dei id sum quod sum. Ideo merito de necessitate gratie q̄ntum nobis ꝓdest dicendū est. ⁊ pmo de diuisione gratie. scd̄o de resurrectione a pctō ⁊ tercio de resurrectione hoīs ad gratiā. ¶ Pro diui sione gratie est notandū q̄ grā ipsa est vna et eadem tn̄ ƀm diuersas cōsiderationes ipsa multas sortit̄ deno minatiōes. primo ƀm ꝯsideratione ̄ ad pricipiū a quo. secundo ƀm ꝯsideratione ̄ ad subiectū in quo. tercio ƀm cōsideratione ̄ ad oppositū suū. quarto ƀm cōsideratio= nem ad effectus ad quos ordinat̄. ¶ Vn̄ ƀm cōsidera tionem ad principiū a quo ꝓcedit grā ipsa: diuiditur
In gratiam predestinationis seu preparationis qua deus homines predestinauit.
In gratiam vocationis quam deus offert vocando.
In gratiam iustificationis quam deus confert.
In gratiam magnificationis quam deus complet.
Et hec diuisio ponitur ad Ro. viii. vbi dr̄/scimus qm̄ diligētibus deū: oīa cooperant̄ in bonū. ⁊ sequit̄ quos aūt p̄destinauit: hos ⁊ vocauit. et quos vocauit: hos et iustificauit. quos autē iustificauit: hos ⁊ magnificauit.
¶ Sed ƀm considerationem vel respectum ad subie= ctum in quo est: diuiditur.
In gratiam cogitationis: sc3 bonum cogitando.
In gratiam voluntatis in bono volendo.
In gratiam perfectionis in completione operis.
Vn̄ hec diuisio fit ƀm triplicem potentiam aīe in qua

est gratia. scz secundum intellectiuã/affectiuã/et operatiuam. Secundum vero respectum ad suum oppositum diuiditur.
In gratiam protectionis.
In gratiam liberationis.
In gratiam saluationis.
Et hec diuisio sumitur secundum quod gratia adiuuat contra triplex malũ. scz contra malũ tẽptationis siue pugne. contra malũ persecutionis seu miserie: et contra malũ culpe et malũ sequele vel pene. Nam a primo protegit. a secundo liberat: et a tercio extrahit et saluat. Et hec diuisio sumitur ab illo dicto Esaye. xxxi. Protegat dñs exercituum iudeam et hierusalem. et protegens et liberans/transiens et saluans Sed secundum comparationẽ ad effectũ ad quẽ ordinatur: diuiditur
In gratiam preuenientem siue operantem.
In gratiam subsequentem seu cooperantem.
¶ Unde gratia preueniens siue operans dicitur inquantum ipsam voluntatẽ facit bonã. et ideo preuenit. quia non est a libero arbitrio: sed infunditur ab ipso deo. Sed gratia cooperans dicitur inquantũ adiuuat ipsam voluntatẽ et liberũ arbitriũ respectu boni operis eliciẽdi et prosequendi. Sed notandũ est quod secundum multiplicitatẽ huius nominis gratia põt dari alia diuisio. Nã gratia põt capi vno modo largissime et sic comprehendit et dona naturalia. et gratuita. et sic diuiditur in preuenientẽ gratiam et subsequentem. ita quod preueniens vocantur dona naturalia. et subsequens dona gratuita. Secundo modo accipitur gratia minus large. et sic diuiditur in gratiam gratis datam/et gratiam gratũ facientẽ et sic diuidẽdo est diuisio in gratiam preuenientẽ et subsequẽtem. Tercio modo capitur gratia stricte. et tunc sub se cõprehendit vel diuiditur in gratiã gratũ facientẽ. et gloriã et sic diuidẽdo. gratia preueniens dicitur gratia gratum faciens/et gratia subsequens dicitur gloria. quia post gratiã

in homine decedente in gratia/sequitur gloria eterna
¶ Secundo dicēdum est de resurrectione a culpa vel peccato. et de hoc tria sunt consideranda.
¶ Primo q̄ hō non pōt resurgere a culpa absq̄ grā Scđo q̄ non pōt aduersariū suū vincere absq̄ gratia. Tercio q̄ non pōt absq̄ gratia tētationibus resistere.
¶ Primo igitur dicēdū est q̄ hō absq̄ diuino dei adiutorio seu gratia non pōt resurgere a peccato vel culpa ⁊ hoc capiendo grām pro habitu ipsius anime: vt. s. est quedā qualitas spūalis in aīa existens. Nam grā illa que dr̄ gratuita dei voluntas qua nobis deus ꝯdonat offensam sufficit. Nec grā illa q̄ dicitur liberalis passio xp̄i qua mediante fit morbi curatio ⁊ ymaginis reformatio. sz reqritur gratia gratū faciens. Ex quo ptz per ap. ad Ro. iii. Iustificati gratis ꝑ grām ipsius. et ante ex opibꝰ legis nō iustificatur omis caro. Et ad titum. iii. Non ex operibus iusticie q̄ fecimꝰ nos. sz ſm suam misericordiā saluos nos fecit. ꝑ lauacrū regeneratōis spiritꝰ sancti. i. ꝑ grām ⁊c. Ideo illi pellagiani merito sūt cēscendi heretici q̄ dixerunt q̄ ad dilectionē culpe sufficit sola gratuita dei mīa cū libero arbitrio ⁊ q̄ ꝑ liberum arbitriū poterat hō se iustificare et velle bonum.
¶ Secundo dicendum est q̄ homo non potest vincere aduersarium absq̄ gratia. Pro cuius intellectu est notandū q̄ differt dicere aliquem resistere aduersario ⁊ aliquē vincere aduersariū. nā plus importat victoria q̄ resistentia. Resistētia enim cōsistit in hoc q̄ quis nō ꝯsentit suggestioni dyabolice. Sed victoria nō solum cōsistit nō ꝯsentiendo: sed etiam in assequēdo oppositū eius qđ dyabolus intendebat. Nā dyabolus intendit hoiem reddere inimicū deo ⁊ facere dignum supplitio eterno. Et tūc vincit hō dyabolū: qū sic resistit tentatio

ni vt efficiatur magis dei amicus q̃ ante/ ⁊ sic faciẽdo mereatur vitã eternã: sed hoc non põt facere absq; dei gr̃a gratũ faciẽte. igit̃ ↄcludi põt q̇ hõ nõ põt vincere aduersariũ faciendo se amicũ dei absq; tali gratia. Et hec ↄclusio ꝓbat̃ p illud ꝓ̃ꝛle ad coꝛ. xv. Deo gratias qui dedit nobis victoꝛiam per iesum xp̃m dominum nostrũ. Et ad Ro. vii. In felix ego hõ q̇s me liberabit de coꝛpoꝛe moꝛtis hui⁹? Et rñdet gr̃a dei p iesu; xp̃m dñm nr̃m. Itẽ sup illud ps. Infirmati sunt ⁊ ceciderũt dicit glo. nõ potẽtes viciis resistere per se. ¶ Sed q̇s posset obicere. nã dyabolus vincit hoĩem absq; gratia ergo simili t̃ hõ nõ põt vincere hoĩe; vl̃ dyabolũ absq; gr̃a. Ad hoc facile rñdetur q̇ hec siĩ̃itudo non valet q; victoꝛia dyaboli ↄsistit in subiugãdo hoĩem p pctm̃ q̃ nõ reqr̃it gr̃am. Sed victoꝛia hoĩs respectu peccati dyaboli ↄsistit in ꝓmerẽdo illud qd̓ dyabolus amisit Itẽ dyabolus nõ vincit hoĩem nisi volẽtem. s; dyabolus nunq̃ vincitur volens. Vñ notãdũ q̇ hereticus q̇ videtur seipm̃ vincere qñ se exponit moꝛti non vincit sed magis seip̃; deicit. ⁊ ideo nõ est ibi victoꝛia sed ma deiectio. ¶ Pꝛo tercio dicendum est q̇ absq; aliqua gratia non potest homo tentationibus resistere. qd̓ p; per illud Math. vi. Et ne nos inducas in tẽtationem. Unde homo ꝓpter suã infirmitatẽ nõ potest resistere Iuxta illud treno. iii. Pctm̃ peccauit hir̃m. ꝓpterea instabilis facta est. Itẽ glo. super illud treno. iii. Misericoꝛdie dñi ⁊c. Nõ põt homo diu stare contra insultus dyaboli: nisi mia dñi adiuuet̃. Non tñ q̇ per gratiam gratis datã potest homo resistere dyabolo et tẽtationi ergo potest ei nõ ↄ̃sentire: sed nõ põt per talem ↄsensum esse amicus dei absq; gratia gratũ faciẽte. Tercio dicendũ est de resurrectione ad gr̃am primo et multa

sunt terminanda.
Primo q homo non potest se disponere sufficienter absq3 gratia gratis data/ad gratiã gratum faciẽtem. Scdo quõ possit voluntas absq3 gratia in aliqd bonũ Tercio quõ hõ possit mãdata sine gratia adimplere.
¶ Primo ergo dicẽdum est de pparationis hois ad gratiã gratum facientẽ. an sc3 hoc possit facere absq3 gratia gratis data. Pro quo aduertendum est q per gratiã gratis datã non tm̃ intelligim9 illa q̃ a populo enumerant. Prĩe ad cor. xii. cũ dicit. aliqñ datur per spm̃ zc. Sed p grãm gratis datã intelligim9 omne il lud qd super additũ est naturalibus adiuuans aliquo modo z pparans voluntatẽ ad habitũ vel vsum gratie siue tale gratis datũ sit habitus vel timor seruilis/siue aliqua vocatio/siue locutio vel pdicatio mediante qua incitatur anima ad se preparandum. et ideo dicẽdum est q nũq̃ absq3 tali gratia gratis data potest se dispo nere homo ad grãm gratũ facientem: qr vix caret hõ aliquo tali dono. Vñ prima preparatio q̃ fit ad gratiã gratũ facientẽ est cogitatio vel apprehensio. z illa non potest fieri absq3 gratia gratis data. z ratio huius est nõ. qr gratia gratum faciens pexigat necessario dispo sitionẽ grẽ gratis date/sed qr ipsa est qd diuinũ / z res existẽs supra liberũ arbitriũ z etiã supra naturale iudi ciũ: ideo nunq̃ liberũ arbitriũ vel volũtas libera assur git ad ipam vel petẽdã vel cognoscẽdã: nisi aliquomõ adiuuet de sursum z excitetur: et ideo per additionem gratie gratis date/q̃ tenet mediũ inter gratiã gratum facientẽ z naturale iudiciũ disponit z excitat ad ipam grãm gratũ facientẽ. Vñ ordo liberi arbitrii et gratie diuine ponitur clare ab augustino in libro de ecclesia- sticis dogmatibus/ z ponit quatuor gradus cum dicit

Initiũ salutis nostre deo miserante habem⁹ vt acquiescemus salutari ĩspirationi nr̃e prestãtis est vt adipiscamur qḋ acq̃rendũ admonitione cognouim⁹ diuini est muneris: vt non priuemur iam adepte salutis munere: sollicitudinis nr̃e est ꝛ celestis pariter adiutores Ex quibus ṽbis põt clare cognosci q̃tum põt liberũ arbitriũ respectu gratie. nam cum sint in opere salutis ista quatuoꝛ. s. imitari/acquiescere/adiuuari/ꝑmanere Primũ est inspirationis dei. scḋm libertatis arbitrii terciũ muneris diuini. quartũ sollicitudinis nostre et pariter diuini adiutorii. Per hoc pꝫ satis clare solutio questionis. ¶ Sed oꝛitur dubitatio. vtrum quis possit detestari culpã ṽtute ꝓpꝛia nature. Respõdet ꝙ detestari culpã dupliciť põt intelligi. Uno mõ qꝛ talis detestať ĩq̃tũ est offensiua maiestatis ꝛ eq̃tatis diuine ꝛ isto mõ null⁹ põt absqꝫ gr̃a: qꝛ nõ põt absqꝫ gr̃a gratis data cognoscere ipam offensã. Aliomõ põt detestari. qꝛ ẽ lesiua ꝓpꝛie nature. ṽbi gr̃a. qꝛ quis ꝑ naturã suã cognoscit ꝙ ꝓpter foꝛnicationẽ perdidit oculũ vel aliud mẽbꝛũ vel incurrit aliquẽ aliũ moꝛbũ. et isto mõ põt quis ꝑ liberũ intellectũ cognoscere et detestari culpam ꝓpꝛiã. ¶ Scḋo aũt videndũ est qualiter potest volũtas in aliquod bonum. Pꝛo quo notãdum est ꝙ aliqḋ opus põt dici bonum tripliciter. Uno mõ aliqḋ opus diciť bonũ simpliciter. ꝛ illud dr̃ qḋ est oꝛdinatũ in finẽ optimũ. ꝛ tale est bonum meritoꝛiũ/et in istud nõ potest liberũ arbitriũ absqꝫ gratia gratum faciẽte. Scḋo modo aliqḋ opus diciť bonum qꝛ aliquomõ de congruo disponit ad bonũ. et tale est bonũ qḋ fit extra caritatẽ: nichilomin⁹ tñ fit cum recta intentione. et in tale non põt liberũ arbitriũ nisi cũ gratia gratis data ꝑ quã illuiať ꝛ dirigiť vt velit facere qḋ deo ẽ placitũ.

Et hoc pȝ per illud sapientie. viii. Sciui q̄m aliter nō possum esse sapiens nisi deus det. Tercio aliqđ opus đr bonū q2 in finē est ordinabile ꝛ hȝ aliquā ordinationem intra se: sicut pascere esurientem ꝛc. siue ex debita circūstantia/siue exigentia tp̄is loci ꝛc. et ad istud potest liberum arbitrium absqȝ gr̄a q̄uis ad hoc ꝙ fiat faciliter requiraƚ gratia aliqua diuina supaddita naturalibus. Et sic pȝ respōsio ꝙ liberū arbitrium absqȝ gratia aliqua supaddita per dona naturalia potest in aliqđ bonū morale: licet ꝑ illud ꝯñter non disponatur ad gr̄am nec ad gloriam. ꝛ hoc ꝑ se lȝ quodāmō dispo nat: q2 ē ordinabile in vltimū finē. Hoc aūt sic suadeƚ. Nā si liberꝝ arbitrium dimitteretƚ in puris naturalibꝰ adhuc sibi remaneret aliquod iudicium quo iudicaret parentes esse honorandos. et hoc patet ꝙ si haberet tale naturale iudiciū: scȝ naturaliter parentes esse honorandos. ꝛ talem naturā instinctum de parētibus venerandis potest illud velle. et sic cum habeat organa exteriora potest complere illud opus ſm ꝙ dictat iudicium rationis absqȝ munere gr̄e diuine supaddito. sed bene verum est ꝙ non potest illud facere nec velle absqȝ diuine gratie munere prout tale cogitatum aut velle est ordinatū ad ꝯsequendum beatitudinem. ꝛ sic sunt intelligende auctoritates sanctoꝝ q̄ cōcludunt ꝙ absqȝ munere diuine mīe ꝛ gratie non potest liberum arbitriū in aliqđ bonum. ¶ Sed oritur dubiū. Nam ſm dona naturalia natura ipsa appetit suā perfectionem: ergo signum est ꝙ tendit ad acquisitionē gratie Ad hoc đr ꝙ duplex est ꝑfectio. quedā est inter limites nature. ꝛ istā appetit natura. Alia est ꝑfectio que est supra naturā. et de ista non oportet ꝙ appetat. et si appetat: non tñ appetitu ꝑfecto qui requirit gratiam

ſed magis appetitu confuſio ⁊ imperfecto qui non eſt ordinatus debito modo. Pro tercio vtrum hō poſſit mandata dei implere. ¶ Notandum eſt ꝙ communiter diſtinguitur, quia contingit mandata impleri dupliciter. Uno modo q̄tum ad genus operis. vel ſecū-dum alios q̄tum ad ſubſtantiam mandatorum Alio modo q̄tum ad intentionem precipientis ⁊ mandantis. Si loquamur primo modo poteſt homo abſq3 gratia gratum faciente illa implere. vt patet de mandato adorationis et venerationis ſabbatorum. Sed ſecūdo modo non poteſt homo iplere mandata abſq3 gratia gratum faciente. Et hoc confirmatur per apoſtolum dicentem ad Ro. xiii. Qui diligit proximum legem impleuit. Et iterum plenitudo legis dilectio. Item prime ad thimo. i. Finis precepti eſt caritas de corde puro. ¶ Sed oritur queſtio: cum iſta ſit, ꝙ quis poteſt facere quod in ſe eſt ad impletionem mandatorum. quare ille nō abſoluatur q̄uis ſit in peccato. Ad hoc reſpondetur ꝙ facere quod in ſe eſt poteſt dupliciter intelligi. Uno modo poſitiue vel proprie: quia. ſ. talis facit aliquid ordinatum ad finem mandatorum ſecundum debitas circumſtantias ⁊ tantum facit q̄tū poteſt. Et iſto modo nullus poteſt facere quod i ſe eſt abſq3 gratia gratum faciente. Alio modo poteſt intelligi priuatiue vel īproprie facere quod in ſe eſt: hoc eſt facit quod poteſt/ſed non q̄tum poteſt nec aliquid ordinatum ad impletionem mandatorum. ⁊ iſto modo per liberum arbitrium quis poteſt facere quod in ſe eſt: ſed non abſoluitur ab obſeruatione mandatorū Et ſic patet reſponſio ad queſtionem.

Tabula

¶ Tractatus de resurrectione hois a peccato et preparatione ad grām. continens tres particulas.
Prima est de diuisione gratie.
Secunda de resistentia ad tentationem.
Tercia de preparatione et resurrectione ad gratiam.

¶ Prima diuisio.

¶ Prio diuidit gra scdm diuersas cōsiderationes. s.
Respectu principii a quo procedit
Respectu subiecti in quo est
Respectu oppositi contra quod fit
Respectu effectus ad quem ordinatur
¶ Nota q qlibet istoꝝ mēbroꝝ hꝫ diuidi. vt pꝫ i lra.

¶ Secunda diuisio.

¶ Gratia capitur vno modo largissime
Secundo minus large vel minus cōmuniter
Tercio capitur stricte

¶ Scda particula de resistentia ad tentationem continens tria.

¶ Primo quomodo potest homo a culpa resurgere.
Secundo quomodo potest aduersarium vincere.
Tercio qualiter tentationibus potest resistere.

¶ Tercia particula est de resurrectione ad gratiam continens tria

¶ Primo de preparatione hominis ad gratiam
Scdo qualiter pōt voluntas in aliquod bonum.
Tercio quomodo potest mandata dei adimplere

...mo correp... u et addita s:vt am...
¶ Quot ... ones p...

424

¶ Sancti Bonauenture doctoris eximii de dieta salutis vnacum tractatu de resurrectione hominis a peccato et preparatione ad gratiam tractatus emendatus nuper et recognitus . cũ tabula q̃ acuratissime confecta feliciter finit. Parisius impressus per magistrum Petrũ le Dru. Anno dñi Millesimo. CCCC. xcvii. Die vltima mensis Septembris.

